ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવતર્ક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રી માંગરોળે મહારાજે ઉત્સવ કર્યો એ નામે અડતાલીસમું પ્રકરણમ્ ॥૪૮॥

પૂર્વછાયો શુભમતિ સહુ સાંભળો, અતિ પ્રતાપી કૃષ્ણદેવ ॥
ત્યાર પછિની વારતા, કહું સાંભળો સહુ તતખેવ ॥૧॥
અતિ સામર્થિ વાવરે, જન મન મનાવા કાજ ॥
લોકમાં અલૌકિકપણું, દેખાડે છે મહારાજ ॥૨॥
જે સુખ ન સુણ્યું શ્રવણે, નયણે ન દિઠું નિરધાર ॥
તેહ સુખ આ ભૂમિમાં, ભોગવે છે નર ને નાર ॥૩॥
તેહ પ્રતાપ શ્રીહરિ તણો, જામે જન સહુ કોય ॥
ત્યાર પછીની કથા કહું, સહુ સાંભળજ્યો ચિત્ત પ્રોય ॥૪॥
ચોપાઈ પ્રભુ સમર્થ સુખના ધામ, બેઠા સંતમાંહિ ઘનશ્યામ ॥
કરે ધ્યાન દારણાની વાત, સુણિ જન થાય રળિયાત ॥૫॥
પછી થયા થોડા ઘણા દન, બેસે સંત ને કરે ભજન ॥
ત્યાંતો ધ્યાનમાં દિઠા દયાળ, સહજાનંદ જનપ્રતિપાળ ॥૬॥
જેનાં એકેક અંગે નિદાન, કોટી સૂરજ શશી સમાન ॥
નિસરે છે તેજન સમોહ, ઘનશ્યામ મૂરતિ છે સોહ ॥૭॥
અંગે પહેર્યાં પિતાંબર નાથે, મોરમુગટ ધર્યો છે માથે ॥
કૌસ્તુભમણિ વૈજયંતિ માળા, દિવ્ય ઘરેણે શોભે રૂપાળા ॥૮॥
બેઉ હાથે વગાડે છે વેણ, એવા કૃષ્ણ દિઠા સુખદેણ ॥
થયું એવું સાક્ષાતકાર દ્રષ્ણ, જાણ્યા પૂર્ણ પુરુષોત્તમ કૃષ્ણ ॥૯॥
પછી કરી પરસ્પર વાત, થયા સંત રાજી રળિયાત ॥
સહજે સહજે આપે છે આનંદ, સુખદાયી સ્વામી સહજાનંદ ॥૧૦॥
સહજે સહજે થાય છે સમાધ્ય, જે કોઈ દેવને છે જો દુરાધ્ય ॥
પછી ચલાવ્યું એજ પ્રકરણ, થાય સમાધિ હોય સ્મરણ ॥૧૧॥
બાળ જોબન ને વૃદ્ધ વળિ, થાય ધારણા ને પડે ઢળિ ॥
દ્વિજ ક્ષત્રિ વૈશ્ય શૂદ્ર ચાર, હોય કોઈ નર વળી નાર ॥૧૨॥
પડે નજરે થાય પ્રાણ લિન, મર હોય કોઈ જો મલિન ॥
રામ ઉપાસી રામને દેખે, કૃષ્ણ ઉપાસી કૃષ્ણને પેખે ॥૧૩॥

નૃસિંહ ઉપાસી દેખે નૃસિંગ, દેખે ઈષ્ટ થાય દલે દંગ ॥
શિવ ઉપાસી દેખે શિવને, થાય દર્શન બહુ જીવને ॥૧૪॥
દેવી ઉપાસક દેખે દેવી, આવે ધ્યાનમાં મૂરતી એવી ॥
આવે જૈન દેખે તિર્થંકર, વળી મ્લેછ દેખે પેગાંબર ॥૧૫॥
પીર ઉપાસી દેખે પીરને, વીર ઉપાસી દેખે વીરને ॥
દેખે બ્રહ્મને બ્રહ્મ ઉપાસી, એકરસ ચિદઘન રાશિ ॥૧૬॥
વામન ઉપાસી દેખે વામન, લછમનના દેખે લછમન ॥
દેખે હનુમનના હનુમાન, થાય માર્ગિને ધણીનું ધ્યાન ॥૧૭॥
સૂર્ય ઉપાસી સૂર્ય નિહાળે, ભૈરવ ઉપાસી ભૈરવ ભાળે ॥
એમ આપ આપણા જે દેવ, દેખે ધ્યાનમાંહિ તતખેવ ॥૧૮॥
હોય પાપી તે દેખે કૃત્તાંત, જેવું દેખે કહે તેવું વત્તાંત ॥
કોઈ દેખે છે શેષ ગણેશ, થાય ધારણા એમ હંમેશ ॥૧૯॥
દેખે સુરપુર ને કૈલાસ, કોઈ સત્ય લોક વૈકુંઠવાસ ॥
કોઈ ગોલોક બ્રહ્મનગરી, એમ દેખાડે ધ્યાનમાં હરિ ॥૨૦॥
કોઈ દેખે દેહનું સ્વરૂપ, મહા મલિન જાણે નરક કૂપ ॥
દેખે પોતાનું પારકું મન, જેમ દેખે તેમ કહે જન ॥૨૧॥
એમ દેખાડ્યો પ્રતાપ ઘણો, સહુ જાણે આ મહારાજ તણો ॥
દેખે નાથ ને નાડી તણાય, નિર્ખિ સ્વામીને સમાધિ થાય ॥૨૨॥
પછી સહુને વાત સાચી લાગી, થયા સત્સંગી સ્વમત ત્યાગી ॥
ચારે સંપ્રદાયના સંત આવ્યા, જાણી કલ્યાણ સ્વામીના કાવ્યા ॥૨૩॥
તેને શીખવે છે યોગકળા, શિખે જન મળી તે સઘળા ॥
જેજે દેખે સમાધ્યે સાક્ષાત, સુણો સહુ કહે તેની વાત ॥૨૪॥
રાધા પાર્ષદાદિ વ્રજપતિ, દેખે ગોલોકમાં કરી ગતિ ॥
વૈકુંઠ રમા ને પારષદ, દેખે સમાધિમાં હરિ સદ્ય ॥૨૫॥
કોઈ દેખે મહાપુરુષ અભેવ, શ્વેતદ્વીપ મુક્ત વાસુદેવ ॥
રમા પાર્ષદ ભૂમા પુરુષ, દેખે તેજ મંડળ સુજસ ॥૨૬॥
કોઈ નર નારાયણ ઋષિ, દેખે વિશાલાને થાય ખુશિ ॥
કોઈને યોગેશ્વર ભગવાન, તેનું કરાવે જનને ધ્યાન ॥૨૭॥
ક્ષિર સાગરે કમળા સાથ, દેખે શેષ પર સુતા નાથ ॥

કોઈ દેખે હિરણ્યમય શ્યામ, અર્કબિંબ સહિત સુખધામ ॥૨૮॥
યજ્ઞ પુરુષરૂપ જન જોય, માને સહુનું કારણ હરિ સોય ॥
કોઈ નાડી પ્રાણને સંકેલી, દેખે પ્રગટ મૂર્તિ રસિલી ॥૨૯॥
પ્રાણ રાખવા ત્યાગવા તર્ત, થયા સ્વતંત્ર જન સમર્થ ॥
કોઈ સિદ્ધાસન પદ્માસન, જાણે વીર વજાસન જન ॥૩૦॥
સ્વસ્તિ શાબાસને રાખી પ્રાણ, થયા તન સમ કાષ્ઠ પાષાણ ॥
બાળ યુવા વૃદ્ધ ત્રિયા જેહ, ધ્યાનમાંથી નીસરે તેહ ॥૩૧॥
તેમાંથી કેને પોરે જગાડે, કેને બે પોરે કેને બે દાડે ॥
કેને પક્ષ માસ માસે દોય, જાગે ત્રણ ચાર માસે કોય ॥૩૨॥
થોડે કાળે બહુ કાળે ઉઠાડે, શબ્દ સંકલ્પે જોઈ જગાડે ॥
કોઈ ન જાગે નાવે દેહમાં, તેને જોરે લાવે તન તેમાં ॥૩૩॥
કોઈ બ્રહ્મપુર વૈકુંઠ જેહ, કરે ગોલોકની વાત તેહ ॥
શ્વેતદ્વીપ ત્રિલોક નિહાળી, કહે સુરાસુર સ્થાન ભાળી ॥૩૪॥
કહે સ્થાન અજ હરિ હરનું, કહે લોકાલોકથી પરનું ॥
ભૂગોળ ખગોળ કે પાતાળ, ઉત્પત્તિ સ્થિતિ ને પ્રલયકાળ ॥૩૫॥
એવા જોઈ પાકી સ્થિતિવાળા, તેને શિખવે છે યોગકળા ॥
શિખવે નાડિ ખેંચિને મેલે, સર્વે અંગેથી પ્રાણ સંકેલે ॥૩૬॥
એક અંગે લાવે જીવ પ્રાણ, એમ શિખવે સહુને સુજાણ ॥
પછી અંગ કાપે બાળે કોય, તેની પીડા પંડે લેશ નોય ॥૩૭॥
કોઈ રહ્યા અંતર્દષ્ટિ કરી, કોઈ દેખે દૃષ્ટિ આગે હરિ ॥
કોઈ એક નેત્રે મૂર્તિ લાવે, કોઈ દોય દ્રગમાં ઠેરાવે ॥૩૮॥
કોઈ ઉલટાં પલટાવે નેણ, એમ શિખવે છે સુખદેણ ॥
તેમાં મૂર્તિ મિટેથી ન જાય, અક્ષિ વિદ્યા એ નામ કહેવાય ॥૩૯॥
ફેરી નેત્ર તાણે નાડી પ્રાણ, એહ અક્ષિ વિદ્યાનું એંધાણ ॥
અનિમેષ રહે દગ દોય, એવું શિખવે શ્રીહરિ સોય ॥૪૦॥
ષટ ચક્રમાંથી ચક્ર એક, શિખવે પ્રાણ રુંધવા વિવેક ॥
એક ચક્રે રહી સુણે બહુ રવ, એક ચક્રે રહી ગણે પ્રણવ ॥૪૧॥
ઈડા પિંગલા સુષુમણા નાડી, તેને મારગે ચલાવે દોડી ॥
રવિ ચંદ્રનું લોક પમાડે, કોઈને સુરપુર દેખાડે ॥૪૨॥

કરાવે અન્ય તનમાં પ્રવેશ, જાણે પનરા મનની અશેષ ॥
વળી પરના પ્રાણ કરે રુંધ, એવું શિખવે જનને સુબુદ્ધ ॥૪૩॥
જાણે પરના અંતરની આપે, તેતો શ્રીહરિને પરતાપે ॥
એવો પ્રતાપ ન જાય કૈયે, સહુ વિચારિ રહ્યા છે હૈયે ॥૪૪॥
પછી વાત ચાલી ગામોગામ, કહે પ્રકટ્યા પૂરણકામ ॥
વળી બાંધ્યા સદાવ્રત બહુ, સુણો સહુ નામ તેનાં કહું ॥૪૫॥
માણાવદ્ર લોજ માંગરોળે, તાય તીર્થવાસી ત્યાં ટોળે ॥
અગત્રાઈ ભાડેર ધોરાજી, તિયાં જમે સાધુ થાય રાજી ॥૪૬॥
જામવાળિ ભુજ ને નગર, ફણેણિ સાંકળિ જેતપર ॥
કોટડું ગઢડું કારિયાણી, આવે તીર્થવાસી તિયાં તાણી ॥૪૭॥
જેતલપુર ને શ્રીનગર, એહ આદિ બીજાં બહુ પુર ॥
દિયે સદાવ્રત દેદેકાર, સર્વે જન કરે જેજેકાર ॥૪૮॥
એમ આનંદ ઉત્સવ થાય, ગુણ શ્રીહરિજીના ગવાય ॥
પછી મહારાજ કહે મુનિરાય, અમે જાશું સતસંગમાંય ॥૪૯॥
તમે રાજી આનંદમાં રહેજ્યો, રૂડી રીત્યે સદાવ્રત દેજ્યો ॥
એમ કહી સ્વામી સહજાનંદ, ચાલ્યા જનને દેવા આનંદ ॥૫૦॥
ત્યાંથી આવ્યા મેઘપુરમાંય, મળ્યા મુક્તાનંદ સ્વામી ત્યાંય ॥
તેતો ગયા હતા કચ્છ દેશ, દેવા સહુને સારો ઉપદેશ ॥૫૧॥
તેણે સુણિતી સમાધિ કાને, નોતિ મનાણી માયાને ભાને ॥
તેના વ્યોમમાં ફોમ ન રઈ, બોલ્યા સત્સંગનો પક્ષ લઈ ॥૫૨॥
કહે સહુની સમજણ કાચી, માની જુઠિ સમાધિને સાચી ॥
આટલા દિન સતસંગ કરી, ઘડિકમાં મતિ કેમ ફરી ॥૫૩॥
મહારાજ દિયો પાખંડ મેલી, સતસંગમાં ન થાવું ફેલી ॥
સમાધિ કાંઈ નથી સોયલી, મોટા યોગિને પણ દોયલી ॥૫૪॥
તેતો જેને તેને કેમ થાય, બીજા માને અમે ન મનાય ॥
પછી હરિ બોલ્યા ધીરા રહી, મુક્તાનંદજીને વાત કહી ॥૫૫॥
કહે સહુ મળી કરે છે જન, સ્વામી રામાનંદનું ભજન ॥
તેમાંથી એને જણાતું હશે, તેતો વારશો પણ તેમ કહેશે ॥૫૬॥
એમ વાત કરી બહુવાર, પણ મનાણી નહિ લગાર ॥

પછી પાસે હતા સંતદાસ, જેને અંતરે છે પરકાશ ॥૫૭॥
તે બેસાર્યા ધારણામાંઈ, નાડી પ્રાણ રહ્યા નહિ કાંઈ ॥
કહે મુક્તાનંદને શ્રીહરિ, જુઓ ધારણા દીરજ્યે કરી ॥૫૮॥
જુઓ હાથ ને પગની નાડી, જો જાગે તો ઉઠાડો જગાડી ॥
મક્તાનંદજીએ કર્યો વિચાર, નથી વાત ખોટી નિરધાર ॥૫૯॥
આવું નથી દીઠું ને સાંભળ્યું, તેતો કેમ કરી જાય કળ્યું ॥
પછી મહારાજે તેને જગાડી, કહ્યું વાત કરો વિક્તિ પાડી ॥૬૦॥
સતદાસના છે સત્ય બોલ, કહે દીઠો મેં બ્રહ્મમહોલ ॥
તેમાં મૂરતિ દિઠિ મેં દોય, ઉદ્ધવ ને શ્રીકૃષ્ણની સોય ॥૬૧॥
ઉદ્ધવ તે રામાનંદરૂપ, શ્રીકૃષ્ણ તે આ હરિસ્વરૂપ ॥
શિવ બ્રહ્મા ને સનકાદિક, બીજા ઋષિ મુનિ ત્યાં અનેક ॥૬૨॥
એહાદિ બહુ મુક્ત સમોહે, તેણે વિંટયા દિઠા એહ દોહે ॥
એહ દોય છે તેજનો પુંજ, કોટી અગ્નિ અર્ક શશિ સૂર્જ ॥૬૩॥
તેજ તેજ તેજ તિયાં અતિ, તેમાં દિઠિ એ દોય મૂરતિ ॥
સ્વામી રામાનંદ બોલ્યા એમ, મુક્તાનંદે માન્યું નહિ કેમ ॥૬૪॥
સાચી વાત જુઠિ કેમ થાશે, અંત્યે સાચું હશે તે મનાશે ॥
વળી બીજા જે સમાધીવાન, તેણે એનું એ કહ્યું નિદાન ॥૬૫॥
વળતા મૂંઝાણા ન સૂજ્યું કાંઈ, પછી જોયું છે અંતર માંઈ ॥
હતો પોતાને જેનો વિશ્વાસ, તે દિઠો જેઠો માધવાદાસ ॥૬૬॥
માધવદાસે કરી વાત મોટી, માનો મુક્તાનંદ નથી ખોટી ॥
મુક્તાનંદ સંશયવંત થયા, ત્યાંથી સહુ કાલવાણીએ ગયા ॥૬૭॥
આવ્યા સાંભળીને સહુ જન, નિર્ખિ નાથને થયા મગન ॥
બીજાં આવ્યાં બાળાં ભોળાં બહુ, તે તો સુખી સમાધિએ સહુ ॥૬૮॥
થાય ધારણા ન રહે નાડી, મેલે કોરે ઉપાડી ઉપાડી ॥
એવી સામર્થી સહુને દેખાડી, કહ્યું એકને આવ્ય જગાડી ॥૬૯॥
તૈયે સર્વે ઝટો ઝટ જાગ્યાં, આવી પ્રભુજીને પાયે લાગ્યાં ॥
કહે મહારાજ મળે જો કોટી, કેમ કરશે સમાધિને ખોટી ॥૭૦॥
સુણી મુક્તાનંદે મેલ્યું માન, પ્રભુ તમે પૂરણ ભગવાન ॥
પછી નમ્રતાએ પાય નમ્યા, પ્રભુ કરજ્યો અમપર ક્ષમા ॥૭૧॥

પછી પ્રેમેશું પૂજીયા નાથ, કરી સ્તુતિ ને જોડિયા હાથ ॥
ત્યારે પ્રભુજી પ્રસન્ન થયા, કરી મુક્તાનંદજીને દયા ॥૭૨॥
પછી મુક્તાનંદને વચને, થાય સમાધિ બહુ જનને ॥
દેખે સ્વર્ગ કૈલાસ વૈકુંઠ, તેમાં જરાય ન મળે જુઠ ॥૭૩॥
દેખે ગોલોક શ્વેતદ્વીપને, જોઈ બ્રહ્મપુર હર્ષે મને ॥
એહ આદિ બીજાં બહુ ધામ, જાગી જન લિયે તેનાં નામ ॥૭૪॥
પછી એજ પ્રકરણ ચલાવ્યું, સર્વે જન તેણે મન ભાવ્યું ॥
જે જે સંત બેસારે ભજને, થાય સમાધિ તેને વચને ॥૭૫॥
સંત વિના બીજા જન જેહ, થાય સમાધિ કરાવે તેહ ॥
તે પ્રતાપ છે મહારાજ તણો, શું કહિએ વળી વર્ણવી ઘણો ॥૭૬॥
ત્યાર પછી ગયા ગુજરાત્ય, કહું તેહની સાંભળો વાત ॥
જઈ અમદાવાદમાં આપ, તિયાં દેખાડ્યો પ્રૌઢ પ્રતાપ ॥૭૭॥
આવે દર્શને કોઈ નરનાર, તેનાં હૃદયમાં દિસે મોરાર ॥
થાય સમાધિ ન રહે નાડી, નાથ ઉઠાડે તેને જગાડી ॥૭૮॥
સર્વે લોક આશ્ચર્ય પામિયાં, નાથ ચરણે શિશ નામિયાં ॥
જન મળી કરે જેજેકાર, પ્રભુ પ્રકટ્યા થયો અવતાર ॥૭૯॥
એવી વાત શ્રવણે સાંભળી, ઉઠ્યા ભેક અંતરમાં બળી ॥
આવ્યા મારવા મળી અસુર, જેમ ઉલુકને ઉગ્યો સુર ॥૮૦॥
પછી નાથે નિર્માનને ગ્રહ્યું, આપે સમર્થ પણ સર્વે સહ્યું ॥
એમાં કરવું હતું જે કાજ, કરી ચાલ્યા ત્યાંથી મહારાજ ॥૮૧॥
સંત જોઈને પામિયા સુખ, થયું દુષ્ટ પાપિયાને દુઃખ ॥
દિવ્ય ચરિત્ર કરી મુરારી, આવ્યા સોરઠમાં સુખકારી ॥૮૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે મહારાજે સમાધિનું પ્રકરણ ચલાવ્યું એ નામે ઓગણપચાસમું પ્રકરણમ્ ॥૪૯॥

પૂર્વછાયો ધ્યાન ધારણા અતિ ઘણી, લીયે સમાધિએ જનસુખ ॥
જોઈ પ્રતાપ મહારાજનો, દલમાં ન મનાય દુઃખ ॥૧॥
ચોપાઈ એવો પ્રૌઢ પ્રતાણ જણાવ્યો, દેખિ દાસને આનંદ આવ્યો ॥
સર્વે જનને ચડી ખુમારી, નિર્ખિ સહજાનંદ સુખકારી ॥૨॥

બોલે મસ્તિમાંહિ અતિ મોટું, એક સ્વામી સત્ય બીજું ખોટું ॥
સ્વામી મળ્યે કલ્યાણ છે કોટ્ય, બીજી વાતમાં આવશે ખોટ્ય ॥૩॥
જ્યારે સેવશો સ્વામિના ચરણ, ત્યારે જાશે જનમ ને મરણ ॥
બીજે શીદ રહ્યા છો બંધાઈ, મેલો મત આવો સંતમાંઈ ॥૪॥
મદ્ય માંસ દારી ચોરી મેલી, આવો સતસંગમાં મટો ફેલિ ॥
ગાંજા ભાંગ્ય મફર કેફ મેલી, મેલો માજમ લસણ ડુંગળી ॥૫॥
પય પાણી ગળી વળી પીજે, સત્સંગમાં એ રીત્યે રહીજે ॥
એવી વાત કરે સંત સહુ, સુણી થાય સત્સંગી બહુ ॥૬॥
વળી ગુરુ જે સત્ય અસત્ય, તેની દેખાડે પાડી વિગત્ય ॥
સાધુ અસાધુની ઓળખાણ, તેનાં દેખાડે સર્વે એંધાણ ॥૭॥
સર્વે શાસ્ત્રતણિ સાખ્ય લાવી, દિયે અસાધુને ઓળખાવી ॥
કહે અસાધુથી ન સરે અર્થ, એતો લેવાને બેઠા છે ગર્થ ॥૮॥
માટે સતસંગ સહુ કરો, શીદ લખ ચોરાશીમાં ફરો ॥
એવી વાત શ્રવણે સાંભળી, સર્વે અસાધુ ઉઠિયા બળી ॥૯॥
પ્રથમ ભેખમાં દ્વેષજ પેઠો, કળિ મળી એ ઘેર બેઠો ॥
જિયાં તિયાંથી ઉઠ્યા છે બળી, માંડ્યા સંતને મારવા મળી ॥૧૦॥
જોજ્યો જીવનમુક્તનું જોર, આપણને કીધા ચોખા ચોર ॥
આપણા શિષ્ય પ્રમોદી લીધા, દઈ ઉપદેશ પોતાના કિધા ॥૧૧॥
માટે આજથી સહુ એમ ધારો, જેને જ્યાં મળે ત્યાં એને મારો ॥
લઈ લૂગડાં તુંબડાં ફોડો, વળી સદાવ્રત એનાં ત્રોડો ॥૧૨॥
એમ પરિયાણી અસુર સેના, મારે સાધુને વાંકજ વિના ॥
ગર્જ ગીધ ને શ્વાન શિયાળ, કાક ચિલ એ વર્ણ ચંડાળ ॥૧૩॥
એની જણાય જુજવી જાત્ય, મળે મારણે છે એક નાત્ય ॥
એમ દામ વામે ફેલે એક, એવા ભેળા થયા છે અનેક ॥૧૪॥
આવ્યા જાયગા ઉપર મળી, માંડ્યા સાધુને મારવા વળી ॥
નાખે ગેડી ધોકા ને લાકડી, કરી ઝાઝી પથરાની ઝડી ॥૧૫॥
તે તો સાધુએ શરીરે સહ્યું, અતિ નિરમાનિ વ્રત ગ્રહ્યું ॥
અસંતે અસંતપણું કરી, પછી ગયા એ સરવે ફરી ॥૧૬॥
પછી સ્વામી કહે સુણો સંત, આતો ભેખે ઉપાડ્યું અતંત ॥

આપણે તો ખમ્યા ઘણું ઘણું, કોણે ન કર્યું ઉપર આપણું ॥૧૭॥
હવે સદાવ્રતનું શું કામ, મેલો ઉપાડી મ પૂછો નામ ॥
જ્યારે પ્રભુને ગમિયું એમ, ત્યારે આપણે કરવું તેમ ॥૧૮॥
ત્રોડ્યાં સદાવ્રત તેહ કાળે, પછી બાંધી મંડળી દયાળે ॥
સંતો વિચારો દેશ વિદેશ, જેમ છે તેમ રાખજ્યો વેશ ॥૧૯॥
વર્તજ્યો પંચવ્રત પ્રમાણે, જે કોઈ લખ્યાં છે વેદ પુરાણે ॥
અષ્ટ ભાત્યે ત્રિયા ધન ત્યાગ, રાખજ્યો ઉરે અતિ વૈરાગ ॥૨૦॥
સુંદર મૂરતિ રાખજ્યો સારી, તેને પૂજજ્યો પ્રેમ વધારી ॥
બહુ વિધનાં વાજાં વજાડી, કરજ્યો આનંદે ઉત્સવ દહાડી ॥૨૧॥
કથા કીર્તન વાત કરજ્યો, એમ દેશવિદેશે ફરજ્યો ॥
અન્નવસ્ત્ર જે આપશે તમને, તેતો નહિ જાય હાથ જમને ॥૨૨॥
વળી વાત તમારી સાંભળશે, તેનાં જન્મ મરણ દુઃખ ટળશે ॥
ભાવે કરશે તમારું દર્શન, તેનું થાશે નિરમળ મન ॥૨૩॥
માટે મોટો ઉપકાર એહ, તમારે પણ કરવો તેહ ॥
પછી સંત રાજી સહુ થયા, માગી આગન્યા ફરવા ગયા ॥૨૪॥
ફર્યા સોરટ દેશ હાલાર, પછી આવ્યા પંચાળ મોઝાર ॥
ભાળ્યો ભાલ ને ગુર્જર દેશ, કર્યો સિદ્ધપુરે પરવેશ ॥૨૫॥
થયો સિદ્ધપુરનો સમૈયો, કર્યો ઉત્સવ ન જાય કહ્યો ॥
સર્વ સંત હતા હરિ ભેળા, મહારાજે કરી મોટી લીળા ॥૨૬॥
સારો સંત મહારાજે સમૈયો, કર્યો સિદ્ધપુરનો તે કહ્યો ॥
પછી પોતે સોરઠમાં આવ્યા, મેઘપુરમાં વિપ્ર જમાવ્યા ॥૨૭॥
રાખ્યા બ્રાહ્મણને ષટ માસ, જમિ જમિને થયા ઉદાસ ॥
પછી વૃંદાતણો વિવાહ કરી, આવ્યા કાઠિયાવાડમાં ફરી ॥૨૮॥
સુંદર સારું કારિયાણી ગામ, ભક્ત વસે તિયાં માંચો નામ ॥
તેને ઘેર પધાર્યા મહારાજ, કરવા અનેક જીવનાં કાજ ॥૨૯॥
માંચે બહુ કરી મનુવાર, જુક્તે જમાડ્યા પ્રાણઆધાર ॥
પછી પાસે બેઠા જોડી પાણ, બોલ્યા મહારાજ પ્રત્યે સુજાણ ॥૩૦॥
નાથ અમારા કુળમાં એક, નામ એભલ જાણે વિવેક ॥
તેનો પવિત્ર છે પરિવાર, તેતો તમને ઈચ્છે છે અપાર ॥૩૧॥

કાંતો ત્યાં જઈ દર્શન દિજે, નહિ તો તેને તેડાવિ યાં લિજે ॥
ત્યારે એમ બોલ્યા મહારાજ, એતો સરવે છે ભક્તરાજ ॥૩૨॥
ઈયાં જાવાનું થાશે અમારે, નિશ્ચે માનજ્યો મને તમારે ॥
રહેશું અમે તિયાં ઘણું ઘણું, કરશું મનમાન્યું એહતણું ॥૩૩॥
જ્યારે થાશે અમારું દર્શન, ત્યારે નહિ રહે બીજે મન ॥
એમ જણાય છે વાત અમને, નિજભક્ત જાણી કહ્યું તમને ॥૩૪॥
સુણી માંચે એ સરવે વાત, થયા અતિ પોતે રળિયાત ॥
એમ કરતાં થોડે ઘણે દને, આવ્યાં સરવે મળી એ દર્શને ॥૩૫॥
આવી નિર્ખ્યા નયણાં ભરી નાથ, જોઈ જીવન થયાં સનાથ ॥
જેવા જોયા નયણે નિરખી, તેવા લિધા છે અંતરે લખી ॥૩૬॥
જોયું મહારાજે હેતેશું જ્યારે, થયાં મને મગન જન ત્યારે ॥
પછી સર્વે બોલ્યા જોડી હાથ, અમે ચીએ તમારાં હે નાથ ॥૩૭॥
અમ પર કરી હરિ મેર, આવો દયા કરી અમ ઘેર ॥
એવી સાંભળી જનની વાત, થયા પ્રભુ પોતે રળિયાત ॥૩૮॥
તેહ વિના આવ્યાં બહુ જન, કરે નાથનાં સહુ દર્શન ॥
આવ્યા દેશ પ્રદેશના સંઘ, નરનારી જે અતિ અનઘ ॥૩૯॥
કરે પૂજા ગાય કીરતન, થાય કથા સુણે સહુ જન ॥
દેસો દેશનાં દર્શને આવે, આપે આજ્ઞા તળાવ ગળાવે ॥૪૦॥
એમ કરે નિત્ય નવી લીળા, દિયે સુખ કરી જન ભેળા ॥
પછી સાધુને આપી છે શીખ, હવે ફરવા જાઓ તો ઠીક ॥૪૧॥
પછી સંકતને શીખજ આપી, રહેજ્યો નિર્ભય કહી પીઠ થાપી ॥
સંત સધાવિયા નામી શીશ, પોતે પધાર્યા ગુર્જરદેશ ॥૪૨॥
ગયા સંત મળી ઝાલાવાડ, આવી અસુરે રચાવી રાડ્ય ॥
સર્વે સાધુને દુઃખજ દિધાં, વળી વસ્ત્ર શાસ્ત્ર લુંટિ લિધાં ॥૪૩॥
ત્રોડિ માળા કરી બહુ જેલી, લિધાં તુંબડાં તિલક ઠેલી ॥
જોરે ઠાકોર મૂરતી લીધી, તેને ભાંગિને ખંડિત કિધી ॥૪૪॥
એટલું કરી અસાધુ ગયા, તોય સંત સંતપણે રહ્યા ॥
પછી મુક્તાનંદ બોલ્યા મુખે, સંતો શોક તજી રહેજ્યો સુખે ॥૪૫॥
થયું ગમતું ગોવિંદ તણું, જુવો જ્ઞાને શું ગયું આપણું ॥

એમ કહી ચાલ્યા પ્રભુ પાસ, હતા ગુજરાત્યે અવિનાશ ॥૪૬॥
જઈ નિરખ્યા નયણે નાથ, જોઈ જીવન થયા સનાથ ॥
સામું જોઈ રાજી થયા રાજ, કહો કેમ થયું મહારાજ ॥૪૭॥
તુત્યારે સંત બોલ્યા કરભામી, સર્વે જાણોછો અંતરજામી ॥
અસુરે બહુ દુઃખજ દીધું, તેનું ઉપર કેણે ન કીધું ॥૪૮॥
પીડ્યા સંતને એક વાંક વિનાય, લોભી રાજાએ ન કર્યો ન્યાય ॥
પછી સર્વે આવ્યા આંહિ મળી, હવે કહો તેમ કરીએ વળી ॥૪૯॥
કહે મહારાજ થયું એ સારું, એમ ગમતું હતું અમારું ॥
એની માળા તિલકને મેલો, આપણે અલક્ષ્યપણે ખેલો ॥૫૦॥
એમ કહીને આવ્યા વેલાલ, રાખ્યા કાંઈક સંગે મરાલ ॥
પછી બાંધી સંતની મંડળી, પોતે પધારિયા કચ્છ વળી ॥૫૧॥
એમ ઉદ્ધરવા બહુ જન, ફરે સંત ને શ્રી ભગવન ॥
સહે ઉપહાસ જગ કેરી, તોયે ન કરે રીસ લેશ ફેરી. ॥૫૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે હરિચરિત્ર એ નામે પચાસમું પ્રકરણમ્

સામેરી પછી પ્રભુજી પધારિયા, કચ્છ દેશમાંહિ કૃપાળ ॥
દેવા દર્શન દાસને, દીનબંધુ દીનદયાળ ॥૧॥
બાળ વૃદ્ધ અંધ અપંગ, અંગે અબળા જન ॥
ગામો ગામ ને ભવન ભવન, દિધાં તેને દર્શન ॥૨॥
આધુઈ સાપર કોટ કંથા, ભચાઉ ને ભુજમાં ગયા ॥
જીયાં સ્વામી રામાનંદજી, રહેતા બહુ કરી દયા ॥૩॥
માનકુવા ને માંડવી, ગજોડ પુનડી ગામજી ॥
ડોણ્ય તેરા તાલ કાળે, ફરિયા સુંદર શ્યામજી ॥૪॥
પછી પોતે પ્રસન્ન થઈ, ઉત્સવની ઈચ્છા કરી ॥
દાસને દરશન દેવા, ફેરવી કંકોતરી ॥૫॥
દેશ સોરઠ દુર્ગ જુનો, તિયાં સહુ આવજ્યો તમે ॥
સુંદર ચૈતર માસમાં સુદિ, પુન્યમે આવશું અમે ॥૬॥
પછી પોતે પધારિયા, કચ્છ દેશથી હાલાર ॥

સત્સંગી સહુ સંગે લઈ, ચાલ્યા પ્રાણ આધાર ॥૭॥
પછી પોતે આવી કરી, બહુ લીલા ધોરાજીએ ॥
સંત સહુને સુખ દેવા, અતિશે મન રાજીયે ॥૮॥
ત્યાંથી પધાર્યા ગઢજૂને, સંગે સર્વે સાથ છે ॥
આસપાસે દાસ દીસે, વચમાં પોતે નાથ છે ॥૯॥
દઈ દદામાં ચાલિયા, પુર બજારે પોતે હરિ ॥
અનેક જીવને ઉપરે, દર્શનની દયા કરી ॥૧૦॥
આશ્રમ વર્ણ ઓજલની, જે આડે રહ્યાંતાં આવરી ॥
તેને ઘેર પધારિયા, હેત જોઈ પોતે હરિ ॥૧૧॥
ભોજન બહુ ભુવને કર્યાં, ફરિયા સર્વે શહેર ॥
દીન દુરબળ દાસ ઉપર, મહારાજે કરી મેર ॥૧૨॥
વાજીંત્ર બહુ વિધનાં, વજડાવિયાં વાજી પરે ॥
સંગે સમૂહ જન લઈ, ચાલ્યા કુંડ દામોદરે ॥૧૩॥
નાહિ દામોદર કુંડમાં, બ્રાહ્મણને ભરિ ભાગિયા ॥
દિલ ઉદારે દાન દિધાં, જે જે મુખે માગિયાં ॥૧૪॥
જય જય શબ્દે જન બોલે, મનમાં મગન ઘણું ॥
પછી પોતે પ્રેમે કરી, કર્યું દર્શન દામોદર તણું ॥૧૫॥
પછી પધાર્યા શહેરમાં, આવ્યા હાટકેશ્વર પોતે હરિ ॥
દરશન કરી દેવના, તિયાં બિરાજીયા દયા કરી ॥૧૬॥
શિવસેવક પાય લાગી, માગી માયા મુખ દુઃખ કઈ ॥
તેનું દારિદ્ર કાપિયું, મોર શતપાંચ દઈ ॥૧૭॥
પછી પધાર્યા પુરબજારે, જોવા નારી જરૂખે ચડી ॥
નાથ નિરખિ હૈયે હરખી, ધન્ય ધન્ય માની ઘડી ॥૧૮॥
પછી હાર અપાર ફુલના, પ્રભુને પહેરાવિયા ॥
જેવા નયણે નિરખિયા, તેવા અંતરે ઉતારિયા ॥૧૯॥
ત્યાંથી ઉતારે આવિયા, પૂછી સીધાની સામગરી ॥
વિપ્રને જમાડવાને, તેડાવિયા ભાવે ભરી ॥૨૦॥
જમવાનું જાણી બ્રાહ્મણ, રાજી થયા મનમાં ॥
અસુર જને વિઘન કીધું, બ્રાહ્મણના ભોજનમાં ॥૨૧॥

સિધું જમાડ્યું સંઘને, પછી પોતે પણ પધારિયા ॥
એવી લીલા કરી આપે, શહેર બારા આવી રિયા ॥૨૨॥
પછી સંતને શીખ આપી, ફરો કરો હરિવારતા ॥
જેજે વચન કહ્યાં અમે, તેહ રખે વિસારતા ॥૨૩॥
પ્રકટ પ્રમાણ વાત કરજ્યો, આસ્તિક જનને આગળ્યે ॥
અમે પણ આ સંઘ વળાવી, આવશું તમ પાસળે ॥૨૪॥
પછી સંત સધાવિયા, ફરિયા તે દેશોદેશ ॥
અનેક જીવને આગળ્યે, કરે હિતનો ઉપદેશ ॥૨૫॥
દામ વામથી દૂર વરત, તજી રસ રસના તણો ॥
તેને દેખી દુષ્ટ દાઝ્યા, માંડ્યો દ્વેષ અતિ ઘણો ॥૨૬॥
જિયાં તિયાંથી જુલમી જોરે, ઉઠે અસુર મારવા ॥
નર નરેશ નજરે દેખે, કોઈ ન આવે વારવા ॥૨૭॥
એક અસુર આવે આપે, સંતાપે સંત સોયને ॥
કદ્રજની પેઠ્યે કષ્ટ સહે, કહે નહિ તોય કોયને ॥૨૮॥
વળતી તેની વારતા, સાંભળી શ્રી ભગવાન ॥
અતિ દુઃખાણા દિલમાં, ભાવ્યું નહિ ભોજન પાન ॥૨૯॥
પછી સંત પાસળે, પધારિયા પોતે હરિ ॥
દેઈ દર્શન મળી વળી, સાધુ શું વાત કરી ॥૩૦॥
સુણો સંત શ્રીહરિ કહે, આપણે બહુ બહુ સહ્યું ॥
જેમ જેમ આપણે ક્ષમા કરી, તેમ તેમ દુષ્ટે દુઃખ દયું ॥૩૧॥
આજ પછી એક મારું, વચન હૃદિયે ધારવું ॥
દુષ્ટ આવે જો મારવા, તેને થોડું ઘણું ડરાવવું ॥૩૨॥
ત્યારે તે સંત બોલિયા, મહારાજ નહિ કહો એમ ॥
ભૂંડા ભૂંડાઈ નહિ તજે તો, ભલા ભલાઈ તજે કેમ ॥૩૩॥
ત્યારે પ્રભુજી બોલિયા, ધન્ય ધન્ય ધન્ય સંત તમે ॥
જડભરત કદ્રજ જેવા, ક્ષમાવાન ઓળખ્યા અમે ॥૩૪॥
જયદેવ જેવા મેં જાણિયા, ક્ષમાવંત તમે ખર ॥
તમ તુલ્ય ત્રિલોકમાં, માનો નથી મુનિવરા ॥૩૫॥
તમારી ક્ષમા વડે, થાશે નાશ અસુર જનનો ॥

વણ મારે એ મરશે, તમે ત્રાસ તજજયો તનનો ॥૩૬॥
ક્ષમા સમ ખડગ નહિ, જરણા સમ નહિ જાપ રે ॥
ધીરજય સમ ઢાલ નહિ, મૌન સમ નહિ શાપ રે ॥૩૭॥
ક્ષમાવાન જનનો, જો અસુર સુર દ્રોહ કરે ॥
દેવ દાનવ માનવ મુનિ તે, એહ પાપે આપે મરે ॥૩૮॥
માટે તમે માનજયો, આવ્યો અસુરનો અંત આજથી ॥
સુખે ભજો શ્રીકૃષ્ણને, એ ખરું કહું ખોટું નથી ॥૩૯॥
તમ જેવા નિરમાનિનો, જેણે જેણે દ્રોહ કર્યો ॥
જુઓ વિચારી આ જગતમાં, આજ મોર્ય કોણ ઠર્યો ॥૪૦॥
માટે એનો વેષ ઉતારીને, અલક્ષ્યપણે રહો તમે ॥
પછી માળા પહેરજયો, જયારે આગન્યા કરું અમે ॥૪૧॥
ત્યારે સંત કહે સારુ સ્વામી, જેમ કહો તેમ કરશું ॥
માળા તિલક મૂકી અમે, અલક્ષ્યપણે ફરશું ॥૪૨॥
પછી કાપી ચોટી કંઠિયું, મુખ સામું જોઈ હરિ હસ્યા ॥
ઉતારી માળા મુદ્રિકા, ગ્રહિ નિરમાની દશા ॥૪૩॥
કહું ગામ કાલવાણિએ, હતા પરમહંસ પાંચશે ॥
પંચ વ્રતે પૂરા શૂરા, વૈરાગ્ય ત્યાગ ઉરને વિષે ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે સાધુને શ્રીજી મહારાજે કંઠિ તિલકનો ત્યાગ કરાવીને પરમહંસ કર્યા એ નામે એકાવનમું પ્રકરણમ્ ॥૫૧॥

સામેરી દુરવાસાના શાપથી, ઋષિએ ધર્યા હતા દેહ ॥
તેહ મળ્યા છે મહારાજને, કરી અતિશે સનેહ ॥૧॥
એવા સંતશિરોમણિ, તેનાં તે કહું હવે નામ ॥
તે સાંભળતાં સુખ ઉપજે, વળી પામે પરમ ધામ ॥૨॥
મોટા મુક્ત મહારાજના, ભાઈ રામાદાસ અકામ ॥
પંચ વ્રતની મૂરતિ, જેને વહાલા સુંદર શ્યામ ॥૩॥
મુક્તાનંદ છે નામ મુખ્ય, શુકમુનિ આદિ અપાર ॥
સુંદર નામ સૌ સાંભળો, કહું નામ તણો નિરધાર ॥૪॥

સ્વરૂપાનંદ ને વ્યાપકાનંદ, બ્રહ્માનંદ ને ગોવંદ ॥
નિત્યાનંદ ને ચૈતન્યાનંદ, શાંતાનંદ ને આનંદ ॥૫॥
શુકાનંદ નિરંજનાનંદ, અદ્વૈતાનંદ એ નામ છે ॥
અચ્યુતાનંદ અનંતાનંદ, આત્માનંદ અકામ છે ॥૬॥
અચિંત્યાનંદ ને અમોઘાનંદ, અખંડાનંદ અજીત જે ॥
અદ્‌ભુતાનંદ અરિહન્તાનંદ, ગોપાળાનંદ બ્રહ્મવિત જે ॥૭॥
અરૂપાનંદ અનુભવાનંદ, અક્ષરાનંદ આધારિજ, ॥
અપારાનંદ અષ્ટાવક્રાનંદ, આદિત્યાનંદ ઉદારજિ ॥૮॥
અચળાનંદ અવધૂતાનંદ, અજન્માનંદ અજીતમુનિ ॥
અખિલાનંદ અમૂર્તાનંદ, એમ નંદ સંજ્ઞા સહુની ॥૯॥
અખિલબ્રહ્માન્ડેશ્વરાનંદ, આકાશાનંદ ૐકારાનંદજી ॥
એકએકમાં અપાર બીજાં, નામનાં છે વૃંદજી ॥૧૦॥
વીર્યાનંદ વૈષ્ણવાનંદ, વિશ્વાસચૈતન્યાનંદ છે ॥
વૈરાગ્યાનંદ ને વલ્લભાનંદ, વિશ્વરુપાનંદ સ્વચ્છંદ છે ॥૧૧॥
સ્વયપ્રકાશાનંદ સદાનંદ, પ્રાનંદ પરમાનંદ વળી ॥
પરમચૈતન્યાનંદ નામ, પરમહંસ બોળા મળી ॥૧૨॥
વેદાંતાનંદ વૈકુંઠાનંદ, કૈવલ્યાનંદ કૃષ્ણાનંદ કહીએ ॥
મહાનુભાવાનંદ મુકુંદાનંદ, જ્ઞાનાનંદ ઘણા લઈએ ॥૧૩॥
ભગવદાનંદ ભાગેશ્વરાનંદ, શિવાનંદ બહુ સંગન્યા ॥
શ્યામાનંદ ને રાઘવાનંદ, અક્રોધાનંદ ક્રોધ વિના ॥૧૪॥
તત્ત્વાનંદ ત્રિવિક્રમાનંદ, ત્રિકમાનંદ તદરૂપ છે ॥
નિજાનંદ નિજબોધાનંદ, સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ છે ॥૧૫॥
નિયમાનંદ નિર્માનાનંદ, નિર્લોભાનંદ નિષ્કામજી ॥
નિસ્વાદાનંદ નિઃસ્પૃહાનંદ, નરનારાયણાનંદ નામજી ॥૧૬॥
કલ્યાણાનંદ કૌશિકાનંદ, જિજ્ઞાસાનંદ જુક્તાનંદ જે ॥
જકતખંડાનંદ જગદીશાનંદ, ચિન્મયાનંદ ચિદાનંદ તે ॥૧૭॥
ઈશ્વરાનંદ પરમેશ્વરાનંદ, બલભદ્રાનંદ નામ બહુજી ॥
દયાનંદ દયાળાનંદ, ભજનાનંદ એ સહુજી ॥૧૮॥
હર્યાનંદ નરહર્યાનંદ, ધર્માનંદ પરમધર્માનંદ તે ॥

પુરુષોત્તમાનંદ પ્રકાશાનંદ, ત્યાગાનંદ જગવંદ જે ॥૧૯॥
સિદ્ધાનંદ સત્યેશ્વરાનંદ, શંકરાનંદ સુજાણ છે ॥
સજ્જનાનંદ ને સત્યાનંદ, કૃપાનંદ મળ્યે કલ્યાણ છે ॥૨૦॥
કેશવાનંદ કપિલેશ્વરાનંદ, પ્રભુતાનંદ પ્રવીણજી ॥
માધવાનંદ મહાપુરુષાનંદ, સત્ક્રિયાનંદ સુખદેણજી ॥૨૧॥
ધીરાનંદ દૃષ્ટપ્રકાશાનંદ, ધ્યાનાનંદ ધ્યાન ધરે ॥
પ્રભાનંદ ને પુરુષાનંદ, સાંખ્યાનંદ આનંદ કરે ॥૨૨॥
ચિદાનંદ ચિદ્રુપાનંદ, ભાસ્કરાનંદ ભજે હરિ ॥
ઋષભાનંદ રામરત્નાનંદ, યોગેશ્વરાનંદ જાણો ફરિ ॥૨૩॥
નિર્ગુણાનંદ સદ્‌ગુણાનંદ, ગુણાતીતાનંદ ગંભીરજી ॥
નૃસિંહાનંદ નિર્દ્વન્દ્વાનંદ, નિરાલંબાનંદ મહાધીરજી ॥૨૪॥
વિદેહાનંદ નિઃસંદેહાનંદ, નિર્વિકારાનંદજી ॥
વિજ્ઞાનાનંદ વિશ્વાસાનંદ, દેવાનંદ સ્વચ્છંદજી ॥૨૫॥
દિત્યાનંદ વાસુદેવાનંદ, નિરપેક્ષાનંદ નચિંતજી ॥
ગણેશાનંદ ગોતીતાનંદ, લક્ષ્મણાનંદ અજિતજી ॥૨૬॥
નિવૃત્તાનંદ નીલકંઠાનંદ, અશોકાનંદ ઓપે ઘણું ॥
આજ્ઞાનંદ અવિનાશાનંદ, ભદ્રાનંદ ભાવાનંદ ભણું ॥૨૭॥
ભવાનાનંદ ને ભૂધરાનંદ, વળી અછેદ્યાત્માનંદ છે ॥
માયાતિતાનંદ મંજુકેશાનંદ, રામાનુજાનંદ સુખાનંદ છે ॥૨૮॥
હંસાનંદ હરિભજનાનંદ, હયગ્રીવાનંદ હરિરૂપ જે ॥
પ્રદ્યુમ્નાનંદ પ્રતોષાનંદ, સૂર્યાનંદસ્વરૂપ જે ॥૨૯॥
નરોત્તમાનંદ, નારાયણાનંદ નિર્મળાનંદ નિર્મળ છે ॥
પરમાત્માનંદ પ્રશાંતાનંદ, મુક્તાત્માનંદ અકળ છે ॥૩૦॥
સવિત્રાનંદ સત્યેશ્વરાનદં, સુજ્ઞાનંદ સુજાણ છે ॥
યજ્ઞનાથાનંદ જ્યોતીશ્વરાનંદ, પ્રબોધાનંદ પ્રમાણ છે ॥૩૧॥
રામચંદ્રાનંદ રમેશ્વરાનંદ, રાસમંડળેશ્વરાનંદ કહીએ ॥
પ્રબ્વાનંદ પદ્મનાભાનંદ, વળી વિશ્વાત્માનંદ લહીએ ॥૩૨॥
સુદેહાનંદ સર્વજ્ઞાનંદ, સ્વરૂપાનંદ શૂન્યાતીતજી ॥
યોગાનંદ જગન્નિવાસાનંદ, અક્ષરરૂપાનંદ અજિતજી ॥૩૩॥

તાપસાનંદ ત્રિગુણાતીતાનંદ, જગત્પ્રકાશાનંદ જડભરતજી ॥
ગર્વેદ્રાનંદ ગોલોકેશ્વરાનંદ, શ્વેતદ્વીપાનંદ સમર્થજી ॥૩૪॥
તૂર્યાનંદ તૂર્યાતીતાનંદ, પતીતપાવન નામ છે ॥
વામાનાનંદ વિવેકાનંદ, દ્રઢવ્રતાનંદ સુખધામ છે ॥૩૫॥
શ્રીગુરુચરણરતાનંદ, નિર્વિશેષાનંદ કહીએ ॥
અનિરુદ્ધાનંદ અભેદાનંદ, મધુસૂદનાનંદ લહિએ ॥૩૬॥
મંગળાનંદ મોહનાનંદ, વળી અવ્યયાત્માનંદ જે ॥
સુવ્રતાનંદ સંશિતવ્રતાનંદ, વળી જ્ઞાનવલ્લભાનંદ તે ॥૩૭॥
વિચારાનંદ વિશ્વધરાનંદ, જ્ઞાનાનંદ ક્ષેમાનંદ ખરા ॥
સુખદાનંદ ઘનશ્યામાનંદ, જિષ્ણવાનંદ, યોગેશ્વરા ॥૩૮॥
અવદાતાનંદ અતિપ્રકાશાનંદ, મુક્તિદાનંદ વરદાનંદ કહીએ ॥
સુવર્ણાનંદ શ્રીનિવાસાનંદ, બાળમુકુંદાનંદ લહિએ ॥૩૯॥
પ્રભાનંદ ભાસ્કરાનંદ સુશીલાનંદ મનોહરા ॥
આકાશનિવાસાનંદ જાણો, પ્રસાદાનંદ નંદ દહરા ॥૪૦॥
પવિત્રાનંદ પરમ કૈવલ્યાનંદ, પદ્મધરાનંદ નરાનંદ છે ॥
ભૂમાનંદ ક્તેશ્વરાનંદ, સત્યધર્માનંદ આનંદ છે ॥૪૧॥
અનુપમાનંદ અક્ષરનિવાસાનંદ, ગદાધરાનંદ કરુણાનંદ કહીએ ॥
શંખધરાનંદ સર્વપ્રકાશાનંદ, વળી સુખપ્રકાશાનંદ લહિએ ॥૪૨॥
ચિદાકાશાનંદ ચતુરાત્માનંદ, વળી ચતુર્ભુજાનંદ ચવું ॥
હીરણણ્યયગર્ભાનંદ હરિપ્રકાશાનંદ, વંશિધરાનંદ વર્ણવું ॥૪૩॥
માયાજિતાનંદ પુનિતાનંદ, ધામાનંદ રામશરણાનંદ છે ॥
એક એક નામ માંહિ, માનો મુનિનાં વૃંદ છે ॥૪૪॥
પુંડરીકાક્ષાનંદ પ્રધાનપુરુષેશ્વરાનંદ, પ્રાણદાતાનંદ પ્રતાપાનંદ જે ॥
પાવનાનંદ પ્રકાશાત્માનંદ, પ્રથિતાનંદ પ્રમેષ્ટાનંદ તે ॥૪૫॥
પ્રમોદાનંદ પુણ્યકીર્ત્યાનંદ, પુણ્યાનંદ કૃતજ્ઞાનંદ કહિએ ॥
કારણાનંદ ક્રોધહાનંદ, કુમોદાનંદ લોકાધ્યક્ષાનંદ લહિએ ॥૪૬॥
વિધાત્રાનંદ વિશ્રામાનંદ, વૃષાકપ્યાનંદ વળી ॥
વસ્વાનંદ વિશ્વકર્માનંદ, વિશ્વકસેનાનંદ વેદાનંદ મળી ॥૪૭॥
વેદાંતાનંદ, વિજયાનંદ, વિશ્રુતાનંદ વિશ્વાનંદ છે ॥

વર્ધનાનંદ, વિવિક્તાનંદ, વિશિષ્ટાનંદ સ્વચ્છંદ છે ॥૪૮॥
નિર્મત્સરાનંદ નિવૃત્તાનંદ, ધર્માધ્યક્ષાનંદ ધ્રુવાનંદ છે ॥
સ્થિરાનંદ સ્થવિષ્ઠાનંદ, અપ્રમેયાનંદ આનંદ છે ॥૪૯॥
વૃદ્ધપાનંદ વસુદાનંદ, વ્યવસાયાનંદ વિદ્યાનંદ વંદુ ॥
વિષમાનંદ વિશાલાનંદ, વિમુક્તાનંદ જોઈ આનંદુ ॥૫૦॥
વિશોકાનંદ વિશ્વમૂર્ત્યાનંદ, હિરણ્યમયાનંદ હવે ॥
નૈકરૂપાનંદ નંદનાનંદ, નંદાનંદ નિષ્કુલાનંદ કવે ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે પરમહંસનાં નામ કહ્યાં એ નામે બાવનમું પ્રકરણમ્ ॥૫૨॥

સામેરી બીજાં બાકી જે રહ્યાં, તે પણ કહું છું નામ ॥
જે જન મન દઈ સાંભળે, તેહ પામે પરમ ધામ ॥૧॥
અનાદિસિદ્ધાનંદ ઉત્તમાનંદ, અગ્રાહ્યાનંદ, અછેદ્યાનંદ જે ॥
અલિંગાનંદ અનઘાનંદ, અતીન્દ્રિયનંદ અનિર્દેશાનંદ તે ॥૨॥
ઉદારાનંદ અનિલાનંદ અસંખ્યેયાનંદ અતુલાનંદજી ॥
અવ્યક્તરુપાનંદ અનંતજીદાનંદ, અકામાનંદ અનુકૂલાનંદજી ॥૩॥
આદિદેવાનંદ અયોનિજાનંદ, અક્ષોભ્યાનંદ ઉદ્‌ભવાનંદ છે ॥
આદિત્યવર્ણાનંદ ઉદારાત્માનંદ, ઈજયાનંદ ઈશાનંદ છે ॥૪॥
અજીતાનંદ ઉપેન્દ્રાનંદ, ઈશ્વરેશ્વરાનંદ શ્રુત્યાનંદ એ ॥
દુરાધર્માનંદ દુર્લભાનંદ, દુર્મર્ષણાનંદ સુદેવાનંદ તે ॥૫॥
દક્ષાનંદ દર્પહાનંદ, દુર્જયાનંદ દિવ્યમૂર્ત્યાનંદ છે ॥
ભૂતાવાસાનંદ બ્રહ્મણ્યાનંદ, ભક્તવત્સલાનંદ આનંદ છે ॥૬॥
હરિભૂષણાનંદ ભાવનાનંદ, ભુગર્ભાનંદ ભૂમાનંદ ભણું ॥
ભ્રાજીષ્ણવાનંદ અનિમેષાનંદ, ગુરુગમ્યાનંદ ગણું ॥૭॥
મહાનંદ મહેશ્વરાનંદ, મહોત્સવાનંદ વંદુ ॥
મહેશ્વાસાનંદ મહાશક્ત્યાનંદ, મહાભાગાનંદ કહી આનંદુ ॥૮॥
મહેંદ્રાનંદ મહામખાનંદ, જ્ઞાનગમ્યાનંદ ગાઈએ ॥
મહાકર્માનંદ મહાભૂતાનંદ, શુદ્ધાનંદ કરી સુખિયા થઈએ ॥૯॥
ધન્યાનંદ ધરણીધરાનંદ, વળી ધૃતાત્માનંદ જેહ ॥

ધર્મયૂપાનંદ ધનંજયાનંદ, ત્રિલોકેશાનંદ તેહ ॥૧૦॥
સત્કર્ત્રાનંદ સંવત્સરાનંદ, શમાત્માનંદ સોય ॥
સહસ્રશીર્ષાનંદ સામગાનંદ, સર્વવિદાનંદ જોય ॥૧૧॥
સહિષ્ણવાનંદ સત્વસ્થાનંદ, સહસ્રાનંદ જેહ ॥
સિદ્ધાર્તાનંદ સિદ્ધસંકલ્પાનંદ, સત્યપ્રક્રમાનંદ તેહ ॥૧૨॥
સિદ્ધિદાનંદ શ્રુતિસાગરાનંદ, સત્યકૃતાનંદ સંન્યાસાનંદજી ॥
શ્રીગર્ભાનંદ શત્રુહાનંદ, સુદર્શનાનંદ હરિકૃષ્ણાનંદજી ॥૧૩॥
સુમુખાનંદ સુક્ષમાનંદ, સુભગાનંદ નામ સાંભળે ॥
શાંતિદાનંદ સત્કીર્ત્યાનંદ, સુલભાનંદે પાપ બળે ॥૧૪॥
સત્યાસંધાનંદ સત્યધર્માનંદ, સદ્‌ગત્યાનંદ સુણો સહુ ॥
સુનેત્રાનંદ સદ્‌ભુતાનંદ, શરણાનંદ સત્યાનંદ કહું ॥૧૫॥
સાક્ષ્યાનંદ સુકૃત્યાનંદ, સુધર્માનંદ જયેષ્ઠાનંદ જે ॥
ચતુરાત્માનંદ ચતુર્વેદાનંદ, વળી ચતુર્વ્યૂહાનંદ તે ॥૧૬॥
શાશ્વતાનંદ છિન્નસંશયાનંદ, હૃષિકેશાનંદ કહિએ ॥
જિતક્રોધાનંદ યોગેશાનંદ, ત્રિલોકાનંદ બુદ્ધાનંદ લહીએ ॥૧૭॥
લોકનાથાનંદ રાસેશ્વરાનંદ, યજ્ઞાનંદ જયાનંદ જાણીએ ॥
નિર્મત્સરાનંદ નિવતાનંદ, પરમહંસ પરમાણીએ ॥૧૮॥
જેહ જેહનાં મેં નામ જાણ્યાં, તેહ તેહ કહ્યાં સહિ ॥
પણ સર્વનામની સાધ્ય સંતો, માનજ્યો મને નહિ ॥૧૯॥
એહ આદિ અનંત મુનિનાં, આવિયાં વળી વૃંદ ॥
સંક્ષેપે કહિ સુણાવિયાં, એમ કહે નિષ્કુળાનંદ ॥૨૦॥
સુંદર નામ સન્યાસિનાં, જેને ત્રણ્યે એષણાનો ત્યાગ ॥
વિવેકી વિચારવંતા, ઉરમાં અતિ વૈરાગ્ય ॥૨૧॥
દેવાનંદ દોય પૂર્ણાનંદ, શ્રીધરાનંદ સંન્યાસિજી ॥
શંકરાનંદ ને માધવાનંદ, કેશવાનંદ હરિ ઉપાસિજી ॥૨૨॥
શિવાનંદ વાસુદેવાનંદ, નિત્યાનંદ કૃષ્ણાનંદ કહીએ ॥
પદ્મનાભાનંદ પુરુષોત્તમનંદ, જનાર્દનાનંદ લહીએ ॥૨૩॥
જ્ઞાનાનંદ અનંતાનંદ, વૈષ્ણવાનંદ વળી ॥
એહ આદિ અનેક સંન્યાસી, શોભે છે સર્વે મળી ॥૨૪॥

બીજાં નામ બટુકતણાં, અતિ ઉત્તમ જાણો એહ ॥
ત્યાગી ધન ત્રિયાતણ, જેને સહજાનંદશું સ્નેહ ॥૨૫॥
મુકુંદાનંદ મુખ્ય મોટા, બ્રહ્મચારી જયરામજી ॥
વાસુદેવ વૈકુંઠ વિષ્ણુ, હરિકૃષ્ણ હરિરામજી ॥૨૬॥
રાઘવ રણછોડ ઋષિકેશવ, રામકૃષ્ણ પૂરણારામજી ॥
નારાયણ ગોવિંદ ગોપાળ, ગિરિધર આનંદ અકામજી ॥૨૭॥
જજ્ઞનાથ લખો લૈને, એહ આદિ અપાર રે ॥
સર્વે અંગે શુદ્ધ સાચા, ભગવાનના બ્રહ્મચાર રે ॥૨૮॥
બીજા દાસ બહુ કર્યા, તેહનાં તે કહું નામ ॥
એકએકથી અધિક અંગે, નિરલોભી નિષ્કામ ॥૨૯॥
રાઘવદાસ માધવદાસ, ગંગાદાસ ગોવરધન ॥
હરિદાસ ગંભીરદાસ, ગણો જ્ઞાનદાસ પાવન ॥૩૦॥
વિષ્ણુદાસ ને પ્રભુદાસ, સેવાદાસ શીતળદાસ જે ॥
પ્રેમદાસ પુરુષોત્તમદાસ, રામદાસ ને સંતદાસ તે ॥૩૧॥
નારાયણદાસ નિર્લેપદાસ, વળી કલ્યાણદાસ કહીએ ॥
કપિલદાસ ને કૃષ્ણદાસ, લક્ષ્મણદાસ લહીએ ॥૩૨॥
દયાળદાસ દ્વારિકાદાસ, ભગવાનદાસ ભજે હરિ ॥
હરિદાસ હનુમાનદાસ, જયરામદાસ જાનકીદાસરિ ॥૩૩॥
એહાદિ જન માનિ વચન, સમજીને સુખિયા થયા ॥
બીજાં જન બહુ હરિના, વિશ્વાસે વળગિ રહ્યા ॥૩૪॥
એમ જુક્તે જુજવો, કર્યો નામનો નિરધાર ॥
ભાવે જે જન સાંભળે, તે ઉતરે ભવપાર ॥૩૫॥
આપી નામ કરી આગન્યા, તમે ફરો દેશવિદેશ ॥
કરો કલ્યાણ જીવનાં, આપી રૂડો ઉપદેશ ॥૩૬॥
પછી પ્રભુને પાય લાગિ, વળી બોલિયા એમ વાત ॥
ભલી ઉપાધિ આળશિ, આજ અમે થયા રળિયાત ॥૩૭॥
ત્યાગ શોભા સંતની, એમ કહે વેદ પુરાણ ॥
ત્યાગી થઈ તન સુખ ઈચ્છે, એજ મોટો અજાણ ॥૩૮॥
તમ વિના ત્રિલોકમાંહિ, હિત કોણ કરે હરિ ॥

આજ અમે સુખિયા થયા, તમે દયાળુ દયા કરિ ॥૩૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે સાધુ સંન્યાસી બ્રહ્મચારી તથા દાસનાં નામ કહ્યાં એ નામે ત્રેપનમું પ્રકરણમ્ ॥૫૩॥

ચોપાઈ થયા પરમહંસ સર્વે સંત, અંગે ત્યાગ વૈરાગ્ય અત્યંત ॥
ચૌદ લોકનાં સુખ જે કહાવે, ઉલટા અન્ન જેવાં ન ભાવે ॥૧॥
એક કમંડળું કંથા કોપીન, એને અર્થે ન થાય આધીન ॥
કરે ભિક્ષા માગીને મધ્યાહ્ને, જક્ત વાત ન સાંભળે કાને ॥૨॥
અષ્ટ પ્રકારે ત્રિયાના ત્યાગી, એમ વિચરે છે બડભાગી ॥
ધન ધાતુ જે સોના સહિત, તેને ભુલ્યે ન ચિંતવે ચિત્ત ॥૩॥
ખાન પાન પટ વળી પેખી, દલ રીઝે નહિ તેને દેખી ॥
પૂજા ચંદન પુષ્પની માળ, તેને માને છે મનમાં વ્યાળ ॥૪॥
જે જે કાવે છે સંસારી સુખ, તેને જાણે છે દલમાં દુઃખ ॥
દેહ ઈન્દ્રિય વળી મન પ્રાણ, તેને શત્રુ સમજ્યા સુજાણ ॥૫॥
માન મોટાઈ મનમાં ન ભાવે, સૂતાં બેઠાં હરિગુણ ગાવે ॥
એવી રીત્યે ફરે જગમાંઈ, નિરબંધ ન બંધાય કયાંઈ ॥૬॥
કરે જ્ઞાન વારતા અપાર, જેણે થાય જીવનો ઉદ્ધાર ॥
કરી વાત ને કાંઈ ન માગે, માને સહુ સારી બહુ લાગે ॥૭॥
જન જોડે હાથ જોઈ ત્યાગી, બીજા ભેખનું પડિયું ભાંગી ॥
ભેખ દાઝે લાજે મુખ કહેતાં, પડ્યા ખોટા વિના રેણિ રહેતાં ॥૮॥
જે જે રાખી છે સાધુએ રીત, બીજે ન મળે વિચારો ચિત્ત ॥
સર્વે સારતણું જેહ સાર, સોંપ્યું સંતને પ્રાણઆધાર ॥૯॥
જે જે સાધુને સોંપી સંપત્તિ, તે સરાયે શ્વેતદ્વીપપતિ ॥
પ્રભુ પોતે છે દીનદયાળ, જાણિ નિજજન કરી સંભાળ ॥૧૦॥
સંત શુભગુણે અતિ ઓપે, કામ ક્રોધ ને લોભ ન લોપે ॥
સાધુ સર્વે વળી હરિજન, તેનું હરિએ હર્યું વિઘન ॥૧૧॥
અતોલ સુખ સંતને આપ્યું, સર્વે શત્રુતણું મૂળ કાપ્યું ॥
સાધુ સરવે રહેજ્યો આનંદે, હવે નહિ પડો કોઈ ફંદે ॥૧૨॥
તમ જેવા નથી કોઈ આજ, એમ શ્રીમુખે કહે મહારાજ ॥

શીદ જોઈએ તમારે પ્રવૃત્તિ, તમે ગ્રહિ રહોને નિવૃત્તિ ॥૧૩॥
સદાવ્રતમાં શિદ બંધાઓ, તમે ગુણ ગોવિંદના ગાઓ ॥
સદાવ્રત મેલશું સંકેલી, ઠાલા ફાંસનું ખાય છે ફેલિ ॥૧૪॥
એને અર્થે જે ખરચતાં અન્ન, તેનો કરશું હવે જગન ॥
એવી સાંભળી વાલાની વાણી, સર્વે સંતે સત્ય કરી જાણી ॥૧૫॥
કહે સંત સુણો મહારાજ, સર્વે જણાણું અમને આજ ॥
હવે જેમ કહો તેમ કરીએ, આપો આજ્ઞા તે શિર ધરીએ ॥૧૬॥
ત્યારે નાથ કહે સુણો સંત, મેલિ સોરઠ ફરો નચિંત ॥
પછી જયાં કહ્યું ત્યાં સંત ગયા, પ્રભુ પોતે સોરઠમાં રહ્યા ॥૧૭॥
પછી સતસંગી લઈ સાથ, ફર્યા ગામ ગામ વળી નાથ ॥
પાણખાણ્ય લોજ માંગરોળે, મળે હરિજન હેત બોળે ॥૧૮॥
ત્યાંથી આવિયા કાણક ગામ, ભક્ત જેઠા સગરને ધામ ॥
પછી આવ્યા છે કાલવાણિએ, વસે ભક્ત નાથો ત્યાં જાણીએ ॥૧૯॥
ત્યાંથી આવ્યા મઢડે મુરાર, તિયાં કરી છે લીલા અપાર ॥
જેઠો જોઈને પામ્યો આનંદ, જેને મળેલ સ્વામી રામાનંદ ॥૨૦॥
પછી ત્યાંથી આવ્યા અગત્રાયે, રાખ્યા પ્રીત્યે શું પર્વતભાયે ॥
તિયાં આવ્યો છે કાઠીનો સાથ, તેને સંગે ચાલ્યા પોતે નાથ ॥૨૧॥
આખું પિપલાણું મેઘપર, તિયાં આવ્યા શ્યામ સુંદર ॥
રહ્યા દિન દશ પાંચ ત્યાંઈ, પાછા આવ્યા પીપલાણામાંઈ ॥૨૨॥
રહ્યા તિયાં દિન ગોય ચાર, પછી બોલિયા પ્રાણઆધાર ॥
જોને કેવો ઉગ્યો છે આ સૂર, જાણું રુધિરમાં ભરપુર ॥૨૩॥
કહે મુળજીને મહારાજ, કર્ય જે જે કરવું હોય આજ ॥
એમ કહીને ચાલિયા નાથ, સખા સર્વે હતા પોતા સાથ ॥૨૪॥
આવ્યા મેઘપુરે મહારાજ, કહે નહિ રહીએ આંહિ આજ ॥
એવું જાણી જને તાણ્ય કરી, શ્યો અપરાધ અમારો હરિ ॥૨૫॥
રહો રાજી થઈ આજ રાત્ય, વહેલા ચાલજ્યો સહુ પરભાત્ય ॥
એમ અજાણ્યે અતિશે તાણ્યું, પણ થાવાનું છે તે ન જાણ્યું ॥૨૬॥
પછી આવ્યા છે ગામમાં નાથ, ધાયો મારવા અસુર સાથ ॥
મૂકયાં મુળજીએ તિયાં પ્રાણ, આવ્યા પ્રભુ પાસે અસુરાણ ॥૨૭॥

દગે ભર્યા હથિયાર હાથ, તેને જોઈને ચાલિયા નાથ ॥
પછી આવિયા મૂળજી પાસ, જાણી પ્રભુજી પોતાનો દાસ ॥૨૮॥
રાખી રહ્યો તો આંખ્યામાં જીવ, જોવા પરમ હિતકારી પિવ ॥
જ્યારે જોયા નયણે ભરિ નાથ, મૂક્યું તન ચેતન ચાલ્યું સાથ ॥૨૯॥
કરી ક્ષમા બોલ્યા નહિ શ્યામ, પછી આવ્યા છે બાડેર ગામ ॥
ત્યાંથી પધારિયા છે ધોરાજી, આવ્યા ખાંડાધારે બેસી વાજી ॥૩૦॥
પછી ગોંડલ બંધીએ ગયા, બેઉ રાત્ય નાથ તિયાં રહ્યા ॥
મોટા ભક્ત જિયાં મુળુભાઈ, જેને હેત ઘણું હરિમાંઈ ॥૩૧॥
તેને ઘેર રહ્યા પોતે રાજ, પછી સરધારે આવ્યા મહારાજ ॥
તિયાં કાઠીને શીખજ કરિ, પોતે પધાર્યા હાલારે હરિ ॥૩૨॥
એક રાત્ય રાજકોટ રહ્યા, ત્યાંથી પછી ખિરસરે ગયા ॥
તિયાં ભક્ત વસે લાખોભાઈ, રહ્યા રાત્ય એક સુખદાઈ ॥૩૩॥
પછી મોડે આવ્યા ભક્ત માટે, ત્યાંથી અલૈયે ને શેખપાટે ॥
હરિ કરી ઘણી મોટિ મહેર, આવ્યા ભક્ત લાલજીને ઘેર ॥૩૪॥
ત્યાંથી પધાર્યા ભાદરામાંઈ, માસ એક રહ્યા પોતે ત્યાંઈ ॥
પછી બોલિયા પ્રાણજીવન, કરીએ જેતલપુરે જગન ॥૩૫॥
જઈ ગોવિંદસ્વામીને કહેજ્યો, તમે યજ્ઞનાં કામમાં રહેજ્યો ॥
બીજો કાગળ લખિયો લઈ, વર્ણ થોડે વાત ઘણી કઈ ॥૩૬॥
માંચા સુરા સોમલા અલૈયા, મુળુ નાજા માતરા મામૈયા ॥
અજા જીવ વીરદાસ વળી, લાધા કાળા કમળશી મળી ॥૩૭॥
એહ સર્વે તજી ઘરબાર, થાજ્યો પરમહંસ નિરધાર ॥
જેમ મોટા મોટા ઘર મેલી, ભજ્યા હરિ તજી જગજેલી ॥૩૮॥
માટે માનજ્યો આજ્ઞા અમારી, મૂકજ્યો સહુ મનમાં વિચારી ॥
એટલી એને આગન્યા કરિ, પોતે રહ્યા કાંઈક ત્યાં હરિ ॥૩૯॥
એમ કરતાં આવી છે દિવાળી, પ્રેમે પૂજ્યા જને વનમાળી ॥
સુંદર ભોજન સારાં કરીને, હેતે જમાડ્યા છે હરિને ॥૪૦॥
જેણે જોયા છે શ્યામ સુજાણ, થઈ સમાધિ ન રહ્યા પ્રાણ ॥
તેને જગાડિ જગજીવન, પછી પ્રભુએ કર્યું ભોજન ॥૪૧॥
થય સુખી જન લીલા ભાળી, આસો વદી અમાસ દિવાળી ॥

તેદિ ગયાતા ભાદરે રાજ, મેર કરીને પોતે મહારાજ ॥૪૨॥
દિધાં દાસને દર્શન બહુ, નિર્ખિ નાથ સુખી થયાં સહુ ॥
ધન્ય દેશ ગામ ને ભુવન, જિયાં રમિયા પ્રાણજીવન ॥૪૩॥
ધન્ય ધન્ય એ નર ને નાર, જેણે નયણે નિરખ્યા મોરાર ॥
નથી વાત જેવડી એ વાત, જાણે છે મોટા સંત સાક્ષાત ॥૪૪॥
પૂર્વછાયો જે જે ચરિત્ર મેં ચવ્યું છે, સર્વે અલૌકિક એહ ॥
તેને લૌકિક જે લેખશે, મહા મૂઢ શિરોમણિ તેહ ॥૪૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે હરિચરિત્ર એ નામે ચોપનમું પ્રકરણમ્

ચોપાઈ પછી યાંથકી ચાલિયા નાથ, લિધા સેવક પોતે બે સાથ ॥
ત્યાંથી આવ્યા કોઠારિયામાંઈ, રહે ભક્ત ત્યાં આણદિબાઈ ॥૧॥
તેના અંતરમાં સુખ અતિ, દેખે અખંડ પ્રભુની મૂરતિ ॥
તોય અંતરમાં રહે તાણ્ય, મળવા મૂરતિ પ્રકટ પ્રમાણ ॥૨॥
તેને સમજાવી સર્વે રીત, પછી યાંથકી ચાલ્યા અજિત ॥
લીધો સેવક એકને સંગે, ચાલ્યા અલબેલો ઉછરંગે ॥૩॥
ત્યાંથી પધારિયા ગામ ભેલે, આપ્યાં વિપ્રને વસ્ત્ર છબિલે ॥
દીધાં દુધપેંડા ફાંટ ભરી, પછી ત્યાં થકી ચાલિયા હરિ ॥૪॥
મળે વાટમાંહિ જેજે જન, તેને નાથ દિયે દરશન ॥
ત્યાંથી ચાલિયા સુંદરશ્યામ, આવ્યા માળિયે પૂરણકામ ॥૫॥
તિયાં દિન રહ્યા ઘડિ ચાર, કહે રાજ જાશું રણપાર ॥
આવ્યા રણ મધ્યે અવિનાશ, ત્યાં તો કહે લાગી ભૂખ પ્યાસ ॥૬॥
આવ્યા એક પુરુષ અકળ, તેણે જાચ્યું છે આવીને જળ ॥
હતું પાસે પાણી પળિ એક, તે પણ આપવું એવી છે ટેક ॥૭॥
પછી નાથ બોલ્યા એમ વાણી, આવો ઓરા પીવું હોય પાણી ॥
પોતાના તો પિડાને ન જોઈ, હરિ વિના ન કહે બીજું કોઈ ॥૮॥
પોતાના તો પિડાતાતા પ્રાણ, તોય ન કરી નકરાની વાણ ॥
તિયાં મિઠાં થયાં સિંધુજળ, સુંદર સ્વાદું નીર નિરમળ ॥૯॥
પિધાં પોતે ને પોતો દાસ, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા અવિનાશ ॥

વાંસે રહ્યો સેવક એ સારુ, ચાખ્યું જળ ત્યાં નિસર્યું ખારું ॥૧૦॥
એવી લીલા કરતા મોરાર, પછી આવિયા છે રણબાર ॥
દિવ્ય દેહે રામાનંદ સ્વામી, મળ્યા તેને ચાલ્યા શિશ નામી ॥૧૧॥
રહ્યા અરણ્યમાંહિ રાત્ય એવા, ચાલે વાટમાં ઉન્મત્ત જેવા ॥
પછી આવ્યું ત્યાં જળનું તાળ, નાયા દાસ ને પોતે દયાળ ॥૧૨॥
ત્યાંથી ચાલિયા પૂરણબ્રહ્મ, પડ્યો પોતાને બહુ પરિશ્રમ ॥
પછી સેવકને કહે શ્યામ, ચાંપો કળતર પહોંચિએ ગામ ॥૧૩॥
પછી ત્યાંથી ચાલિયા દયાળ, આવ્યું અરણ્યમાં એક તાળ ॥
તિયાં બેઠી હતી બેઉ નારી, થઈ સમાધિ જોઈ સુખકારી ॥૧૪॥
ત્યાંથી ચાલ્યા પોતે તતકાળ, વાટે જાતાં દીઠા બેઉ બાળ ॥
પછી પરસ્પર બોલ્યાં બાળ, આ જો ચાલ્યા જાય છે દયાળ ॥૧૫॥
પછી ત્યાં થકી આધુઈ આવ્યા, ઘણું જનતણે મન ભાવ્યા ॥
દિન દોય પોતે તિયાં વસ્યા, સંગે દાસ તેને જોઈ હસ્યા ॥૧૬॥
હવે પરમહંસદશા ગ્રહો, શીદ દુઃખના દરિયામાં વહો ॥
એમ કહી મુનિદશા દીધી, પોતે કચ્છ જાવા ઈચ્છા કીધી ॥૧૭॥
ચાલ્યા આધુઈથી અવિનાશ, કીધાં સુખી દરશને દાસ ॥
પછી આવિયા ભુજનગર, જને નિરખ્યા શ્યામસુંદર ॥૧૮॥
ઈયાં રહ્યા પોતે બહુ દન, તિયાં તેડાવિયા મુનિજન ॥
આવ્યા સંત તે સરવે મળી, નવા પરમહંસની મંડળી ॥૧૯॥
ઘણે હેતે મળ્યા સામા જઈ, દીધાં દર્શન પ્રસન્ન થઈ ॥
બહુ દિવસ રાખિયા પાસ, પછી એમ બોલ્યા અવિનાશ ॥૨૦॥
જેમ મોરે માન્યુંતું વચન, તેવું જાણજ્યો બીજું આ જન ॥
જેમ વચને થયા વૈરાગી, સુખ સંપત્તિ સરવે ત્યાગી ॥૨૧॥
હવે વચને પાછા વળી જાઓ, ઘેર બેઠા હરિગુણ ગાઓ ॥
ત્યારે સંત કહે સુણો શ્યામ, એવું કરવું નહિ હવે કામ ॥૨૨॥
પ્રથમ બેસારી હરિ કરિએ, હવેબેસારવા ન ખરિએ ॥
સોંપી સુંદર સારો સુવાગ, તેનો કેમ કરાવો છો ત્યાગ ॥૨૩॥
પણ હશે અમમાં કચાઈ, એવું જાણ્યું તમે મનમાંઈ ॥
નહીં તો એવું વચન ન દાખો, નિસર્યા કૂપમાં કેમ નાખો ॥૨૪॥

બેડી હેડ્ય ને બળે બંધાય, પડે કોટડિ ભાગસીમાંય ॥
છૂટે તે પણ કોક દને, ન છુટાય જે બાંધ્યા ભવને ॥૨૫॥
તેમાંથી કાઢિયા ગ્રહી હાથ, હવે શીદને નાખો છો નાથ ॥
પછી બોલિયા છે ભગવંત, એમ સમજશોમા તમે સંત ॥૨૬॥
આજ કરવાં છે કૈક કાજ, નિશ્ચય માનો તમે મુનિરાજ ॥
તમે પૂર છો પરમહંસ, નથી તમમાં જક્તનો અંશ ॥૨૭॥
એમ સમજાવિયા બહુ વિધિ, પછી સર્વેને શીખ જ દીધી ॥
પોતે નાથ રહ્યા ભુજમાંય, નિત્યે આનંદ ઉત્સવ થાય ॥૨૮॥
જાય જમવા જનને ઘેર, કરી મનમોહનજી મેર ॥
એક ભક્તજન જીવરામ, તેની માતાનું હરબાઈ નામ ॥૨૯॥
તેને પ્રેમમાંહી ટેવ પડી, જમાડે બરફી પેંડા સુખડી ॥
જો મનમાન્યું ન જમે જીવન, તો તજે સપ્તદન લગી અન્ન ॥૩૦॥
એવું જોઈ હેત જનતણું, રહે ભુજનગરમાં ઘણું ॥
એક એકથી અધિક અંગે, સહુ રાચિયાં હરિને રંગે ॥૩૧॥
ભાવ ભજનમાં સાવધાન, બીજી વાતને ન દીયે કાન ॥
એવા જનને દર્શન દઈ, ચાલ્યા નાથ સાધુ સાથે લઈ ॥૩૨॥
ફરે કચ્છ દેશમાં કૃપાળ, દિયે દર્શન સહુને દયાળ ॥
પછી નાથ માંડવીએ આવ્યા, તિયાં સર્વે સંતને બોલાવ્યા ॥૩૩॥
આવ્યા મુનિ જન સહુ મળી, નાથે તેડાવ્યા એવું સાંભળી ॥
આવી ઉતર્યા તળાવ તટે, મુખે સ્વામિનારાયણ રટે ॥૩૪॥
કરે વાત વાલો ઘણી ઘણી, ચડે ખરી ખુમારી તે તણી ॥
વળી ત્યાગ વૈરાગ્ય બતાવે, કાચું પોચું પ્રભુને ન ભાવે ॥૩૫॥
જેમ જેમ વાત કરે નાથ, તેમ ધારી લિયે સહુ નાથ ॥
વળી નિત્ય પ્રત્યે દર્શન થાય, તેની મસ્તિ અતિ મનમાંય ॥૩૬॥
દીધાં દર્શન તે બહુ દન, થયા જન સરવે મગન ॥
પછી એમ બોલ્યા મહારાજ, તમે સાંભળો સહુ મુનિરાજ ॥૩૭॥
હવે જાઓ સંત સર્વ વૃંદ, કરો અમદાવાદમાં આનંદ ॥
ઉતરજ્યો સહુ શહેરબાર, કરજ્યો કથા કીર્તન ઉચ્ચાર ॥૩૮॥
ભણો સચ્છાસ્ત્ર સંતને પાસે, રહેજ્યો સર્વે મળી ત્યાં ચોમાસે ॥

થાશે જેતલપુરે જગન, ત્યાં જમશે ઘણા વિપ્રજન ॥૩૯॥
આવે તેડવા તો તમે જાજ્યો, નહિતો બેઠા હરિગુણ ગાજ્યો ॥
એમ કહીને સંત ચલાવ્યા, પોતે શ્રીહરિ શહેરમાં આવ્યા ॥૪૦॥
સંત પોત્યા છે અમદાવાદ, થાય નિત્ય ત્યાં બ્રહ્મસંવાદ ॥
એમ કરતાં વિત્યા કઈ દન, થયો જેતલપુરે જગન ॥૪૧॥
કરે ગોવિંદમુનિ મોર્ય થઈ, નામ નાનાભાઈનું તે લઈ ॥
જમે બ્રાહ્મણ ન આવે પાર, થઈ રહ્યો છે જયજયકાર ॥૪૨॥
જમ્યા બ્રાહ્મણ ભાવ કરીને, સુંદર મોદક પેટ ભરીને ॥
પછી પૂરો કરાવ્યો જગન, નરનારી કરે ધન્ય ધન્ય ॥૪૩॥
પામ્યા આશ્ચર્ય મન મોઝાર, થયો નિરવિઘન નિરધાર ॥
એમ પૂરો થયો છે જગન, પોતે પધાર્યા નોતા જીવન ॥૪૪॥
પછી સંતને તિયાં તેડાવ્યા, સંત સહુ જેતલપુર આવ્યા ॥
તે પણ જમ્યાતા જગનમાંયે, સ્વામી સહજાનંદની આજ્ઞાએ ॥૪૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીજી મહારાજે પ્રથમ યજ્ઞ કરાવ્યો એ નામે પંચાવનમું પ્રકરણમ્ ॥૫૫॥

ચોપાઈ પછી કચ્છ દેશથી કૃપાળુ, આવ્યા પંચાળે દીનદયાળુ ॥
સંગે લઈને સાધુ બે ચાર, પ્રથમ આવ્યા દેશ હાલાર ॥૧॥
ગામો ગામમાં દર્શન દીધાં, સર્વે જન કૃતારથ કિધાં ॥
પછી આવિયા સરધારમાંઈ, હરિભક્ત કાઠી આવ્યા ત્યાંઈ ॥૨॥
પછી ત્યાંથી ચાલિયા મહારાજ, આવી રહ્યા પિપરવડિએ રાજ ॥
બીજે દિવસે બોટાદ આવ્યા, અદે ભગે ભાવેશું જમાવ્યા ॥૩॥
રહ્યા દિવસ બે કરી મેર, સોમલા ને માતરાને ઘેર ॥
પછી ત્યાંથી આવ્યા કારિયાણી, વરસે મેઘ પડે બહુ પાણી ॥૪॥
વસે ભક્ત ત્યાં માંચો વીરદાસ, રહ્યા તિયાં હરિ ચાર માસ ॥
આવ્યા ગઢડેથી હરિજન, જેનાં ત્યાગે સુકાણાં છે તન ॥૫॥
આવ્યા દેશદેશ થકી દાસ, નયણે નિરખવા અવિનાશ ॥
આવ્યા વાગડ કચ્છ હાલારી, સોરઠ વાળાકનાં નરનારી ॥૬॥
આવ્યાં પાંચાળિ ને ઘોલવાડી, ભાલ ગુજરાત્ય ઝાલાવાડી ॥

આવ્યો સુરતથી સંઘ વળી, ઘણું રહ્યો છે રંગડો ઢળી ॥૭॥
આવે સહુ લાગે હરિપાય, નાથ નિર્ખિ ત્રપ્ત ન થાય ॥
આવ્યા સંત ને સરવે મળી, હતિ અમદાવાદે મંડળી ॥૮॥
પછી પ્રભુતણી પૂજા કરી, જમ્યા બહુ શરકરા હરિ ॥
સુંદર વસ્ત્ર શામળિયો પહેરી, દિયે દર્શન દાસને લહેરી ॥૯॥
કરે વાત અલૌકિક આપે, સર્વે જનના સંશય કાપે ॥
જાય નાથજી નિત્ય તળાવે, જન પાસળ સર ગળાવે ॥૧૦॥
ગાતાવાતા આવે પછી ઘેર, નિત્ય પ્રત્યે થાય લીલાલેર ॥
સુંદર ઘોડે ચડે ગિરધારી, થાય ચમર જુવે નરનારી ॥૧૧॥
પછી યજ્ઞ કરાવ્યો મહારાજે, તેડ્યા બ્રાહ્મણ જમવા કાજે ॥
થયા તળાવે ચોકા ચાલિશ, ચડી ઘોડે ફરે જગદીશ ॥૧૨॥
જમ્યા બ્રાહ્મણ દક્ષિણા દીધી, પછી સર્વને શીખજ કીધી ॥
સારા સુંદર વરસમાંય, આસો વદી તેરસ કહેવાય ॥૧૩॥
તેદિ યજ્ઞ કર્યો ભગવાને, દિઠી નજરે નથી સુણી કાને ॥
પછી આવ્યો દિવાળીનો દન, જન પર હરિ છે પ્રસન્ન ॥૧૪॥
દિયે દર્શન દિવસ રાત, વળી ઘણી ઘણી કરે વાત ॥
એમ આનંદ ઉત્સવ કરી, પછી સંત પ્રત્યે બોલ્યા હરિ ॥૧૫॥
સંત સાંભળોને સહુ મળી, તમે બાંધો હવે બે મંડળી ॥
એક નવા નગરમાં જાઓ, બીજા સુરત શહેર જગાઓ ॥૧૬॥
પછી સંત ગયા બેઉ શહેર, રાખિ મૂર્તિ હૃદે રૂડિપેર ॥
લટકાળો છોગાળો છબીલો, રાખ્યો સંતે હૃદામાં રંગીલો ॥૧૭॥
તેનું ધરતા અંતરે ધ્યાન, ચાલ્યા સંત થઈ સાવધાન ॥
પછી શ્યામળીએ શું સું કીધું, ફરી સહુને દર્શન દિધું ॥૧૮॥
ત્યાંથી વાલો ગયા વઢવાણ, દવે તુલસીનું કરવા કલ્યાણ ॥
તુલસી બોલ્યો તો કરું જગન, પડ્યો ખોટો ન ખરચાણું ધન ॥૧૯॥
ત્યાંથી ચાલિયા સુંદર શ્યામ, વાલો આવ્યા રામગરી ગામ ॥
દિધાં દાસને દર્શન ભાવે, આવ્યા દદુકેથી મછિયાવે ॥૨૦॥
વળી વિછિયાવ્ય મોડાસર, ત્યાંથી આવિયા જેતલપર ॥
રહ્યા રાત્ય ત્યાં પૂરણકામ, પછી આવિયા ડભાણ ગામ ॥૨૧॥

વળી પીજ નડિયાદ ગયા, પછી ઉમરેઠે જઈ રહ્યા ॥
તિયાં ભક્ત રહે રૂપરામ, પ્રભુ પધારિયા તેને ધામ ॥૨૨॥
રહ્યા સાત દિન સુધિ તિયાં, બહુ પ્રતાપ જણાવ્યો ઈયાં ॥
થાય ધ્યાન ધારણા અપાર, જોઈ નિશ્ચય કરે નરનાર ॥૨૩॥
પછી યાંથકી શ્યામ સધાવ્યા, આઘા જઈ પાછા વળી આવ્યા ॥
કરી મૂકયાંતા જને ભોજન, તેને ઘેર જમ્યા છે જીવન ॥૨૪॥
દઈ દર્શન ચાલ્યા દયાળુ, આવ્યા ચાંગામાં નાથ કૃપાળુ ॥
ભક્ત નથુ લખે લીધો લાવ, ત્યાંથી આવ્યા રોણ્ય ગામે માવ ॥૨૫॥
પીરાણાની પીરાઈ વેરાવી, એના મેતને અલફિ પહેરાવી ॥
પછી મતિયાં મળ્યાં સહુ આવી, રોઈ કાકાની અલફી મુકાવી ॥૨૬॥
ત્યાંથી આવ્યા બોચાસણ ગામ, ભક્ત કાશિદાસજીને ધામ ॥
ત્યાંથી વેલ્યે બેસી બહુનામી, આવ્યા બુધેજે અંતરજામી ॥૨૭॥
હવુંતું હઠિભાઈને સ્વપ્ન, થયું તેવાનું તેવું દર્શન ॥
ત્યાંથી આવ્યા જેતલપુર વળી, આવ્યા સહુ દર્શને સાંભળી ॥૨૮॥
બાલ વૃદ્ધ ને જોબન જેહ, આવ્યા સહુ મળી દર્શને તેહ ॥
જન કહે ભલે આવ્યા જીવન, કાલે છે ઉત્તરાયન દન ॥૨૯॥
તૈયે નાથ કહે તેડો બ્રાહ્મણ, જમે મંગાવીએ ઘૃત મણ ॥
પ્રથમ મંડાણ મણથી કર્યું, પછી પૂછતાં પાંચસે ઠર્યું ॥૩૦॥
જેમ જેમ પૂછયું વળી જને, તેમ તેમ વધાર્યું જીવને ॥
મોર્યે નોતરું ને પછી સીધું, એમ યજ્ઞનું પરિયાણ કીધું ॥૩૧॥
એતો છે અતિ પરચાની વાત, તે તો જાણે છે સંત સાક્ષાત ॥
એમ નાથે કર્યો નિરધાર, માંડ્યો આરંભ ન કરી વાર ॥૩૨॥
લીધાં ઘી ગોળ ઘઉં દળાવ્યાં, તળિયા મોદક મોટા વળાવ્યા ॥
કરી લાડવા ભર્યા કોઠાર, બીજો આણ્યો સમાજ અપાર ॥૩૩॥
માંડ્યો જેતલપુરમાં જંગ, આવ્યા બ્રાહ્મણ તેડાવ્યા સંગ ॥
રચ્યો મંડપ વેદ વિધિએ, કર્યો કુંડ તે હોમવા ઘીએ ॥૩૪॥
ભણે બ્રાહ્મણ મંડપમાંઈ, દિયે આહૂતિ ઘૃતની ત્યાંઈ ॥
જપે મંત્ર ને હોમે છે અન્ન, થાય વિધિએ યુકત જગન ॥૩૫॥
જમે બ્રાહ્મણ ન રાખે ખામી, જમો ભાયો જમાડે છે સ્વામી ॥

જમ્યા જેવા છે મોદક મોટા, ખાઓ ખૂબ કરી દેહ ખોટા ॥૩૬॥
જમતાં જમતાં જાય પ્રાણ, તેનાં આપણા કુળમાં વખાણ ॥
જમે બ્રાહ્મણ જોર જોરાઈ, અતિ મોદ ભર્યા મનમાંઈ ॥૩૭॥
બેસે પંગત્યો ન આવે પાર, જમે વિપ્ર હજારો હજાર ॥
જમ્યા જોરે ન ખૂટયું જમણ, ખાઈ ખાઈને કાયા બ્રાહ્મણ ॥૩૮॥
એમ જમ્યા અષ્ટાદશ દન, પછી પૂરો કરાવ્યો જગન ॥
દીધાં દાન દક્ષિણા દયાળે, પાળી વેદવિધિ પ્રતિપાળે ॥૩૯॥
એમ પૂરો કર્યો અતિરુદ્ર, જમ્યા દ્વિજ ક્ષત્રિ વૈશ્ય શૂદ્ર ॥
કોઈ જમ્યા વિના નવ રહ્યું, આડિ વિના અન્ન બહુ દયું ॥૪૦॥
જમે જન બોલે જેજેકાર, ધન્ય ધન્ય થાય છે ઉચ્ચાર ॥
દેશોદેશથી આવ્યાતા જન, નિર્ખિ નાથને થયા મગન ॥૪૧॥
તિયાં પૂછયુંતું પ્રશ્ન મહારાજે, કરતાં ઉત્તર વિપર લાજે ॥
થયાં શ્યામ મુખ સાઈ ઢળી, બોલ્યા નહિ રહ્યા અંતરે બળી ॥૪૨॥
પછી સર્વેને શીખજ દીધી, એવી લીલા શ્રીમહારાજે કીધી ॥
પોષ સુદી સપ્તમી છે સારી, હરિજન લેજ્યો હૈયે ધારી ॥૪૩॥
તેદિ પૂરો થયો છે જગન, સર્વે રાજી થયા સાધુજન ॥
દુષ્ટ જાણે નહિ થાય જગન, કર્યો નાથે તે નિરવિઘન ॥૪૪॥
કરી યજ્ઞ ને જીવન ચાલ્યા, પશ્ચિમ દેશમાં દર્શન આલ્યાં ॥
સર્વે જકતમાં જણાણી વાત, કહે સ્વામી શ્રીહરિ સાક્ષાત ॥૪૫॥
એવું સુણી દાજ્યાં દુરિજન, કહે અજાણે કર્યો જગન ॥
નથી ભેખને ખબર ખરી, ત્યારે ગયો એ જગન કરી ॥૪૬॥
હવે ભેખ થાશું સર્વે ભેળા, કેમ કરી એ કરશે મેળા ॥
જમરાણ આવશે જમાત્યું, તેદિ છે એ સ્વામીજીની વાતું ॥૪૭॥
ખાશું રૂપૈયા એ સારુ લાખું, પણ પંથ એનો નહિ રાખું ॥
એમ પરસ્પર પરિયાણ્યું, એના મનનું મહારાજે જાણ્યું ॥૪૮॥
સર્વે સંત પ્રત્યે કહે હરિ, કરીએ જગન આપણે ફરી ॥
પછી હરિજનને તેડાવ્યા, મળી જેતલપુર તે આવ્યા ॥૪૯॥
રહ્યા દન દો ચાર એ ઠામ, પછી ગયા ખોખરાદ્ય ગામ ॥
પરમહંસ સંન્યાસી છે સંગે, વીતે દિન આનંદ ઉમંગે ॥૫૦॥

આવ્યા સતસંગી સહુ મળી, થાશે ઉત્સવ એવું સાંભળી ॥
નાથ નિર્ખિ સુખી થયા સહુ, દિયે દર્શન પ્રસન્ન બહુ ॥૫૧॥
ગામમાંય તો સંઘ ન માય, ત્યારે બારે સૂવા સંત જાય ॥
ગાય કીર્તન થાય કિલોલ, આવે દર્શને જન હિલોલ ॥૫૨॥
એમ આનંદ ઉત્સવ થાય, નિત્યે નાવા કાંકરીએ જાય ॥
ગાતાગાતા આવે વળિ ઘેર, એમ થાય બહુ લીલા લેર ॥૫૩॥
કરે વત પ્રભુ જયારે આપ, તેમાં જણાવે બહુ પ્રતાપ ॥
કાંઈક ભૂત ભવિષ્યનું ભાખે, દિયે જણાવી કેડ્યે ન રાખે ॥૫૪॥
કહે જગન કરશું જરૂર, આવું બીજું નથી કોઈ પુર ॥
ગામમાંય સંકોચ છે સરે, હોમ થાશે ગામને ગોંદરે ॥૫૫॥
તે તો જાણશે સરવે જન, કહેશે ભલો કર્યો એ જગન ॥
એમ કરે હરિ જયારે વાત, સુણી જન થાય રળિયાત ॥૫૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે જેતલપુરમાં યજ્ઞ કર્યો એ નામે છપ્પનમું પ્રકરણમ્ ॥૫૬॥

સિંધુકડખો એવું સાંભળીને આવિયું, વળી દુષ્ટજનનું દળ ॥
સાધુને માંડ્યા સંતાપવા, બહુ બહુ દેખાડે છે બળ ॥૧॥
સંત શ્રી નગરમાંહિ, નિત્ય જાતાતા ભિક્ષા અર્થ ॥
તેને અસુરે આવી આંતર્યા, મારે કરે અતિ અનરથ ॥૨॥
ગેડી ધોકા પડે લાકડી, વળી કન્દે ભાંગિ કટિયું ॥
કર્યા પ્રહાર કડિયાળીએ, તેતો સંતે સરવે સહ્યું ॥૩॥
તપસી ઋષિ કૃશ તનમાં, તેને માથે મોટ ચડાવિયા ॥
મનગમતો માર દેતાં, ઉતારા પર લઈ ગિયા ॥૪॥
તિયાં જઈ તાડન કરી, ફરી બાંધિયા બહુ પેર ॥
અસુરને હાથ આવી પડ્યા, જેને જરાયે ન મળે મેર ॥૫॥
કોઈ કહે કાન નાક કાપો, કોઈ કહે કરો ઘાત જીવની ॥
કોઈ કહો ભુજ ચરણ ભાંગો, એમ બોલે સેના શિવની ॥૬॥
ભાખે ભૂંડી ગાળો મુખથી, તેતો જે જે બોલે તે થોડિયું ॥
જાણું મસ્તક પાંચમું, કાપિ બ્રહ્માનું ચોડિયું ॥૭॥

કોઈક સંત કળ વકળે, અસુર હાથ આવ્યો નહિ ॥
તેણે ખબર ખોખરે વળી, આવિને સર્વે કહિ ॥૮॥
સુણી શ્રીહરિ શ્રવણે, અંગે ઉભી થઈ રોમાવળી ॥
એવો કોણ અવનિ ઉપર્યે, જે મારા સંતને મારે વળી ॥૯॥
કરી નજર અતિ કરડી, થયાં લોચન લાલ વિશાળ ॥
ભ્રકૃટિભંગ ચડાવિયો, દેખી કંપવા લાગ્યો કાળ ॥૧૦॥
શશિ સુરજ ઝાંખા પડ્યા, વળી ઉઠ્યો અજ અકળાઈ ॥
શિવ કહે સંહાર વળશે, આજ નથી રહેવાનું કાંઈ ॥૧૧॥
ઈન્દ્ર સુરને ભય ઉપજ્યો, વળી દલે ડર્યા દિગપાળ ॥
જોઈ કોપ મહારાજનો, તેણે કંપ્યો પનંગ પયાળ ॥૧૨॥
વળતા પ્રભુજી બોલિયા, સુણી સંત માનજ્યો સત્ય ॥
આ રાજ્યમાં રહેવું નહિ, તમે જાઓ શહેર સુરત્ય ॥૧૩॥
અધર્મિ અધિપતિ અતિ, જિયાં ધર્મની વાત ગઈ ॥
તિયાં તમ જેવા સંતને, પળ એક પણ રહેવું નઈ ॥૧૪॥
ચાલો સંત તમે ચોંપશું, વળી અતિ ઉતાવળા આંહિથી ॥
સાધુ સર્વે સધાવજો, અમે રહેશું આંહિ ધોકાપંથી ॥૧૫॥
પછી ચરણે લાગી ચાલિયા, વળી સંત સર્વે મંડળી ॥
સંત ચારસે સામટા થઈ, ગઈ સુરત મુક્ત મંડળી ॥૧૬॥
પછી રહ્યા પોતા પાસળે, વળી ખરી તે ક્ષત્રિ જાત ॥
તેને તે આગળ શ્રીહરિ, કરવા તે લાગ્યા વાત ॥૧૭॥
કહો ભાઈ કેમ કરશું, આતો અસુરે ઉપાડિ ઝાલિયું ॥
સંતને તૈયે શીખ આપી, જ્યારે આપણું નવ્ય ચાલિયું ॥૧૮॥
એવું સુણી ક્ષત્રિ ખણશિયા, પ્રભુ પાછા વાળો સંતને ॥
તમારા પ્રતાપ થકી, જુઓ અમારી રમત્યને ॥૧૯॥
આજ અવસર આવિયો, જેને માગે મોટા સુર ॥
અમારા ઈષ્ટને પીડિયા, તેને જોશું અમે જરુર ॥૨૦॥
પડ્યે કામે પુંઠ્ય ફેરવે, વળી કરગરે કાયર હુઈ ॥
ધિકધિક તેના જીવતને, એની જનેતા ભારે મુઈ ॥૨૧॥
ગામ ગરાસ કોટ કારણે, વળી રણે ચડે ચડિ ચોટ ॥

ભૂપ ભડે શિર પડિ રડે, એમ લડી થાય લોટ પોટ ॥૨૨॥
એહ રીત્ય ક્ષત્રિ તણી, તેની જાણે સહુ કોઈ વાત ॥
ખોટા સારુયે ખેધ ન મૂકે, આતો સાચું છે સાક્ષાત ॥૨૩॥
આપો અમને આગન્યા, જે જોઈએ એનું અમે જોર ॥
શું થાશે બિચારા શ્વાનથી, છે પ્રભુ અમારી કોર ॥૨૪॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, આજ જાળવો સહુ આપણે ॥
કાલ્ય જાશું કાંકરીએ, પછી બણવું હોય તે મર બણે ॥૨૫॥
એમ વાત કરતાં વહી ગઈ, રહિ નહિ રંચે રાત્ય ॥
પહોર એક પોઢિ જાગિયા, પોત્યે પ્રભુજી પરભાત્ય ॥૨૬॥
કહે થાઓ સહુ સાબદા, નાવા કાંકરીએ સર ॥
બાળ વૃદ્ધ ને બાઈ માત્ર, તેતો રહેજ્યો સર્વે ઘર ॥૨૭॥
આપે અશ્વને ઉપર્યે, તરત થયા અસવાર ॥
સર્વે સખા સજ્જ થઈ, સંગે ચાલિયા અપાર ॥૨૮॥
અશ્વે અસ્વાર ઓળખી, અને ધીરજ્ય નવ્ય શકે ધરી ॥
પગ ન માંડે પૃથવી, જાણું ઉડશે પાંખું કરી ॥૨૯॥
પછી નાહિ નાથ પાછા વળ્યા, અને આવીને ઉતર્યા બાર ॥
પોતે પધાર્યા પુરમાં, ત્યાં આવ્યા અસુર અપાર ॥૩૦॥
અતિ કાળા ક્રોધવાળા, વળી વેષ જેના વિકરાળ છે ॥
જોર જટાળા લાંબિ કોટાળા, કહીએ કેવા જેવા કાળ છે ॥૩૧॥
મૂછ મરડે કાંડાં કરડે, વળી ભર્યા બરડે ભાથ છે ॥
કૈક ભૂરા અતિ લંબૂરા, પૂરા પાંચ તે હાથ છે ॥૩૨॥
ખડગ ખાંડાં હાથ પબેડાં, સમશેર સાંગ્ય કર ગ્રહિ ॥
બંદુક બરછી ખરી ખરચી, અસુર ભૂર આવ્યા લઈ ॥૩૩॥
ડાઢં મોટાં પહેરી લંગોટાં, ડોટું દિયે મારવા ॥
ચાર દશા આવ્યા ધશા, ઠાઉકો કર ઠારવા ॥૩૪॥
વડા વેરી લીધા ઘેરી, જમતા હતા જીવન વળી ॥
મોટી ડાઢી ખડગ કાઢી, મારવાને ત્રુટ્યા મળી ॥૩૫॥
વિપ્રે માંડ્યા વળી વારવા, પણ માને નહિ મદે ભર્યા ॥
કાઢી ખડગ કરમાં, હરિજન પર ઘાવ કર્યા ॥૩૬॥

હરિજન કહે હવે પાપિયો, ઉભા રહેજ્યો એહ પગે ॥
અમ પર તમે ઘાવ કીધા, અમે ન બોલ્યા ત્યાં લગે ॥૩૭॥
સિંહ સરીખા શોભતા, વળી યુદ્ધમાં જાણે ઘણું ॥
ધાયા ધણેણી મારવા, ખમે ખડગ કોણ ક્ષત્રિતણું ॥૩૮॥
ચાર પાડ્યા ચોકમાં, જે હતા અસુરમાં અધિપતિ ॥
બીજા ભણેણી ભાગિયા, ભાઈયો આપણી પણ આ ગતિ ॥૩૯॥
વણઠલ વેરાગા ફરતાં નાગાં, ભાગ્યા ભૂર ભૂલી દિશા ॥
રહેતાં મરડાતાં અતિ ઠરડાતાં, ખાસડાં ખાતાં ખૂબ ખસ્યા ॥૪૦॥
અતિ અસોયાં બહુ બફોયાં, કોઈ કોઈને ભેળું નઈ ॥
માર્યા માર્યા કહે મુખથી, એમ રિયોપિયો રહ્યું થઈ ॥૪૧॥
જાણીને મુક્યાં જીવતાં, બહુ લાગી મહારાજની બીક ॥
નહિ તો એકે એકને, કરવાં તે હતા ઠીક ॥૪૨॥
પછી આવ્યા પાછા વળી, કર્યા પ્રભુને પ્રણામ ॥
ત્યારે નાથ કહે આપણે, હવે રહેવું નહિ આ ઠામ ॥૪૩॥
હરિ હરિજન હેતુ સહુના, કલ્પવૃક્ષ સમ કહેવાય ॥
તેમાં જે જન જેવું ચિંતવે, તેને તે તેવું થાય ॥૪૪॥
નરતન ધરી નાથજી, વળી સૂર્યસમ શોભે ઘણું ॥
પણ પાપીને ન પડે પાધરું, નડે પાપ પોતાતણું ॥૪૫॥
એમ ભાર ઉતર્યો ભૂમિનો, વૈશાખ વદી ચતુર્દશી ॥
તેદિ પાપી મારિયા, જે આવ્યા'તા મારવા ધસી ॥૪૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે અસુરનો નાશ કર્યો એ નામે સતાવનમું પ્રકરણમ્

ચોપાઈ પછી ત્યાંથી ચાલ્ય અવિનાશ, જોઈ અસુર નરનો નાશ ॥
ગયા વેલાલ્ય સલકિ ગામ, પછી કચ્છમાં સધાવ્યા શ્યામ ॥૧॥
ત્યાંથી કાગળ મોકલ્યો નાથે, એવું શિદ કર્યું અમ સાથે ॥
અમારે તો નોતું કરવું એમ, તમારે પણ ઘટે એ કેમ ॥૨॥
એતો થયું છે અજાણ્ય માંઈ, તેનો ધોખો કરશોમા કાંઈ ॥
એતો કરાવનારા છે કોક, તેનો શીદને રાખવો શોક ॥૩॥

અમે તમે તો એક જ છીએ, ઘણું ઘણું શું મુખથી કહીએ ॥
અમે કરશું જગન ડભાણ, તિયાં આવજ્યો સર્વે સુજાણ ॥૪॥
થાશે તે અમે ચાકરી કરશું, તમે કરશોમા તમારું નરશું ॥
ત્યાંતો એકાએક હતા અમે, તેવા સમામાં આવિયા તમે ॥૫॥
એવો પત્ર લખ્યો અવિનાશે, આવ્યો અસુરાધીશને પાસે ॥
સામ દામ દંડ ભેદે ભર્યો, વાંચિ કાગળ વિચાર કર્યો ॥૬॥
ન કરો નુગરની યાં વાત, જેણે માર્યા સાધુ સાક્ષાત ॥
એમ સમજી મનમાં વિચારી, પછી બેશિ રહ્યા જખમારી ॥૭॥
પછી શું શું કર્યું ભગવાને, કહું સાંભળજ્યો સહુ કાને ॥
આદર્યો છે ડભાણે જગન, આવ્યા ચૌદિશેથી હરિજન ॥૮॥
શાળ દાળ ને દળાવ્યાં ઘઉં, લિધાં ઘી ગોળ મિસરી બહુ ॥
છોયે રસના ભર્યા કોઠાર, તેનો કહેતાં તે ન આવે પાર ॥૯॥
પછી પોતે પધાર્યા મહારાજ, પૂરો કરવા જગન એ કાજ ॥
રહ્યા દન દોય એમ ઠામ, પછી ગયા ઘોડાસર ગામ ॥૧૦॥
ત્યાંથી નાથ ગયા હાથરોળી, ત્યાં તેડાવી સંતમંડળી ॥
આવ્યા બીલ ને ભીલભૂપતિ, હાથ જોડિને કરી વિનતિ ॥૧૧॥
ભલે આવ્યા તમે ભગવાન, દિધાં અમને દર્શન દાન ॥
ઉભા આગળ જોડિને પાણ, અમે છીએ તમારા વેચાણ ॥૧૨॥
કાંઈક સોંપજ્યો અમને કાજ, એવું સુણિને બોલ્યા મહારાજ ॥
આવા સાધુ હોય નિરમાન, તેની રક્ષા કરવી નેદાન ॥૧૩॥
ડભાણમાંહિ થાશે જગન, તેમાં કરવા ઈચ્છે છે વિઘન ॥
મહામદે ભર્યા જે અભાગી, તેને કેમ ગમે આવા ત્યાગી ॥૧૪॥
માટે એનું કરો ઉપરાળું, થાય તો કરજ્યો રખવાળું ॥
ત્યારે બોલ્યો ભીલનો ભૂપતિ, એનો ભાર નથી મારે રતિ ॥૧૫॥
મર આવે પૃથ્વીપતિ રાય, માનું તરણા જેવો મનમાંય ॥
પણ માગું છું જોડી હું હાથ, મારે ઘેર પધારિયે નાથ ॥૧૬॥
પછી બેસાર્યા પાલખિ પર, રાય તેડી ચાલ્યો નિજ ઘર ॥
બહુ હેતે કરી પધરાવ્યા, ભરી થાળ મોતિડે વધાવ્યા ॥૧૭॥
પછી સુરતથી સત્સંગી આવ્યા, પ્રભુ સારુ પોસાંગ તે લાવ્યા ॥

શોભે સુરવાળ જામો જરી, શિર બાંધી છે પાઘ સોનેરી ॥૧૮॥
બાંધિ કમરે કસુંબિ શાલ, નિર્ખિ જન થયાં છે નિહાલ ॥
ચમર છતર અબદાગરી, તે રહ્યા છે હરિ પર ધરિ ॥૧૯॥
ધૂપ દીપ ઉતારી આરતિ, પછી કરજોડી કરી વિનતિ ॥
જોઈ રાજી થયો રળિયાત, પ્રભુ સાંભળજ્યો એક વાત ॥૨૦॥
એમ પર મહેર અતિ કીજે, આવું સહુને દર્શન દિજે ॥
પછી બેઠા પાલખીએ હરિ, દિધાં શહેરમાં દર્શન ફરિ ॥૨૧॥
નિર્ખિ નાથને થયો સનાથ, સહુ કહે ધન્ય ધન્ય નાથ ॥
પછી પ્રભુ કહે સુણો રાજન, જાયે ડભાણે કરવા જગન ॥૨૨॥
સર્વે સજ્જ થાઓ તમે શૂર, જાવું જોશે આપણે જરૂર ॥
પછી રાજા કહે સુણો નાથ, કહોતો લાખ ભીલ લઉં સાથ ॥૨૩॥
ત્યારે બોલિયા એમ મહારાજ, નથી આપણે એવડું કાજ ॥
કાંઈ થોડા ઘણા લિયો સંગ, બીજા છે અમ સંગે તોરંગ ॥૨૪॥
સજ્જ થઈ ચાલ્યો ભીલરાજ, બેઠા પાલખિ પર મહારાજ ॥
વાજે ઢોલ દદામા નિશાણ, શોભા બહુ શું કરું વખાણ ॥૨૫॥
આવ્યા ડભાણ ઢુંકડા જયારે, થયા ઘોડે અસવાર ત્યારે ॥
ઘોડો શોભે છે ઘણું રૂપાળો, માંડ્યો સાજ ઉપર્ય શોભાળો ॥૨૬॥
કોટે કોટિયું હૂલર હાર, પગે ઝાંઝરનો ઝમકાર ॥
ચાંદી ચોકડે મોવડે જડી, માથે કરી છે કલંગિ ખડી ॥૨૭॥
શોભે તાવિથે ઘૂઘરિ સાર, કેડ્યે કનક ભૂષણની હાર ॥
કાઠું જિન કનકનું રાજે, દોય પેઘડે મોર બિરાજે ॥૨૮॥
અંગોઅંગ શોભા સઈ ભણું, શોભે ઘોડો ઘરેણામાં ઘણું ॥
સારાં શીલ સોયામણો લાગે, ચાલે ઘમકે ઘૂઘરિયો વાગે ॥૨૯॥
ધીરો ચાલે ને લીયે વારકી, ધ્રોડયે પહોંચાય નહિકોઈ થકી ॥
એવે અશ્વે ચડ્યા મહારાજ, દેવા દાસને દર્શન કાજ ॥૩૦॥
લીધી સર્વે સંઘની સંભાળ, કરે ચોકી રૂડિ રખવાળ ॥
પછી અશ્વ પરથી ઉતરી, બેઠા પાલખીએ પોત્યે હરિ ॥૩૧॥
ધીરે ધીરે દિયે છે દર્શન, ઘણું જન પર છે પ્રસન્ન ॥
પછી આવ્યા પાકશાળામાંય, ઘડી એક બેઠા પોત્યે ત્યાંય ॥૩૨॥

પૂછી પાકની ખબર ખરી, કહ્યું મોદક મૂક્યા છે કરી ॥
પછી મોટો કરાવ્યો માળ, તિયાં બેઠા છે દીનદયાળ ॥૩૩॥
નિર્ખે નરનારી મળી વૃંદ, જેમ ચકોર ચિંતવે ચંદ ॥
એમ કરતાં વીતિ ગઈ રેણ, પહોર એક પોઢ્યા કમળનેણ ॥૩૪॥
પચી જાગ્યા પ્રાણ આધાર, તર્ત ઘોડે થયા અસવાર ॥
ફરી જોઈ છે સીમ સઘળી, પછી આવિયાં મંડપે વળી ॥૩૫॥
તિયાં બ્રાહ્મણ હતા હજાર, કરતા વેદનો મુખે ઉચ્ચાર ॥
ભણે મંત્ર ને આહૂતિ દીએ, વહે પરનાળાં અખંડ ઘીએ ॥૩૬॥
હોમે હવિષ્યાન્ન જવતલ, નિરદોષ જગન અવલ ॥
નાલિ કેલિ લવિંગ સોપારી, હોમે એલા સ્વાદી શાળ સારી ॥૩૭॥
બહુ વિધની લઈ સામગરી, હોમે છે વેદ વિધિએ કરી ॥
બેઠા પોત્યે તિયાં ઘડી ચાર, પછી આવ્યા પંગત્ય મોઝાર ॥૩૮॥
બેઠી પંગત્ય બ્રાહ્મણ તણી, કોઈ થકી તે ન જાય ગણી ॥
જમે બ્રાહ્મણ ભાવ ભરીને, જુવે પોતે પંગત્ય ફરીને ॥૩૯॥
પછી જમીને ઉઠ્યા વિપર, ગયા દ્વિજ ઉતારા ઉપર ॥
એમ જમ્યા દન દશ સુધી, પછી આવી એકદિ કુબુદ્ધિ ॥૪૦॥
આવી અસુરે કર્યો પ્રવેશ, ત્યારે દ્વિજે આદર્યો છે દ્વેષ ॥
કહે કાંક કરો ઉપાય, શું વચારી રહ્યા મનમંય ॥૪૧॥
આતો પૂરો થયો તે જગન, તેમાં કાંઈ ન પડ્યું વિઘન ॥
સીધાં ખરચ્યામાં ન રાખી ખામી, કરીએ વિઘ્ન તો આપણે વામી ॥૪૨॥
પહેલાં આપણાં મનુષ્ય જમાડો, બીજાં કળે કરીને ખમાડો ॥
પછી કરીએ કતોહલ ભારી, પડશે ભંગાણ થાશે ખુવારી ॥૪૩॥
પછી કોણ કેને ઓળખે છે, ઘણા વિપ્ર આપણી પખે છે ॥
લોટ લાડવા લુંટી જ લેશું, બીજા તળાવમાં નાખી દેશું ॥૪૪॥
ગોળ ઘી કુડલા લેશું હાથે, જાશું અંધારે ઉપાડી માથે ॥
એક એક લઈ જાશું મોટલિ, જમશું ઘી ગોળ ને રોટલી ॥૪૫॥
એમ પરિયાણીયા વળી વામી, તે તો જાણે છે અંતરજામી ॥
જોજ્યો જીવતણિ અવળાઈ, કેવું વિચારિયું ખાઈ ખાઈ ॥૪૬॥
એવું જાણીને હસિયા હરિ, પછી જીવને જુગતિ કરી ॥

આવ્યા પાકશાળાને મોઝાર, કરી કળ કાઢ્યા વામી બાર ॥૪૭॥
આડા ઉભા રાખ્યા આણી પાળા, હાથ્ય કરી લીધી પાકશાળા ॥
દઈ ડારો હાથ લીધી અસિ, ડરી દુષ્ટ ઉભા દૂર ખસી ॥૪૮॥
કરવું હતું અવળું અપાર, હોંશ રહી તે હૈયા મોઝાર ॥
બેઠા હાથ ઘસી પછી હેઠા, બહુ સમર્થ શ્રીહરિ દિઠા ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે ડભાણમાં યજ્ઞનો આરંભ કર્યો એ નામે અઠ્ઠાવનમું પ્રકરણમ્ ॥૫૮॥

સામેરી વળતા તે વિપ્ર બોલિયા, મહારાજ શું કહો છો તમે ॥
જેમ આપો આગન્યા, તેમ સહુ કરીએ અમે ॥૧॥
મહારાજ કહે એક તમે, એક અમારો તમ સાથ ॥
તમે લેજ્યો લાડવા, એ લેશે જેષ્ટિકા હાથ ॥૨॥
પીરશે પોતાનાં પારકાં, જો કરસો જરાય ॥
તો તમને એ તાડશે, તેની રાવ રોષ ન કાંય ॥૩॥
પછી ભર્યાં મોદકનાં ગાડલાં, તેણે જુતા જોદ્ધ જુવાણ ॥
પાક ફરે પંગત્યમાં, એમ જમાડે જીવનપ્રાણ ॥૪॥
તોય બ્રાહ્મણ ભુંડાઈ ન તજે, લઈ બેઠા એક એક લાકડી ॥
તૈયે મહારાજ કહે કાઠિયો, તમે આવો સહુ ઘોડે ચડી ॥૫॥
લેવરાવી સહુને લાઠિયો, કાઠી આવિયા ઘોડે ચડી ॥
વિના ગોળીએ વછોડિયું, ત્યાં બંધુકો બહુ પડી ॥૬॥
ભાંગી ભડાકે કોઠિયું, સુંદર દાળની સોળ ॥
જાણે દુષ્ટ વિઘન પાડશું, સામું પડ્યા પોતાને રોળ ॥૭॥
ખોટે ડારે ડરાવિયા, કહે ઉઠશો જમતાં કોય ॥
જરુર તેને મારશું, તમે ઉઠજ્યો એવું જોય ॥૮॥
જુક્તિ કરીને જમાડિયા, નવ્ય પડવા દીધું વિઘન ॥
એમ રૂડી રીતશું, મહારાજે કરાવ્યો જગન ॥૯॥
પછી દિવસ વળતે, તેડ્યા પુરાણી પંડિત ॥
કરી ચરચા ચોકમાં, ત્યાં થઈ પોતાની જીત ॥૧૦॥
લાખો લોક ભેળાં થયા, નિરખવા નયણે નાથ ॥

તેમાં નર તસકરા આવ્યા'તા નાખવા હાથ ॥૧૧॥
જોયો સર્વે સંઘને, બહુ ખબડદાર દીઠા ખરા ॥
પછી અશ્વ ઉપર્યે, આવી તાકિયા તસકરા ॥૧૨॥
ત્રણ દિવસના ભૂખ્યા તરસ્યા, નયણે નિદ્રા નવ્ય કરી ॥
આવીને જુવે અશ્વને, ત્યાં ઘોડે ઘોડે દીઠા હરિ ॥૧૩॥
પછી પ્રભુને પાયે લાગ્યા, કહે દયા કરજ્યો દયાળ ॥
જ્યાંથી ગુના છૂટિયે, ત્યાં કર્યા ગુના કૃપાળ ॥૧૪॥
પછી સત્સંગી થઈ, વળી ગયા પોતાને ઘેર ॥
એમ પોતે અનેક રીતે, કરી તે લીલા લેર ॥૧૫॥
દાસનાં દુઃખ કાપવા, આપવા દર્શન દાન ॥
હરે ફરે હરિ સંઘમાં, વળી બેસે મેડે ભગવાન ॥૧૬॥
મેડા ઉપર મહા પ્રભુ, પળ મેલીને પોઢ્યા ઘડી ॥
અજાણે એક જન આવ્યો, મનફર મેડે ચડી ॥૧૭॥
ઝબકી જીવન જાગિયા, વળી અચાનક ઉઠયા હરિ ॥
કોણ હતું અમ પાસળે, એમ કહીને રીસ કરી ॥૧૮॥
પહેર્યાં હતાં બહુ પેર્યનાં, વળી ઘરેણાં ઘણાં ઘણાં ॥
અંગોઅંગ ઓપતાં, સુંદર તે સુવર્ણ તણાં ॥૧૯॥
વેઢ વિંટિ ને કનક કડાં, પોંચિ અંગોઠિ ઓપતિ ॥
બાજુ કાજુ બેરખા વળી, શોભે કાને કુંડળ અતિ ॥૨૦॥
કંઠે હાર તે હેમના, હુલર હીરા સાંકળી ॥
અંગોઅંગ આભૂષણ પહેરી, પોઢ્યા'તા પોતે વળી ॥૨૧॥
એવા સમામાં ઉઠાડિયા, વળી જાલમ નરે જગદીશ ॥
તે સારુ સહુ ઉપરે, મહારાજે કરી રીસ ॥૨૨॥
પછી આભૂષણ ઉતારિયાં, અને ફેકિયાં ફરતાં વળી ॥
અંબર એક અંગે રાખ્યું, બીજાં મેલિયાં સર્વે મળી ॥૨૩॥
કેણે ન જવાય પાસળે, વળી બીક લાગે સહુને ॥
જોઈ જીવન રૂઠડા, વળી દુઃખ થયું બહુને ॥૨૪॥
પછી ભાઈ રામદાસજી, ધીરે ધીરે પાસે ગયા ॥
મહારાજ વસ્ત્ર ઓઢિયે, અમ ઉપર કરી દયા ॥૨૫॥

પછી વસ્ત્ર પહેરિયાં, હસિ પ્રભુજી બોલ્યા વળી ॥
હતિ ઉદાસી અતિ ઘણી, પણ હવે તો સર્વે ટળી ॥૨૬॥
પછી વિપ્ર તેડાવિયા, તમે કરો શિઘ્ર રસોઈ ॥
લાખો માણસ જમશે, વળી કેમ રહ્યા છો સોઈ ॥૨૭॥
બ્રાહ્મણ ભેળાણા ઉંઘમાં, સુતા તે સદને સંતાય ॥
તે એકો એકને ઉઠાડિયા, પ્રભુ પોતે ઝાલી બાંય ॥૨૮॥
પછી મનમાન્યા મોદક કરી, જમે વાડવ જુથનાં જુથ ॥
પાર ન આવે પંગત્યનો, વળી મળ્યા વિપ્ર વરુથ ॥૨૯॥
આપે સીધાં અતિ ઘણાં, માગે સાઠય ત્યાં શત પાંચ ॥
કોઈ રીતે સરાજામની, વળી આવે નહિ લેશ આંચ ॥૩૦॥
જેજેકાર તે થઈ રહ્યો, આપે અન્ન તે અતિ ઘણું ॥
ભેટય બાંધિ બ્રાહ્મણે, જે જમિયે તે આપણું ॥૩૧॥
પછી થઈ પૂર્ણાહુતિ, યજ્ઞ નિર્વિઘ્ન થયો ॥
વંકા શિર ડંકા દઈ, પ્રઢ પ્રતાપ જણાવિયો ॥૩૨॥
પછી વિદ્યા જોઈ વિપ્રની, દીધાં દાન દક્ષિણા ઘણી ॥
રાજી કરી વળી વાડવા, વળાવિયા ભુવન ભણી ॥૩૩॥
વળી ખરચતાં ખૂટ્યા નહિ, વધ્યા લાડવા લાખું સહિ ॥
ગોળ ઘી ને દાળ રસાળ, વળી પિષ્ટનો પાર નહિ ॥૩૪॥
પછી પૂછયું નાથને, આ મોદકનું કેમ કરીએ ॥
આપો ઘરોઘર ગામમાં, એમ હુકમ કીધો હરિએ ॥૩૫॥
પછી માંડ્યા આપવા, ભરી ભરી મોદક ટોપલા ॥
આલતાં ખૂટ્યા નહિ, પોતા લાડવા અતિ ભલા ॥૩૬॥
વહેંચતા વધી પડ્યા, તે નાખ્યા જળમાં જંતુને ॥
મહારાજે આપી આગન્યા, વળી સાજા માંદા સંતને ॥૩૭॥
પછી સંઘ સર્વેને શીખ આપી, જાઓ સહુ સહુને ઘેર ॥
પંચ વરતને પાળજ્યો, પ્રભુ ભજજ્યો રૂડિ પેર ॥૩૮॥
પછી પોત્યે પધારિયા, કરી તે જયજયકાર ॥
કરી લીલા ડભાણમાં, અલબેલે અપરમપાર ॥૩૯॥
પોત્યે યજ્ઞ પૂરો કર્યો, પોષ સુદિ પુન્યમ તિથિ ॥

તેદિ યજ્ઞ પૂરો થયો, કહ્યો યથાયોગ્ય કાંઈક કથી ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે ડભાણમાં યજ્ઞની સમાપ્તિ કરી એ નામે ઓગણસાઠયમું પ્રકરણમ્ ॥૫૯॥

ચોપાઈ એમ યજ્ઞ કરી જદુનાથ, ચાલ્યા શ્યામળો સખાને સાથ ॥
રહ્યા જેતલપુરમાં જઈ, સંઘ સરવે સંઘાથે લઈ ॥૧॥
ત્યાંથી સંઘને શીખજ કરી, પોતે ચાલ્યા પશ્ચિમ દેશે હરિ ॥
સારોપહેરી સુંદર સુરવાળ, ઝગે જરકશી જામો વિશાળ ॥૨॥
માથે બાંધી છે પાઘ સોનેરી, કમર કશી કેસર રેંટા કેરી ॥
બાજુ કાજુ કુંડળ રૂપાળાં, હાથે હેમકડાં બે વળાળાં ॥૩॥
હૈયે હાર અપાર શોભાળા, ઉર ઉતરી મોતીની માળા ॥
કોટે કનકની કંઠી શોભે, શીશે શિરપેચ જોઈ મન લોભે ॥૪॥
ચડ્યા ઘણ મૂલે હરિ ઘોડે, બીજા સખા અસવાર જોડે ॥
ચાલ્યા વાટમાં એવા ને એવા, સર્વે જનને દર્શન દેવા ॥૫॥
જેજે વાટમાં આવિયાં ગામ, તેણે નિરખ્યા સુંદર શ્યામ ॥
દેતા દર્શન દીનદયાળ, આવ્યા પ્રભુજી દેશ પંચાળ ॥૬॥
સુંદર ગામ સારંગપુર નામ, તિયાં પધાર્યા સુંદર શ્યામ ॥
રૂડા ભક્ત જીવો ને રાઠોડ, આવ્યા હરિ કરી તિયાં ધ્રોડ ॥૭॥
રહી રાત્ય એક તિયાં રાજ, આવ્યા કારિયાણી મહારાજ ॥
તિયાં ભક્ત વસે એક માંચો, નહિ તે કોઈ નિયમમાં કાચો ॥૮॥
નિરલોભી ને અતિ નિષ્કામી, તેને ઘેર પધારિયા સ્વામી ॥
તિયાં રહ્યા હરિ એક દન, પછી આવ્યા ગઢડે જીવન ॥૯॥
ભક્ત સભાગી એભલ જિયાં, રહ્યા કાંઈક કૃપાળુ તિયાં ॥
પછી ત્યાંથી સધાવિયા શ્યામ, આવ્યા નાથ કરિયાણે ગામ ॥૧૦॥
તિયાં રહ્યા રાત્ય એક હરિ, આવ્યા રાયપર કૃપા કરી ॥
સખા સરવે છે શ્યામ સાથ, આવ્યા કોટડે બંધિયે નાથ ॥૧૧॥
ગયા ગોંડાળ ને જેતપર, આવ્યા ધોરાજી શ્યામ સુંદર ॥
જઈ જમના વડે જગદીશ, ત્યાંથી પાછો કર્યો પરવેશ ॥૧૨॥
આવ્યા દુધીવદર કંડોરડે, ત્યાંથી પધારિયા કાલાવડે ॥

ભક્ત જાદવજીને ભુવન, રહ્યા રાત્ય ત્યાં પ્રાણજીવન ॥૧૩॥
ત્યાંથી સખાને શીખ જ દઈ, પોતે ચાલ્યા સેવક બે લઈ ॥
ત્યાંથી મોડે ગયા કરી મહેર, ભક્ત રણમલજીને ઘેર ॥૧૪॥
પછી આવ્યા અલૈયે જીવન, ભક્ત નારાયણને ભવન ॥
ત્યાંથી ગયા છે ભાદરે ગામ, ભક્ત ડોસો જ્યાં રતનો રામ ॥૧૫॥
રહ્યા રાત્ય કરી હરિ મહેર, વસતા વશરામને ઘેર ॥
પછી ત્યાંથી કર્યો પરવેશ, ગયા જોડિયેથી કચ્છ દેશ ॥૧૬॥
આવી અંજારમાં રાત્ય રહ્યા, ત્યાંથી વાલો ધમડકે ગયા ॥
ભક્ત રામસિંઘ રાયધણે, કરી સેવા ભરી ભાવે ઘણે ॥૧૭॥
તિયાં રહ્યા દન દોયચાર, પછી ભુજ પધાર્યા મોરાર ॥
દઈ જનને દર્શન દાન, તિયાં રહ્યા પોતે ભગવાન ॥૧૮॥
કર્યો હુતાશનીનો સમૈયો, આપ્યો આનંદ ન જાય કહિયો ॥
અતિ ઉડાડે રંગ ગુલાલ, કર્યો અલબેલે અલૌકિક ખ્યાલ ॥૧૯॥
લીધો લાવો નાથ સાથ જને, ફાગણ સુદી પુન્યમને દને ॥
તેદિ ભુજમાં ઉત્સવ કર્યો, સર્વે જને મને મોદ ભર્યો ॥૨૦॥
કરી અલબેલે લીલા લેર, ગંગારામ હીરજીને ઘેર ॥
દઈ સુંદરને સુખ શ્યામ, ત્યાંથી ગયા માનકુવે ગામ ॥૨૧॥
તિયાં ભક્ત અદોભાઈ નામ, વળી તેજો કેશવ ને શામ ॥
તેને દિધાં છે દર્શન દાન, ત્યાંથી તેરે ગયા ભગવાન ॥૨૨॥
તિયાં તેડાવિયા સર્વે સંત, દિધાં દર્શન સુખ અત્યંત ॥
ત્યાંથી આવ્યા કાળે તળાવ, જોઈ ભક્ત ભીમજીનો ભાવ ॥૨૩॥
રહ્યા દિન દોચારેક ત્યાંઈ, પછી ફરી આવ્યા તેરામાંઈ ॥
ભક્ત નાગજી સંઘજી સુતાર, તિયાં આવ્યા મુનિ ને મોરાર ॥૨૪॥
કરી રસોઈ જમાડયા સંત, જમ્યા સંત ભેળા ભગવંત ॥
પછી બોલિયા સુંદર શ્યામ, ભરિ લિયોને જળનાં ઠામ ॥૨૫॥
એમ કહીને સંત ચલાવ્યા, વાલો પોતે વળાવવા આવ્યા ॥
પછી મળ્યા સહુને મહારાજ, તમે રાજી રહેજ્યો મુનિરાજ ॥૨૬॥
એમ કહીને શીખ જ દીધી, પોતે વાટ માંડવીની લીધી ॥
તિયાં ભક્ત મેઘો વશરામ, ટોપણ દેવશી સુંદર નામ ॥૨૭॥

તેને દઈ દરશન નાથ, સર્વે જનને કર્યા સનાથ ॥
ત્યાંથી નાથ બેઠા છે નાવડે, આવ્યા ભાદરે અલૈયે મોડે ॥૨૮॥
કરી કંડોરડાની ચોરાશી, આવ્યા ધોરાજીયે અવિનાશી ॥
રહે ભાડેર પોતલભાઈ, રહ્યા એક દિન પ્રભુ ત્યાંઈ ॥૨૯॥
મેઘપુર આવ્યા કરી મહેર, સોની નારાયણ ભક્તને ઘેર ॥
ત્યાંથી પ્રભુ આવ્યા પિપલો, રાખ્યા હરિને જન કલ્યાણે ॥૩૦॥
પછી આવ્યા આખે અલબેલો, દવે નારાયણ ઘેર છબિલો ॥
ત્યાંથી આવ્યા વાલો અગત્રાઈ, જિયાં વસે છે પર્વતભાઈ ॥૩૧॥
તિયાં રહ્યા હરિ બહુ દિન, તેડાવિયા તિયાં હરિજન ॥
કરવા ઉત્સવ અષ્ટમી કેરો, હૈયામાંહિ છે હર્ષ ઘણેરો ॥૩૨॥
તિયાં મોટો મંડપ કરાવ્યો, માંહિ મેડો કર્યો મન ભાવ્યો ॥
તિયાં બેઠા વાલો વનમાળી, સુંદર મૂરતિ રૂડિ રૂપાળી ॥૩૩॥
જોઈ જનને સમાધિ થાય, કરે લીલા નાવા નિત્ય જાય ॥
પછી દ્વિજ ધનહીન જોઈ, તેના સુતને આપી જનોઈ ॥૩૪॥
ફર્યા ફુલેકે ગામમાં નાથ, અંસે અસિ શ્રીફળ લઈ હાથ ॥
પછી આવ્યો અષ્ટમીનો દન, બહુ ગુલાલ લાવિયા જન ॥૩૫॥
ભરે મૂઠિ હેતે હરિ હાથે, નાખે નાથ નિજજન માથે ॥
થયાં રંગે રાતા સહુ જન, પાડે તાળી કરે કીરતન ॥૩૬॥
એમ સારો ઉત્સવ કર્યો શ્યામે, અલબેલે અગત્રાઈ ગામે ॥
આપ્યો આનંદ જનને જીવને, શ્રાવણ વદી અષ્ટમીને દને ॥૩૭॥
તેદિ લીલા કરી અગત્રાયે, કરાવી આંબે પર્વતભાયે ॥
પછી પધારિયા ગઢ જુને, સાથે લીધો છે સંઘ સહુને ॥૩૮॥
સંઘ દેખી દુષ્ટ દાઝીયા, પછી રાજા પાસે રાવે ગિયા ॥
લેશે સાહેબ શહેર તમારું, એનું માણસ ઉતારો બારું ॥૩૯॥
તેયે રાજા કહે સુણો તમે, એનું દીધું કરું રાજ્ય અમે ॥
એહ લેશે તો સુખેથી લિયો, એને ગામમાં આવવા દિયો ॥૪૦॥
પછી શહેરમાં શ્યામ પધાર્યા, નિજજનને મોદ વધાર્યા ॥
પોતે દિવસ એક ત્યાં રહ્યા, પછી નાવા દામોદર ગયા ॥૪૧॥
નાઈ નિસર્યા મોહનલાલ, ચર્ચ્યું ચંદન વિપરે ભાલ ॥

તેને દીધી છે દક્ષિણા બોળી, આપી મહોર નાથે અણતોળી ॥૪૨॥
પછી આવિયા શહેરમાં શ્યામ, ત્યાં વાલે કર્યો વિશ્રામ ॥
ત્યાંથી ચાલિયા શ્યામ સુંદર, આવ્યા નરસી મેતાને મંદિર ॥૪૩॥
તિયાં બેસિયા ઘડી બે ચાર, પછી આવિયા છે પુર બહાર ॥
સર્વે સંઘ સંગે લઈ શ્યામ, પછી આવિયા ફણેણી ગામ ॥૪૪॥
તિયાં સર્વેને શીખ જ દીધી, એની લીળા અલબેલે કીધી ॥
સર્વે જનને સુખિયા કરી, પોતે પધાર્યા પાંચાળે હરિ ॥૪૫॥
બહુ બહુ લીલા કરે લાલ, જોઈ જન ને થાય નિહાલ ॥
જે કોઈ યોગીના ધ્યાનમાં નાવે, તે અલબેલો લાડ લડાવે ॥૪૬॥
કરે લીલા અતિશે અપાર, કહેતાં કોણ પામે તેનો પાર ॥
જેમ સભર ભર્યો મેરાણ, પીવે પંખી તે ચાંચ પ્રમાણ ॥૪૭॥
તેમ અતિ અગાધ મહારાજ, કોણ કળે તોલે કવિરાજ ॥
પણ જે પીએ તે સુખી થાય, નિશ્ચે નિષ્કુળાનંદ એમ ગાય ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે સાઠયમું પ્રકરણમ્ ॥૬૦॥

ચોપાઈ પછી પધાર્યા દેશ પંચાળ રે, જિયાં વસે દાસ દયાળ રે ॥
સર્વે સંસારનાં સુખ ત્યાગી રે, એક પ્રબુપદ અનુરાગી રે ॥૧॥
પંચ વિષયથી પ્રીત ઉતારીરે, પંચવ્રત પ્રેમે રહ્યાં ધારી રે ॥
દીધાં દેહતણાં સુખ નાખી રે, રહ્યાં અંતરે પ્રભુને રાખી રે ॥૨॥
એવાં જન જક્તથી ઉદાસી રે, તિયાં આવ્યા આપે અવિનાશી રે ॥
જોઈ જનનાં હૈયાનું હેત રે, આવ્યા પ્રબુજી સખા સમેત રે ॥૩॥
તેને દીધાં છે દર્શન દા રે, બહુ ભાવે કરી ભગવાન રે ॥
અંધ અપંગ બૂઢા ને બાળ રે, અસમર્થ અબળા લાજાળ રે ॥૪॥
તેને દયા કરી હરિ આપ રે, દીધાં દર્શન ટાળિયા તાપ રે ॥
પછી જને પૂછયા સમાચાર રે, કહ્યા હરિએ કરી વિસ્તાર રે ॥૫॥
જેજે પૂછતા ગયા છે જન રે, તેતે કહેતા ગયા છે જીવન રે ॥
પછી પૂછિ જગનની વાત રે, કહી રાજી થઈ રળિયાત રે ॥૬॥
જેને નોતું અવાણું જગને રે, તે પણ મગન થયા સુણી મને રે ॥

કહે ધન્ય ધન્ય મહારાજ રે, એવો જગન થાય કોણે આજ રે ॥૭॥
બીજા ખર્ચે બહુ બહુ ધન રે, પણ ન થાય નિરવિઘન રે ॥
કૈક જનતણા જીવ જાય રે, એવું સુણ્યું છે જગનમાંય રે ॥૮॥
લુટે ચોર કે ખરચી ખૂટે રે, થાય ફજેતિ શકોરાં ફૂટે રે ॥
તેતો તમે કર્યો નિર્વિઘન રે, જગજીવન પ્રભુ જગન રે ॥૯॥
કહે નાથ એનો શ્યો વિચાર રે, એવા કરીએ જગન અપાર રે ॥
કહો તો કરીએ વર્ષો વરસ રે, એકએકથી બીજો સરસ રે ॥૧૦॥
એમ કહિ કર્યું પરિયાણ રે, તેડ્યા સંત સમીપે સુજાજાણ રે ॥
મુક્તાનંદ ને મોટેરા ભાઈ રે, બ્રહ્માનંદ નિત્યાનંદ ત્યાંઈ રે ॥૧૧॥
કહે નાથ સુણો સંત મળી રે, કરીએ વિષ્ણુયજ્ઞ એક વળી રે ॥
જુઓ ગુર્જરખંડ વિચારિ રે, કોણ ઠેકાણે જાયગા સારી રે ॥૧૨॥
બોલ્યા સંત સાંભળજ્યો શ્યામ રે, જજ્ઞ જેવું જેતલપુર ગામ રે ॥
તિયાં સુંદર કોટ તળાવ રે, વળી ગામમાં છે ઘણો ભાવ રે ॥૧૩॥
ત્યારે બોલ્યા સુંદર શ્યામ રે, એતો અમને ન ગમ્યું ગામ રે ॥
એનો ધણી ભર્યો ધર્મદ્વેષે રે, તેતો યજ્ઞ કરવા કેમ દેશે રે ॥૧૪॥
મોર્ય ભેળા થયા’તા બ્રાહ્મણ રે, તેને પૂછયું હતું અમે પ્રશ્ન રે ॥
દ્વિજ ક્ષત્રિ વૈશ્ય શૂદ્ર વળી રે, કહ્યું કેમ પૂજે માતા મળી રે ॥૧૫॥
ચારે વર્ણની એક છે રીત રે, કહો કાંઈ છે એહમાં વીગત્ય રે ॥
તૈયે બોલિયા શાસ્ત્રી સુજાણ રે, સાંભળો કહું શ્રુતિપ્રમાણ રે ॥૧૬॥
દ્વિજ ક્ષત્રિ વૈશ્ય જે કહેવાય રે, તેણે મદ્યમાંસે ન પૂજાયરે ॥
બીજા હોય જેજે શૂદ્ર વર્ણ રે, તેનાં વેદથી બારાં આચર્ણ રે ॥૧૭॥
ત્યારે કહ્યું મેં સાંભળી લહીએ રે, બીજા કરે તેને કેવા કહીએ રે ॥
ત્યારે શાસ્ત્રી કહે એ મલેછ રે, પાપી ઢેઢ ભંગિયાથી નીચ રે ॥૧૮॥
ત્યારે મેં કહ્યું સર્વે સાંભળજ્યો રે, એવા હો તે એમાં જઈ ભળજ્યો રે ॥
તે દિવસના દાજ્યા છે વામી રે, વાત મેલી છે રાજાને ભામી રે ॥૧૯॥
માટે જરુર કરશે વિઘન રે, તિયાં પૂરો નહિ થાય જગન રે ॥
ત્યારે સંત કહે જમશે બ્રાહ્મણ રે, કેમ નાખશે નિજ ભાણે પાણો રે ॥૨૦॥
ત્યારે કહે મહારાજ સારું રે, કરો મનમાને જ્યાં તમારું રે ॥
પછી જેતલપુરનું ઠેરાવિ રે, કરી સામગ્રી સરવે આવિ રે ॥૨૧॥

લિધાં ઘી ગોળ ને ઘઉં ઘણાં રે, કર્યા ગંજ શાળ દાળતણા રે ॥
કોઈ વાતની ન રાખી ખામી રે, ત્યાં તો પધારિયા પોતે સ્વામી રે ॥૨૨॥
આવ્યા સંઘાથે સંઘને લઈ રે, તેડ્યા વણતેડ્યા આવ્યા કંઈ રે ॥
આવ્યા તેડાવ્યા સરવે સંત રે, આવ્યા સંઘ નાવે તેનો અંત રે ॥૨૩॥
દિયે દર્શન પ્રસન્ન હોઈ રે, લિયે જન સુખ મુખ જોઈ રે ॥
પછી બોલિયા જગજીવન રે, દ્રષણપ્રષણ એ મોટો જગન રે ॥૨૪॥
બીજું યજ્ઞ આ થાય ન થાય રે, તેનું નથી અમારે જો કાંય રે ॥
એમ કહિ જણાવે જનને રે, દિયે રાત્ય દિવસ દ્રષ્ણને રે ॥૨૫॥
પૂજે જન જીવનને મળી રે, લાવે પૂજા વિધ્યે વિધ્યે વળી રે ॥
ચર્ચિ ચંદન હાર પહેરાવે રે, ગુંથિ ગજરા તોરા ધરાવે રે ॥૨૬॥
કરે પુષ્પનાં કંકણ કાજુ રે, બાંધે બેરખા સુંદર બાજુ રે ॥
કરે ફુલનો ફેંટો પછેડી રે, વળી જમાડે ઉતારે તેડી રે ॥૨૭॥
દિયે દર્શન એવાના એવા રે, જગજીવન છે જોયા જેવા રે ॥
એમ કરે છે લિલા અપાર રે, નિર્ખિ સુખ લિયે નરનાર રે ॥૨૮॥
એવું દેખીને દાજિયા વામી રે, કહ્યું નરેશને શિશ નામી રે ॥
કહે સાંભળો શ્રવણે રાજન રે, જે સારુ કરે છે સ્વામી જગન રે ॥૨૯॥
જે દિનો એ જગન થાય છે રે, તે દિનો રાજ તેજ જાય છે રે ॥
એને જજ્ઞે મૂઓ તાત તારો રે, હવે આવ્યો છે તમારો વારો રે ॥૩૦॥
માટે જીવવું હોયે રાજન રે, તો ન કરવા દિયો જગન રે ॥
સુણી આવિ નરેશને આંધિ રે, કહે જાઓ લાવો એને બાંધી રે ॥૩૧॥
એમ કર્યું પરિયાણ ત્યાંઈ રે, જાણ્યું અંતરજામિએ આંઈ રે ॥
જોયું વિચારી કરશે વિઘન રે, અમે રહેશું તો પિડાશે જન રે ॥૩૨॥
પછી પ્રભુજી ચડિયા ગોડે રે, લઈ સંઘને ગયા ચરોડે રે ॥
પછી કેડયે આવી કટકાઈરે, આવ્યા ભગવા કરવા ભૂંડાઈ રે ॥૩૩॥
તેણે સ્વામી સધાવ્યા સાંભળી રે, ગયા ધૂળ ફાંકતા તે વળી રે ॥
પછી સાંજે આવ્યા પોતે નાથ રે, અસિ કસેલ સખા છે સાથે રે ॥૩૪॥
સંતો તમારી રક્ષાને કાજ રે, સખે ધાર્યાં છે આયુધ આજ રે ॥
હવે અમે તો જાશું ડભાણ રે, તમે રહેજ્યો યાં સંત સુજાણ રે ॥૩૫॥
પછી પધારિયા પોતે શ્યામ રે, સખા લઈને ડભાણ ગામ રે ॥

તિયાં જઈને હતું જે સિધું રે, તે તો સરવે મગાવી લીધું રે ॥૩૬॥
તેણે જમાડિયા જન બહુ રે, વર્ણ અઢાર ને વળી મઉ રે ॥
આપ્યાં જમાડી વળી વસન રે, એમ કીધો છે નાથે જગન રે ॥૩૭॥
આવ્યા ભગવા કહે ભૂલ્યા અમે રે, અતિ સમર્થ છો સ્વામી તમે રે ॥
અમે અમારું અવળું કીધું રે, અર્થ વિના અપરાધ લીધું રે ॥૩૮॥
ત્યારે મહારાજ કહે નથી કાંઈ રે, જાજાઓ જમો જેતલપુરમાંઈ રે ॥
પછી જમાડી જોગીની ઝુંડું રે, કર્યું વામિએ વામિનું ભુંડું રે ॥૩૯॥
કરવા હતા જગન હંમેશ રે, ન કરવા દીધા તે નરેશ રે ॥
તે તો કહ્યું હતું પોતે પહેલું રે, થયું તેમનું તેમજ છેલું રે ॥૪૦॥
એમ જગન થયો એ જાણો રે, મહા સુદી પંચમી પ્રમાણો રે ॥
જોઈ રાજી થયા હરિજન રે, દુઃખ પામિયા પાપીયા મન રે ॥૪૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિ ચરિત્રે શ્રીહરિ પાંચાળથી જેતલપુર પધારી યજ્ઞ કર્યો એ નામે એકસઠમું પ્રકરણમ્ ॥૬૧॥

ચોપાઈ પોતે દયાળુ હતા ડભાણ, સુંદરવર શ્યામ સુજાણ ॥
ત્યાંથી ચાલિયા અંતરજામી, આવ્યા બુધેજમાં બહુનામી ॥૧॥
હરિભક્ત તિયાં હઠિભાઈ, રહ્યા રાત્ય તિયાં સુખદાઈ ॥
ત્યાંથી આવ્યા પચ્છમે મહારાજ, જિયાં ભક્ત ઓધવ જેરાજ ॥૨॥
રહી રાત્ય એક તેને ઘેર, ત્યાંથી વાલો આવ્યા છે ઝિંઝર ॥
સંગે ભક્ત હતો મેર જેઠો, અતિ વૃદ્ધ અંગે વળી દીઠો ॥૩॥
તેને પહેરાવ્યો સુંદર સ્વાંગ, જામો જરીને સોનેરી પાગ ॥
રહી રાત્ય ને ચાલ્યા દયાળુ, આવ્યા કુંડળમાંહિ કૃપાળુ ॥૪॥
મોટા ભક્ત મામૈયો ને રામ, તેને ઘેર રહ્યા જુગ જામ ॥
તિયાંથી સારંગપુર આવિયા, દિન ત્રણ સુધી તિયાં રહ્યા ॥૫॥
પછી આવ્યા નાગકડે નાથ, સર્વે સખા છે પોતાને સાથ ॥
તિયાં ભક્ત સુરો સત્સંગી, હરિભક્ત જકતથી અસંગી ॥૬॥
તેને ઘેર ગિરધર ગયા, દિન ચાર સુધી તિયાં રહ્યા ॥
અતિ હેતે જમાડ્યા જીવન, પ્રભુ જન પર છે પ્રસન્ન ॥૭॥

દેવા દર્શન જન મન ભાવ્યાં, સુંદર વસ્ત્ર શ્યામળે મગાવ્યાં ॥
વાલે પહેર્યો સોનેરી સુવાગ, જેણે જોયા તેનાં મોટાં ભાગ્ય ॥૮॥
પછી ત્યાંથી શ્યામળો સધાવ્યા, પોતે નાથ પીપરડીએ આવ્યા ॥
તિયાં ભક્ત પવિત્ર જે પીઠો, તેને ઘેર રહ્યા માવ મીઠો ॥૯॥
ત્યાંથી ચાલિયા સુંદર શ્યામ, ગયા ભક્ત માતરાને ગામ ॥
ત્યાંથી ભોંયરે ભોજન કીધું, ભક્ત નાજાને દર્શન દીધું ॥૧૦॥
પછી ત્યાંથી આવ્યા ગોખલાણે, જાગ્યા ભાગ્ય ભક્ત જીવો જાણે ॥
ત્યાંથી ચાલિયા પૂરણકામ, આવ્યા કૃપાળુ કરિયાણે ગામ ॥૧૧॥
તિયાં રહ્યા રાજી થઈ બહુ, આવ્યા દાસ દરશને સહુ ॥
એમ કરતાં હુતાશની આવી, કરી લીળા લાલે મન ભાવી ॥૧૨॥
તિયાં ઉડાડ્યો વાલે ગુલાલ, સર્વે સખા કર્યા રંગે લાલ ॥
વળી કરે ધૂન્ય તાળી વાજે, લોક લાજવાળાં જોઈ લાજે ॥૧૩॥
કરી ત્સવ ને પછી માવ, આપ્યો અલૈયાને શિરપાવ ॥
કહ્યું રાખજ્યો આવો જ વેશ, ફરિ આવજ્યો વાળાક દેશ ॥૧૪॥
સખા સંગે લઈ દશ વિશ, કરજ્યો પ્રભુની વાતો હંમેશ ॥
એને એટલી આગન્યા કરી, પછી ત્યાંથી પધારિયા હર ॥૧૫॥
વસે કોટડે પ્રેમ પુતળી, તેને ઘેર ગયા વાલો વળી ॥
ત્યાંથી પધાર્યા નડાલે ગામ, જિયાં ભક્ત ગંગેવ ને રામ ॥૧૬॥
તિયાં જમાડ્યા લખમણે રાજ, પછી બંધિયે ગયા મહારાજ ॥
રાત્ય શેઠ જુઠા ઘેર રહ્યા, પછી ગોંડલથી વડે ગયા ॥૧૭॥
ત્યાંથી ભાદરે પ્રભુ પધાર્યા, દેઈ દર્શન મોદ વધાર્યા ॥
પછી ત્યાંથી પિપળિયે આવ્યા, ઘણું માનબાઈ મન ભાવ્યા ॥૧૮॥
ત્યાંથી રણ ઉતરિયા રાજ, આવ્યા કચ્છ દેશ મહારાજ ॥
કરી કચ્છમાં કૃપા કૃપાળે, દિધાં દર્શન સહુને દયો ॥૧૯॥
વાગડ પાવર કચ્છ અબડાસે, કર્યાં હરિનાં દર્શન દાસે ॥
કરી ભુજે ભીમ એકાદશી, પછી પધારિયા વાંણે બેસી ॥૨૦॥
ઉતરી હરિ આવ્યા હાલાર, આપ્યાં દાસને સુખ અપાર ॥
જે જે વાટમાં આવે છે ગામ, તિયાં વાલો કરે વિશરામ ॥૨૧॥
દિયે દર્શન પ્રસન્ન ઘણું, મન છે સોરઠ જાવાતણું ॥

ત્યાંથી આવ્યા ગઢ જિરણે, રહ્યા રાત્ય ન જાણિયા કેણે ॥૨૨॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા અલબેલો, આવ્યા અગત્રાઈ છેલ છબીલો ॥
રહ્યા દિન દશ તિયાં શ્યામ,પછી આવિયા પંચાળે ગામ ॥૨૩॥
ભક્તશિરોમણિ ઝીણોભાઈ, તિયાં રહ્યા શ્યામ સુખદાઈ ॥
સર્વે જનને દર્શન દીધાં, કરી કૃપા કૃતારથ કીધાં ॥૨૪॥
પછી ત્યાંથી પધારિયા હરિ, આવ્યા માણાવદ્ર મહેર કરી ॥
જિયાં ભક્ત વસે મયારામ, ગોવિંદ ભાણ આંબો વાઘો નામ ॥૨૫॥
વળી વસતા આદિ જે જન, તેને નાથે દીધાં દરશન ॥
પછી ત્યાંથકિ આવિયા શ્યામ, દેતાં દરશન ગામોગામ ॥૨૬॥
આવ્યા કરિયાણે પોતે કૃપાળુ, દેવાં દર્શન સહુને દયાળુ ॥
તિયાં આવિયા છે સંતદાસ, મહા મુક્ત અંતરે પ્રકાશ ॥૨૭॥
સદેહે જાય હિમાલા પાર, પોતે ગયા આવ્યા દોય વાર ॥
આપ ઈચ્છાયે આવે ને જાય, બીજા કોઈ થકી ન જવાય ॥૨૮॥
તેની ખબર પૂછી અવિનાશે, સર્વે કહી છે તે સઠતદાસે ॥
કહે નાથ સુણો સંતદાસ, રહો સત્સંગમાં કરી વાસ ॥૨૯॥
એમ કહીને સમસ્યા કીધી, સંતે વાટ હિમાળાની લીધી ॥
પછી તેડાવિયા સર્વે સંત, દેવા દાસને સુખ અત્યંત ॥૩૦॥
મેલ્યા રાજા ભગતને રાજે, કહેજ્યો આવે સહુ દર્શન કાજે ॥
આવ્યા સંત તે સરવે મળી, હતિ દેશોદેશ જે મંડળી ॥૩૧॥
સર્વે આવિયા પ્રભુજી પાસ, આવી નિરખિયા અવિનાશ ॥
સામા આવિને મળિયા શ્યામ, પૂરી સંતના હૈયાની હામ ॥૩૨॥
પછી બેઠા સંત ને શ્રીહરિ, તેને પૂછયું વાલે પ્રેમે કરિ ॥
સંત સુખિયા છો તમે સહુ, હમણાં દુબળા દિસો છો બહુ ॥૩૩॥
કાંઈક અધિકું જમજ્યો અન્ન, સુખે થાય પ્રભુનું ભજન ॥
એમ કહ્યું છે દયા કરીને, પણ ત્યાગ વાલો છે હરિને ॥૩૪॥
પછી જનને જમાડ્યા નાથે, પ્રેમે પિરસ્યું પોતાને હાથે ॥
જે પ્રસાદિને ઈચ્છે છે અજ, તોય મળતી નથી એક રજ ॥૩૫॥
જે પ્રસાદિ સારુ શિવ આપ, સહ્યો પારવતિજીનો શાપ ॥
તે પ્રસાદી પામી સહુ સંતે, દિધી ભાવે કરી ભગવંતે ॥૩૬॥

અતિ અઢળ ઢળ્યા અવિનાશી, શ્યામ સુંદર વર સુખરાશી ॥
વળી નાવા જાય જ્યારે નાથ, ત્યારે સંત લિયે સહુ સાથ ॥૩૭॥
તિયાં ફેરવે અશ્વને હરિ, જુવે જન સહુ દ્રગ ભરિ ॥
જુવે જનને જીવનપ્રાણ, દેખી વેષને કરે વખાણ ॥૩૮॥
કહે સહુ તણું તેજ વળી, આવ્યું આ સંતમાં સર્વે મળી ॥
એમ કહિ રાજી બહુ થયા, પછી નાથ ઉતારે આવિયા ॥૩૯॥
એમ કરતાં લીલા નિત્ય નવી, પછી જન્માષ્ટમી તે આવી ॥
કર્યો ઉત્સવ અતિ આનંદે, સુખ લીધું સહુ જન વૃંદે ॥૪૦॥
ગામોગામથી આવ્યા'તા દાસ, તેણે નિરખિયા અવિનાશ ॥
તિયાં મેઘ ઝરે ઝરમરિયા, રમે અલબેલો આનંદ ભરિયા ॥૪૧॥
જોઈ જન થયાં છે મગન, એમ વીત્યો અષ્ટમીનો દન ॥
એવી લીલા અલબેલે કરિ, પછી ત્યાંથી પધારિયા હરિ ॥૪૨॥
આવ્યા સુખપુરે સુખસિંધુ, દીનદયાળ દીનબંધુ ॥
રહ્યા પોતે તિયાં દિન ચાર, આપ્યાં સંતને સુખ અપાર ॥૪૩॥
ત્યાંથી આવ્યા સારંગપુરે નાથ, સખા સંત સહુ પોતા સાથ ॥
દિયે દર્શન પ્રસન્ન હોઈ, થાય મગન જન મુખ જોઈ ॥૪૪॥
વળી મર્મે બોલે મરમાળો, જાણે જનની છેલ છોગાળો ॥
મર્મે ભરિ હરિ કરી હાસ, આપ્યો બાપુભાઈને સંન્યાસ ॥૪૫॥
જેને જેમ થાય છે સમાસ, તેને તેમ કરે અવિનાશ ॥
માટે જાણવા અંતરજામી, પછી સંત પ્રત્યે બોલ્યા સ્વામી ॥૪૬॥
સંતો જાઓ હવે સહુ મળી, ફરો દેશોદેશમાં મંડળી ॥
જેને ભણવું હોય તે ભણજ્યો, સહુ નિયમમાં કુશળ રહેજ્યો ॥૪૭॥
જેજે થાય નિયમમાંથી બારું, એતો નથી ગમતું અમારું ॥
ત્યારે સંત કહે સત્ય સ્વામી, એમ કહિ ચાલ્યા શિશ નામી ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્ર કરિયાણે અષ્ટમી ઉત્સવ એ નામે બાસઠયમું પ્રકરણમ્ ॥૬૨॥

સામેરી પછી પ્રભુજી પધારિયા, પોતે તે ગુર્જર દેશ ॥
લીલા કરી ગુજરાતમાં, પાંચાળે કર્યો પ્રવેશ ॥૧॥

સતસંગી સોરઠનાં, હાલારનાં હરિજન ॥
તેને ઉપર દયા કરી, દિધાં સહુને દર્શન ॥૨॥
દાસ ઉપર દયાળને, દયા દલમાં અતિ ઘણી ॥
જો મારા જનને, દિયું સંપત્તિ સુખતણી ॥૩॥
જપ તપ તીરથ કરતે, નાવે ધરતે જોગીને ધ્યાન ॥
તે આવે જનને ભુવન ચાલી, મહેર કરી મહેરવાન ॥૪॥
ફરે કરે પાવન પૃથવી, જુવે જાણે અજાણે જન ॥
જક્ત આશ્ચર્ય જોઈને, કરે ભાવે અભાવે ભજન ॥૫॥
જેને દર્શને દુષ્કૃત નાશે, અને સ્પરશે નાશે પાપ ॥
તેહ હરિને સંભારતાં, સહુ શુદ્ધ થયાં છે આપ ॥૬॥
લાગ્યો ભય લુંટક જનને, અને પાપીને પીડા થઈ ॥
ડર્યા નર તસકરા, અને દુષ્ટ દુઃખ પામ્યા સઈ ॥૭॥
કલિમાં સતજુગ કિધો, પ્રભુ પોતે પ્રકટી ॥
તે જાણે જન પોતાતણા, ન જાણે કુડિયાં કપટી ॥૮॥
ખાન પાન પટવડે, સર્વે જન સુખી બહુ ॥
તે પ્રતાપ મહારાજનો, પ્રકટ જન જાણે સહુ ॥૯॥
પુરુષોત્તમ પૂરણ પ્રકટ્યા, અનેક જીવ ઉદ્ધારવા ॥
દયા કર ફરે દેશમાં, નિજજનનાં કારજ સારવા ॥૧૦॥
જેજે દેશમાં દાસ હતા, ભજતાં હતા ભગવાન ॥
ગોતિ તેનાં ગામ પોતે, દિધાં દર્શન દાન ॥૧૧॥
પછી આવી પંચાળમાં, અને લિધા સખા સાથ ॥
ઘોડે ચડી ગુજરાતમાં, આવ્યા ડભાણે નાથ ॥૧૨॥
દર્શન દિધાં દાસને, દયાળે દયા કરી ॥
સંતને સુખ આપવા, પધારિયા પોતે હરિ ॥૧૩॥
તે સાંભળી સતસંગી સર્વે, આવ્યા તતકાળ ॥
વેલ્ય ઘોડા ગાડલે, બેસારિ બૂઢાં બાળ ॥૧૪॥
નયણે નિર્ખિ નાથને, વળી હરખિયા હૈયે ઘણું ॥
અંતરમાં સુખ આવિયું, મુખ જોઈ મોહનતણું ॥૧૫॥
પછી હાથ જોડી હરિ આગે, કરે વિનતિ વારમવાર ॥

પ્રભુ ભલે પધારિયા, લિધી અમારી સાર ॥૧૬॥
પછી પ્રભુને પૂજીયા, વળી ચરચ્યાં ચંદન ઘણાં ॥
પુષ્પ હાર પહેરાવિયા, કર્યા છોગલાં ફુલતણાં ॥૧૭॥
અંબર સુંદર આભૂષણ, અરપિયાં અલબેલને ॥
ધૂપ દીપ કરી આરતિ, પાય લાગ્યાં છબિલા છેલને ॥૧૮॥
ભોજન વ્યંજન ભલિ ભાતે, જમાડિયા જીવનને ॥
જમ્યા ભૂધર ભાવશું, કરવા જન પ્રસન્નને ॥૧૯॥
પછી બાંધ્યો હિંડોળો બારણે, સુંદર વડે સોયામણે ॥
તિયાં વિરાજ્યા નાથજી, જોઈ જન જાય ભામણે ॥૨૦॥
એમ કૈક દન દર્શન દઈ, નવલા તે નેહ વધારિયા ॥
પછી સર્વેને શીખ આપી, પોતે પણ પધારિયા ॥૨૧॥
આવે જાય સર્વે દેશે, પણ રહે ઘણું પાંચાળ ॥
નિજજનને સુખ દેવા, કરે લિલા દયાળ ॥૨૨॥
બાળ જોબન વૃદ્ધજન, વળી નરનારી કહેવાય ॥
જક્તવાત જાણે નહિ, સહુ ગુણ હરિના ગાય ॥૨૩॥
પછી એક દિન નાથ કહે, સત્સંગી સહુને જણાવજ્યો ॥
અમે આવશું વઉઠે, તમે પણ ત્યાં આવજ્યો ॥૨૪॥
સુંદર માસ સોહામણો, કાર્તિક સુદી પુન્યમ કૈયે ॥
આવ્યાતાં જન આગળે, પોતે પણ આવ્યા તૈયે ॥૨૫॥
પધાર્યા પશ્ચિમ દેશથી, બુધેજમાં દિન દો રહ્યા ॥
પછી વાલો વઉઠે, અશ્વે ચડિને આવિયા ॥૨૬॥
સંધ્યા સમે શ્રીહરિ, પ્રભુજી પધારિયા ॥
દર્શન દઈ દાસને, તેના તે તાપ નિવારિયા ॥૨૭॥
પછી ફરિયા સંઘમાં, દર્શન દેવા શ્રીહરિ ॥
લાખો લોકે લાવ લિધો, નિરખિયા લોચન ભરિ ॥૨૮॥
પછી આવિ ઉતર્યા, વળી સુંદર શધી જાગ્ય ॥
સતસંગી ને કુસંગિનો, કરિયો છે વિભાગ ॥૨૯॥
પછી પોતે વિરાજિયા, વેલ્ય ઉપર્ય વાલમ વળી ॥
સતસંગી ને સંત સર્વે, બેઠી મુનિની મંડળી ॥૩૦॥

સતસંગી સર્વે કહે, દિયો આગન્યા દયાળ ॥
અમે તમારે કારણે, કરાવિયે સુંદર થાળ ॥૩૧॥
આપિએ અમને આગન્યા, સંત સારુ કરાવિયે રસોઈ ॥
ત્યારે મહારાજ કહે સારું, કરાવજ્યો સહુ કોઈ ॥૩૨॥
પછી એહ સમે આરોગિયા, વળી પુરિ સુંદર પાક ॥
ઉજ્જવળ ભાત દાળ અવલ, સુંદર તળેલાં શાક ॥૩૩॥
જમી જીવન પોઢિયા, કર્યો વેલ્ય ઉપર વિશરામ ॥
નિરખતાં જન નાથને, વહિ ગયા ચારે જામ ॥૩૪॥
પછી પ્રભાતે પ્રભુ જાગી, નાવા ચાલિયા નાથ ॥
નારી જૂથ નોખું કરી, લીધા સખા સર્વે સાથ ॥૩૫॥
પછી નાહિ નાથ પધારિયા, ગયા ગામમાં ઘોડે ચડી ॥
સેવકને શિરપાવ આપ્યો, શિવને પાય પડી ॥૩૬॥
પછે ઉતારે પધારિયા, દેઈ દદામાં દયાળ ॥
આવી બેઠા તરુતળે, નાહિ જમવા જન પ્રતિપાળ ॥૩૭॥
જમ્યા હરિ જુગત્યે કરી, જેમ ઘટે તેમ બેસી આસને ॥
પછી સર્વે થાળ લઈ, દિધી પ્રસાદી દાસને ॥૩૮॥
એમ અલૌકિક કરી લીલા, વઉઠામાં વાલે વળી ॥
પછી સહુને શીખ આપી, સંત ફરો બાંધિ મંડળી ॥૩૯॥
પછી પોતે પધારિયા, કરી કારજય મોટું સહિ ॥
જેણે નિરખ્યા નાથને, તે જમ હાથ જાવાના નહિ ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે વઉઠાનો સમૈયો કર્યો એ નામે ત્રેસઠયમું પ્રકરણમ્

ચોપાઈ પછી પોતે ગયા ગુજરાત્ય, રહ્યા ડભાણમાં દોય રાત્ય ॥
હતી સંતની મંડળી સાથ, વળતાં વરતાલે આવિયા નાથ ॥૧॥
તિયાં રહ્યા હરિ સંત સહુ, કરી લીલા આપ્યાં સુખ બહુ ॥
રહ્યા પંચ રાત્ય પોતે તિયાં, પછી યાંથી બુધેજે આવિયા ॥૨॥
ત્યાંથી ચાલિયા સમર્થ સ્વામી, આવ્યા બોચાસણે બહુનામી ॥
બામણ ગામ ને એકલબારે, પોત્યા સરસવણિ મહીપારે ॥૩॥

જઈ પાદરે પાછા વળિયા, આવી વરતાલે સંતને મળિયા ॥
ત્યાંથી ચાલી ઉમરેઠે ગયા, દેવા દર્શન પ્રસન્ન થયા ॥૪॥
વાજાં વાજતે પધાર્યા શ્યામ, આવ્યું સામૈયે સઘળું ગામ ॥
દિધાં દાસને દર્શન દાન, રહી રાત્ય ચાલ્યા ભગવાન ॥૫॥
ભાવ ગામના લોકને બહુ, આવ્યાં પુરબારાં મળિ સહુ ॥
તેને દર્શન દઈ દયાળ, કરી કલ્યાણ ચાલ્યા કૃપાળ ॥૬॥
સંગે આપ્યો તો ભોજન થાળ, યથાયોગ્ય જમ્યા તે દયાળ ॥
પછી આવ્યા ડડુસર ગામ, કર્યો કઠલાલ્યે વિશરામ ॥૭॥
આંતરોળિ ઉંટડિયે મહાદેવ, તિયાં પધાર્યા દેવાધિદેવ ॥
તિયાં શિવનાં દર્શન કિધાં, વસ્ત્ર સર્વે સેવકને દિધાં ॥૮॥
આપ્યા રૂપૈયા મૂઠડી ભરિ, પછી ત્યાંથી પધારિયા હરિ ॥
આવ્યા લુવાંગ્ય સલકી ગામ, પછી પ્રાંતિયે પધાર્યા શ્યામ ॥૯॥
ત્યાંથી ચલિયા શ્યામ સુંદર, આવ્યા વાલ્યમજી વિજાપર ॥
ત્યાંથી ગેરિતે ગયા ગોપાળ, વિશનગ્ર પધાર્યા દયાળ ॥૧૦॥
તિયાં જમાડ્યા બ્રાહ્મણ ઘણા, કરી મોદક મિસરિ તણા ॥
ત્યાંથી ગયા ઉંઝે મહેસાણે, તિયાં જનને જમાડ્યા પરાણે ॥૧૧॥
પછી આવ્યા કર્જીસણ નાથ, સખા સાંખ્યયોગી હતા સાથ ॥
પછી મહારાજ મોટેરે આવ્યા, શહેરના સતસંગી બોલાવ્યા ॥૧૨॥
ત્યાંથી જેતલપુર પધાર્યા, જનને હૈયે હર્ષ વધાર્યા ॥
એમ ફરી હરિ સર્વે ગામ, કર્યા છે નિજજનનાં કામ ॥૧૩॥
દાસ અર્થે ફર્યા સર્વે દેશ, પછી કર્યો પંચાળે પ્રવેશ ॥
તિયાં દાસને દર્શન દિધાં, મળી નાથ કૃતારથ કિધાં ॥૧૪॥
પછી આવ્યો છે ફાગણ માસ, થયા હોળિ રમવા હુલાસ ॥
તિયાં હરિજનને તેડાવ્યા, દશ વિશ સંત પણ આવ્યા ॥૧૫॥
પછી સુંદર આણ્યો સમાજ, રંગ કેશર રમવા કાજ ॥
તેલ ફુલેલ ગુલાલ ઘણા, મેલ્યો સમાજ ન રાખી મણા ॥૧૬॥
સખા તાકી રહ્યા છે તૈયાર, જમે જીવન એટલી વાર ॥
જ્યારે જમી લીધું છે જીવને, તિયાં આવિને ઘેરિયા જને ॥૧૭॥
લાવ્યા રંગ સુરંગ ગુલાલ, ઘેરી લીધા છે ઘરમાં લાલ ॥

છાંટે રંગ ઉડે છોળ્યું ઘણી, ચડિ ગરદી ગુલાલતણી ॥૧૮॥
રંગ સોરંગે રંગ્યા રંગીલો, રસ બસ થયા છે છબિલો ॥
પછી નાથ કહે સુણો તમે, માગો ફગવા તે આપિયે અમે ॥૧૯॥
એમ કરી અલબેલે વાત, સુણી જન થયા રળિયાત ॥
વારુ માગશું અમે મહારાજ, દેજ્યો રાજી થઈ તમે રાજ ॥૨૦॥
ત્યારે રાજકહે રાજી છૈયે, માગો મન માન્યું અમે દૈયે ॥
ત્યારે બોલ્યા જન જોડી હાથ, તમ પાસે એ માગિયે નાથ ॥૨૧॥
મહા બળવંત માયા તમારી, જેણે આવરિયાં નરનારી ॥
એવું વરદાન દીજિયે આપે, એહ માયા અમને ન વ્યાપે ॥૨૨॥
વળી તમારે વિષે જીવન, નાવે મનુષ્યબુદ્ધિ કોઈ દન ॥
જેજે લીલા કરો તમે લાલ, તેને સમજું અલૌકિક ખ્યાલ ॥૨૩॥
સતસંગી જે તમારા કહાવે, તેનો કેદિ અભાવ ન આવે ॥
દેશ કાળ ને ક્રિયાએ કરિ, કેદી તમને ન ભુલિયે હરિ ॥૨૪॥
કામ ક્રોધ ને લોભ કુમતિ, મોહ વ્યાપીને ન ફરે મતિ ॥
તમને ભજતાં આડું જે પડે, માગીયે એ અમને ન નડે ॥૨૫॥
એટલું માગિયે છૈયે અમે, દેજ્યો દયા કરી હરિ તમે ॥
વળી ન માગીએ અમે જેહ, તમે સુણી લેજ્યો હરિ તેહ ॥૨૬॥
કેદી દેશોમા દેહાભિમાન, જેણે કરી વિસરો ભગવાન ॥
કેદી કુસંગનો સંગ મ દેજ્યો, અધર્મ થકી ઉગારી લેજ્યો ॥૨૭॥
કેદી દેશોમા સંસારિ સુખ, દેશોમા પ્રભુ વાસ વિમુખ ॥
દેશોમા પ્રભુ જક્ત મટાઈ, મદ મત્સર ઈરષા કાંઈ ॥૨૮॥
દેશોમા દેહસુખ સંયોગ, દેસોમા હરિજનનો વિયોગ ॥
દેશોમા હરિજનનો અભાવ, દેશોમા અહંકારી સ્વભાવ ॥૨૯॥
દેશોમા સંગ નાસ્તિકનો રાય, મેલી તમને જે કર્મને ગાય ॥
એ આદિ નથી માગતા અમે, દેશોમા દયા કરીને તમે ॥૩૦॥
પછી બોલિયા શ્યામ સુંદર, જાઓ આપ્યો તમને એ વર ॥
મારી માયામાં નહિ મુંઝાયો, દેહાદિકમાં નહિ બંધાઓ ॥૩૧॥
મારી ક્રિયામાં નહિ આવે દોષ, મને સમઝશો સદા અદોષ ॥
એમ કહ્યું થઈ રળિયાત, સહુએ સત્ય કરી માની વાત ॥૩૨॥

દીધાં દાસને ફગવાં એવાં, બીજું કોણ સમર્થ એવું દેવા ॥
એમ રમ્યા રંગભર હોળી, હરિ સાથે હરિજન ટોળી ॥૩૩॥
થય રસબસ રંગભિનો, ચાલો નાવા કહે નાથ દીનો ॥
પછી પોતે થયા અસવાર, સંગે ચાલયા સખા અપાર ॥૩૪॥
ગાતાવાતા નાવા નાથ ગયા, કરી લીલા નાતાંનાતાં તિયાં ॥
નાહિ નાથ ચાલ્યા સખા સંગે, અતિ આનંદ ભર્યા છે અંગે ॥૩૫॥
આવ્યા સંત બે નાથે બોલાવ્યા, કહો અમ સારુ ભેટ શું લાવ્યા ॥
કહે સંત લાવ્યા ફૂલહાર, નાથ કહે આવો લાવો આ વાર ॥૩૬॥
પછી અશ્વથી હેઠા ઉતર્યા, સંતે પુષ્પના શણગાર કર્યા ॥
કંઠે ારોપ્યા ફૂલના હાર, બાંધ્યા બાજુ તે શોભે અપાર ॥૩૭॥
તોરા ગજરા ફૂલના ધર્યા, કાને ગુચ્છ તે ફુનલાં કર્યા ॥
બાંયે બેરખા કંકણ સાર, કર્યા ફુલ તણા શણગાર ॥૩૮॥
ધૂપ દીપ ઉતારી આરતી, કરી કર જોડીને વિનતિ ॥
કરી પૂજા ને લાગિયા પાય, નિર્ખિ નાથ ત્રપત ન થાય ॥૩૯॥
શ્યામ સલુણો શોભે છે અતિ, મનોહર સુંદર મૂરતિ ॥
નયણાં ભરીન નિર્ખે છે જન, જોઈ જીવન થયા મગન ॥૪૦॥
જયજય કહે નિજદાસ, લીધું સુખ દિધું અવિનાશ ॥
કરી લીલા અલૌકિક શ્યામે, શોભાવંત સારંગપુર ગામે ॥૪૧॥
કર્યો સમૈયો સુંદર જાણો, ફાગણ સુદી પુન્યમ પ્રમાણો ॥
તે દિવસે નાથે લીલા કિધી, પછી સર્વેને શીખ જ દિધી ॥૪૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ શ્રીહરિ ચરિત્રે મહારાજ સારંગપુર પધાર્યા એ નામે ચોસઠમું પ્રકરણમ્ ॥૬૪॥

ચોપાઈ પછી સંત ચાલ્યા સહુ મળી, મહામુક્તતણી જે મંડળી ॥
સર્વે ગુર્જરદેશમાં ગયા, કેંક પુરમાં પઢવા રહ્યા ॥૧॥
સતસંગી ગયા સર્વે ઘેર્ય, થઈ સુખી સહુ બહુ પેર્ય ॥
જોઈ લીલા ને ચડિ ખુમારી, ઉતરે નહિ કેની ઉતારિ ॥૨॥
કરે ચર્ચા પરસ્પર જયારે, થાય કેફ ભરી વાત ત્યારે ॥
સહુને ચિત્તે ચડ્યો રંગચોળ, આવી અંતરે મસ્તિ અતોળ ॥૩॥

થયું પ્રકટ જાણે કલ્યાણ, નહિ ઉધારી વાતની વાણ્ય ॥
હોય પરચા હજારો હજાર, જાણે જન ન જાજાણે સંસાર ॥૪॥
જે કોઈ સતસંગી નામ કાવે, પંચ વ્રતને પાળે પળાવે ॥
તે આ લોક પરલોકને માંઈ, રહે સુખી તે જન સદાઈ ॥૫॥
જેદિ આવે આ દેહનો કાળ, તેદિ આવે તેડવા દયાળ ॥
રથ વેલ વિમાન ને વાજિ, મૂકે દેહ ઘણું થઈ રાજી ॥૬॥
કહે આવ્યા છે તેડવા નાથ, હું જાઉં છું મહારાજને સાથ ॥
માનજ્યો મારું હેત વચન, સહુ સ્વામિનું કરજ્યો ભજન ॥૭॥
એમ કહીને મૂકે છે દેહ, સર્વે જાણે સતસંગી તેહ ॥
કેંક કુસંગી તે પણ જાણે, થાય દર્શન પ્રકટ પ્રમાણે ॥૮॥
જ્યારે મરે કુસંગિમાં કોઈ, નજરે જમ કિંકરને જોઈ ॥
જાતાં જમહાથ જોઈ કુસંગી, પછી સમજી થાય સતસંગી ॥૯॥
એમ વધતો જાય સતસંગ, જોઈ રીત ચિત્તે ચડે રંગ ॥
આવે સંત કરે બહુ વાત, તે સાંભળી થાય રળિયાત ॥૧૦॥
વળી પૂર્ણ પુરુષોત્તમ જેહ, મળે પ્રકટ પ્રમાણ તેહ ॥
તેના સંત પંચવ્રતે પૂરા, એ આગળે બીજા તો અધૂરા ॥૧૧॥
એવા સંત શિરોમણિ જેહ, ફરે દેશ પ્રદેશમાં તેહ ॥
જેનાં આગન્યાકારી છે અંગ, કેદિ ન કરે વચનનો ભંગ ॥૧૨॥
તેને આપિયું એમ વચન, જાજ્યો તવરે મળિ મુનિજન ॥
આવી શક્યા તો આવશું અમે, નહિ તો નહજ્યો નર્મદામાં તમે ॥૧૩॥
એવી સંતને આગન્યા આપી, પછી જાણ્યું વઘ્યા ઘણા પાપી ॥
તૈંયે કાળને આગન્યા કીધી, મૂવા પાપી જીવ બહુ વિધ ॥૧૪॥
પોતે છાના રહ્યા ઘણું શ્યામ, કાળે કિધું છે કાળનું કામ ॥
પોતે લિધો તપસ્વીનો વેષ, રહ્યા ગુપ્ત વધારિયા કેશ ॥૧૫॥
પહેરે ખેસને ઓઢે ચોપાળ, માથે શોભે છે સુંદર વાળ ॥
પહેરી ટોપી ઓપી શોભાતણી, શ્યામ મૂર્તિ તે પુષ્ટ છે ઘણી ॥૧૬॥
રહે છાના ન જાણે કોઈ જન, કરે એકાંતિ દાસ દર્શન ॥
એમ વિત ગયા બહુ દન, કોઈ જાણી શકે નહિ જન ॥૧૭॥
પછી આવ્યો છે વસંત માસ, સુણી વસંત સાંભરિયા દાસ ॥

પછી બોલિયા દીનદયાળ, લાવો તેડી સંત તતકાળ ॥૧૮॥
થઈ ખબર આવિયા સંત, વાલો રાજિ રમવા વસંત ॥
પહેરી વસ્ત્ર જરિનાં જીવન, ઘણું જન ઉપર છે પ્રસન ॥૧૯॥
આવે સંત મળે ભારિ બાથ, જુવે અમૃત દૃષ્ટિએ નાથ ॥
ઘણા દિનના જન હતા પ્યાસી, થયા તૃપ્ત જોઈ અવિનાશી ॥૨૦॥
પછી નાથ કહે સુણો દાસ, આતો જાય છે ફાગણ માસ ॥
ગાવો ફાગ ને ધૂમ મચાવો, નિત્ય નાવે અવસર આવો ॥૨૧॥
કરો રમવાતણો સમાજ, એમ બોલ્યા રાજી થઈ રાજ ॥
પછી સંતે કર્યો સરાજામ, હોળિ હરિ શું રમવા હામ ॥૨૨॥
પછી કઢાવ્યો રંગ સોરંગ, કેસુ કેસર કસુંબો પતંગ ॥
ભર્યા ચરુ કડાયાં ને કડા, વળી ગોળા માટલાં ને ઘડા ॥૨૩॥
લાવ્યા તેલ ગુલાલ અબિર, સજજ થયા સખા શૂરવીર ॥
પછી નાથ કહે સુણો જન, આપો અમને સખા થઈ પ્રસન્ન ॥૨૪॥
પછી દશવિશ સખા લીધા, બેઉ ટોડા બરોબર કીધા ॥
સાંખ્યયોગી સખા શ્યામ સાથે, લિધિ હેમ પીચકારી હાથે ॥૨૫॥
પછી મગાવિયો રંગ પાસે, ભરી પીચકારી અવિનાશે ॥
છાંટિ અક એક સહુ માથે, પછી નાખ્યો છે ગુલાલ નાથે ॥૨૬॥
સખા સહુ થયા રંગચોળ, પછી મચ્યો છે ખેલ અતોળ ॥
છૂટે પીચકારી બહુ છોળે, એકબીજાને જાલિને રોળે ॥૨૭॥
નાખે ઉપર અબીર ગુલાલ, તેણે સખા થયા સહુ લાલ ॥
વાજે ઢોલ ન દદામાં ગડે, કાંસા ત્રાંસાની ધ્રોશજ પડે ॥૨૮॥
લથબથ જૂથ રમે હોળી, સામસામી છે સરખી ટોળી ॥
નાથ ઉપર નાખ્યો રંગ, તેણે સોભે છે સુંદર અંગ ॥૨૯॥
વેં વસ્ત્ર રંગાણાં અંગનાં, શ્વેત લાલ થયાં એક રંગનાં ॥
મુખ લાલ ને કમળનેણ, શોભે સુંદર તે સુખદેણ ॥૩૦॥
હસવે દિસે છે દંતપંગતિ, ઓપે અનાર કળિથી અતિ ॥
બાંધ્યું બોકાનું સુંદર ફેંટે, કશ કમર રૂપાળે રેંટે ॥૩૧॥
છૂટી કસમાં દિસે છે છાતિ, તેની શોભા કહી નથી જાતી ॥
વેઢ વિંટી ને કડાં છે હાથે, નાથ રમે છે સખાને સાથે ॥૩૨॥

હોડાહોડમાં કોઈ ન હારે, વચ્ચમાં પડિ કોઈ ન વારે ॥
એમ રમતાં જામ બેઉ ગિયા, મટી બપોર છાંયા નમિયા ॥૩૩॥
પછી નાથે હાથે પાડી તાળી, કરી નામની ધૂન્ય રસાળી ॥
કરી ધૂન્ય કહે એમ વાલો, સર્વે નદીએ નાવાને ચાલો ॥૩૪॥
પછી પોતે ચડિયા છે ઘોડે, સખા જૂથ સરવે છે જોડે ॥
નાવા નીરમાં પેઠા છે નાથ, સહુ નાહ્યા છે શ્યામને સાથ ॥૩૫॥
નાહિ નાથ ને નિસર્યા બારે, કર્યો કુંકુમનો ઈન્દુ ત્યારે ॥
પછી અશ્વે થયા અસવાર આવ્યા મહારાજ ગામ મોઝાર ॥૩૬॥
પછી સંત સરવે તે આવ્યા, થઈ રસોઈ જમવા બોલાવ્યા ॥
પછી પીરશ્યું પોતાને હાથે, એમ જમાડિયા જન નાથે ॥૩૭॥
સર્વે રીતે કીધા સુખી સંત, કરી લીલા અલૌકિ અત્યંત ॥
દિન દશ સુધી સંત રહ્યા, પછી પોતે વળાવાને ગયા ॥૩૮॥
કારિયાણી ને કુંડલ ગામ, તિયાં સુધી આવ્યા પોતે શ્યામ ॥
પછી સહુને શીખ જ કરી, પોતે પાછા વળિયા છે હરિ ॥૩૯॥
એવો કર્યો સમયો જીવને, ફાગણ સુદી પુનમને દને ॥
તેદિ ગઢડે રમિયા હોળી, સુખી થઈ ગયા સંત ટોળી ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે ગઢડે હુતાશનિ ઉત્સવ કર્યો એ નામે પાંસઠમું પ્રકરણમ્ ॥૬૫॥

સામેરી પોતે પધાર્યા ગઢડે, અને સંત ગયા ગુજરાત ॥
અપાર લીલા કરે હરિ, તેની કહી ન જાયે વાત ॥૧॥
શેષમહેશ ને શારદા, હરિચરિત્ર પાર નવ લહે ॥
અજ ન પામે પાર જેનો, નેતિ નેતિ નિગમ કહે ॥૨॥
અપાર લિલા અપાર સામર્થ્ય, અપાર અતિ ચરિત્ર છે ॥
અપાર તેજ પ્રતાપ અતિ, અપાર યશ પવિત્ર છે ॥૩॥
અપાર કરુણા અપાર કૃપા, અપાર દયા દલમાં ॥
અપાર ધિર ગંભિર ઘણા, નવ્ય કળાય કોઈ કાળમાં ॥૪॥
અપાર મહિમા અપાર મોટ્યપ, અપાર દાતા ઉદાર છે ॥
અપાર કળા અપાર કીરતિ, વળી ગુણ જેના અપાર છે ॥૫॥

અપાર લિલા એક જીભાએ, કવિ કહી કેમ શકે ॥
મહા નિધિમાં ચીડિયા ચંચે, ઉલેચતાં આપે થકે ॥૬॥
જેનું મનન કરતાં મન થાકે, ચિંતવતાં ચિત્ત સહિ ॥
જેનું વર્ણન કરતાં વાણી થાકે, તેને કોણ શકે કહ ॥૭॥
જેમ અંડજ ઉડે આકાશમાં, એકએકથી ઉંચા ચડે ॥
પહોંચ રાખે પહોચવા પણ, અંબરને કોઈ ન અડે ॥૮॥
તેમ કવિ કોટિક કથે, એકએકથી બુદ્ધબળે ॥
પણ અપાર અપાર કહી છૂટે, અકળને કોણ કળે ॥૯॥
તે હરિ નરતન ધરી, કરે લીલા કોટિ ઘણી ॥
તે સાંગોપાંગ સર્વે કહેવા, નથી સામર્થી મુજતણી ॥૧૦॥
કહું કિંચિત કોટિ અંશે, સુંદર ચરિત્ર શ્યામનાં ॥
ચતુર નરને શકય ન આવે, છે હરિભક્તનાં કામનાં ॥૧૧॥
તૂક ચોક ને ઝડ ઝમકનું, જાણપણું જેનેહૃદે ॥
કવિપણાના કષાયમાંઈ, હરિગુણમાં દોષ વદે ॥૧૨॥
ચર્ણે ચર્ણે ચિંતવન હરિનું, જે કાવ્યમાં નવ થાય ॥
તેને વિવેકી એમ વદે, તીર્થ કાકનું કહેવાય ॥૧૩॥
માટે ડહાપણ દૂર કરીને, કહી લીલા લાલની ॥
સર્વે જન મળી સાંભળો, કહું વાત વળી વરતાલની ॥૧૪॥
વરતાલે વાલમ આવિયા, હરિજનને કર્યું જાણ ॥
નરનારી એમ ચાલિયાં, જેમ નદી મળવા મેરાણ ॥૧૫॥
બાળ વૃદ્ધ બેસી વાહને, આવ્યાં દર્શન કારણે ॥
પ્રભુ પધાર્યા સાંભળી, કઈ રહ્યું નહિ ઘરબારણે ॥૧૬॥
સંત સર્વે તેડાવિયા, આવિયા મુનિજન મંડળી ॥
નાથ નિરખી હૈયે હરખી, લાગ્યા પાયે લળી લળી ॥૧૭॥
સતસંગી સર્વે મળ્યા, નરનારી નિરમળ છે ઘણાં ॥
પુરુષનો નહિ પાર ગણતાં, મળ્યા જૂથ જુવતિતણાં ॥૧૮॥
તેણે દર્શન કરી હરિનાં, પ્રેમે લાગિયા પાય ॥
ભલે પધાર્યા ભાગ્ય મોટાં, આજ કહ્યાં નવ્ય જાય ॥૧૯॥
સર્વે જનને સુખી કીધાં, દિધાં દર્શન દાન ॥

અમે તમારે તમે અમારે, એમ બોલિયા ભગવાન ॥૨૦॥
એમ વાત કરતાં વહી ગઈ, વળી રજની રંગેભરી ॥
પ્રભાતે અતિ પ્રસન્ન વદને, હસિને બોલ્યા હરિ ॥૨૧॥
આજ દિન છે ઉત્સવનો, સર્વે સુણો સંત સુજાણ ॥
રંગ કરાવો રમવા, એમ બોલ્યા સુખમેરાણ ॥૨૨॥
જોતું હતું જેહ જનને, તે વાલે કહ્યું વચન ॥
ઉઠ્યા દાસ ઉતાવળા, કરવા પ્રભુજી પ્રસન્ન ॥૨૩॥
પછી રૂડા રંગ કઢાવિયા, વળી ગણો મંગાવ્યો ગુલાલ ॥
પીચકારી બહુ પેર્યની, મોર્યે કરી મેલિતિ મરાલ ॥૨૪॥
ચરુ રંગેડાં રંગે ભર્યાં, વળી ભારિયાં મોટાં માટ ॥
મહારાજ બેઠા માળિએ, જન જોઈ રહ્યા વળી વાટ ॥૨૫॥
તૈયે મોહને મોર્યથી, નાખી ગુલાલની મૂઠચ ॥
પછી સખા સજ્જ થયા, વળી થઈ રમવાની છૂટચ ॥૨૬॥
પછી પાંચ દશ પોતા પાસે, લીધા તે સંત સુજાણ ॥
નાખે રંગ બહુ નાથજી, જન ઉપર જીવનપ્રાણ ॥૨૭॥
ચાલે પીચકારી ચૌ દિશે, વળી જાણ્યું મંડાણો મેઘ ॥
આંખ્ય ન દિયે ઉઘાડવા, વહે શેડ્ય સમૂહનો વેઘ ॥૨૮॥
ત્રિકમ ભરિ ભરિ ત્રાંસળા, નાખે રંગ કેશર તણો ॥
જય જય મુખે જન બોલે, ઉડે અબીર ગુલાલ ઘણો ॥૨૯॥
ચડી ગરદી ગુલાલની, વળી થયો અરુણ પ્રકાશ ॥
દેવ આવ્યા દેખવા, રમે હર હરિના દાસ ॥૩૦॥
રમતાં રંગ ખૂટી ગયો, પછી પ્રભુજીએ કળ કરી ॥
તાળી પાડી ધૂન્ય કરતાં, રંગ મગાવ્યો બહુ ભરી ॥૩૧॥
પછી નાથે હાથશું, રસબસ કરિયા જન ॥
ભલી ભજાવી હુતાશની, વળી પોતે થઈ પ્રસન્ન ॥૩૨॥
પછી નાવા ચાલિયા, નાહિને આવિયા નાથ ॥
ગાતાં વાતાં ગામમાં, પધાર્યા સખાને સાથ ॥૩૩॥
પછી બેસારિ પંગતિ, મુનિજનની જમવા કાજ ॥
પોતે આવ્યા પીરસવા, ઘણું રાજી થઈને રાજ ॥૩૪॥

એહ દિવસ અલબેલડે, અલૌકિક લીલા કરી ॥
બિજે દિવસે પુરબારણે, પધારિયા પોતે હરિ ॥૩૫॥
એક સુંદર આંબો સોયામણો, ત્યાં બાંધ્યો હીંડોળો હેતશું ॥
અલબેલો ત્યાં આવિયા, સર્વે સખા સમેતશું ॥૩૬॥
હીંડોળે હરિ વિરાજિયા, ત્યાં આવ્યા જન અપાર ॥
પાર ન આવે પેખતાં, બહુ મળિયાં નર નાર ॥૩૭॥
સંતને આપી આગન્યા, કરો પૂજા તમે પ્રીત્યશું ॥
કેસર ચંદન કુસુમમાળા, ધૂપ દીપ આરતી રીત્યશું ॥૩૮॥
સંત સુંદર સાજ લઈ, કરી પૂજા પરમાનંદની ॥
ચરણ ચરચિ ચંદને, છાપિ છાતિ મુનિવૃંદની ॥૩૯॥
આનંદ આપી અતિ ઘણો, પછી ઉભા થયા અવિનાશ ॥
હરિજન સહુ હાર લઈ, વળી ઉભા હતા હરિ પાસ ॥૪૦॥
કેંક હાર પહેર્યા કંઠમાં, અને કેક બાંધિયા બાંય ॥
કેંક ચરણે બાંધિયા, એમ ફૂલિ રહ્યા ફૂલમાંય ॥૪૧॥
હીંડોળે હાર વળગાડિયા, કેંક આરોપ્યા આંબાડાળ ॥
કેંક બાંધ્યા છડીએ, તેની કરી કાવડય દયાળ ॥૪૨॥
એવી અનંત લીલા કરી હરિ, જનને કરવા ધ્યાન ॥
આપી સુખ એમ અતિ ઘણું, પછી ચાલિયા ભગવાન ॥૪૩॥
એવી લીલા કરી હરિ, ફાગણ વદી સાતમ્ય સહિ ॥
કરિ લીલા વરતાલમાં, તે સંક્ષેપે કાંઈક કહિ ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિ ચરિત્રે વરતાલે ઉત્સવ કર્યો એ નામે છાસઠમું પ્રકરણમ્ ॥૬૬॥

ચોપાઈ કરી લીલા પધારિયા લાલ, ગયા દેશ પ્રદેશે મરાલ ॥
પછી સતસંગી સહુ મળી, જોઈ લીલા ગયા ઘેર વળી ॥૧॥
ફરે સંત કરે બહુ વાત, સંભારી લીલા રહે રળિયાત ॥
કહે સંત મળી વાત જયારે, ત્યારે હરિનાં ચરિત્ર સંભારે ॥૨॥
કહે આપણાં ભાગ્ય અપાર, પ્રકટ મળ્યા પ્રાણ આધાર ॥
જેને ઈચ્છે મોટા મુનિ જન, તેનાં આપણે થાય દર્શન ॥૩॥

જેને ઈચ્છે અતિ ઘણું અજ, પ્રભુ ચરણની પામવા રજ ॥
જેને ઈચ્છે અતિ ઘણું ઈશ, તે આપણે મળ્યા જગદીશ ॥૪॥
જેને ઈચ્છે છે શેષ સુરેશ, શશિ સૂર્ય શારદા ગણેશ ॥
જેને ઈચ્છે છે ક્રોડ તેત્રિશ, જેને ઈચ્છે છે મોટા મુનીશ ॥૫॥
જેને ઈચ્છે છે રૂડા ઋષિરાય, તે મળ્યા આપણે અણઈચ્છાય ॥
માટે આપણાં પુન્ય અપાર, ભલે આવ્યો આ સમે અવતાર ॥૬॥
અતિ આપણાં ભાગ્ય અતોલ, ત્રિલોકે નહિ આપણી તોલ ॥
ધન્ય અહો મોટું એ આશ્ચર્ય, એવું શું આપણું તપશ્ચર્ય ॥૭॥
આતો મહેર કરી છે મહારાજ, કરી કૃપા તે આપણે કાજ ॥
એમ પરસ્પર કહે છે દાસ, એમ કરતાં વત્યાં પંચ માસ ॥૮॥
પછી પોતે પધાયિયા હરિ, દાસને દયા દર્શનની કરી ॥
પશ્ચમ દેશથી પધારિયા નાથ, સાંખ્ય યોગી સખા લઈ સાથ ॥૯॥
ગુજરધર ચડોતર દેશ, ગામ સંજાયે કર્યો પ્રવેશ ॥
પછી પધાર્યા બામણોલિ ગામ, જઈ ડભાણે કર્યો વિશ્રામ ॥૧૦॥
ત્યાંથી ચાલિ ઉમરેઠે ગયા, તિયાં રાત્ય પોતે એક રહ્યા ॥
વળતાં વળી આવ્યા વરતાલ, તિયાં તેડાવ્યા મુનિ મરાલ ॥૧૧॥
દયા કરીને દિધાં દર્શન, પછી મુનિને પૂછયું પ્રસન ॥
કૃપાસાધ્ય ક્રિયાસાધ્ય વળી, કીયો પક્ષ માન્યો તમે મળી ॥૧૨॥
એ પ્રશ્ન પૂછિએ છીએ અમે, જેમ જણાય તેમ કહેજ્યો તમે ॥
તેંય એક કહે કૃપાસાધ્ય હરિ, એક કહે ક્રિયા પણ ખરી ॥૧૩॥
એમ પરસ્પર ચર્ચા કરે, એકબીજામાં આસંકા ધરે ॥
સુણી સંવાંદ જનનો જીવન, કરે પડકારા થાય પ્રસન્ન ॥૧૪॥
દિન દોચાર રહ્યા ત્યાં રાજ, પછી ડાકોર ગયા મહારાજ ॥
પછી ઉમરેઠે આવ્યા અલબેલ, ત્યાં વૂઠો ધન ઘણી ચાલી રેલ ॥૧૫॥
ફરી દિયે દરશન દાન, અતિ સોંઘા થયા ભગવાન ॥
મોટા મુનના ધ્યાનમાં નાવે, તે અણતેડે આંગણે આવે ॥૧૬॥
ફરી હરિ આવ્યા વરતાલ, ત્યાંથી ગયા જેતલપુરે લાલ ॥
તિયાંથી પછી સધાવિયા શ્યામ, આવ્યા કૃપાળુ કર્જિસણ ગામ ॥૧૭॥
તિયાં આવિને તેડાવ્યા જન, અતિ રાજી છે દેવા દર્શન ॥

આવ્યા સતસંગી ને સઠત વળી, જીવનમુક્ત મુનિની મંડળી ॥૧૮॥
સ્પર્શી ચરણ બેઠા સનમુખ, જોઈ જીવન પામિયાં સુખ ॥
હેત સમેત કરે હરિ વાત, સાંભળી સંત થાય રળિયાત ॥૧૯॥
કાજુ ગરબી ગવરાવે કીર્તન, દિવસ આખો દિયે દર્શન ॥
જમે રમે સંત કરે કિલોલ, આપે અલબેલો સુખ અતોલ ॥૨૦॥
આસપાસ ગામે હરિજન, પધરાવે પોતાને ભુવન ॥
ભોજન વ્યંજન હેતે કરાવી, જમાડે હરિને ભાવ લાવી ॥૨૧॥
પછી જમાડિયા સર્વે સંત, લિયે લાવ અલૌકિક અત્યંત ॥
એમ કરતાં આવી અષ્ટમી, પૂછયું નાનેભાયે ચરણે નમી ॥૨૨॥
મહારાજ આવ્યો ઉત્સવ દન, કરીએ ઉત્સવ જો હો પ્રસન્ન ॥
પછી હરએ હસિ કરી વાત, કરો ઉત્સવ છીએ રળિયાત ॥૨૩॥
પછી હીંડોળો કરાવ્યો હેતે, બેઠા પ્રભુજી જનની પ્રીત્યે ॥
પછી મહારાજની પૂજા કરી, લાવ્યા ચંદન ભાજન ભરી ॥૨૪॥
ચર્ચિ ચંદન કુંકુમે પાય, તે છાપ્યાં જને હૃદિયા માંય ॥
જે સ્પર્શિ થયો કાળી નિઃશંક, તે પદનો થયો ઉરમાં અંક ॥૨૫॥
જે પદરજે તરી ઋષિનાર્ય, તે પદ લિધાં છાતિ મોઝાર ॥
થયાં જન મગન મન ઘણા, કોઈ રીત્યની ન રહી મણા ॥૨૬॥
પછી સંતને શીખ જ દિધી, એવી લીલા શ્રીમહારાજે કીધી ॥
થયાં જન સરવે મગન, શ્રાવણ વદી અષ્ટમીને દન ॥૨૭॥
તેદિ લીલા કર્જિસણે કરી, હવે કહું જે કરિયું હરિ ॥
પછી કાંઈક છાના તે રહ્યા, નાથ પછી નારદિપુર ગયા ॥૨૮॥
મેઉ ગામ લાંગણોજ આવ્યા, નિજજન મને ઘણું ભાવ્યા ॥
પછી ત્યાંથી પ્રભુ પાછા વળ્યા, જેતલપુર જનને મળ્યા ॥૨૯॥
શ્વેત વસ્ત્ર અંગે સોભા ઘણી, કંઠે માળા પહેરી ફૂલતણી ॥
કરે કંકણ ફૂલના કાજુ, તોરા ગજરા ફૂલના બાજુ ॥૩૦॥
રેણિસમે આવ્યા ભગવાન, દિધાં દાસને દર્શન દાન ॥
દેઈ દર્શન ને વાત કરી, સાકાર રૂપ સમજાવા હરિ ॥૩૧॥
પછી જન કહે પધારો મહારાજ, કરો રસોઈ તે જમવા કાજ ॥
ચાલ્યા સખા સંગે વનમાળી, કરતા ધૂન્ય વજાડતા તાળી ॥૩૨॥

જન ઘેરે જઈ જમ્યા જીવન, પછી બોલાવ્યા પાસે મુનિજન ॥
સંકીર્ણ ઘર જન ન સમાય, થયા સઘન મળી મુનિરાય ॥૩૩॥
એમ ઉભા જમાડિયા જન, પીરસ્યું પોતે થઈ પ્રસન્ન ॥
જેને જોઈ પડ્યો ભૂલો બ્રહ્મન, એમ જમાડ્યું જનનું અન્ન ॥૩૪॥
પછી ત્યાંથકી ચાલિયા નાથ, સખા સર્વે હતા હરિ સાથ ॥
એકે આવી કરી છત્રછાંય, તે હરિને ન ગમ્યું મનમાંય ॥૩૫॥
ચાલે ચટકતા ચાલ્ય ગજગતિ, સ્વેદ બિંદુએ શોભે ભાલ અતિ ॥
આવિ બેઠા આસોપાલવ છાંયે, નિર્ખિ નાથ હૈયે હર્ષ ન માંયે ॥૩૬॥
પછી પૂજા કરવાને જન, પોત્યે હાથે ઉતાર્યા ચંદન ॥
કરી પૂજા ને પહેરાવ્યા હાર, નખશિખ કર્યા ફૂલ શણગાર ॥૩૭॥
ધૂપદીપ ઉતારી આરતી, પછી કરી કરજોડી વિનતિ ॥
વળતા નાવા ચાલિયા નાથ, સર્વે સખા નાહ્યા શ્યામ સાથ ॥૩૮॥
પછી પધાર્યા હરિ પુરમાંય, મોટી વાત કરી એક ત્યાંય ॥
કિયાં જન ને કિયાં ભગવન, એવું સમજી સંકોચાય જન ॥૩૯॥
માટે હરિશું કરવો સંબંધ, તાત ગુરુ સખા ભાઈબંધ ॥
એમ કહિ પછી ઉભા થયા, કરી મુનિને મળવાની દયા ॥૪૦॥
મળતાં મર્મ કરી હરિ હસ્યા, ભેટતાં જન ભૂલ્યા દેહદશા ॥
એવી લીલા અલૌકિક કરી, પછી પાંચાળે પધાર્યા હરિ ॥૪૧॥
પાંચાળ દેશમાં ગઢડું ગામ, તિયાં પધાર્યા સુંદરશ્યામ ॥
આવી દાસને દીધાં દર્શન, નિર્ખિ નાથ થયાં સુખી જન ॥૪૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિ ચરિત્ર નામે સડસઠમું પ્રકરણમ્

સામેરી પછી પ્રભુ ગઢડે ગયા, તિયાં તેડાવિયા સંત ॥
એકાંતનું સુખ આપવા, હૈયે હેત છે અત્યંત ॥૧॥
સમજુ સંત સુજાણ જે, સતસંગમાં જે મુખિયા ॥
તે સંતને તેડાવિયા, દઈ દર્શન કરવા સુખિયા ॥૨॥
આવ્યા સંતશિરોમણિ, જિયાં હતા સુંદર શ્યામ ॥
ચરણ સ્પર્શી નાથના, વળી થયા પૂરણકામ ॥૩॥

પછી મુક્તાનંદજીએ, પૂછયું પ્રભુને પ્રશન ॥
નાથ તમારું ગમતું જે, હોય તે કરિયે સાધન ॥૪॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, તમે સાંભળો સર્વે જન ॥
જયારે પ્રભુને પામિયે, ત્યારે સર્વે થયાં સાધન ॥૫॥
પછી જે જે કરવું, તેહની તે કહું વાત ॥
ગુરુ સંતને ભજવા, શ્રીહરિ જે સાક્ષાત ॥૬॥
ચૈતન્ય ચૈતન્ય એક નહિ, ઈન્દ્રિય મન જીવ ઈશ્વર ॥
એક એકથી અધિક એહ, તેથી પર પરમેશ્વર ॥૭॥
સંત અસંત એક નહિ, તે વિવેક-બુદ્ધિ ધારવી ॥
મેં કરી જે લીલા અલૌકિક, તેને વારમવાર સંભારવી ॥૮॥
મારા જનને અંતકાળે, જરૂર મારે આવવું ॥
બિરુદ મારું એ ન બદલે, તે સર્વે જનને જણાવવું ॥૯॥
દાસના દાસ થઈને, વળી જે રહે સતસંગમાં ॥
ભક્તિ તેની ભલી માનિશ, રાચિશ તેના રંગમાં ॥૧૦॥
મારાં લોક મારી મૂરતિ, તે સત્ય નિર્ગુણ છે સહિ ॥
તેને અસત્ય જે જાણશે, તે નાસ્તિક મારાં નહિ ॥૧૧॥
મારું ધાર્યું અસત્ય સત્ય થાય છે, સમરથ મારું નામ સહિ ॥
મારી દૃષ્ટિએ જક્ત ઉપજે સમે, અનેક રૂપે માયા થઈ ॥૧૨॥
પ્રકટ રૂપે સતસંગમાં, રહું છું રૂડિ પેર્ય ॥
વળી અવનિએ અવતાર લહું, નૃપ યોગી વિપ્રને ઘેર્ય ॥૧૩॥
જન એટલું એ જાણવું, જે કહી તમને વાત ॥
નિઃશંક રહો નથ કહે, સુણી જન થાય રળિયાત ॥૧૪॥
પછી જનને જમાડવા, પાક કરાવિયા બહુ પેર્ય ॥
સુંદર આસન આલિયાં, સંત બેસાર્યા તે ઉપર્ય ॥૧૫॥
શોભે પોતે સુંદર પટકે, લટકે નાડી નવરંગી ॥
પલવટ વાળી અતિ રૂપાળી, શોભે સૂંથણી સોરંગી ॥૧૬॥
બીરંજ બોળી ગળી મોળી, ઘૃત સાકર માંહી ઘણાં ॥
કડી વડી પકોડી પૂરી, વ્યંજન વિધ વિધ્ય તણાં ॥૧૭॥
ભાત ધોળા દૂધ બોળાં, રોટલી રસાળિયું ॥

જમે જન જીવન જમાડે, વળી ઠેલી ભરે થાળિયું ॥૧૮॥
આંબા લિંબુનાં આથણાં, વળી આદાં કેરાં અતિ ઘણાં ॥
આપે નાથ હાથશું, જમે જન ન મૂકે મણાં ॥૧૯॥
જમી જમીને જન સરવે, પરિપૂરણ પોતે થિયા ॥
પછી દૂધ સાકર દોવટે, દેવા આપે આવિયા ॥૨૦॥
લિયે ન લિયે દિયે પરાણે, હરિ પીરસે હાથડે ॥
નાના પાડે ઠામ સંતાડે, તેને તે રેડે માથડે ॥૨૧॥
જોરે જમાડી હાર્ય પમાડી, પછી ચળુ કરાવિયાં ॥
લવિંગ સોપારી એલચી આપી, મુખવાસ મન ભાવિયા ॥૨૨॥
અતિ ઘણાં સુખ આપવા, જણાય મરજી જીવનની ॥
એવી લીલા અપાર કરી, કહી મેં એક દિનની ॥૨૩॥
રમવા રાસ હૈયે હુલાસ, પહેર્યાં અંબર સુંદર અતિ ભલાં ॥
પાઘ પેચાળિ અતિ રૂપાળિ, છાજે તિયાં બહુ છોગલાં ॥૨૪॥
ફરે ફૂદરડી રંગ ઝડી, ગુલાલની કરે ઘણી ॥
પછી દિન વળતે કરી, જને પૂજા જીવન તણી ॥૨૫॥
ચંદન ચરચિ હાર સુંદર, પ્રભુન પહેરાવિયા ॥
ધૂપ દીપ ને આરતી, ઉતારવા જન આવિયા ॥૨૬॥
પૂજા કરીને પાય લાગ્યાં, ચરણ છાતિયે છાપિયાં ॥
સનમુખ બેશિ શ્યામળે, અલબેલે સુખ આપિયાં ॥૨૭॥
હસતાં રમતાં રૂડું જમતાં, વીતે દન રૂડિ પઠય ॥
એમ કાંઈક દિન વીતે, આવિ પછી કપિલા છઠય ॥૨૮॥
પછી પ્રભુ પ્રકટ થઈ, દિધાં દર્શન દાસને ॥
જન જોઈ મગન થયા, અલબેલા અવિનાશને ॥૨૯॥
દેશદેશથી દાસ આવ્યા, તેને દર્શન આપિયાં ॥
જેણે નયણે નિરખ્યા, તેનાં તે કલ્મષ કાપિયાં ॥૩૦॥
સુંદર વસ્ત્ર પહેરી સારાં, કાજુ કસુંબી રંગનાં ॥
વેઢ વિંટિ કડાં કાજુ, બાજુ જડેલ નંગનાં ॥૩૧॥
કમર કસિ રહ્યા હસી, વસિ જનમન મૂરતિ ॥
મોટા મુનિના ધ્યાનમાં નાવે, જેને નેતિ નેતિ કહે શ્રુતિ ॥૩૨॥

તે હરિ દયા કરી, દીયે દર્શન પ્રસન્ન ઘણું ॥
જેહ જને જીવન જોયા, ભાગ્ય તેનાં હું શું ભણું ॥૩૩॥
પછી પ્રભુજી પધારિયા, નાવા તે નદીએ નાથજી ॥
નાતાં નાતાં સુંદર ગાતાં, સરવે સખા સાથજી ॥૩૪॥
નાહિ નાથ પધારિયા, જને કરાવ્યા ભોજન ભાવતાં ॥
તર્ત તાજાં તૈયાર તેહ, જમાડ્યા જીવન આવતાં ॥૩૫॥
પછી જન જમાડિયા, પંગતિ કરી પોતે પિરશું ॥
અનેક ભાત્યનાં ભોજન ભાજન, જોઈ જન મન હરખ્યું ॥૩૬॥
જોરા જોર જમાડિયા, જેમ જમાડતલ ભગવાન છે ॥
જેમ જેમ આલે તેમ ન ઝાલે, સખા પણ સાવધાન છે ॥૩૭॥
પછી સાંજે ધૂન્ય કરી, હરિ બેઠા પોતે ઢોલિએ ॥
આપી સંતને આગન્યા, હલિસ પદ હવે બોલિએ ॥૩૮॥
ગાતાં વાતાં વીતે રજની, સુંદર સુખ આપ્યાં ઘણાં ॥
જુગત્યે જન જમાડિયા, કોઈ રીતે નવ્ય રાખી મણા ॥૩૯॥
સુંદર સારો કર્યો સમૈયો, ભાદરવા વદી ષષ્ટમી ॥
તેદિ ગઢડે કરી લીલા, કહી કથા મેં રસ અમી ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિ ચરિત્રે કપિલાછઠયનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે અડસઠયમું પ્રકરણમ્ ॥૬૮॥

ચોપાઈ એવી લીલા અલૌકિક કિધી, પછી સંતને શીખજ દિધી ॥
સંત ચાલ્યા ગયા ગુજરાત, કરતા સુંદર લીલાની વાત ॥૧॥
ખાતાં પિતાં સૂતાં સ્વપ્નમાં, કરે મનન લીલાનું મનમાં ॥
જયારે સૂતાં થકી જન જાગે, ધન્ય ધન્ય નાથ કેવા લાગે ॥૨॥
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપ્તિ માંય, પ્રભુ વિના ન સંભારે કાંય ॥
જેજે લીલા કીધી ભગવાને, સંત ચિંતવે તે નિત્ય ધ્યાને ॥૩॥
જયારે ધ્યાનમાં બેસે છે જન, જોઈ મૂરતિ થાય મગન ॥
કયારે દેખે છે જરકશી વાઘે, શાલ દુશાલ કસુંબી પાઘે ॥૪॥
કયારે દેખે ફૂલમાં ફુલાતા, કયારે દેખે રંગડામાં રાતા ॥
કયારે દેખે નાખતા ગુલાલ, કર પીચકારી કરે ખ્યાલ ॥૫॥

કયારે દેખે અશ્વે અસવાર, કયારે લેતા લટકેશું હાર ॥
કયારે દેખે પંગત્યમાં ફરતા, લઈ મોદક મનવાર્યું કરતા ॥૬॥
કયારે દેખે ચંદનની ખોરે, કયારે દેખે ઝુલતા હિંડોળે ॥
કયારે દેખે કપૂરની માલ, કયારે દેખે પૂજયા છે મરાલ ॥૭॥
એમ અનેક રીત્યે અલબેલો, આવે ધ્યાનમાં છેલ છબિલો ॥
તેની માંહોમાંહિ કરે વાત, સુણિ સઠત રહે રળિયાત ॥૮॥
એમ કરતાં કાંયેક દન ગિયા, તિયાં પ્રભુ પોતે પધારિયા ॥
વરતાલે વાલ્યમજી આવ્યા, ગામોગામથી સંત બોલાવ્યા ॥૯॥
આવિ લાગ્યા પ્રભુજીને પાય, નાથ નિર્ખિને તૃપ્ત ન થાય ॥
કોઈ કરે કરી કર ચાંપે, કોઈ ચરણ ગ્રહિ છાતિ છાપે ॥૧૦॥
કોઈ કરે પાદોદક પાન, જુવે જનનું હેત ભગવાન ॥
સુંદર શોભે બોરીનો ચોફાળ, ઓઢિ બેઠા તે પાટે દયાળ ॥૧૧॥
હેતે જોયું છે સહુને હેરી, દૃષ્ટિ કરી છે અમૃત કેરી ॥
પછી બોલિયા પ્રાણજીવન, યાંતો માતાં નથી હરિજન ॥૧૨॥
સર્વે ચાલીએ પુરને બાર, કરે દર્શન સહુ નરનાર ॥
પછી સુંદર એક આંબલો, સઘન છાંયે તે શોભે છે ભલો ॥૧૩॥
તિયાં જન જોઈ પાટ ઢાળી, તિયાં બેઠા આવી વનમાળી ॥
થયાં દર્શન સહુ સાથને, સર્વે જોઈ રહ્યા છે નાથને ॥૧૪॥
જેજે જન દરશને આવે, કોઈ પુષ્પ પત્ર ફળ લાવે ॥
આણી મૂકે મહારાજની આગે, પછી કર જોડી પાય લાગે ॥૧૫॥
કહે ભલે આવ્યા ભગવાન, દિધાં અમને દર્શન દાન ॥
એમ કરે સ્તવન જન રહ્યા, તિયાં બેઉ જામ વહી ગયા ॥૧૬॥
પછી બોલ્યા પ્રાણ આધાર, હજિ રસોઈને સઈ વાર ॥
ત્યારે જોઈને આવિયો જન, ચાલો મહારાજ થયાં ભોજન ॥૧૭॥
પછી પધાર્યા પ્રાણજીવન, સખા સાથે લઈ મુનિજન ॥
તિયાં કર્યો અન્નકોટ અતિ, જમ્યા જુગતે તે પ્રાણપતિ ॥૧૮॥
પછી સંતની પંગતિ કિધી, પિરસ્યું પ્રભુએ બહુ વિધિ ॥
ફર્યા પંગત્યમાં પંચ વાર, જમ્યા જન થયો જેજે કાર ॥૧૯॥
પછી આવ્યા છે આંબલે ફરી, બેઠા પાટ ઉપર પોતે હરિ ॥

તિયાં પ્રશ્ન ઉપર બહુ કિધા, સંતે મન માન્યાં સુખ લિધાં ॥૨૦॥
પછી સાંજે પૂરી દિપમાળ, અતિ સુંદર શોભે વિશાળ ॥
કરી કમાન્યું કાંગરા રાજે, તિયાં સુંદર દિવા વિરાજે ॥૨૧॥
કર્યાં ઝાડ દોય દીપતણાં, થઈ શોભા જુવે જન ઘણાં ॥
બેઠા મધ્યે પોતે મહારાજ, દાસને દેવા દર્શન કાજ ॥૨૨॥
જોઈ જન થયાં છે મગન, સહુ કહે પ્રભુ ધન્ય ધન્ય ॥
આવ્યો આનંદ માય ન મન, પછી ગાવા લાગ્યા કિરતન ॥૨૩॥
ગાય ગરબી ને રમ છે રાસ, ફરતાં ફૂદરડી દેખિયા દાસ ॥
જોઈ જન ઉઠ્યા અલબેલ, આવ્યા ખાંતીલો કરવા ખેલ ॥૨૪॥
રમે જન ભમે પોતે ભેળા, એમ કરે છે લાડિલો લીળા ॥
નિત્ય કરે નવલો વિહાર, તેનો કહેતાં આવે કેમ પાર ॥૨૫॥
આવે સતસંગી નરનાર, લાવે પૂજા જે પૂજે મોરાર ॥
એક દિ જને જમાડ્યા હરિ, બહુ પ્રેમ ભરિ પૂજા કરી ॥૨૬॥
સુંદર પહેરાવિયો સુરવાળ, ઝગે જરકશિ જામાની ચાળ ॥
શિર બાંધી છે સોનેરી પાગ, નથી શોભા તેની કહ્યા લાગ ॥૨૭॥
પછી ઘોડે થયા અસવાર, સંગે સખા હજારો હજાર ॥
પછી ગયા બામણોલી ગામ, દેવા દર્શન સુંદર શ્યામ ॥૨૮॥
દેઈ દર્શન ને દુઃખ કાપ્યાં, અતિ અલૌકિક સુખ આપ્યાં ॥
જન કહે ભલે હરિ આવ્યા, સોના રૂપાને ફુલે વધાવ્યા ॥૨૯॥
પછી મુનિ પૂજ્યા મન ભાવ્યા, ભરી થાળ મોતિડે વધાવ્યા ॥
તિયાં રાણ્ય સુંદર રૂપાળી, બેઠા હીંડોળે ત્યાં વનમાળી ॥૩૦॥
ગાય સંત ને થાય કિલોલ, એમ આપે છે સુખ અતોલ ॥
પછી અશ્વે થયા અસવાર, દીઠી સુંદર ભૂમિ ત્યાં સાર ॥૩૧॥
તિયાં ઘોડું ખેલવ્યું ખાંતિલે, અતિ ઉતાવળું અલબેલે ॥
ધ્રોડે અશ્વ ઉડે જાણું પાંખે, એમ દેખાય દાસની આંખે ॥૩૨॥
પછી હળવિ હળવી ચાલે, આવ્યા વાલમજી વરતાલે ॥
આવી બેઠા આંબલિની છાંયે, સર્વે સંત પણ આવ્યા ત્યાંયે ॥૩૩॥
બીજા આવિયા જન અપાર, લાવે પૂજા ને પુષ્પના હાર ॥
બીજા સુંદર સુખડાં લાવ્યાં, નાથ આગળે થાળ ધરાવ્યા ॥૩૪॥

જોયાં સુંદર સારાં સુખડાં, રૂડાં લાગ્યાં અતિ રમકડાં ॥
જોઈ નિર્મળ જન વિવેકી, તેને આપ્યાં છે દૂરથી ફેંકી ॥૩૫॥
નાના કરે આપે આડા હાથ, તોય આપતાં ન રહે નાથ ॥
દેખિ દાસ કરે હાસ બહુ, જોઈ લીલા આનંદિયા સહુ ॥૩૬॥
એમ કરે છે લીલા અપાર, સુખ સાગર પ્રાણઆધાર ॥
વળતે દને ગયા વલાસણ, દેવા દર્શન અશરણ શરણ ॥૩૭॥
સર્વે સંત હતા વળી સાથ, પોતે ઘોડલે ચડયાતા નાથ ॥
ગાતાં વાતાં જને નિજ ઘેર્યે, પધરાવ્યા પ્રભુ રૂડિ પેર્યે ॥૩૮॥
બાંધિ હિંડોળો બેસાર્યા હરિ, પછી અતિ હેતે પૂજા કરી ॥
પછી જમાડ્યા જીવનપ્રાણ, જમાડ્યા સંત સર્વે સુજાણ ॥૩૯॥
દેઈ દર્શન ચાલ્યા દયાળ, સંગે શોભે છે મુનિ મરાળ ॥
દિન બીજે ગયા બીજે ગામ, વસે ભક્ત વળોવટવું નામ ॥૪૦॥
તિયાં દાસને દર્શન દીધાં, કાપી કલ્મષ કલ્યાણ કીધાં ॥
જમી જન જીવન પધાર્યા, દાસને મન મોદ વધાર્યા ॥૪૧॥
એમ કરે છે લીલા અપાર, કોણ જન પામે તેનો પાર ॥
માટે સંક્ષેપે કહી સંભળાવી, મારા જાણ્યામાં જેટલી આવી ॥૪૨॥
એવી લીલા કરી અવિનાશે, આસુ વદી ને દિન અમાસે ॥
તેદિ કરી લીલા વરતાલે, સુખદાયક સુંદરવર વાલે ॥૪૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિશષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે નારાયણ ચરિત્રે વરતાલમાં પધાર્યા ને ફુલે વધાવ્યા એ નામે ઓગણસીતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૬૯॥

સામેરી પછી નાથ પધારિયા, ગયા તે ગઢડે ગામ ॥
દર્શન દઈ દાસને, વળી કર્યાં પૂરણ કામ ॥૧॥
જન મળી જીવનને, વળી લળિ લાગ્યા પાય ॥
નયણે નિર્ખિ નાથને, હૈયે તે હરખ ન માય ॥૨॥
દાસ મળી મહારાજને, વળી પૂછે છે બહુ વાલ્યમાં ॥
કહો કૃપા કરી અમને, શી લિલા કરી વરતામલાં ॥૩॥
કેટલાં મનુષ્ય મળ્યાં હતાં, કરતાં પૂજા કઈ પેર ॥

કેમ તમને જમાડતાં, પધરાવી પોતાને ઘેર ॥૪॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, સહુ સાંભળજ્યો હરિજન ॥
ભક્તિ જેવી ગુજરાતમાં, તેવિ આજ નથી ત્રિભુવન ॥૫॥
રાત્ય દિવસ અમ પાસળે, વળી ઉભાં રહે એક પગે ॥
મૂર્તિ ન મેલે મિટથી, વળી મટકું ન ભરે દ્રગે ॥૬॥
ગાતાં ગુણ ગોવિંદના, વહિ જાય સર્વે જામની ॥
કાય નહિ કીર્તન કરતાં, ભાવિક બહુ નર ભામની ॥૭॥
અતિ દુર્બળ કળ ન પાડે, ફળ ફુલ ખાઈ રહે ॥
જ્યારે અમે જમ્યાનું કહીએ, ત્યારે જમ્યા છીએ એમ કહે ॥૮॥
એક એકથી અધિક અંગે, રંગ છે સતસંગનો ॥
એવા જનને જોઈને, આનંદ ઉમંગે અંગનો ॥૯॥
ત્યારે હરિજન બોલિયા, એને નાથ આંહિ તેડાવિએ ॥
એવા મોટા હરિજનની, ઓળખાણ્ય અમને પડાવિએ ॥૧૦॥
મહારાજ કહે કોઈ મિષ વિના, એ કેમ આંહી આવે વળી ॥
હુતાશનીનો ઉત્સવ કરીએ, તો આવે એ સર્વે મળી ॥૧૧॥
ત્યારે હરિજ હરખિયા, સાંભળી વાલ્યમની વાતડી ॥
નાથ ઉત્સવ આંહી કરો, તો ધન્ય ભાગ્ય ધન્ય ઘડી ॥૧૨॥
પછી ઠેરાવી ઠીક કર્યું, વળી સંત સર્વે બોલાવિયા ॥
સર્વે દેશના સતસંગી, સંઘ લઈ સહુ આવિયા ॥૧૩॥
હતા હુતાશની આગળે, દિવસ દશવિશ વળી ॥
સંત ને હરિભક્ત સર્વે, આવિયા ત્યારે મળી ॥૧૪॥
ર્શન કરી દયાલનું, સંત સુખ પામ્યા અતિ ॥
પ્રસન્નવદન કરિ હરિ, બોલિયા પ્રાણપતિ ॥૧૫॥
અમે તેડાવ્યા તમને, તે પુન્યમ મોરે દન પાંચમને ॥
વહેલા આવ્યા દિન વિશ આડે, તેનું વિચાર્યું નહિ તમે ॥૧૬॥
ભલું તમે ભલે આવ્યા, હવે રહો સહુ રાજી થઈ ॥
યાંતો પૂરું પાડશે પણ, બીજે આવું કરવું નહિ ॥૧૭॥
પછી કરી રસોઈ ચાલતિ, પીરસે પોતે પંગત્યમાં ॥
જમે જન મગન થઈ, આપે હરિ આરત્યમાં ॥૧૮॥

ભોજન કરી ભાત્ય ભાત્યનાં, વળી શાક પાક સયામણાં ॥
દૂધ દહીં દિયે દોવટે, આદાં કેરિનાં આથણાં ॥૧૯॥
બેસે પૂરા પાંચસે, પરમહંસની પંગતિ ॥
જેમ જેમ ઝાઝું જમે, તેમ અલબેલો રાજી અતિ ॥૨૦॥
એકએકથી અધિક અધિક, રસોઈ રૂડી કરે ॥
સુંદર પાક પંગતમાં, નિત્યે પ્રત્યે નવલા ફરે ॥૨૧॥
એમ જન જમાડતાં, વળી દિવસ વિશ વહિ ગયા ॥
અભય કુંવર ઉત્તમે, તિયાં લગિ સંત રાખિયા ॥૨૨॥
પછી આવી હુતાશની, રૂડા રંગ રમવા કરાવિયા ॥
કેશુ કેશર કસુંબી વળી, પતંગ રંગ બનાવિયા ॥૨૩॥
હરિ વિરાજતા હતા હિંડોળે, ત્યાં સખા રંગ આવ્યા લઈ ॥
નાખ્યો નાથને ઉપર્યે, પછી રમ્યાની છૂટી થઈ ॥૨૪॥
રંગ સોરંગ લાવે સખા, નાખે નાથને બહુપેર્યે ॥
અલબેલો થઈ આકળા, લાલ ચડ્યા લિંબ ઉપર્યે ॥૨૫॥
પછી જીવને કહ્યું જનને, આ રમવાની રીત્ય નહિ ॥
કરો તડાં તેવ તેવડાં, તો અમે પણ રમિએ સહિ ॥૨૬॥
પછી બાંધી બે મંડળી, વળી શ્યામ સખા સજ્જ થયા ॥
ચાલે બહુ પીચકારિયો, લાલ ઢાલ આડી દઈ રહ્યા ॥૨૭॥
પછી ફાટું માંડિ ફેંકવા, ગુલાલની લાલે ઘણી ॥
તેની ગગનમાં ગરદી ચડી, સોરંગ રંગરાતા તણી ॥૨૮॥
કનક કંઠી કોટમાં, વળી રૂડી લાગે રમતાં ॥
રસ બસ થયા રસિયો, ઘણું સખાને મન ગમતાં ॥૨૯॥
વાજે વાજાં બહુ વિધ્યનાં, ઢોલ દદામા ત્રાંસાં તિયાં ॥
સ્વર ઉચ્ચે શરણાઈ બોલે, રૂડાં રવાજ વળી કાંશિયાં ॥૩૦॥
સામસામા રમે રંગે, હારે નહી હિંમત ઘણી ॥
નિર્જર આવ્યા નિરખવા, રમત્ય જન જીવનતણી ॥૩૧॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, જીત્યા સર્વે જન તમે ॥
મેલો પીચકારી પાણ્યથી, ફગવામાં મળશું અમે ॥૩૨॥
પછી જન રાજી થયા, જયજય શબ્દે બોલિયા ॥

આજ પ્રભુજીને મળશું, તેણે તનમાં બહુ ફુલિયા ॥૩૩॥
પછી નાવા કાજે નાથજી, ચાલિયા ઘોડે ચડિ ॥
સખા સંગે શ્યામળો, રમ્યા રસિયો રંગ ઝડી ॥૩૪॥
ખુબ ઘોડો ખેલવી, નાહ્યા પછી નાથજી ॥
ગાતાંવાતાં ગામમાંહિ, આવ્યા સખા સાથજી ॥૩૫॥
રૂડી રૂપાળી કરી રસોયું, જુગતે જન જમાડિયા ॥
સર્યા મનોરથ મનના, ત્યાં લગિ રમાડિયા ॥૩૬॥
પછી નાથ બાથ ભરી, ભેટયા સર્વે જનને ॥
સંત સર્વે મગન થયા, સ્પર્શિ જગજીવનને ॥૩૭॥
અનુપમ ઉત્સવ કરી, ફરી શીખ આપી સંતને ॥
સાધુ સર્વે ચાલિયા, રાખી રુદે ભગવંતને ॥૩૮॥
અનુપમ ઉત્સવ કર્યો, ફાગણ સુદી પુન્યમ દને ॥
કરી લીલા ગઢડે, તે કરાવી હરિજને ॥૩૯॥
જય લલિતા જન મોટાં, સતસંગમાં શિરોમણિ ॥
પ્રીત્યે વાલ્યમ વશ કર્યા, એની કહીએ મોટપશું ઘણી ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રી નારાયણ ચરિત્રે ગઢડે હુતાશનીનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે સિતેરમું પ્રકરણમ્

ચોપાઈ પછી સંત ચાલ્યા સહુ મળી, કરતાં વાત વાલ્યમની વળી ॥
એક કહે સુણો મુનિ સાથ, કેવા રમતા નટવર નાથ ॥૧॥
એક કહે સાંભળો મરાલ, કેવી લિધિતિ રમતાં ઢાલ ॥
એક કહે સુણો સંત વળી, કેવો નાખતા'તા રંગ વળી ॥૨॥
એક કહે સુણો મુનિરાજ, કેવા સોભતા'તા મહારાજ ॥
એક કહે જુવોને સંભારી, કેવી નાખતા'તા પીચકારી ॥૩॥
એક કહે લટકાળો લાલ, કેવો ઉડાડતા'તા ગુલાલ ॥
એમ કહે માંહોમાંહિ મળી, કેવો રહ્યોતો રંગડો ઢળી ॥૪॥
ફરતા પંગત્યમાં પાક લઈ, નાના કરતાં જાતા જોરે દઈ ॥
એક કહે સુણો ઋષિરાય, લાલ આવ્યા હતા લેર્ય માંય ॥૫॥
આજ લીલા કરી જે દયાળે, એવી કરીનોતિ કોઈ કાળે ॥

આગે અનેક ધર્યા અવતાર, બહુ જનનો કરવા ઉદ્ધાર ॥૬॥
છે તો એના એજ આ શ્રીહરિ, પણ આવી લીલા નોતિ કરી ॥
આજ આપ્યાં જે સંતને ુસખ, તેતો કહ્યાં જાય કેમ મુખ ॥૭॥
માટે મોટાં ભાગ્ય છે આપણાં, આજ ન રાખી મહારાજે મણા ॥
એમ વાત કરતાં તે વળી, ગઈ દેશ પ્રદેશ મંડળી ॥૮॥
કરે વાત ફરે મુનિ જન, એમ કરતાં વીત્યા કાંઈક દન ॥
પછી આવી છે જન્માષ્ટમી, સંત આવ્યા ચડોતરે ભમી ॥૯॥
સહુ વીંટી રહ્યા વરતાલ, ઈયાં આવશે લાડીલો લાલ ॥
એમ વાટ જુવે સહુ સાથ, કહે જોબને તેડ્યા છે નાથ ॥૧૦॥
વાટ જોતાં વાલ્યમજી આવ્યા, તિયાં સર્વે સંતને બોલાવ્યા ॥
સંત આવી લાગ્યા પ્રભુ પાય, નાથ નિરખી તૃપ્ત ન થાય ॥૧૧॥
દિયે દર્શન પ્રસન્ન કરે, નિજ દાસતણાં દુઃખ હરે ॥
બેઠા ઉચ્ચે આસન અવિનાશ, સામું જોઈ રહ્યા સહુ દાસ ॥૧૨॥
એવે સમે અત્તર એક લાવ્યો, અલબેલાને ચર્ચવા આવ્યો ॥
તેત લઈ લિધું હરિ હાથે, ચર્ચિ સંતની નાસિકા નાથે ॥૧૩॥
ચર્ચિ નાસિકાને બોલ્યા નાથ, તમે સાંભળજ્યો સહુ સાથ ॥
બીજા ભેખ થાશે ધૂળ્યધાણી, રહેશે તમારાં મુખનું પાણી ॥૧૪॥
એમ કહિને બો આસન, સુણિ સંત થયા છે મગન ॥
પછી સંતે કર્યા ગુણગાન, તેને સુણી રિઝયા ભગવાન ॥૧૫॥
આપી માથેથી સોનેરી મોળ, કાજુ કસુંબી રંગે ઝકોળ ॥
પછી હરિજને હેત કરી, કાજુ કેવડાની ટોપી ધરી ॥૧૬॥
તેતો હરિએ લીધિ છે હાથે, મેલિ મુક્તાનંદજીને માથે ॥
બીજા પાસે હતા જે મરાળ, તેને આપિયું ફુલની માળ ॥૧૭॥
પછી સુરતથી સતસંગી આવ્યા, પૂજા પ્રભુજીને કાજે લવ્યા ॥
હાર હેમકડાં બાંયે બાજુ, વેઢ વિંટી કુંડળિયાં કાજુ ॥૧૮॥
કડી વેલ્ય ને કટીકંદોરો, માળા માદળિયાં પાય તોડો ॥
શાદ દુશાલ ને જામો જરી, રેંટો ફેંટો ને પાઘ સોનેરી ॥૧૯॥
ધૂપ દીપ અગર આરતિ, ફુલ કેસર કપૂર બતી ॥
એમ લઈ બહુ ઉપચાર, પ્રેમે પૂજ્યા છે પ્રાણ આધાર ॥૨૦॥

કરી પૂજા ને જોડ્યા છે હાથ, જન ગાય છે જયજય ગાથ ॥
પછી રચ્યો છે હિંડોળો સાર, વાલો ઝુલે છે વન મોઝાર ॥૨૧॥
શોભે શ્યામળિયો ભિને વાન, વાલો ત્રોડે છે તાળિનું તાન ॥
કરે કરનાં લટકાં કાજુ, જોઈ જનતણું મન રાજુ ॥૨૨॥
પછી ઉભા થયા અલબેલ, સ્થંભ ગ્રહિને દિધી છે ઠેલ ॥
હાલે હીંડોળો ઝૂલે છે હરિ, જય જય રહ્યાં જન કરી ॥૨૩॥
એમ કરે છે લીલા અપાર, નિરખી સુખ લિયે નરનાર ॥
પછી અલબેલા આગળે જન, કરી નૃત્ય ને કરે પ્રસન્ન ॥૨૪॥
પછી રાજી થયા બહુ રાજ, મળ્યા સંત મંડળને મહારાજ ॥
પછી સંત ચંદન ઘસી લાવ્યા, મળી પ્રભુને પૂજવા આવ્યા ॥૨૫॥
પ્રેમે પૂજિયા પ્રાણઆધાર, કંઠે આરોપ્યા ફૂલના હાર ॥
ચર્ચ્યાં ચંદને ચરણ દોય, જને ઉરમાં છાપિયાં સોય ॥૨૬॥
અતિ રાજીમાં છે રંગ રસિયો, સર્વે જન તણે મન વસિયો ॥
પચી થયું છે પંગત્ય ટાણું, બેઠા સંત સોભા શી વખાણું ॥૨૭॥
જાણે બેઠી છે હંસની હાર, એક એકથી ઓપે અપાર ॥
પછી મોદક લઈ મહારાજ, આવ્યા પ્રભુ પિરસવા કાજ ॥૨૮॥
જમે જન જમાડે જીવન, બહુ ભાત્યનાં લાવી ભોજન ॥
એમ આપે છે સુખ અપાર, તેનો કહેતાં આવે કેમ પાર ॥૨૯॥
કરાવ્યાતા હરિજને થાળ, તેતો જમ્યા સંત ને દયાળ ॥
જમી બેઠા મુનિ સહુ મળી, સારી શોભે છે સંતમંડળી ॥૩૦॥
પછી નાથ કહે સંત શૂરા, આમાં કોણ કઠણ વ્રતે પૂરા ॥
જેવા છે આ આત્માનંદ, એવા હો તે બોલો મુનિઈન્દ ॥૩૧॥
પછી સંત ઉઠ્યા જોડી હાથ, જેમ કહો તેમ કરીએ નાથ ॥
કહોતો મટકું ન ભરિયે મિટે, કહોતો અન્ન ન જમિયે પેટે ॥૩૨॥
કહોતો તજીયે છદનનો સંગ, રહિયે હિમમાં ઉઘાડે અંગ ॥
કહોતો પિવું તજી દૈયે પાણી, રહિએ મૌન ન બોલીએ વાણી ॥૩૩॥
કહોતો બેસીએ આસન વાળી, નવ્ય જોયે આ દેહ સંભળી ॥
એમ હિંમત છે મનમાંય, તમે કહો તે કેમ ન થાય ॥૩૪॥
એમ બોલ્યા જ્યારે મુનિજન, સુણિ પ્રભુજી થયા પ્રસન્ન ॥

કહે નાથ સુણો સાધુ શૂર, એતો અમને જણાય જરૂર ॥૩૫॥
તમે બોલ્યા તે સરવે સાચું, બીજામાંય પણ નથી કાચું ॥
એકએકથી અધિક છો તમે, એવું જાણ્યું છે જરૂર અમે ॥૩૬॥
એક વાત કહું માનો તેહ, આપણે આતમા નહિ દેહ ॥
માનો ચૈતન્યરૂપ તમારું, દુઃખરૂપ દેહ તેહ ન્યારું ॥૩૭॥
એમ કહી છે સંતને વાત, સુણી સાધુ થયા રળિયાત ॥
કહે નાથ સુણો સહુ જન, પૂરો થયો ઉત્સવનો દન ॥૩૮॥
વેં સધાવજ્યો મુનિ તમે, યાંથી ચાલશું સરવે અમે ॥
એમ કહી પ્રભુજી પધાર્યા, સંતે નિર્ખિ અંતરે ઉતાર્યા ॥૩૯॥
આપ્યાં સુખ જનને જીવને, શ્રાવણ વદી અષ્ટમીને દને ॥
તેદિ કર્યો છે ઉત્સવ વાલે, કરાવ્યો જોબન વરતાલે ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રી નારાયણ ચરિત્રે વરતાલ જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે એકોતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૭૧॥

સામેરી એમ નિત્યે નવી નાથજી, કરે લીલા સુંદર શ્યામ ॥
સંત રહ્યા ગુજરાત્યમાં, પોતે આવ્યા ગઢડે ગામ ॥૧॥
અતિ રાજી અલબેલડો, કરે હસી હસીને વાતડી ॥
સંત મંડળને શ્યામળો, ઘણું સરાય છે ઘડી ઘડી ॥૨॥
પરમહંસ જેવા પૃથ્વીમાં, આજ નથી કોઈ અંગે ॥
તન મનનાં સુખ ત્યાગી, રાચ્યા છે પ્રભુને રંગે ॥૩॥
તૃત્યાગ વૈરાગ્યે ત્રણ્ય લોકમાં, નાવે જોડ્યે કોઈ જન ॥
તેને જોઈ અંતર મારું, થાય છે પરસન ॥૪॥
એમ કહે અલબેલડો, મોટપ્ય મુનિજનની ॥
સુણિ હરિજન મનમાં, ઈચ્છા કરી દર્શનની ॥૫॥
જને વ્હેલ્યું જોતરી, ચાલ્યા સર્વે સખા સાથજી ॥
સંગે સુંદર શ્યામળો, પોતે પદાર્યા નાથજી ॥૬॥
વાટમાંહિ વિવિધ ભાત્યે, લીલા લાલ કરે ઘણી ॥
જોઈ જન મન મોદ પામ્યા, સામર્થિ શ્રીહરિ તણિ ॥૭॥

પછી જઈ જેતલપુરમાં, છબિલો છાના રહ્યા ॥
દિન દોચારેક ત્યાં રહી, પછી વાલમજી વળી આવિયા ॥૮॥
ત્યાર પછી પધારિયા તે, વળી વરતાલ ગામ ॥
દેવા દર્શન દાસને, આવ્યા તે સુંદર શ્યામ ॥૯॥
સંત સર્વે સાંભળી વળી, આવ્યા અલબેલા કને ॥
સુંદર શ્યામ સલુણિ મૂર્તિ, નિર્ખિ નયણાં ભરિ જને ॥૧૦॥
સંતને બહુ સુખ આપ્યાં, કરી હરિ વાત હિતની ॥
સુણિ જન મન મગન થયાં, સ્થિર થઈ વૃત્તિ ચિત્તની ॥૧૧॥
પછી બીજે દિને બોલિયા, સંત સાંભળો સહુ વાત ॥
અમે આંઈથી સધાવશું, આપો શીખ થઈ રળિયાત ॥૧૨॥
રાજી થઈ શીખ આપશો, તો રાખશું ખબર અમે ॥
પણ સતસંગમાં નહી રહીએ, જો રાખશો તાણી તમે ॥૧૩॥
માટે આપો આગન્યા, કહું કરગરી તમ આગળે ॥
પ્રસન્ન થઈ પધારશું, તો રહેશે મેળાપ કાગળે ॥૧૪॥
સુણિ સંત શોકે પડિયા, રાજી નહિ રુવે ઘણું ॥
પ્રાણગતવત થયા, સુણિ વચન જીવનતણું ॥૧૫॥
ટગમગ જુવે રુવે વળી, બોલી ન શકે વદને ॥
અલબેલાની ઉદાસી જોઈ, રહી નહિ ધીરજ્ય મને ॥૧૬॥
પછી સાધુ રામદાસજીએ, કર જોડિ કહ્યું કરગરિ ॥
જેમ કહો તેમ કરશું, તમે રહો સત્સંગમં હરિ ॥૧૭॥
પછી પ્રભુજી પ્રસન્ન થઈ, કહી વાત સર્વે અંગની ॥
મોટા સંત રાખજ્યો તમે, ખબર સતસંગની ॥૧૮॥
એમ કહિને પધારિયા, ગયા ગામ ડભાણ ॥
સતસંગી ને સંત સર્વે, સંગે ચાલ્યા સુજાણ ॥૧૯॥
તિયાં દિન એક રહીને, વળી આવિયા વરતાલ ॥
ત્યાંથી આપી આગન્યા, આવો મોટા મોટા મરાલ ॥૨૦॥
ત્યાંથી પ્રભુજી પધારિયા, ગયા બોચાસણ ગામ ॥
સુંદર વૃક્ષ જોઈને, કર્યો વાડિયે વિશ્રામ ॥૨૧॥
પછી ત્યાંથી ચાલિયા, વળી ગુવાસદ ગામે ગયા ॥

આપી અંબર સોખડે, વળી ટંકારિયે રજની રહ્યા ॥૨૨॥
ત્યાંથી ચાલ્યા ચોપશું, નાથ નર્મદા ઉતર્યા ॥
મુનિપુરમાં મહારાજ રહી, સવારે ત્યાંથી સંચર્યા ॥૨૩॥
ચોકીમાં પહોર ચાર રહી, પ્રભાતે ત્યાંથી પધારિયા ॥
સુરત શહેરને સમીપ ગામે, ઉધાનામાં આવી રહ્યા ॥૨૪॥
શહેરમાં સંભળાવિયું, સતસંગી આવ્યા સહુ મળી ॥
ભોજન વ્યંજન પૂજા વિધિ, લાવિયા લાખો વળી ॥૨૫॥
હાર અપાર પહેરાવિયા, કરે ધૂપ દીપ આરતિ કઈ ॥
ઉત્તમ વસ્તુ આગળ્ય મૂકી, સુખડીની સીમા નહિ ॥૨૬॥
સંધ્યા સુધી સતસંગીએ, લિધો લાવ લોચન ભરી ॥
પછી આપી આગન્યા, જાઓ ઘેર સહુ કહે હરિ ॥૨૭॥
ત્યાંથી નાથ પધારિયા, વળી રહ્યા રજની વનમાં, ॥
વાઘનું વિઘન ટાળી, ચાલ્યા ત્યાંથી મગનમાં ॥૨૮॥
ચિખલિયે પોર ચાર રહિ, ધર્મપુર પોતે રહ્યા ॥
નયણે નિર્ખિ નાથને, સહુ સંત જન સુખી થયા ॥૨૯॥
ગયાં હતાં બાઈ ગામ બીજે, નામ કુશળ કુંવેર્યજી ॥
તર્ત ત્યાંથી આવિયા, સુણિ પ્રભુ પધાર્યા ઘેર્યજી ॥૩૦॥
નયણે નિરખી નાથને, સનાથ થઈ એમ જાણિયું ॥
અહો મારાં ભાગ્ય મોટાં, એમ કહી આનંદ આણિયું ॥૩૧॥
પચી હાથ જોડિ કહ્યું નાથને, મહારાજ રાજ કરો તમે ॥
તમે અમારા અધિપતિ, સહુ દાસ થઈ રહેશું અમે ॥૩૨॥
અજાણે દિન આટલા, અમે રહ્યાંતાં રાજા થઈ ॥
હવે તમે તમારું સાચવો, આ સર્વે તમારુઠ મારું નહિ ॥૩૩॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, નથી રાજ્ય કરવા આવિયા ॥
અનેક જીવ ઉદ્ધારવા, આ ભૂમિએ ભમિયે રિયા ॥૩૪॥
એ રાજ્ય તમારું તમે કરો, પણ અંતરમાં રાખજ્યો હરિ ॥
જો રહેસે ઉપાધિ અંતરે, તો ખોટ્ય મોટી જાશે ખરિ ॥૩૫॥
બાઈ કહે હવે તમને મૂકી, બીજી બલા કોણ રાખશે ॥
સુધા સમ શ્યામ તમને, મૂકી વિષ કોણ ચાખશે ॥૩૬॥

એવું સુણિ પ્રભુ પ્રસન્ન થયા, પછી તેડ્યો સંઘ સુરત તણો ॥
આવ્યા સર્વે સતસંગી, લાવ્યા પૂજવા સમાજ ઘણો ॥૩૭॥
સુંદર વસ્ત્ર પહેરાવિયાં, ધર્યો વડો મુગટ માથે વળી ॥
ધૂપ દીપ કરી આરતી, પછી લાગ્યાં પાયે સહુ ળળી ॥૩૮॥
પછે રાજન રાજી થઈ, કરી કરજડીને વિનતિ ॥
આજ કરો અસવારી હરિ, કૃપા કરી અમારી વતિ ॥૩૯॥
પછી આપી આગન્યા, સારુ જાઓ અમે આવશું ॥
પછી રાજા રાજી થઈ, શણગારી અસવારી ભાવશું ॥૪૦॥
સુંદર ગજ શણગારિયો, તે ઉપર્યે બેઠા હરિ ॥
શહેર સર્વે સનાથ થયું, નાથ નિર્ખ્યા નયણાં ભરી ॥૪૧॥
ત્યાં વાજે વાજાં અતિ ઘણાં, વળી બળે મશાલો બહોળિયું ॥
એમ અનેક જીવને, આપ્યું સુખ અણતોળિયું ॥૪૨॥
એમ અનંત કરી લીલા, પછી વાસંદે આવિયા ॥
સમૈયે સુખલાલ લાવી, રાયે મોતિડે વધાવિયા ॥૪૩॥
પછી પ્રભુ પધરાવિયા, ભૂપે ભુવન પોતાતણે ॥
ધૂપ દીપ કરી આરતી, પ્રભુ પૂજિયા પ્રેમે ઘણે ॥૪૪॥
પછી ચરણ ચર્ચિ ચંદને, વલી તેનાં પગલાં પડાવિયાં ॥
પ્રીત્યે પોતાને પૂજવા, રાયસિંહે શિશ ચડાવિયાં ॥૪૫॥
પછી હતા દાસ પાસ હરિને, તેને કરી પહેરામણી ॥
ત્રણ દિવસ ત્યાં રહી, પછી પધાર્યા ધર્મપુર ભણી ॥૪૬॥
આવી ત્યાં ઉત્સવ કર્યો, વસંત પંચમિનો વળી ॥
જોઈ લીલા જન મનમાં, મગન થયા સહુ મળી ॥૪૭॥
પછી પ્રભુને પૂજિયા, બાઈએ બહુ પ્રેમે કરી ॥
સુંદર વસ્ત્ર અરપિ અંગે, આપ્યા રૂપૈયા થાળ ભરી ॥૪૮॥
પછી હરિએ હાથશું, આપ્યા રૂપૈયા દીન દાસને ॥
સંત પોતે ત્યાગી તને, કોણ રાખે એહ કાશને ॥૪૯॥
અનંત લીલા ત્યાં કરી, તે કહ્યે ન આવે વાતમાં ॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા હરિ, આવિયા ગુજરાતમાં ॥૫૦॥
સમૈયો સારો કર્યો, મહ સુદી પંચમીને દિને ॥

ધર્મપુરે કુશળકુંવર, ત્યાં કરી લીલા જીવને ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે નારાયણ ચરિત્રે મહારાજ ધર્મપુર પધાર્યા ને ત્યાં વસંતપંચમીનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે બોંતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૭૨॥

ચોપાઈ પછી વરતાલે વાલો આવિયા, દિન દોયેક પતે ત્યાં રહ્યા ॥
પોતે પધાર્યા દેશ પાંચાળ, દીનબંધુ જે દીનદયાળ ॥૧॥
સંત સર્વે રહ્યા ગુજરાત, કરે હરિજન આગે વાત ॥
સહુ કરી લિયો ઘરકાજ, હમણાં કરશે ઉત્સવ મહારાજ ॥૨॥
આવી હુતાશની દિન થોડે, પ્રભુ પધારશે ચડી ઘોડે ॥
એવું સાંભળી સતસંગી જન, કરે મનોરથ વળી મન ॥૩॥
હવે તેડાવશે પ્રભુ જ્યારે, જાશું સહુ મળી દર્શને ત્યારે ॥
કહે એક કરાવું પશાંગ, શાલ દુશાલ સોનેરી પાગ ॥૪॥
જામો જરિ સુંદર સુરવાળ, સારો સોનેરી છેડે ચોફાળ ॥
એક કહે વેઢ વીંટી કડાં, કરાવીશ કનકનાં રૂડાં ॥૫॥
બાજુ કાજુ કુંડળ રૂપાળાં, રૂડી ઉતરી સાંકળી માળા ॥
એક કહે કરાવું કંદોરો, શિરપેચ ને સોનેરી તોરો ॥૬॥
એક કહે પૂજીશ હું નાથ, ઘસિ ચંદન સુંદર હાથ ॥
એક કહે કરીશ આરતી, નમી ચરણે કરીશ વિનતિ ॥૭॥
એમ કરે મનોરથ દાસ, ત્યાંતો આવિયો ફાગણ માસ ॥
દેશોદેશ કંકોતરી ફેરી, ફલછોડના ઉત્સવ કેરી ॥૮॥
આપી આજ્ઞા જનને મહારાજે, કરજ્યો સમાજ રમવા કાજે ॥
અમે આવશું વરતાલ વહેલા, પંચ દિને હુતાસની પહેલા ॥૯॥
પછી સંતે કરાવ્યો સમાજ, હેતે હરિશું રમવા કાજ ॥
રૂડિ રિત્યના કઢાવ્યા રંગ, ભર્યા હોજ જમુના ને ગંગ ॥૧૦॥
સુંદર પિચકારી કરાવી, રમશે હરિ હરિજન આવી ॥
બહુ પેરે કરાવ્યા સમાજ, ત્યાંતો પોતે પધાર્યા મહારાજ ॥૧૧॥
આવી દાસને દર્શન દીધાં, નિર્ખિ નાથ જને સુખ લીધાં ॥
આપ્યો દાસને અતિ આનંદ, પોતે પધાર્યા પૂરણચંદ ॥૧૨॥

આવ્યા હરિ સખાની હેડિયે, ઉતર્યા જોબનની મેડિયે ॥
પછી તેડિયા સંત સમસ્ત, આવ્યા સાંખ્યયોગી ઘણા ગૃહસ્થ ॥૧૩॥
મળ્યા મનુષ્ય અતિ અપાર, પછી પ્રભુ આવ્યા પુર બહાર ॥
દિયે દર્શન દિનદયાળુ, અતિ કરુણાએ ભર્યા કૃપાળુ ॥૧૪॥
તિયાં આવ્યો ઉત્સવનો દન, કર્યું રસિયે રમવાનું મન ॥
ભરી ઝોળી ઉડાડે ગુલાલ, તેણે સખા થયા સહુ લાલ ॥૧૫॥
નાખે પિચકારી ભરી રસ, રંગે સખા કિધા રસબસ ॥
સખા શોભે છે સુંદર રંગે, રમે અલબેલો ઉછરંગે ॥૧૬॥
પછી સખે કર્યો'તો હિંડોળો, સારો શોભિત સુંદર પહોળો ॥
બાર બારણે ઓપે અનૂપ, જોયા જેવું છે જાળિનું રૂપ ॥૧૭॥
પાંચ શિખરે શોભે નિદાન, જાણિયે વૈકુંઠનું વિમાન ॥
કાજુ કનકનાં કોઠિમાં લેકે, બહુ ફુલને હારે તે બેકે ॥૧૮॥
રૂડો રચ્યો મળી મુનિરાજ, એવે હંડોળે બેઠા મહારાજ ॥
પછી ધર્યો મુગટ સુજાણે, શોભે સૂર્ય તેજ પરમાણે ॥૧૯॥
અતિ શોભા દયે છે અપાર, નંગ પંગતિનો નહિ પાર ॥
જડ્યાં મણિ માણયક ને મોતિ, કરે છે હીરા ઝવેર જ્યોતિ ॥૨૦॥
જોઈ વજ્ર રૂચકની જાત્ય, લાલ નીલે પીળે પાડિ ભાત્ય ॥
નંગ જગમગ કરે જોત્ય, જાણું રવિ શશિ થયા ઉદ્યોત ॥૨૧॥
એવાં રૂડાઠ રતનનો જડ્યો, ઘણે ઘણે હેતે કરી ઘડ્યો ॥
એવો મુગટ ધર્યો છે નાથે, પહેર્યાં કનકનાં કડાં બે હાથે ॥૨૨॥
કરે વેઢ વિંટિ બાંયે બાજુ, મકરાકૃત કુંડળ કાને કાજુ ॥
શિરપેચ ને સોનેરી તોરો, કેડયે બાંધ્યો કનક કંદોરો ॥૨૩॥
હૈયે પહેર્યા છે હેમના હાર, શોભે ફુલની માળા અપાર ॥
કર્યા તિલક કેસર તણાં, તેણે શોભે છે સુંદર ઘણા ॥૨૪॥
પછી જને કરી છે આરતિ, થાય જયજય શબ્દ ત્યાં અતિ ॥
મળ્યા જન ત્યાં અતિ અપાર, લઈ ઉભા છે ફુલના હાર ॥૨૫॥
પણ પ્રભુને કેમ અપાય, અતિ ભિડય પાસે ન જવાય ॥
તેના મનોરથ પૂરા કિધા, હાથ છડિવડ્યે હાર લિધા ॥૨૬॥
પછી માથેથી મુગટ ઉતારી, સુંદર સોનેરી પાઘ તે ધારી ॥

તેનાં દીધાં સહુને દર્શન, કર્યાં જનનાં મન પ્રસન્ન ॥૨૭॥
પછી સહુની પૂરવા હામ, ઝુલે હિંડોળે સુંદર શ્યામ ॥
હાલે હિંડોળો વાયુને વેઘ, થઈ મગન ઝરે તિયાં મેઘ ॥૨૮॥
તિયાં આવિને થોભ્યાં વિમાન, ગાય ગાંધર્વ ત્યાં ગુણગાન ॥
તિયાં જયજય બોલે છે જન, એમ લીલા કરે છે જીવન ॥૨૯॥
વિતિ એમ ાનંદમાં રાત, ઉગ્યો સૂર હવું પરભાત ॥
ત્યારે શામળિયો સજ્જ થયા, સખાને સંગે રમવા રહ્યા ॥૩૦॥
ચાલે ચૌદિશે પીચકારી ઘણી, ચડી ગરદી ગુલાલતણી ॥
ચડ્યા રમતે રસિયો રાજ, સુખ સંતને આપવા કાજ ॥૩૧॥
રમે સામસામા નવ્ય હારે, વચ્ચમાં પડિ કોઈ ન વારે ॥
એમ ખેલ છે ખાંતિલો હોળી, નાખે ભરી ગુલાલની ઝોળી ॥૩૨॥
વાજે તાજાં ત્યાં ઢોલ નગારાં, ત્રાંસાં શરણાઈ રવાજ સારાં ॥
બહુ મચી છે રંગની ઝડી, જુવે અમર વિમાને ચડી ॥૩૩॥
રમે હરિસંગે હરિજન, કરે નર અમર ધન્ય ધન્ય ॥
પછી પ્રભુજી ચડિયા ઘોડે, સખા લીધા છે સરવે જોડ્યે ॥૩૪॥
ફરે સંઘમાં દિયે દર્શન, કરે જનનાં મન પ્રસન્ન ॥
એમ લીલા કરે છે લાડીલો, રંગમાં રસબસ છે છેલો ॥૩૫॥
એમ પ્રબુ રમ્યા સખા સાથ, પછી નાવાને ચાલિયા નાથ ॥
નાહહિિનાથ ને આવ્યા ઉતારે, થયો જમણ થાળ તે વારે ॥૩૬॥
જમિયા પોતે જીવનપ્રાણ, જમાડ્યા છે જને કરી તાણ ॥
પછી સંતની પંક્તિ બેસારી, આવ્યા પીરસવા ગિરધારી ॥૩૭॥
જમે જન જમાડે જીવન, એમ લીલા કરી બહ દન ॥
આપ્યું સુખ એમ બહુ વિધિ, પી સંતને સીખજ દીધી ॥૩૮॥
એમ ઉત્સવ કર્યો અવિનાશે, કરાવ્યો બાપુ રણછોડદાસે ॥
કરી વરતાલ્ય દેશ વિદિત, ધન્ય નર એ નારીની પ્રીત ॥૩૯॥
કર્યો ઉત્સવ જગજીવને, ફાગણ સુદી પુન્યમને દને ॥
તેદિ સુંદર ઉત્સવ કરી, પછી પાંચાળે પધાર્યા હરિ ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે નારાયણચરિત્રે

મહારાજ હિંડોળે ઝુલ્યા ને ઘણું જ ઐશ્વર્ય જણાવ્યું એ નામે તોંતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૭૩॥

સામેરી ઘણું રહે હરિ ગઢડે, ને આવે જાય બીજે દેશ ॥
સંત ફરે સર્વે દેશમાં, કરે હિતનો ઉપદેશ ॥૧॥
લીળા સંભારી લાલની, તેની કરે માંહોમાંહિ વાત ॥
ઉતરે નહિ કેફ અંગથી, ઘણું રહે રાજી રળિયાત ॥૨॥
અષ્ટમી ને એકાદશી, ફુલડોલ દીવાળીને દન ॥
રામનવમી ને વસંત પંચમી, વાટ જોઈ રહે સહુ જન ॥૩॥
વાટ જોતાં વરતાલ્યમાં, આવ્યા દયાળુ દયા કરી ॥
હેત જોઈ હરિજનમાં, તેને દિયે દર્શન ફરીફરી ॥૪॥
ફરે સર્વે દેશમાં, અને જુવે સઘળાં ગામ ॥
વરતાલ્ય ડભાણ જેતલપુર, તે કરિયાં નિજ ધામ ॥૫॥
અલબેલો પધારિયા, કાર્તિક સુદી એકાદશી ॥
તેદી જેતલપુરે કરી ઉત્સવ, તેડાવિયા સર્વે ઋષિ ॥૬॥
તિયાં જામ ચારનું જાગરણ કરી, ગાયા ગુણ ગોવિંદ તણા ॥
રમતાં ગાતાં ગરબિયું, સુખ સંતે તે લીધાં ઘણાં ॥૭॥
નિત્ય નવી લીલા કરે, ભેળા મુનિ જનને લહિ ॥
પવિત્ર કરે પૃથ્વી, ચરણની રજે સહિ ॥૮॥
જિયાં જિયાં જીવન ફર્યા, તિયાં કર્યાં જનનાં કાજ ॥
અનેક જીવ ઉદ્ધારવા, ફરે મુનિ ને મહારાજ ॥૯॥
એમ કરતાં આવિયો, રૂડો તે ફાગણ માસ ॥
રમવા રૂડી હુતાશની, હૈયે હરખિયા હરિદાસ ॥૧૦॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, સંતો શોધો સુંદર ઠામ ॥
ઓણ કરીએ હુતાસની, એવું ગોતી કાઢો ગામ ॥૧૧॥
વારમવાર વરતાલમાં, ઉત્સવ કર્યા અતિ ઘણા ॥
ખૂંદ્યું ખમ્યા તે સતસંગી, ધન્ય જન એમાં નહિ મણા ॥૧૨॥
માટે બીજી જાયગા, જોઈ કાઢો તમે જન ॥
સંતે માંડ્યું શોધવા, સુણિ વાલ્યમજીનું વચન ॥૧૩॥
બામણગામ ને બોચાસણે, સતસંગી સારા સહિ ॥

પણ જળ છાયાની જુગતિ, વરતાલ જેવી બીજે નહીં ॥૧૪॥
વાલ્યમ કહે વરતાલ જેવું, નથી બીજું કોઈ ગામ ॥
સતસંગના મધ્યમાં, સુંદર છે એહ ઠામ ॥૧૫॥
જાઓ તમે ત્યાં મોરથી, સારો કરાવજો સમાજ ॥
આ દિને અમે આવશું, એમ બોલિયા મહારાજ ॥૧૬॥
વારમવાર વર્ષો વર્ષ, હલાંમણ્ય છે હોજની ॥
કરો ચિરાબંધ ચોકસિ, થાય સુંદર રમત્ય મોજની ॥૧૭॥
પચી પાકા હોજ કરાવીને, એક ચોતરો ચણાવિયો, ॥
અલબેલાને બેસવા, સુંદર સારો બણાવિયો ॥૧૮॥
પછી પ્રભુજી પધારિયા, આવી બેઠા એહ ચોતરે ॥
આસપાસે બહુ દાસ દિસે, સુખે સહુ દરશન કરે ॥૧૯॥
અનેક જન જોઈ રહ્યા, નરનારીનાં વળી વૃંદ ॥
શોભે સુંદર સ્યામળો, જેમ તારા મંડળમાં ચંદ ॥૨૦॥
દીયે સુખ દાસને, વળી દયાળુ દયા કરી ॥
જન મન રંજન કરવા, કરે લીલા ફરીફરી ॥૨૧॥
કર્યોતો ઉત્સવ ।ગળે, વળી તેવો ને તેવો કર્યો ॥
અતિ આનંદ અલબેલડો, વળી રમે હોળી રંગે ભર્યો ॥૨૨॥
લાવ્યા ગુલાલનાં ગાડલાં, તે વહેંચી આપ્યાં સંતને ॥
ભર્યા હોજ બેઉ રંગના, રમવા ભક્ત ભગવંતને ॥૨૩॥
પછી અલબેલે ઉભા થઈ, વળી ફેંકી ફાંટું ગુલાલની ॥
તે સમાની શોભા મુખથી, કહિ ન જાયે લાલની ॥૨૪॥
પછી સખા સજ્જ થયા, ખેલ ખૂબ ખરો મચાવિયો ॥
લાગી ઝડિ બહુ રંગની, અરુણ વરણ અંબર થયો ॥૨૫॥
પરસ્પર પીચકારિયુંની, છૂટે શેડયું સામટી ॥
આંખ્ય ન દિયે ઉઘાડવા, જાણું આવ્યો ઘન ઘણો ઉલટિ ॥૨૬॥
ગુલાલ લાલ નાખે ઘણો, ઝળકે કરમાં કડાં વળી ॥
થાય સળાવા તેહના, જાણું ચમકે ઘનમાં વિજળી ॥૨૭॥
રસબસ થયા રસિયો, શોભે સખા રંગમાં લાલ ॥
આનંદ દેવા દાસને, એવો કરે અલૌકિક ખ્યાલ ॥૨૮॥

રમતાં રમતાં રંગમાં, વળી પહોર દોયે વહી ગયા ॥
હરિ હરિજન હોળી રમતાં, હોડમાં નવ્ય હારિયા ॥૨૯॥
પછી નાથે હાથશું, વળી પાડી તાળી તે ઘડી ॥
જીત્યા જીત્યા સહુ આપણે, હવે મેલો પીચકારી પડી ॥૩૦॥
પછી જન મગન થઈને, નાવા ચાલ્યા નીરમાં ॥
રંગે સોરંગે શ્યામળો, ઘણું શોભે છે શરીરમાં ॥૩૧॥
નાહિને આવ્યા નાથજી, જન જમાડ્યા ભાવે ભરી ॥
પછી મુનિ મંડળને, પોતે પિરસ્યું હાથે કરી ॥૩૨॥
જેજેકાર કરી જીવન, આવ્યા પુરબહાર ફરી ॥
આવી બેઠા આંબલે, હરિજન ને પોતે હરિ ॥૩૩॥
ત્યાં ગાય પદ ને થાય વાતું, પ્રશ્ન ઉત્તર અતિ ઘણા ॥
એમ સંતને સાંજ સુધી, દીધાં સુખ દર્શન તણાં ॥૩૪॥
પછી હાથ જોડી હરિજન કહે, તમે હિંડોળે બેસો હરિ ॥
મનોરથ જન મનના, તમે પૂરો પ્રભુ કૃપા કરી ॥૩૫॥
પછી પ્રભુ પ્રસન્ન થઈને, હિંડોળે બેઠા હરિ ॥
જને જીવનને મુગટ ધરી, કરી પૂજા ભાવે ભરી ॥૩૬॥
અંબર સુંદર આભૂષણ, પ્રભુને પહેરાવિયાં ॥
કુસુમ માળા કંઠે અર્પ, સુંદર છોગાં ધરાવિયાં ॥૩૭॥
પછી ઉતારી આરતી, પ્રેમે પાયે લાગ્યા નાથને ॥
પછી હરિ હિંડોળે ઝુલી, આપ્યાં સુખ સહુ સાથને ॥૩૮॥
એમ લીળા અતિ ઘણી, કરી કૃપાનિધિયે ॥
જન મન રંજન કર્યાં, વાલ્યમે બહુ વિધિયે ॥૩૯॥
એવી રીત્યે કરી ઉત્સવ, પાંચાળે પ્રભુ ગયા ॥
સંત સર્વે મંડળી વળી, ગુજધર માંહિ રહ્યા ॥૪૦॥
એક જીભે અનંત લીળા, કહીએ મુખથી કેટલી ॥
શેષ મહેશ ને શારદા કહે, તોય કહેવાય નહિ તેટલી ॥૪૧॥
અપરમપાર લીલા કરી, ફાગણ સુદી પુન્યમ દને ॥
કરી લીલા વરતાલમાં, કરાવી હરજન જોબને ॥૪૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય

નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે નારાયણ ચરિત્રે
વરતાલે ઉત્સવ કર્યોને રંગે રમ્યા એ નામે ચુમોતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૭૪॥

ચોપાઈ પછી શ્યામ સોરઠ પધાર્યા, જનને મન મોદ વધાર્યા ॥
ગામો ગામમાં દેઈ દર્શન, કરે જનનાં મન પ્રસન્ન ॥૧॥
ખંભાળું રાયપર પિંપળ, રહિ બંધયે ગયા ગોંડળ ॥
ગામ ગોંડળનો જે રાજન, નામ હઠિભાઈ હરિજન ॥૨॥
સખા સહિત સામા સહુ આવ્યા, અતિ હેતે પ્રભુ પધરાવ્યા ॥
પછી બોલિયા શ્યામ સુજાણ, તમે સાંભળો નરપતિ વાણ્ય ॥૩॥
અમે ત્યાગી ને રાજ્ય તમારે, કેમ મળશે તમારે અમારે ॥
જેમ તમને રાજ્યની ખુમારી, તેમ ત્યાગિને ત્યાગની ભારી ॥૪॥
માટે મોટા જો જાણો અમને, તો માનજ્યો જે કહીએ તમને ॥
તૈંયે જોડયા છે રાજાએ હાથ, જેમ કહો તેમ કરશું નાથ ॥૫॥
પછી પદાર્યા તેને ભવન, રહ્યા રાત્ય ને જમ્યા જીવન ॥
પછી શીખ માગિને સધાવ્યા, ધ્રોડ કરી ધોરાજીએ આવ્યા ॥૬॥
રહિ રાત્ય ને સધાવ્યા શ્યામ, ત્યાંથી આવ્યા ભાડેર ગામ ॥
ત્યાં નિજજનને સુખ આપ્યાં, દેઈ દર્શન ને દુઃખ કાપ્યાં ॥૭॥
પછી આવ્યા માણાવદ્રમાંઈ, રહ્યા રાત્ય એક પોતે ત્યાંઈ ॥
પછી ત્યાંથી પધાર્યા પંચાળે, દિધાં દાસને દર્શન દયાળે ॥૮॥
તિયાં રહ્યા રાજી થઈ બહુ, આવ્યા સાંભળી દર્શને સહુ ॥
આખા અજાબ્ય ને અગત્રાઈ, ગઢમઢ પિપ્પલ પોરછાઈ ॥૯॥
મઘપુર માંગરોળ લોજ, કાલવાણી સમેધુ સુત્રોજ ॥
ગણોદ જાળિયું ઉપલેટું, આવે દર્શને ન જુવે છેટું ॥૧૦॥
બાલ જોબન ને વૃદ્ધ વળી, આવ્યાં પ્રભુ પધાર્યા સાંભળી ॥
સહુ આવી નિરખે નાથ, જોઈ જીવન થાય સનાથ ॥૧૧॥
કરી પૂજા ને લાગ્યા છે પાય, અતિ હેત હૈયામાં ન માય ॥
કહે કરજોડી એમ જન, ઘણે દહાડે દિધાં દરશન ॥૧૨॥
એમ કહિ ભર્યાં નીર નયણે, પછી પ્રભુ બોલ્યા મીઠે વયણે ॥
સાંભળો સતસંગી સોરઠી, તમે સહુ સુખી છો સારિપઠી ॥૧૩॥
અમે ફરિએ છીએ દેશ સહુ, પણ તમે વાલાં મને બહુ ॥

અમે પ્રથમ પ્રકટ થઈ, કરી આ દેશમાં લીળા કઈ ॥૧૪॥
વળી આ દેશમાં સ્વામી મળ્યા, રામાનંદ જે ન જાય કળ્યા ॥
તેના સતસંગી તમે કહાવો, માટે મારે મન અતિ ભાવો ॥૧૫॥
એવી સાંભળી વાલાન વાત, સહુ થયાં અતિ રળિયાત ॥
પછી આવ્યો દુર્બળ એક દાસ, અકિંચન નહિ વસ્ત્ર પાસ ॥૧૬॥
તેને આપ્યાં અંબર કરાવી, વળી મૂઠડી મોરે ભરાવી ॥
કાપ્યું દારિદ્ર એમ જનનું, હતું દુઃખ જે બહુ દનનું ॥૧૭॥
બીજાં સહુ સુખી થયાં જન, કરી પ્રભુજીનાં દરશન ॥
દિન દશવિશ તિયાં રહ્યા, પછી ગામ પિપલાણે ગયા ॥૧૮॥
આખું અગત્રાઈ ગામ ફરી, પાછા પંચાળે આવિયા હરિ ॥
રહિ રાત્ય સવારે સધાવ્યા, ત્યાંથી માણાવદ્રમાંહી આવ્યા ॥૧૯॥
દિધાં દાસને દર્શન દાન, રહી રાત્ય ચાલ્યો ભગવાન ॥
આવ્યા ઝાળિયે સુંદર શ્યામ, રહ્યા પહોર એક એહ ઠામ ॥૨૦॥
પછી જને કરાવ્યાં ભોજન, જમી ચાલિયા ત્યાંથી જીવન ॥
બીજે રહ્યા નહિ કિયાં નાથ, આવ્યા બંધિયે સખાને સાથ ॥૨૧॥
ત્યાંથી ચાલ્યા રંગભિનો રાજ, આવ્યા ગામ ગઢડે મહારાજ ॥
દીધાં દાસને દર્શન દાન, જને નિરખ્યા ભાવે ભગવાન ॥૨૨॥
પછી પૂછયું જને લાગી પાય, કેવા સતસંગી સોરઠમાંય ॥
કહો કૃપા કરીને અમને, કેવું હેત કરતા તમને ॥૨૩॥
પછી બોલિયા પ્રાણજીવન, તમે સાંભળો સહુ મળી જન ॥
સોરઠ દેશના સતસંગી જેહ, અતિ નિર્મળ કોમળ તેહ ॥૨૪॥
નહીં છળ કપટ લગાર, બહુ વિશ્વાસિ છે નરનાર ॥
ઘણું નહિ ડહાપણ ચતુરાઈ, નિશ્ચય પ્રભુનો પર્વતપ્રાઈ ॥૨૫॥
જે દિના એને સ્વામી મળ્યા છે, તે દિના સર્વે સંશય ટળ્યા છે ॥
નિરુત્થા છે નર ને નારી, એક એકથી સમજણ્યે ભારી ॥૨૬॥
એવાં જન થોડાં મળે જોતે, જેને મળ્યા રામાનંદ પોતે ॥
ત્યારે જન કહે સત્ય મહારાજ, એવાં જન નહિ બીજાં આજ ॥૨૭॥
જેનાં તમે કરો છો વખાણ, એતો એવાં જ છે પરમાણ ॥
એમ હરિ હરિજન મળી, કરી વાત તે સર્વે સાંભળી ॥૨૮॥

એમ નિત્ય નવી વાતું કરે, સુણી જન હ્રદે સહુ ધરે ॥
એમ કર્તા વીત્યો એક માસ, પછી પ્રભુજી થયા ઉદાસ ॥૨૯॥
લીધો સેવક એક સંઘાતે, ઉઠી ચાલ્યા પોતે અરધિ રાતે ॥
ગઢડાથી ઉત્તરમાં ગામ, રહે સતસંગી સુખપુર નામ ॥૩૦॥
તિયાં પધાર્યા દર્શન દેવા, તેને ઘેર હતો વળી વિવા ॥
તિયાં મળ્યાં હતાં નરનાર, દિઠાં ઉન્મત્ત સરખાં અપાર ॥૩૧॥
નહિ કેને વિચાર વિવેક, ચડ્યો કેફ વિવાનો વિશેક ॥
કરે માંહો માંહિ બહુ હંસિ, એવું જોઈને થયા ઉદાસી ॥૩૨॥
આવ્યા હતા ઉદાસી ટાળવા, ત્યાંતો સામુના અધિકા હવા ॥
પણ કહ્યું નહિ કેને કાંઈ, પ્રભુ સમજી રહ્યા મનમાંઈ ॥૩૩॥
પછી તર્ત ત્યાંથી ઉઠી ચાલ્યા, રહ્યા નહિ નાથ કેના ઝાલ્યા ॥
કહે અમે જાશું દૂર દેશ, પાછો યાં નહિ કરીએ પ્રવેશ ॥૩૪॥
પછી હરિજને જોડિયા હાથ, એવું કરવું નહિ મારા નાથ ॥
હોય જીવમાં અવગુણ ઘણા, જોયા ન ઘટે નાથ ત તણા ॥૩૫॥
માટે દયાળુ દયા કરીને, આવો ગામમાં પાછો ફરીને ॥
પછી પ્રભુ કહે સાંભળો તમે, જાઓ જરુર આવશું અમે ॥૩૬॥
પણ આ પળે પાછા વળીને, નહિ આવીએ માનો મળીને ॥
પછી ત્યાં થકી પોતે સધાવ્યા, આઘા જઈને ગઢડે આવ્યા ॥૩૭॥
આવી લખાવ્યો કાગળ એક, તેમાં એટલો લખ્યો વિવેક ॥
આપણા જે સતસંગી હોય, તે તો ભાંડ ભવાઈ ન જોય ॥૩૮॥
સાંખ્યયોગી હોય બાઈ ભાઈ, તેને જાવું નહિ વિવામાંઈ ॥
કર્મયોગી જે જાય વિવાય, તે પણ ગીત પ્રભુજીનાં ગાય ॥૩૯॥
એહ આગન્યા છે જો અમારી, સહુ રહેજ્યો એમ નરનારી ॥
એમ નહિ રહે જન જેહ, નહિ અમારા સતસંગી તેહ ॥૪૦॥
એવી લખાવી કાગળે વાત, પછી પોતે થયા રળિયાત ॥
થયા રાજી પોતે ત્યારે રાજ, જ્યારે કીધું છે એટલું કાજ ॥૪૧॥
એવા સંત સુખદાયી શ્યામ, દાસ દોષ નિવારણ નામ ॥
શોભાનિધિ તે સંતને આપી, બીજાં કલંક સરવે કાપી ॥૪૨॥
જેણે બેસે જગતમાં દાગ, એવાં કરાવ્યાં કુલક્ષણ ત્યાગ ॥

તેણે સોભે છે સતસંગ ઘણો, તે પ્રતાપ મહા પ્રભુ તણો ॥૪૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રી હરિચરિત્રે મહારાજે ગઢડેથી સર્વે હરિજનના ઉપર કાગળ લખ્યો એ નામે પંચોતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૭૫॥

સામેરી હવે ગુજરધરમાં સંત ફરતા, કરતા હરિની વારતા ॥
પંચ વ્રતે પૂરા શૂરા, પ્રભુને સંભારતા ॥૧॥
તેણે મનમાં વિચારિયું, હજી નાથજી કેમ નાવિયા ॥
આજ કાલ કરતાં, દર્શન વિના દિન બહુ ગિયા ॥૨॥
એમ શોચ કરીને સંત સૂતા, તેને સ્વપ્નમાં આવ્યા હરિ ॥
સખા સંગે શ્યામળો, જાણું પધાર્યા દયા કરી ॥૩॥
શ્વેત વસ્ત્ર પહેરી લેરી, જાણું આવિયા અશ્વે ચડી ॥
સંત મન મગન થઈ, કહે ધન્ય ધન્ય આજ ઘડી ॥૪॥
એમ કહે મહારાજને મેં, ગુંજાહાર પહેરાવિયા ॥
બાજુ કાજુ કુંડળ કરી, ફુલના તોરા ધરાવિયા ॥૫॥
એક કહે જાણું ચંદન ઘસી, ચરચ્યું મારા હાથશું ॥
એક કહે જાણું અલબેલાને, ભેટિયો ભરી બાથશું ॥૬॥
એક કહે જાણું નાથનાં, ચરણ છાપ્યાં છાતિયે ॥
એક કહે એવી દિઠી મૂરતિ, તેતો નવ્ય જાય કહ્યો ॥૭॥
એક કહે મેં સખા દીઠા, સંગે સુંદર શ્યામને ॥
એમ સંતે સ્વપ્નમાંહી, દિઠા પૂરણ કામને ॥૮॥
પ્રભાતે ઉઠિ પરસ્પર, વાત કરવા લાગિયા ॥
જાણ્યું પધાર્યા વાલ્યમો, સંત સહુનાં દુઃખ ભાંગિયાં ॥૯॥
પછી નાહી જન જીવનની, વાટ જુવે છે સહુ મળી ॥
એમ કરતાં પધારીયા, વાલ્યમજી પોતે વળી ॥૧૦॥
જેવા દિઠાતા સ્વપ્નમાં, તેવાના તેવા પધારિયા ॥
દર્શન દઈ દાસને, નવલા તે નેહ વધારિયા ॥૧૧॥
જન સહુ મગન થયા, નિર્ખિ નટવર નાથને ॥
પાય લાગિ પાસળે, વળી ઉભા જોડી હાથને ॥૧૨॥

પછી પ્રભુજી બોલિયા, જાઓ તેડાવો સર્વે જનને ॥
સંતને ખબર કરજ્યો, મર કરે આવી દર્શનને ॥૧૩॥
પછી સાંભળીને સર્વે આવ્યા, સતસંગી ને સંત વળી ॥
નાથ નિરખી હૈયે હરખિ, લાગ્યા પાય પ્રભુને લળી ॥૧૪॥
સંત મંડળ સર્વે આવ્યાં, બેઠા જોઈ જીવનને ॥
અલબેલે અમૃત દ્રષ્ટે, જોયા સર્વે જનને ॥૧૫॥
અનંત સુખ આપ્યાં વાલે, કાપ્યાં દુઃખ દાસતણાં ॥
મિઠી વાણ્યે બોલી મોહન, રાજી કર્યા સંત ઘણા ॥૧૬॥
પછી દિવસ વળતે, આવી અવલ એકાદશી ॥
સતસંગી નરનારી સહુ, રહ્યાં વ્રત મળી ઋષિ ॥૧૭॥
જેતલપુરની જાગ્યમાં, મનુષ્ય તો માયાં નહિ ॥
પછી પ્રભુજી વિરાજીયા, તડાગ તટે વટે જઈ ॥૧૮॥
ત્યાં અનંત જન આવિયાં, લાવિયા પૂજા પ્રીતશું ॥
અંબર ભૂષણ અંગે અરપિ, ચરણ ચિતવ્યાં ચિતશું ॥૧૯॥
પછી સંત સુખડ ઘસી, લાવ્યા'તા ભાજન ભરી ॥
મરજી જઈ મહારાજની, સર્વે અંગમાં અરચા કરી ॥૨૦॥
સુંદર હાર સુમનના, પ્રભુને પહેરાવિયા ॥
પોંચિ બાજુ કાજુ કુંડળ, ગજરા તોરા ધરાવિયા ॥૨૧॥
ધૂપ દીપ કરી આરતિ, સહુ લળી પાયે લાગિયા ॥
પછી પ્રભુજી ગામમાં, ઘોડે ચડિ જમવા ગિયા ॥૨૨॥
જમિ જીવન આવિયા, નાયા પછી નીરમાં ॥
ચોળિ ચંદન ઉતરિયું, જે ચરચ્યું હતું શરીરમાં ॥૨૩॥
પછી પહોર પાછલે, વાલો પધાર્યા વાડિયે ॥
એમ સુખ અલબેલડો, દિયે દાસને દાડી દાડિયે ॥૨૪॥
અનંત વાતો ત્યાં કરી, સુણિ સંત સહુ મગન થિયા ॥
સખા સંગે શ્યામળો, મોલે મલપતા આવિયા ॥૨૫॥
જને ત્યાં જાગરણ કર્યું, ગાયાં કીર્તન અતિ ઘણાં ॥
પાટે બેસી પાતળે, સુણ્યાં પદ સંત તણાં ॥૨૬॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, તમે સાંભળો હરિજન સહુ ॥

અતિ રહસ્ય એકાંતની, એક વાલ્યપની વાત કહું ॥૨૭॥
આ સભામાં આપણ સહુનાં, તેજોમય તન છે ॥
છટા છૂટે છે તેજની, જાણું પ્રકટ્યા કોટિ ઈન્દુ છે ॥૨૮॥
વળી કહું એક વારતા, સર્વે કિધું આપણું થાય છે ॥
સુખ દુઃખ વળી જય પરાજય, યત્કિંચિત જે કહેવાય છે ॥૨૯॥
જેજે આપણને નવ ગમે, તે જીવ કેમ શકે કરી ॥
જુવો સર્વે જકતમાં, કોણ શકે છે ફેલ આચરી ॥૩૦॥
વળી રીત્ય આપણી, જે જીવને નથી ગમતી ॥
જોઉં છું એવા જીવને, છે કેની કેની એવી મતિ ॥૩૧॥
તેને શોધી સામટો, એક દંડ દેવા તાન છે ॥
કોય ન પ્રીછે પરચો, એવું કરવું મારે નેદાન છે ॥૩૨॥
જેવું અમારા અંગમાં, સુખ દુઃખ રાખું છું સહિ ॥
તેવું જાણજ્યો જકતમાં, કહું સત્ય એમાં સંશય નહીં ॥૩૩॥
વળી આપણે રાખિયાં, ષટ રસનાં વ્રતમાન ॥
તેદિ સર્વે જકતમાં, કેને ખાવા ન રહ્યું ધાન ॥૩૪॥
જેદિ અમે છાના રહ્યા, અને વલી વધાર્યા કેશ ॥
તેદિના આ ભૂવિષે, સહુ નિસ્તેજ થયા નરેશ ॥૩૫॥
વળી અમે અંગમાં, આણ્યો હતો મંદવાડ ॥
તે દાડે આ જકતમાં, બહુ જીવનો ગયો બિયાડ ॥૩૬॥
એમ જણાય છે એકતા, મારા પિંડ બ્રહ્માંડમાં મળી ॥
જે હોય આ અંગમાં, તે બ્રહ્માંડમાં હોય વળી ॥૩૭॥
તે માટે તમે સાંભળો, સતસંગી સહુ નરનાર ॥
જે જે થાય છે જકતમાં, તેનો બીજો નથી કરનાર ॥૩૮॥
સુખદુઃખ આવે સર્વે ભેળું, તેમાં રાખજ્યો સ્થિર મતિ ॥
જાળવીશ મારા જનને, વળી કરીશ જતન અતિ ॥૩૯॥
એમ કરતાં જો પંડ પડશે, તો આગળ્ય સુખ છે અતિ ઘણું ॥
પણ વ્રત ટેક જો ટાળશો તો, ભોગવશો સહુ સહુ તણું ॥૪૦॥
નહિ તો તમે નચિંત રહેજ્યો, કરવું તમારે કાંઈ નથી ॥
જે મળ્યા છે તમને, તે પાર છે અક્ષરથી ॥૪૧॥

એમ વાત કરી હરિ, ત્યાર પછી પોતે પઢિયા ॥
સુણિ વાત સતસંગીએ, અતિશે રાજી થિયા ॥૪૨॥
પછી પ્રભાતે ઉઠિ પોતે, દયાળે દાતણ કર્યું ॥
નાયા પછી નાથજી, જને હાર પહેરાવી છોગું ધર્યું ॥૪૩॥
પછી જને જમાડિયા, પ્રભુને પ્રીત્યે કરી ॥
જમી પોતે શ્યામળે, પછી સંત જમાડ્યા ભાવે ભરી ॥૪૪॥
એમ દિન દશ સુધી, લટકાળે લીળા રી ॥
પછી પોતે પધારિયા, પશ્ચિમ દેશે શ્રીહરિ ॥૪૫॥
એવી અનુપમ કરી લીળા, જેઠ સુદિ એકાદશી દને ॥
લીળા કરાવી જેતલપુરે, ગંગાદાસ આસજી જને ॥૪૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે મહારાજે પુરુષોત્તમપણું કહ્યું એ નામે છોંતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૭૬॥

ચોપાઈ પછી વીત્યા થોડા ઘણા દન, આવ્યા વરતાલ જગજીવન ॥
આસો વદિ અમાસને દન, કર્યું દિપ ઉત્સવનું મન ॥૧॥
આવ્યા તેડાવ્યા સર્વે દાસ, જોઈ જીવન મન હુલાસ ॥
કરે નિત્ય નવિ લીળા લાલ, જોઈ જન થાય છે નિહાલ ॥૨॥
જેમ અન્ય લોક થાય ભેળા, એમ સમજશ્યોમા એહ લીળા ॥
જેને કહું છું ફરિ ફરિ અમે, તેની રીત્ય સાંભળજ્યો તમે ॥૩॥
નર ઈચ્છે છે નરેશ થાવા, રાજા ઈચ્છે અમર લોક જાવા ॥
અમર ઈચ્છે ઈન્દ્રપદવી, ઈન્દ્ર ઈચ્છે થાવા આદ્ય કવિ ॥૪॥
વિધિ પર તે વિરાટ કહીએ, તે પર પ્રધાન પુરુષ લઈએ ॥
તે પર મૂળ પ્રકૃતિ પુરુષ, તેથી પર અક્ષર સુજશ ॥૫॥
અક્ષર પર પુરુષોત્તમ જેહ, તેણે ધર્યું મનુષ્યનું દેહ ॥
તેનું દર્શન ને સ્પર્શ ક્યાંથી, સહુ વિચારોને મનમાંથી ॥૬॥
જે છે મન વાણીને અગમ, તે તો આજ થયા છે સુગમ ॥
અતિ દુર્લબ દર્શન જેનાં, કહું છું આ ચરિત્ર હું તેનાં ॥૭॥
જે કોઈ જાણ્યે અજાણ્યે સાંભળશે, તેનાં જન્મમરણ તાપ ટળશે ॥
જે કોઈ સમજે જથારથ જન, તેનું થાશે તેજોમય તન ॥૮॥

માહાત્મ્ય સહિત સમઝશે સ્વરૂપ, તે તન મૂકતાં અક્ષરરૂપ ॥
છેતો વાત મોટી એવી ઘણી, નાવે પ્રતીત કહેતાં તે તણી ॥૯॥
પણ જાણ્યે અજાણ્યે જે જન, કરશે મહા પ્રભુનાં દર્શન ॥
વળી સુણશે આ લીળા ચરિત્ર, તે નર થાશે નિશ્ચય પવિત્ર ॥૧૦॥
માટે કહું છું ફરિ ફરિને, સહુ સાંભળો ચિત્ત ધરીને ॥
પછી આવ્યો છે ઉત્સવનો દન, પૂરી દીપમાળા મી જન ॥૧૧॥
તિયાં સુંદર વેદી રૂપાળી, આવી બેઠા તયાં વનમાળી ॥
જય જય બોલે જનવૃંદ, જાણ્યું પ્રકટ્યા પૂરણ ચંદ ॥૧૨॥
દીપે દીપ જોત્ય ત્યાં અપાર, જાણ્યું બાણ્યું તેજનું અગાર ॥
પ્રકાશમય મંદિરમાંયે, શોભે મૂરતિ અતિ શોભાયે ॥૧૩॥
અંબર આભૂષણ અંગે જેહ, સર્વે તેજોમય દીઠાં તેહ ॥
એમ લકિક માંઈ અલૌકિ, જઈ જનમન રહ્યાં છકી ॥૧૪॥
દિધાં દર્શન એવાં દયાળે, દયાસિંધુ જનપ્રતિપાળે ॥
સર્વે જન થયાં છે સનાથ, જોઈ નટવર સુંદર નાથ ॥૧૫॥
ગાય કીર્તન થાય કિલોલ, મળ્યા હરિજનના હિલોલ ॥
નરનારીનો ન આવે પાર, મળ્યા મુનિ હજારો હજાર ॥૧૬॥
સર્વે જોઈ રહ્યા હરિ સામું, પૂરી કરી છે હૈયાની હામું ॥
એમ વીતિ ગઈ અર્ધ રાત, પછી વાલોજી કહે સુણો વાત ॥૧૭॥
અમે જાશું હવે પુરમાંય, તમે રાત્ય રહેજયો સહુ આંય ॥
એમ કહીને પ્રભુજી પધાર્યા, જનને મન મોદ વધાર્યા ॥૧૮॥
આવી નાથજી પોઢયા આવાસે, સખા પાંચ સાત હતા પાસે ॥
જયારે પોઢિને જાગ્યા પ્રભાત, ત્યારે પૂછી રસોઈની વાત ॥૧૯॥
ત્યારે બોલ્યા નારાયણ ગિર, થઈ રસોઈ કાળ અચિર ॥
પછી દાતણ કરી દયાળ, નાઈ નાથ જમ્યા પછી થાળ ॥૨૦॥
જમ્યા જીવન જનહિત કાજ, પછી તેડાવ્યો સંતસમાજ ॥
તેને જમાડ્યા જુગતે કરી, આપ્યાં ભોજન ભાજન ભરી ॥૨૧॥
બહુ ભાત્યનાં કર્યા'તાં અન્ન, હતો અન્નકોટનો એ દન ॥
ફર્યા પંગત્યમાં પંચવાર, ઘણિ ઘણિ કરી મનુવાર ॥૨૨॥
જમો સંતો કંસાર છે કેવા, માલપૂડા છે જમવા જેવા ॥

એમ નાથ કરે તાણ્ય ઝાઝી, તેમ નારાયણ ગિર રાજી ॥૨૩॥
જન જમ્યા થયો જેજેકાર, પછી આંબલે આવ્યા આધાર ॥
સર્વે દાસને દર્શન દિધાં, અતિ આનંદ મગન કિધાં ॥૨૪॥
એમ લીળા કરી બહુ દન, પછી પધાર્યા પ્રાણજીવન ॥
સંત ગયા સહુ આસપાસ, પોતે કર્યો ગઢડે નિવાસ ॥૨૫॥
રહ્યા દિવસ થોડાક ત્યાંઈ, વળી આવિયા વરતાલ માંઈ ॥
આવી તેડાવિયા ।ચારજ, કરવા કાંઈક એનું કારજ ॥૨૬॥
સામા જઈને સન્માન કીધું, રૂડિ રીત્યે તેને માન દીધું ॥
પાટે બેસારી પૂજા કરાવી, ફુલમાળા તો પોતે પહેરાવી ॥૨૭॥
રૂડિ રીત્યની રસોઈ દિધી, ચોંપે કરીને ચાકરી કિધી ॥
પછી બોલ્યા વેદાંતાચારજ, પૂછો તમે પ્રશ્ન મને આજ ॥૨૮॥
પછી પ્રભુ બોલ્યા એમ રહી, અમે ત્યાગી ને તમે છો ગૃહી ॥
પૂછતાં વળી પ્રશ્ન તમને, ઘણો વચાર થાય છે અમને ॥૨૯॥
ત્યારે બોલ્યા આચારજ એ, એવું મનમાં ધારો છો કેમ ॥
બ્રહ્મવિદ્યા બત્રિશ પ્રકાર, કહો તો કહિ દેખાડું આ વાર ॥૩૦॥
પૂછો જે કાંઈ પૂછવું હોયે, નથી ખોટ્ય એ વાતની કોયે ॥
એવું સુણી બોલ્યા અવિનાશ, લિયો પ્રશ્ન પૂછું તમ પાસ ॥૩૧॥
જયારે ગુરુ કરે કોઈ શિષ્ય, આપે મહાવાકય ઉપદેશ ॥
તેને પૂછું હું જુજવા પાડી, દિયો દ્વાદશ ્પ દેખાડી ॥૩૨॥
એમાં કરીશ આશંકા હું ઘણી, નહ ચાલે ચતુરાઈ તમતણી ॥
પ્રજ્ઞાનમાનંદ બ્રહ્મ જેહ, વળી અયમાત્મા બ્રહ્મ તેહ ॥૩૩॥
અહં બ્રહ્માસ્મિ જેહ કહીએ, તત્ત્વમસિ તે કે લહીએ ॥
તૈંયે બોલ્યા આચાર્ય તે વાર, એના પણ છે બે પરકાર ॥૩૪॥
એમ કહીને વાળ્યા છે ગોટા, કર્યા ઉત્તાર ન થયા ખોટા ॥
પછી પ્રભુ પાય લાગી ચાલ્યા, આવ્યા દાંત રહ્યા નહિ ઝાલ્યા ॥૩૫॥
વળી પૂછયું પોતે બીજે દન, કયાંથી થયા વેદ ઉતપન ॥
કહેશો અનાદિ છે એહ વેદ, તોય કહ્યો જોશે તેનો ભેદ ॥૩૬॥
કહેશો વેદ નારાયણ થકી, તોય વિક્તિ પાડી જોશે પકી ॥
પછી બોલ્યા આચારજ સોય, એના પણ પ્રકાર છે દોય ॥૩૭॥

જ્યારે પ્રલય થાય છે બ્રહ્માંડ, ત્યારે વડ એક રહે છે અખંડ ॥
તિયાં રહે છે નારાયણ વેદ, એક તો એમ સમજવો ભેદ ॥૩૮॥
ત્યારે મહારાજને આવી હાંસી, પણ હસ્યા નહિ અવિનાશી ॥
કહે નાથ સુણોને આચાર્ય, એનું અમને થાય છે આશ્ચર્ય ॥૩૯॥
જ્યારે પંચભૂત નાસ થાય, ત્યારે વડે તે કેમ રહેવાય ॥
એનો ઉત્તર છે કાંઈ એતે, આવડે તો કહો બીજી રીતે ॥૪૦॥
વારુ્ તો રહેવા હવે દિયો, બીજું પ્રશ્ન તે સાંભળી લિયો ॥
ભગવાને કહ્યું ગીતા માંય, જીવ અંશ તે મારો કહેવાય ॥૪૧॥
તૈંયે બોલ્યા આચારજ એમ, પ્રભુનો અંશ કહેવાય કેમ ॥
એને અક્ષરનો અંશ કહીએ, પછી નાથજી બોલ્યા છે તૈએ ॥૪૨॥
અક્ષર શબ્દનો અર્થ છે સિયો, પ્રથમ એનો ઉત્તર તો દિયો ॥
કહે ન ક્ષરે અક્ષર તેહ, એનો અર્થ તો થાય છે એહ ॥૪૩॥
ત્યારે નાથ કહે જીવ કેમ ખર્યો, જો ખર્યો તો અક્ષર ન ઠર્યો ॥
વળી જીવ છે અછેદ્ય અભેદ્ય, ત્યારે અક્ષરમાં કેમ છેદ ॥૪૪॥
એનો એમ ઉત્તર નોય કાંય, નથી સમજાવવા સંપ્રદાય ॥
તોય અજાણ્યા થઈને નાથ, લાગ્યા પાય પછી જોડી હાથ ॥૪૫॥
આચારજની મૂંઝાણી મત્ય, થયો ગાભરો ગઈ હિમત્ત્ય ॥
હતો અહંકાર જે એને મને, તે તો ગળ્યો જાણ્યું સહુ જને ॥૪૬॥
નાથ કહે એને કહેશોમા કોય, આપો રૂપૈયા શત એને દોય ॥
એમ દયા કરી એને માથે, એણે ભુંડું કર્યું એને હાથે ॥૪૭॥
આગળ જઈન અવિદ્યા કરી, નાખિ રજ સૂર્ય સામી ખરી ॥
તેતો પડી એનાં મુખ માંઈ, સૂરજને અડિ નહિ કાંઈ ॥૪૮॥
એવું ચરિત્ર કરી દયાળ, પછી પધાર્યા દેશ પાંચાળ ॥
કરી લીળા એ વરતાલે વસી, માગશર સુદિ એકાદશી ॥૪૯॥
તેદિ લીળા કરી વરતાલ, સહુ જનને કર્યા નિયાલ ॥
એમ ચરિત્ર કરે નિત્ય નવાં, નિજજનને સુખ આપવા ॥૫૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે નારાયણચરિત્રે વેદાંતાચાર્યને જિત્યો એ નામે સત્યોતેરમું પ્રકરણ ॥૭૭॥

સામેરી પછી પ્રભુજી બોલિયા, અમે કરી લીળા અનેક ॥
હવે વરષો વર્ષમાં, ઉત્સવ કરશું એક ॥૧॥
હોળી દિવાળી ને અષ્ટમી, રામનવમીને શિવરાતરી ॥
જયા વિજયા એકાદશી, પાપમોચની ને ધાતરી ॥૨॥
એહ દિવસ ઉત્સવ કર્યા, ત્યાં તેડાવ્યા હરિજન ॥
હવે અણતેડે આવજ્યો, પ્રબોધનિ એકાદશી દન ॥૩॥
કાર્તિક સુદી એકાદશી, તેહનું પ્રબોધનિ નામ ॥
તેદિ સતસંગી સહુ, આવજ્યો વડતાલ ગામ ॥૪॥
એવું સાંભળી શ્રવણે, ચાલ્યા દેશોદેશથી દાસ ॥
ઉત્સવ ઉપર આવિયા, બ્રહ્મચારી સંત સંન્યાસ ॥૫॥
પૂર્વ દેશ અયોધ્યા પ્રાંતથી, આવ્યા છે જન અનંત ॥
કાશી મિથિલા પ્રાંતથી, આવ્યા ગંગાસાગરના સંત ॥૬॥
શોણભદ્ર પ્રાંતના, પ્રયાગ પ્રાંતના જન ॥
ગયા પુરુષોત્તમ પુરીથી, આવ્યા કરવા દરશન ॥૭॥
મથુરાં વૃન્દાવન પ્રાંતમાં, જે હતા મુમુક્ષુ જીવ ॥
અવંતિ નગરીથી આવિયા, નયણે નિરખવા પિવ ॥૮॥
ઉત્તર દેશથી આવિયા, કાશ્મીર ને કુરુક્ષેત્રથી ॥
હરદ્વાર પુષ્કર પ્રાંતના, આવ્યા અર્બુદાચળ પવિત્રથી ॥૯॥
મારુ દેશ સિદ્ધપદ પ્રાંતના, એહ આદિ દેશ અપાર્ય ॥
દર્શન કરવા દયાળના, સહુ આવિયાં નર નાર્ય ॥૧૦॥
પશ્ચમ દેશથી આવિયાં, સંધુ પ્રાંતના સેવનાર ॥
કચ્છ વાગડ વાળાક સોરઠ, આવ્યાં પાંચાળના રહેનાર ॥૧૧॥
સૌભીર આભીર હાલારના, જિયાં જિયાં હતા જન ॥
તેહ સર્વે આવિયાં, કરવા હરિ દર્શન ॥૧૨॥
દક્ષિણ દેશથી દર્શને, આવ્યા જન ઉમંગથી ॥
સેતુ બંધ રામેશ્વરના, આવ્યા વેંકટાદ્રિ શ્રીરંગથી ॥૧૩॥
પદ્મનાભ પ્રાંતના, આવ્યા મલિયાદ્રિ પ્રાંતિ મળી ॥
શિવ વિષ્ણુકાંચી પ્રાંતના, દંડકારણ્ય પ્રાંતના વળી ॥૧૪॥
વિંધ્યાચલ પ્રાંતના, વળી તપતી નર્મદાતટના ॥

આવ્યા સહુ દેસથી, રટતા નારાયણ રટના ॥૧૫॥
કેટલેક જોડ્યાં ગાડલાં, કેટલાંકને રથ વેલ્ય વળી ॥
કેટલાંક બેઠાં ઘોડલે, બિજાં પગપાળાં આવ્યાં મળી ॥૧૬॥
બાળ જોબન વૃદ્ધ વનિતા, ઘરે કોઈ ન રહ્યાં ખમી ॥
નારાયણને દર્શને, આવ્યાં ચાર વર્ણ ચાર આશ્રમી ॥૧૭॥
મહી સાબાર વાત્રજ વચ્ચે, રૂડો ચડોતર દેશ ॥
વૃક્ષ જિયાં વિધ વિધનાં, વળી ફુલે ફળે હંમેશ ॥૧૮॥
અંબ કદંબ ઉદંબરા, વળી અવલ આંબલી આંમળી ॥
મઉડાં રૂડાં બકુલ બિલાં, શ્રીફળ શોભે સિતાફળી ॥૧૯॥
પિંપર વડ વળી પિપળા, જાંબુ લિંબુ ને જામફળી ॥
રૂડી રાયણ્ય ને રોહિડા, કોઠિ કોટિમ ને કદળી ॥૨૦॥
કેશર કરેણ કેવડા, અવલ છાંયા આસુ તણી ॥
સુંદર વૃક્ષ સોયામણાં, તેની જાત નવ જાય ગણી ॥૨૧॥
ફુલ વેલિ ફુલિ તિયાં, એક એકથી અતિ ઘણી ॥
ચંપા ચમેલી ગુલાબ ગેરા, શિ કહું શોભા તે તણી ॥૨૨॥
સઘન વન છાંયા ઘણી, તેની ઢળિ વળી લતા ખરી ॥
જનમન રંજન જાણું, વન ભોવને મેલ્યા કરી ॥૨૩॥
તિયાં સારસ હંસ શુક મેના, કોકિલા કિલોલ કરે ॥
મોર ચકોર ચાત્રક ચકવા, મિઠિ વાણ્યે ઓચરે ॥૨૪॥
તિયાં સર સરિતા સોયામણાં, વળી વાવ્ય ને કૂવા કઈ ॥
અમળ જલ અખૂટ ભર્યાં, જિયાં તોયનો ત્રોટો નઈ ॥૨૫॥
એવા ઉત્તમ દેશમાં, વળી વચ્ચે વરતાલ ગામ ॥
અનેક ઉત્સવ કરી હરિ, કરિયું નિજધામ ॥૨૬॥
તિયાં સર્વે સતસંગી વળી, સંઘ લઈને ઉતર્યા ॥
નારાયણને નિરખવા, અતિ હૈયામાં હરષે ભર્યા ॥૨૭॥
કૈંક સર ને કૂપ તીરે, કૈંક ઉતર્યા ગામ ભુવનમાં ॥
કૈંક ઉતર્યા વૃક્ષ વાવ્યે, વળી કૈક વાડી વનમાં ॥૨૮॥
એમ સર્વે સીમમાં, વળી મનુષ્ય માય નહિ ॥
ગાય પદ ગોવિંદનાં, જય જય શબ્દ રહ્યો થઈ ॥૨૯॥

પરસ્પર પૂછે મળિ વળી, અલબેલો કૈંયે આવશે ॥
જ્યારે જોશું જગપતિ, ત્યારે નયણાં સુફળ કાવશે ॥૩૦॥
સુંદર મૂરતિ શ્યામની, નખશિખા સુધી નિરખશું ॥
અંગોઅંગ અવલોકતાં, વળી હૈયામાં ઘણું હરખશું ॥૩૧॥
ઉર્ધ્વરેખા અષ્ટકોણ આદિ, જાંબુ જવ જોશું જૈંયે ॥
કેતુ કમલ કુલિશ જોતા, અંતર સુખ થાશે તૈંયે ॥૩૨॥
સ્વસ્તિ અંકુશ સોયામણાં, વળી દક્ષિણ પગમાં દેખશું ॥
નવ ચિહ્ન નિરખશું, ત્યારે જન્મ સફળ લેખશું ॥૩૩॥
વામ પગમાં વિલોકશું, મત્સ્ય ત્રિકોણ કળશ વ્યોમને ॥
ધનુષ ધેનુપગ પેખી, સુખ થાશે જોયે સોમને ॥૩૪॥
એવી રૂડી આંગળી, પગ અંગોઠે રેખા નખે ॥
ગુલફ જંઘા જાનુ જોતાં, ચિહ્ન દોય વળી વામ પખે ॥૩૫॥
કરભ સમ સરખા ઉરુ, નાભિ ઉંડી ગંભીર ઘણી ॥
ઉર તરુતમાલ શભે, ક્યારે જોશું છબિ છબિલા તણી ॥૩૬॥
કંઠ કંબુ સમાન સુંદર, ભુજ ગજકર સમ વળી ॥
હસ્ત કમળ અરુણ ઓપે, કલિ વલિ એવી આંગળી ॥૩૭॥
અજબ કર આજાન બાહુ, નખ નિરખિ જોશું જૈંયે ॥
કંઠમાં તિલ અવલ જોતાં, સુખ ત્યારે થાશે હૈયે ॥૩૮॥
ચિબુક અધર દશન દેખી, લેખશું લાવો લોચને ॥
નાસિકા પાસે તિલ નિરખી, પૂરશું મનોરથ મને ॥૩૯॥
કમળ નયણ શ્રવણ સુભગ, વામ કાને એક તિલ વળી ॥
ભ્રકુટિ ભાલનું ચિહ્ન ચિંતવતાં, દુઃખ સર્વે જાશે ટળી ॥૪૦॥
શિરે સુંદર શિખા સારી, જોશું નિહાળી નયણે ॥
એવી મૂર્તિ અવલોકશું, વાલો બોલાવશે મીઠે વયણે ॥૪૧॥
એમ પરસ્પર કરે વાતું, અલબેલો જૈંયે આવશે ॥
દઈ દરશન દાસને, હર હેતે સહુને બોલાવશે ॥૪૨॥
વાટ જુવે વાલ્યમ તણી, વી જુવે વારુણી દિશે ॥
મોહનજીને મળવા, સહુ હરિજન મનમાં હિસે ॥૪૩॥
ઉચ્ચો શબ્દ સાંભળી જૈંયે, તૈંયે જાણે આવ્યા જગપતિ ॥

નાથજીને નિરખવા, અંતરમાં આતુર અતિ ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે સર્વ હરિજન મહારાજને દર્શને આવ્યા એ નામે અઠ્ઠોતેરમું પ્રકરણમ્ ॥૭૮॥

ચોપાઈ અલબેલોજી અંતરજામી, જે કોઈ સર્વે તણા કાવે સ્વામી ॥
તેણે જાણી લે જનની તાણ, ચાલ્યા ગઢડેથી શ્યામ સુજાણ ॥૧॥
આપે અશ્વે થયા અસવાર, સંગે સખા હજારો હજાર ॥
તે પણ તોરંગે થયા તૈયાર, શોભે અશ્વ અતિશે અપાર ॥૨॥
મેલા મજિઠા નીલા નવરંગ, રાતા માતા જે તાતા તોરંગ ॥
હરડા હાંસલા રોઝા રૂપાળા, આકળા ઉતાવળા બાવળા ॥૩॥
વળી ઘોડી ઘણી જાતવંતિ, એક એકથી ઓપે છે અતિ ॥
હર્ણિ માણકવર્ણિ વીજળી, કપિ કયાડી કેશર વાંગળી ॥૪॥
લખી લક્ષ્મી લાડકી લાલ, બેરી બોદલી ચાંદલી ઉતાલ ॥
મલી માછલી રેડી રૂપાળી, પંખાળી સોઝવાળી શિંગાળી ॥૫॥
તિખિ તાજણ્યું જવાદ્યું જાણો, ફુલમાળ પટુઈ પ્રમાણો ॥
છબિલી ને છોગાળી અ આદિ, ઘણી ઘોડી રૂડી રાયજાદિ ॥૬॥
કર્યા કાઠિએ સજજ કેકાણ, માંડ્યાં શંખલાદિ પલાણ ॥
ચડ્યા માણકીએ મહારાજ, તેણે માંડ્યો છે સોનેરી સાજ ॥૭॥
ચાલિ ઘોડા તણી ઘણી ઘટ, શ્યામ સંગે છે સખા સુભટ ॥
આવે વાટમાંહિ ગામ ઘણાં, કરે દર્શન જન હરિતણાં ॥૮॥
કોઈ કહે રહો ઈયાં રાજ, કોઈ કહે જમિ ચાલો મહારાજ ॥
કોઈ કહે રહો ઘડિવાર, અમે ચાલવા છીએ તૈયાર ॥૯॥
એમ આવી આડાં જન ફરે, તેને અલબેલો ઉત્તર કરે ॥
કહે કેડયેથી આવજ્યો તમે, છીએ આજ ઉતાવળા અમે ॥૧૦॥
એમ કહીને ધ્રોડવી ઘોડી, માણકયવર્ણિ જે માણકી રૂડી ॥
જાણ્યું છુટ્યો કમાનથી તિર, ખર્યો તારો અંબરે અચિર ॥૧૧॥
જાણ્યું પાંખે ઉડ્યો પન્નગિરિ, વેગ તોપ ગોળા થકી ભારિ ॥
સખા સહુ રહ્યા સામું જોઈ, સંગે પહોંચિ શક્યા નહિ કોઈ ॥૧૨॥
પછી કેડયેથી કિધો છે ધ્રોડ, જોરે હાંકે ઘોડાં જોડાજોડ ॥

ફરકે છોગાં માથે મોટી પાગે, કરે અમર પંખા એવું લાગે ॥૧૩॥
અતિ પર્શેવે પલળ્યાં અંગ, ઘણે શ્વાસે ભરાણા તોરંગ ॥
ત્યારે પોત્યા છે પ્રભુજી પાસ, આંબાતળે દિઠા અવિનાશ ॥૧૪॥
એક કરે ગ્રહિ કેશવાળી, બીજે કરે ગ્રહિ આંબા ડાળી ॥
સામું જોઈને હરિ હસિયા, કહે કેડયે કેમ રહી ગિયા ॥૧૫॥
ત્યારે બોલ્યા સખા કર જોડી, નાથ અમે થાક્યા ધ્રોડી ધ્રોડી ॥
પણ કોઈથી પહોંચાણું નહિ, તેહ સારુ કેડયે ગયા રહિ ॥૧૬॥
આવું ધોડશો જો તમે નાથ, તો અમે પહોંચિ શકિએ ન સાથ ॥
એમ કહિને જોડિયા પાણ, પછી સંગે ચાલિયા સુજાણ ॥૧૭॥
મેલિ ભદ્રા આવી ભોગવતી, ત્યાંથી ઉતર્યા સાબરમતી ॥
સંગે હતા સંન્યાસી ને સંત, બ્રહ્મચારી ને ભક્ત અનંત ॥૧૮॥
ત્યાંથી ચાલ્યા છે લાડીલો લાલ, આવ્યા વાલ્યમજી વરતાલ ॥
તેનું સત્સંગી થયું જાણ, આવ્યા સમૈયે સર્વે સુજાણ ॥૧૯॥
તાલ મૃદંગ ત્રાંસા ને ભેરી, સુંદર સ્વરે શરણાઈ ઘેરી ॥
રણસિંગા ને ઢોલ દદામા, ગાતાં વાતાં આવ્યા સહુ સામા ॥૨૦॥
બાલ જોબન ને વૃદ્ધ વળી, આવી લાગ્યાં પાય સહુ લળી ॥
પછી મુનિને પડિયા પાય, વળતા મળ્યા પરસ્પર માંય ॥૨૧॥
ભાઈ મળ્યા સરવે ભાઈયુને, બાઈયું મળી સર્વે બાઈયુંને ॥
પછી ગાતાં ગાતાં આવ્યાં ગામ, તૈંયે બોલિયા સુંદર શ્યામ ॥૨૨॥
ગામમાં તો છે ભિડય ઘણેરી, સંઘ મનુષ્યે સઘન થઈ શેરી ॥
ચાલો પુરથી પૂરવ દિશે, એમ જનને કહ્યું જગદીશે ॥૨૩॥
તરુ તળાવ તટે સઘન, શોભે વિવિધ ભાત્યનાં વન ॥
અતિ મોટાં ને ઘાટી છે છાંય, મુનિ ઉતરિયા સર્વે ત્યાંય ॥૨૪॥
એક અતિ મોટો ત્યાં આંબલો, ઘણો ઘાટો છાંયો જેનો ભલો ॥
તિયાં ઉતરિયા અવિનાશ, સર્વે બેઠા આવી દાસ પાસ ॥૨૫॥
પછી બોલિયા પ્રાણ આધાર, તમે સાંભળો સહુ નરનાર ॥
આજ તો છે દશમીનો દન, તમે કરો ભોજન સહુ જન ॥૨૬॥
એમ અલબેલે આગન્યા દિધી, સર્વે દાસે તે સાંભળી લિધી ॥
એક ભક્ત બ્રાહ્મણ ગંગાબાઈ, જેને ભાવ ઘણો પ્રભુમાંઈ ॥૨૭॥

રૂડી કરતાં આવડે રસોઈ, કર્યાં જમણ મરજી જોઈ ॥
પૂર્યો ભોજન વ્યંજને થાળ, લાવ્યા બેઠા હતા જ્યાં દયાળ ॥૨૮॥
પછી જીવન જમવા કાજ, ઉઠયા મુખે હસિને મહારાજ ॥
કર્યાં ભાવ ભરીને ભોજન, પછી દિધું જને આચમન ॥૨૯॥
દિધી પ્રસાદી નિજદાસને, પછી અલબેલો આવ્યા આસને ॥
બળે બહોળી મેતાબું મશાલ, બેઠા મુનિના મધ્યમાં લાલ ॥૩૦॥
કરતાં પ્રશ્ન ઉતરની વાત, એમ વહિ ગઈ અર્ધ રાત ॥
પછી પુરમાં પધાર્યા નાથ, સખા પોતાના લઈને સાથ ॥૩૧॥
તિયાં જઈ પોઢયા પ્રાણપતિ, થોડું સોઈ જાગ્યા જનવતિ ॥
તર્ત ઘોડે થયા અસવાર, સર્વે સંઘની લિધી છે સાર ॥૩૨॥
પછી આવ્યા આંબલે મહારાજ, દાસને દેવા દર્શન કાજ ॥
બાલ જોબન વૃદ્ધ વનિતા, આવ્યાં હરિ પાસે હરખતાં ॥૩૩॥
લાવ્યાં વસ્ત્ર વિવિધ ભાત્યનાં, આભૂષણ જુજવી જાત્યનાં ॥
ચંદન પુષ્પ તુલસી ને ધૂપ, દીપ સમીપે નૈવેદ્ય અનુપ ॥૩૪॥
એહ આદિ અનેક સામગરી, લાવ્યાં સહુ સહુના થાળ ભરી ॥
જિયાં બેઠાં'તા જગજીવન, તિયાં આવ્યા સહુ હરજન ॥૩૫॥
મુનિ સહિત મહારાજને નિર્ખ્યા, નિર્ખિ જન મનમાંહિ હર્ખ્યા ॥
પછી પૂજા કરી નરનારે, પૂજ્યા પ્રભુ ષોડશ ઉપચારે ॥૩૬॥
પુરુષે પૂજા તે મુનિની કિધી, દંડવત પ્રદક્ષિણા દિધી ॥
પછી બેઠા સામા જોડિ હાથ, નયણે નિર્ખિ છે નટવર નાથ ॥૩૭॥
પછી બોલ્યા પ્રાણજીવન, તમે સાંભળજ્યો સહુ જન ॥
તમને જે મળી છે મૂરતિ, તેને નિગમ કહે નેતિ નેતિ ॥૩૮॥
અતિ અપાર અક્ષરાતીત, થઈ તમારે તે સાથે પ્રીત ॥
ભક્ત જક્તમાંહિ છે જો ઘણા, ઉપાસક અવતાર તણા ॥૩૯॥
જે જે મૂરતિ જનને ભાવે, તે મૂર્તિ નિજધામ પહોંચાવે ॥
પણ સર્વોપાર જે પ્રાપતિ, તે છે તમારે કહે પ્રાણપતિ ॥૪૦॥
એવાં સુણી વાલાનાં વચન, જન કહે પ્રભુ ધન્ય ધન્ય ॥
સહુ અંતરે આનંદ પામ્યા, ગયો શોક સંશય સહુ વામ્યા ॥૪૧॥
એમ બહુ દિન સુખ દિધાં, ઘણું જનને મગન કિધાં ॥

પછી બોલિયા પ્રાણજીવન, જાઓ સહુ સહુને ભવન ॥૪૨॥
રહેજ્યો નિર્ભય સહુ નરનારી, રાખજ્યો વ્રતમાન વિચારી ॥
કાર્તિક સુદી એકાદશી દને, કર્યો ઉત્સવ જગજીવને ॥૪૩॥
એવી લીળા કરી વરતાલે, વાલો પધાર્યા દેશ પાંચાલે ॥
સહુ જનને થાવા આનંદ, ગાય પ્રેમેશું નિષ્કુળાનંદ ॥૪૪॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિ ચરિત્રે પ્રબોધનીનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે ઓગણાએંશીમું પ્રકરણમ્ ॥૭૯॥

સામેરી પછી સતસંગમાં શિરોમણિ, વાસી ગઢડા ગામના ॥
અતિ ત્યાગી તપસી તને, વાલા સુંદર શ્યામના ॥૧॥
તે પ્રીત્યે શું લાગ્યા પૂછવા, નાથજી તમે સાંભળો ॥
લીળા કરી વળી ગુર્જર દેશે, પવિત્ર કર્યો સઘળો ॥૨॥
હવે હરિ દયા કરી, કરો ઉત્સવ આંહિ તમે ॥
સતસંગી ને સંતનાં તો, દરશન કરીએ અમે ॥૩॥
આપો અમને આગન્યા, કરીએ સામાન રસોઈનો ॥
નોતરું દિવસ વિસનું, તેમાં ભાગ ન કરવો કોઈનો ॥૪॥
વળતા વાલમ બોલિયા, ઘણો દાખડો પડશે વળી ॥
માનો અમારી આગન્યા, કરો સામાન બેન બેઉ મળી ॥૫॥
પછી માની મહારાજની આગન્યા, ઘણાં મિસરી ઘૃત મંગાવિયાં ॥
પડસૂદિના પાક કરાવ્યા, ભોજન મન ભાવિયાં ॥૬॥
પછી મલી મુનિને કંકોતરી, સતસંગીને તેડાવિયા ॥
સંતે શ્રવણે સાંભળી, વળી તરત તિયાં આવિયા ॥૭॥
આવી પાય લાગ્યા પ્રભુને, નિરખિયા નયણાં ભરી ॥
પછી સર્વે સંતને વળી, હેતે શું મળ્યા હરિ ॥૮॥
અતિ હેત સમેતશું, પછી સંતને બોલાવિયા ॥
હસિ હસિને બોલે હરિ, કહે નાથ ભલે આવિયા ॥૯॥
પછી કરી રસોઈ ચાલતી, મનમાન્યા મોદક મોતિયા ॥
જલેદાર, જલેબિયું, બિજા પાક નવ્ય જાય કહ્યા ॥૧૦॥
બેસે પરમહંસ પંગતિ, વળી પીરસે પોતે હરિ ॥

જમે જન જીવન પોત્યે, જમાડે જોરે કરી ॥૧૧॥
માથે હાથ મૂકી આપે, મોદક મનગમતા ॥
દિયે જલેબી જનને, વળી મુખમાંહિ જમતાં ॥૧૨॥
સુંદર શાક સોયામણાં, વૃંતાક ને વડીતણાં ॥
રૂડી કડી વળી રાયતાં, પંગત્યમાં પીરસે ઘણાં ॥૧૩॥
કળી કાજુ ગાંઠિયા, ફરસાણ્ય ફેરે ફુલવડી ॥
ભર્યાં હવેજે ભજિયાં, વળી ફેરવે વડાં વડી ॥૧૪॥
ઉજ્જવલ પાપડ અડદના, વળી આદાં કેરીનાં આથણાં ॥
ભોજન વ્યંજન ભાવે ભરી, આપે અલબેલો ઘણાં ॥૧૫॥
દુધ દહીં દોવટે, વળી પીરસે પંગત્યમાં ॥
વારમવાર મનુવાર્ય કરે, આવી હરિ આરત્યમાં ॥૧૬॥
એક એકથી અધિક અધિક, થાય રસોયું નવી નિત્યે ॥
તેમ તેમ જન જમાડનાર, રાજિ થાય રૂડી રીત્યે ॥૧૭॥
એમ દિવસ વિસ સુધી, જમાડિયા નિજજનને ॥
સંતને અતિ સુખ આપ્યું, દઈ હરિ દર્શનને ॥૧૮॥
નિત્યે નિત્યે નવી વારતા, વળી કરે હરિ કૃપા કરી ॥
જન સહુ મગન થાય, સુંદર વાણ્યે બોલે હરિ ॥૧૯॥
મેડે રૂડે રસિયો, વળી બેસે નિત્યે પોતે જઈ ॥
નરનારી હરિજનને, મગન કરે દર્શન દઈ ॥૨૦॥
સુંદર વસ્ત્ર પહેરી સારાં, સોનેરી શોભે ઘણાં ॥
શાલ દુશાલ પાઘ જામા, રૂડા કસુંબિ રંગતણાં ॥૨૧॥
હાર અપાર ફુલના, વળી લાવે હરિજન હેતશું ॥
અલબેલાની કોટમાં, પહેરાવે બહુ પ્રીત્યશું ॥૨૨॥
વળી ઉભા થઈ હરિ આરતિ, કરે કરતાળી દઈ ॥
લટકાં જોઈ લાલનાં, લખી જન રાખે લઈ ॥૨૩॥
એમ સુખ આપતાં, વળી દિવસ વિસ વહિ ગયા ॥
દર્શન કરી દયાળનાં, સંત સહુ સુખિયા થયા ॥૨૪॥
એમ કરતા આવિયો, વળી ઉત્સવ ફુલદોલનો ॥
રસિયાને રમવા વળી, આણ્યો રંગ અતોલનો ॥૨૫॥

સખા સંગે શ્યામળો, રમવા રૂડી રીત્યશું ॥
જણ જણ પ્રત્યે જુજવી, પીચકારી કરાવી પ્રીત્યશું ॥૨૬॥
પછી સુંદર રંગ મંગાવિયો, અલબેલો ઉભા ઓરડે ॥
સખા ઉપર શ્યામળો, રેડે રંગ રૂડે ઘડે ॥૨૭॥
પડે બહુ પીચકારિયો, વળી ઉડે ગુલાલ અતિ ઘણો ॥
ચડી ગરદી ગગનમાં, ખેલ મચ્યો મુનિ મહારાજ તણો ॥૨૮॥
રંગે રંગાણા રસિયો, તેણે ઓપે છે અતિ અંગે ॥
સખા સૂધ ભૂલી ગયા, રમતાં વળી રસિયા સંગે ॥૨૯॥
વાજાં વાજે અતિ ઘણાં, આવ્યા અમર જોવા આનંદશું ॥
જયજય શબ્દે જન બોલે, શ્યામ ખેલે સખા વૃંદ શું ॥૩૦॥
સુંદર રંગે અરુણ ઓપે, વદન વાલ્યમતણું ॥
જાણું કમળ ઉપર્યે, ભ્રકુટિ ભૃંગ શોભ્યા ઘણું ॥૩૧॥
એમ ઓપે અલબેલડો, રસબસમાં રસિયો ॥
છેલ છબિલો રંગનો રેલો, જનતણે મન વસિયો ॥૩૨॥
રમે રઠગે સખા સઠગે, અઠગે આનંદ અતિ ઘણે ॥
તે સામાની શોભા મુખથી, કેટલિક કવિ ભણે ॥૩૩॥
પછી રખાવી રમત્યને, વાલો નાવા ચાલ્યા નદિયે ॥
એવી લીળા જોઈને, કંગાલ ન મનાય કેદિયે ॥૩૪॥
જેનું નામ લેતાં નિર્દોષ થાય, અને દર્શને દુષ્કૃત્ય ટળે ॥
પાપ પૂરવનાં થાય પ્રલય, જેની કીરતિ સાંભળ્યે ॥૩૫॥
તેની લીળા જોઈ જેણે, ભાગ્ય તેનાં હું શું ભણું ॥
ત્રિલોકમાં નહિ તુલ્ય તેને, વળી કહીએ શું શું ઘણું ॥૩૬॥
એવા જન જીવન વળી, નાહ્યા વળી નીરમાં ॥
સખા સંગે શ્યામળો, શોભે ઘણું શરીરમાં ॥૩૭॥
પછી નાહિ પધારિયા, અલબેલો આવ્યા આસણે ॥
સુંદર રસોઈ કરી સારી, ભરી રાખીતિ વાસણે ॥૩૮॥
જીવન જન જુગત્યે જમ્યા, અને રમ્યા રંગે હોળી હરિ ॥
ધન્ય ધન્ય ગામ ગઢડું, જયાં લાડિલે લીળા કરી ॥૩૯॥
એમ પીળા લાલે કરી, ફાગણ સુદી પુન્યમ દને ॥

તેદિ ઉત્સવ કરાવિયો, જયા લલિતા ઉત્તમ જને ॥૪૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે રંગે રમ્યા એ નામે એંસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૦॥

ચોપાઈ એવી લીળા અલબેલે કિધી, પછી સંતને શીખજ દિધી ॥
કહે નાથ સુણો સહુ જન, તમે રહેજયો મનમાં મગન ॥૧॥
વળી કરશું ઉત્સવ અમે, મળિ આવજયો મુનિયો તમે ॥
જાઓ ફરો કરો હરિવાત, રહેજયો રાજી તમે રળિયાત ॥૨॥
ઘણા ઘણા ઉત્સવ કરીને, દઈશ સુખ હું ફરિફરિને ॥
અતિ તમને લડાવવા લાડ, મારા મનમાં છે ઘણી ચાડ ॥૩॥
કરું તમને પૂરણકામ, એમ બોલિયા સુંદર શ્યામ ॥
સંત સાંભળી વાલાની વાણી, ચાલ્યા આનંદ ઉરમાં આણી ॥૪॥
કેંક ગયા છે ગુર્જર દેશ, કેંકે કર્યો કચ્છે પ્રવેશ ॥
વાગડ સોરઠ વાળાકે વળી, ગઈ મારુ દેશમાં મંડળી ॥૫॥
કેંક પોત્યા છે પૂરવમાંય, કરવા વાત પ્રભુજીની ત્યાંય ॥
એમ સર્વે દેશે સંત ગયા, જેને રાખ્યા તે પાસળે રહ્યા ॥૬॥
એમ આનંદમાં સહુ સંત, કરે લીળાની વાતો અત્યંત ॥
ચિંતવે નિત્ય ચરિત્ર ચિત્ત્તે, કરે પરસ્પર વાતો પ્રીતે ॥૭॥
તેણે આનંદ અંગે ન માય, રાત્ય દિવસ રાજિપે જાય ॥
કરે વાત પ્રભુની વિસ્તારી, સુણે પરસ્પર નરનારી ॥૮॥
સાચી વાત શ્રવણે સાંભળી, થાય સત્સંગી કુસંગી ટળી ॥
આપે જ્ઞાનદાન એમ સંત, ફરે જગમાં તારવા જંત ॥૯॥
જિયાં જિયાં મુનિજન ફરે, તિયાં પૃથવી પાવન કરે ॥
એવા સંત જન સુખકારી, અતિ પવિત્ર પર ઉપકારી ॥૧૦॥
જેને એક હરિની છે આશ, સર્વે જક્તથી રહે છે ઉદાસ ॥
જેને પૂરણ બ્રહ્મશું પ્રીત, અન્ય વસ્તુ ન ચિંતવે ચિત્ત ॥૧૧॥
એવા સંત સહુ શિરોમણિ, કહીએ મોટ્યપ શું એની ઘણી ॥
પરમારથ અર્થે છે ફરવું, વચ્ચે જીવનું કલ્યાણ કરવું ॥૧૨॥
સુખદાયક સહુ જનના, અતિ ઉદાર મોટા મનના ॥

એવા સંત અત્યંત ઉદાર, તેણે કર્યો છે એમ વિચાર ॥૧૩॥
વરતિ વસંત ઋતુ રૂપાળી, આવ્યા વન નાવ્યા વનમાળી ॥
આવ્યાં અંબ કદંબ અપાર, કેશુ કેશરનો નહિ પાર ॥૧૪॥
આવ્યાં ચંપા ચમેલીએ ફૂલ, ફૂલ્યાં ગુલાબ ગેહેરા અમૂલ ॥
ફૂલી સુંદર ફૂલે સેવતી, બીજી વનવેલિ ફૂલી અતિ ॥૧૫॥
આવ્યા તરુ તે ભાર અઢાર, કેમ નાવિયા ધર્મકુમાર ॥
એમ કહીને થયા ઉદાસ, અતિ દલે દલગીર દાસ ॥૧૬॥
કોઈ ગદ્‌ગદ્ વાણીએ બોલે, કોઈ આતુર અંતરે ડોલે ॥
કોઈને આવ્યાં નયણે નીર, સહુ અંતરે પામ્યા અધીર ॥૧૭॥
જળ વિના જેમ અકળાય મીન, સ્વાંત વિના જેમ ચાતક દીન ॥
મેઘ વિના જેમ અકળાય મોર, ચંદ્ર વિના અકળાય ચકોર ॥૧૮॥
એમ અતિ અકળાય જન, પછી કરવા બેઠા ભજન ॥
ધારી મૂરતિ અંતરમાંય, જપે નારાયણને જિભાય ॥૧૯॥
એમ બેઠા છે ઘડી બેચાર, થયાં શુકન શુભ તે વાર ॥
કેની ભુજા ફરકી જમણી, કેની ફરકી આંખ્ય નમણી ॥૨૦॥
કેની ફરકી છે પગની પેની, કહે પરસ્પર વાત તેની ॥
કરતાં વાત તે શુકનતણી, આવી ત્યાં વાલાની વધામણી ॥૨૧॥
કહે અમે ગઢડેથી આવ્યા, સર્વે મુનિને તિયાં તેડાવ્યા ॥
એવું સંત શ્રવણે સાંભળી, ચાલી ગામોગામથી મંડળી ॥૨૨॥
આવ્યા સંત પ્રભુજીને પાસ, આપે ઉઠિ મળ્યા અવિનાશ ॥
અતિ હેતે હસિને બોલાવ્યા, કહે નાથ સંત ભલે આવ્યા ॥૨૩॥
આજ ક્યાં થકી આવિયા ચાલી, કરો ભિક્ષા કહે કર ઝાલી ॥
સુંદર રસોઈ કરી છે સારી, શાક પાક તાજાં છે તૈયારી ॥૨૪॥
પછી બેઠી સંતની પંગતિ, આપે પીરસે આનંદે અતિ ॥
નિત્ય નવી રસોયું કરાવે, જોરે જોરે જમાડી હરાવે ॥૨૫॥
અતિ આનંદમાં અલબેલો, દિયે છાકમછોળ છબિલો ॥
નાના કરતાં ભરિ દિયે ભાણું, એ સમાની શોભા શું વખાણું ॥૨૬॥
શિશે શોભે છે સોનેરી રેંટો, કેડયે કશ્યો છે કસુંબી ફેંટો ॥
પહેરી સૂંથણી સુંદર શોભે, જોઈ નાડી રૂડી મન લોભે ॥૨૭॥

ગળે પહેર્યા ગુલાબના હાર, તોરા લેકે ને બેકે અપાર ॥
કોટે શોભે કનકની માળા, કરમાં કનક કડાં રૂપાળાં ॥૨૮॥
હાથે મુદ્રિકામાંય છે મણિ, તેની ઝગઝગે જોત્ય ઘણી ॥
કરે લટકાં ને લાડવા હાથ, જમે જન જમાડે છે નાથ ॥૨૯॥
વળી કરે અલૌકિક વાત, સુણી સંત થાય રળિયાત ॥
એમ વીતિ ગયા દશ દન, આવ્યા બોટાદના હરિજન ॥૩૦॥
આવી લાગ્યા પ્રભુજીને પાય, અતિ હરષે ભર્યા મનમાંય ॥
કહે આવિયે અમારે ગામ, હરિ પૂરીએ સહુની હામ ॥૩૧॥
સર્વે જોઈ રહ્યા જન વાટ, વાલા તમારાં દર્શન માટ ॥
સર્વે સંત સહિત પધારો, હરિજનને હર્ષ વધારો ॥૩૨॥
સર્વે કરી મૂક્યો છે સમાજ, તમારે પ્રતાપે મહારાજ ॥
એવું સુણી રાજી હરિ થયા, સારુ આવશું અમે સહુ તિયાં ॥૩૩॥
પછી શ્યામળિયો સજ્જ થઈ, ચાલ્યા સંગે સખા સંત લઈ ॥
શોભે શ્રીહરિ ઘોડાની ઘટે, આવી ઉતર્યા તળાવ તટે ॥૩૪॥
દેશદેશના આવ્યા’તા દાસ, તેપણ ઉતરિયા આસપાસ ॥
પછી ઉઠિયા દીનદયાળ, સર્વે સંઘની લેવા સંભા ॥૩૫॥
ફર્યા ઉતારે ઉતારે નાથ, કહે સુખિયા છો સહુ સાથ ॥
કાંઈ જોઈએ તે મંગાવી લેજ્યો, ખરચિ ન હોયતો અમને કહેજ્યો ॥૩૬॥
એમ પૂછિયું સહુ દાસને, પછી અલબેલો આવ્યા આસને ॥
ગાડા ઉપર ઢોલિયો ઢાળી, તિયાં પોઢ્યા પોત્યે વનમાળી ॥૩૭॥
સતસંગી ને સરવે સંત, રહ્યા રાત્ય ભેળા ભગવંત ॥
અતિ આનંદમાં ગઈ રેણ, પછી જાગિયા કમળનેણ ॥૩૮॥
તર્ત મગાવ્યો વાજી તૈયાર, તેપર નાથ થયા અસવાર ॥
જોઈ સીમ ને વાડી સઘળી, પછી નાહિને આવિયા વળી ॥૩૯॥
આવી ગામમાં દર્શન દિધાં, સર્વે જન કૃતારથ કિધાં ॥
પછી સુંદર કરી રસોઈ, જમ્યા નાથ જન ભાવ જોઈ ॥૪૦॥
પછી જમાડિયા સર્વે સંત, કરી મનવાર્ય આપે અત્યંત ॥
પછી પધારિયા પુરબાર્ય, આવ્યાં દર્શને સહુ નરનાર્ય ॥૪૧॥
અતિ આનંદમાં વીત્યો દન, કરી આરતી જમ્યા જીવન ॥

પછી ગવૈયે ગાવણું લીધું, ગાઈ જીવત સુફળ કીધું ॥૪૨॥
બહુવાર દિધાં દરશન, પછી ગામમાં આવ્યા જીવન ॥
તિયાં પોઢયા પ્રાણઆધાર, સુખ આનંદે થયું સવાર. ॥૪૩॥
પછી ઘોડે ચડ્યા ગિરિધારી, આવ્યા સંઘમાંહી સુખકારી ॥
પછી સર્વે જન લઈ સાથ, આવ્યા ગામમાંહિ પોત્યે નાથ ॥૪૪॥
શહેર બજારે સંત ન માય, ઉડે ગુલાલ હોળી રમાય ॥
વાજે ઢોલ દદામા શરણાઈ, જય શબ્દે રહ્યો નભ છાઈ ॥૪૫॥
એમ રંગે રમ્યા હરિ હોળી, સંગે લઈ મુનિજન ટોળી ॥
પછી નાહિને આવિયા નાથ, આવ્યા સર્વે સંતજન સાથ ॥૪૬॥
આવી કર્યાં પ્રભુએ ભોજન, પછી જમાડિયા સર્વે જન ॥
ત્યાંથી આવિયા દરબારમાંય, હતો મંડપ ચોતરો ત્યાંય ॥૪૭॥
તિયાં બેઠા રાજા અધિરાજ, આવ્યા મલ્લ ત્યાં રમવા કાજ ॥
રમી મલ્લ ને મજરો કિધો, આપી રૂપૈયા શિરપાવ દિધો ॥૪૮॥
પછી સંતને તેડાવ્યા નાથે, આપ્યા પ્રસાદી મોદક હાથે ॥
પછી સંતને શીખજ દિધી, એવી લીળા બોટાદમાં કિધી ॥૪૯॥
લિધો લાવો અલૌકિક જને, ફાગણ સુદી પુન્યમને દને ॥
તેદિ ઉત્સવ કર્યો મહારાજે, સંતને સુખ આપવા કાજે ॥૫૦॥
સોમલો ભક્ત વળી હમીર, ભગા હિરા ભગત સુધીર ॥
એહ આદિ હરિજન જેહ, તેણે કરાવ્યો ઉત્સવ તેહ ॥૫૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે મહારાજે બોટાદમાં ફુલદોલનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે એકાશિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૧॥

સામેરી પછી પધાર્યા ગઢડે, હરિજનને હેતે હરિ ॥
રહિ દિન થોડા ઘણા, અમદાવાદ જાવા ઈચ્છા કરી ॥૧॥
પછી પ્રભુજી પધારિયા, શ્રીનગર સુંદરશ્યામ ॥
દેવા દરશન દાસને, પુરવા હૈયાની હામ ॥૨॥
દાસ બહુ દિવસના, દરશન વિના દુઃખી હતા ॥
તેને તે સુખ આપવા, આવ્યા સખા સમીપે શોભતા ॥૩॥

પુરપતિ રાજી અતિ, નરપતિ આવી નમિયો ॥
દાઝયાં કુમતિ કુમોદની, જાણી હરિ અર્ક ઉદય થયો ॥૪॥
હરિજન મન હુલશ્યાં, જેમ ફુલ્યાં કમળનાં વન ॥
નાથ નયણે નિરખિ, અતિ મન થયાં છે મગન ॥૫॥
પછી ગાતેવાતે ગામમાં, પ્રભુને પધરાવિયા ॥
એવિદ્યા જનને ઉપર્યે, જિત્યના ડંકા વજાવિયા ॥૬॥
પાંચ દિવસ પુરમાં, આપે રહ્યા અલબેલ ॥
પછી પોત્યે પધારિયા, સંગે સખા લઈ રંગરેલ ॥૭॥
કૈંક ચડ્યાં ચોતરે, કૈંક ચડ્યાં અગાશી અટારિયે ॥
જુવે ઝરુખા ગોખમાં, કંઈક બેઠાં બારિયે ॥૮॥
પડે ધ્રોંશ પડઘમ તણી, ઘણી ભિડ્ય ચૌટા ચોકમાં ॥
બાલ જોબન વૃદ્ધ વનિતા, બોલે જયજય લોકમાં ॥૯॥
નરનારીયે નાથ નિરખી, લાવો લિધો લોચનનો ॥
મિટે મનોહર મૂરતિ, જોઈ પૂર્યો મનોરથ મનનો ॥૧૦॥
દાસને દરશન દેતા, ધીરે ધીરે હાલે હરિ ॥
સમૂહ જન સનેહશું, નાથ નિર્ખે નયણાં ભરિ ॥૧૧॥
પછી પોત્યે પધારિયા, પ્રભુજી પુર બારણે ॥
અનેક જન જીવન જોઈ, વળી જાય વાલાને વારણે ॥૧૨॥
એમ દઈ દર્શન દાસને, ચાલ્યા દીનદયાળ ॥
જન મન રંજન કરવા, હરિ આવિયા વેલાવ્ય ॥૧૩॥
અત ઉત્સવ કરી જને, પ્રભુ ઘેરે પધરાવિયા ॥
ધૂપ દીપ કરી આરતી, ભાવે ભોજન થાળ ધરાવિયા ॥૧૪॥
રસે ભરી રોસઈ કરી, પછી પરમહંસ જમાડિયા ॥
આમ્રફળ હરિ હાથે આપી, મુનિ મોદ પમાડિયા ॥૧૫॥
પછી ત્યાંથી પધારિયા, આવી કણભે રજની રહ્યા ॥
હરિપુર પ્રસાદ લઈ, મેમદાવાદે આવિયા ॥૧૬॥
દિધાં દર્શન દાસને, દયાળે દિન દોય તિયાં ॥
સંતને સુખ આપતાં, પછી વાલ્યમ વડથલ ગયા ॥૧૭॥
જનમન મગન થયાં, નાથ નયણે નિરખી ॥

ગાતાં વાતાં ગામમાં, પધરાવિયા હૈયે હરખી ॥૧૮॥
તેને ભુવન ભાવ કરી, હરિ હેતે પધારિયા ॥
દાસને દર્શન દઈ, નવલા તે નેહ વધારિયા ॥૧૯॥
જને સુંદર ભોજન કરાવી, જમાડ્યા જીવનને ॥
પછી સર્વે સંતને, કરાવ્યાં ભોજનને ॥૨૦॥
શાક પાક સોયામણાં, આમ્ર ફળ ઉપર રે ॥
હરિ મોદક લઈ હાથે, પીરસતાં મનુવાર્ય કરે ॥૨૧॥
એમ સુખ અતિ ઘણું, આપી સુંદર શ્યામ ॥
પછી પ્રભુજી પધારિયા, આવિયા ડડુસર ગામ ॥૨૨॥
દિધાં દરશન દાસને, જીવન ભુવન તેને જઈ ॥
નરનારી નાથ નિરખી, કૃતારથ થયાં કંઈ ॥૨૩॥
એમ આનંદ આપતા, ઉમરેઠમાં હરિ આવિયા ॥
બાળ જોબન વૃદ્ધના, મનમાં તે ઘણું ભાવિયા ॥૨૪॥
સામૈયે વળી સહુ મળી, આવિયાં નર ને નાર ॥
ભાવ જોઈ ભવન તેને, પધારિયા મોરાર ॥૨૫॥
શહેરમાં સંઘ સામ્યો નહિ, પછી ઉતર્યા પુર બારણે ॥
ઉંચે આસને બેઠા વાલો, દેવા દરશન કારણે ॥૨૬॥
પછી હરિજને હાથ જોડી, વાલાને વિનતિ કરી ॥
ભોજન કરવા ઘેર અમારે, આવિયે આપે હરિ ॥૨૭॥
રસોઈ રસ રોટલીની, કરી છે તમ કારણે ॥
જમી તમે જન જમાડો, આજ અમારે બારે ॥૨૮॥
પછી પ્રભુજી પધારિયા, નિજજન હેતે જમ્યા હરિ ॥
સંતને ભોજન કરાવી, ચાલિયા ત્યાંથી ફરી ॥૨૯॥
વાટમાં જે ગામ આવે, તેમાં વસે વરણ અઢાર ॥
સહુ આવે દર્શને, ભાવે ભર્યાં નરનાર્ય ॥૩૦॥
ત્યાંથી શામરખે શ્યામ આવી, રહ્યા હરિ ત્યાં રાત્ય ॥
હેતે કરી હરિજનને, બહુ બહુ કરી ત્યાં વાત ॥૩૧॥
એમ આનંદ આપતા, આવ્યા આણંદ ગામ ॥
અસ્વારી સંત સહિત હરિ, ભક્તવત્સલ સુખધામ ॥૩૨॥

પુરવાસી હરિજન સરવે, સામાં આવ્યાં નરનાર્ય ॥
દર્શન કરી મહારાજનાં, આનંદ પામ્યા અપાર્ય ॥૩૩॥
ઢોલ નગારાં વજાવિને, ઘેર પધરાવ્યા ઘનશ્યામ ॥
જમાડિયાં ભોજન ભાવતાં, પૂરણ કર્યાં નિજ કામ ॥૩૪॥
કેશર ચંદન ભાવ કરી, પૂજિયા પૂરણ બ્રહ્મ ॥
પુરુષોત્તમ અક્ષરપતિ, કોઈ ન જાણે મર્મ ॥૩૫॥
ભાગ્યવંતે હરિ પૂજિયા, અભાગી રહ્યા નર વામ ॥
ત્યાંથી સંત હાલિયા, નિર્માની મન અભિરામ ॥૩૬॥
નિશાવાસ વરતાલ રહી, ગામ ગાને ગોવિંદ આવિયા ॥
હેત જોઈ હરિજનનાં, એક રજની ત્યાં રહ્યા ॥૩૭॥
બીજે દિને બોચાસણે, આવિયા અવિનાશ ॥
ત્યાં નિર્મળ જન નાથનો, તેનું નામ કાશીદાસ ॥૩૮॥
તિયાં પ્રભુજી પધારિયા, દયા કરી દીનદયાળ ॥
હરિજન મન હરખી, વળી પૂજિયા તતકાળ ॥૩૯॥
ધૂપ દીપ કરી આરતી, અતિ ભાવે ભૂધર જમાડિયા ॥
પલંગ સુંદર પાથરી, પળ એક પ્રભુને પોઢાડિયા ॥૪૦॥
પછી મુનિજનને, જમાડવા પંગત્ય કરી ॥
પરમહંસને પીરસવા, ત્યાં આવિયા આપે હરિ ॥૪૧॥
સંત જમાડી શ્યામળે, પછી સર્વેને શીખ કરી ॥
પોતે પદાર્યા પાંચાળમાં, એમ આપી સુખ શ્રીહરિ ॥૪૨॥
પવિત્ર કરવા પૃથ્વી, એમ ફરે સુંદર શ્યામ ॥
જેજે જને નિરખ્યા, તે થયાં પૂરણકામ ॥૪૩॥
ધન્ય ધન્ય એ દેશ ગામને, ધન્ય સર સરિતા વન ॥
ધન્ય એ વાપી કૂપને, જેનાં જળ પિવે જીવન ॥૪૪॥
ધન્ય ભુવન એ જનનાં, જ્યાં પ્રભુનાં પગલાં થયાં ॥
સત્ય વૈકુંઠ સરખાં, વળી કેમ કરી જાય કહ્યાં ॥૪૫॥
જિયાં જિયાં હરિ વિચર્યા, તિયાં પાપી કોઈ પ્રાણ તજે ॥
તે જાય નહિ જમપુરમાં, રહે નહિ પાપ રજે ॥૪૬॥
એવી એ મોટી વારતા, પ્રાકૃત નર પ્રિછે નઈ ॥

સમજે સંત શિરોમણિ, જેની અપ્રાકૃત દ્રષ્ટિ થઈ ॥૪૭॥
નિત્યે ચરિત્ર નાથનાં, જે સાંભળશે શ્રદ્ધા કરી ॥
તે નર કાળની જાળમાંઈ, પડે નહિ પાછો ફરી ॥૪૮॥
પતિતને પાવન કરવા, ચરિત્ર છે ભગવાનનાં ॥
સાંભળતાં સદ્ય શુદ્ધ થાય, જાય પાપ તે જનાં ॥૪૯॥
વારમવાર વિસ્તાર કરી, ગાશે ગુણ ગોવિંદના ॥
તે જન સર્વ દુઃખ વામશે, પામશે દન આનંદના ॥૫૦॥
હરિજન મન હુલશી, સુણી ચરિત્ર સુધારસ સાર ॥
અજ્ઞાનિને અભાવ થાય, લાગે સુમલ ખાર ॥૫૧॥
એમ સહુને સુખ આપ્યાં, જેઠ સુદી નવમીને દને ॥
એટલી લીળા કરી હરિ, આવ્યા ઉત્તમને ભુવને ॥૫૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે હરિચરિત્રે શ્રીહરિ ગઢડે પધારિયા એ નામે બ્યાશિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૨॥

ચોપાઈ રહ્યા ગઢડે ચાતુર માસ, પછી એમ બોલ્યા અવિનાશ ॥
કોઈ નર આપે અન્ન ધાન, કોઈ વસુધા વારિ વસન ॥૧॥
કોઈ આપે ગજવાજ ગાય, બિજાં બહુ દાન જે કહેવાય ॥
સર્વે દાનમાં અધિક જેહ, સહુ મળી વળી શોધો તેહ ॥૨॥
વળતા બોલિયા સંત સુજાણ, સાંભળો મારા જીવનપ્રાણ ॥
અભયદાન અધિક સહુથી, એની બરોબર બીજું નથી ॥૩॥
તેતો દાન તમથી દેવાય, તમને નિરખે તે નિર્ભય થાય ॥
એવી સાંભળી સંતની વાત, વાલો કહે ચાલો ગુજરાત ॥૪॥
પછી કાઠિયે સજ્યાં કેકાણ, માંડ્યા ઘણમુલે ઘોડે પલાણ ॥
હાં હાં કરતાં ગુજરધર આવ્યા, કર્જિસણ જઈ સંત બોલાવ્યા ॥૫॥
દિન દોય રહ્યા એ ઠામ, પછી વાલો આવ્યા વડુ ગામ ॥
પુર બહાર ઉતરિયા નાથ, સર્વે સંત હતા પોતા સાથ ॥૬॥
કિધા પ્રશ્ન ઉત્તર પ્રસંગ, બોલ્યા જેનાં જેવાં હતાં અંગ ॥
ત્યાંથી ચાલિયા સુંદરશ્યામ, આવ્યા ઓલેથી આદ્રેજ ગામ ॥૭॥
તિયાં અન્નકોટ ઉત્સવ કરી, આપી સુખ ચાલ્યા ત્યાંથી હરિ ॥

ભક્ત એક રહે કોલવડે, તેહ ગામે ઉતરિયા વડે ॥૮॥
તેને ઘેર જઈ જમ્યા નાથ, આપ્યા મુનિને મોદક હાથ ॥
કરે લીળા જનમન ભાવે, ત્યાંથી અલબેલો આવ્યા ઉનાવે ॥૯॥
તિયાં ભક્ત રૂડો રામદાસ, તેને ઘેર ગયા અવિનાશ ॥
નરનારી અપાર હરખ્યાં, થયાં રાજિ નાથજી નિરખ્યા ॥૧૦॥
ધૂપ દીપ ઉતારી આરતી, જુગતે જમાડ્યા પ્રાણપતિ ॥
બીજી બહુ રીત્યે કરી રસોઈ, જમ્યા નાથ હાથે સંત સોઈ ॥૧૧॥
જમ્યા જન હુવો જેજેકાર, રહિ રાત્ય ત્યાં ચાલ્યા મોરાર ॥
એક ગામ નામે છે નાદરી, તિયાં પધારિયા પોતે હરિ ॥૧૨॥
ત્યાં સુંદર કરાવ્યો'તો થાળ, જમ્યા સખા સહિત દયાળ ॥
ત્યાંથી માણસે આવ્યા મહારાજ, આવ્યા બહુ લોક દર્શન કાજ ॥૧૩॥
સહુ જનતણે મન ભાવ્યા, રાજા સહિત સમૈયે આવ્યા ॥
પ્રભુ ઉતરિયા પુરબાર, કરે દર્શન સહુ નરનાર ॥૧૪॥
સુંદર મૂરતિ સહુને ભાવે, પ્રેમે પુષ્પના હાર પહેરાવે ॥
દિયે દર્શન દીનદયાળ, તિયાં કરાવ્યા ભોજન થાળ ॥૧૫॥
જમ્યા જીવન ને સખા નાથ, પછી ત્યાંથી પધારિયા નાથ ॥
આવે મારગમાં ગામ ઘણાં, કરે દર્શન લોક તે તણાં ॥૧૬॥
પછી વાલ્યમો આવ્યા વિહાર, તિયાં રજની રહ્યા મોરાર ॥
વાલે વેદનો ભેદ દેખાડ્યો, હિંસા અહિંસા સંશય ઉખાડયો ॥૧૭॥
પછી ત્યાંથી પધારિયા શ્યામ, આવ્યા ગિરિધર ગેરીતે ગામ ॥
તિયાં ભક્ત વસે ભાવસાર, અતિ નિર્મળ દલે ઉદાર ॥૧૮॥
તેણે પવિત્ર પાક કરાવી, આપ્યા મોદક મુનિને આવી ॥
કંઈક જમ્યા ત્યાં જગ આધાર, પછી ઘોડે થયા અસવાર ॥૧૯॥
ત્યાંથી આવ્યા બામણવે નાથ, કરી રસોઈ પોતાને હાથ ॥
સખા સહિત જમાડિયા સંત, પછી પોતે જમ્યા ભગવંત ॥૨૦॥
રહી રાત્ય નાથ ત્યાંથી ચાલ્યા, ચાલ્યા અશ્વ રહે નહિ ઝાલ્યા ॥
વાજમાં વડનગર આવ્યા, ભાવે સુબો તે સામૈયું લાવ્યા ॥૨૧॥
વાજાં વાજતાં ગામમાં ગયા, નરનારીને દર્શન થયાં ॥
બાળ જોબન ને વૃદ્ધ જેહ, નિર્ખિ થાય કૃતારથ તેહ ॥૨૨॥

ચાલ્યા શહેર મધ્યે સુખકારી, દેવા દર્શન સહુને મોરારી ॥
આવી ઉતર્યા સરોવર પાળ્ય, કરાવ્યાં ભોજન ત્યાં રસાળ ॥૨૩॥
તિયાં ભાવે જમ્યા ભગવંત, પછી જમાડિયા સર્વે સંત ॥
તિયાં રહ્યા નિશા એક નાથ, પછી ચાલ્યા શ્યામ સખા સાથ ॥૨૪॥
ત્યાંથી આવ્યા વિશનગ્ર વળી, આવ્યા લોક સામૈયે સહુ મળી ॥
ગાતાં વાતાં પધરાવ્યા ઘેર્ય, કરી સેવા સુંદર સારી પેર્ય ॥૨૫॥
બહુજનને દર્શન દીધાં, જને જોઈ સુફળ દ્રગ કિધાં ॥
પછી પધાર્યા જનને ભોવન, ભાવે કરાવ્યા તેણે ભોજન ॥૨૬॥
પછી સરવે સંત બોલાવ્યા, પિરસ્યા પોતે મોદક મન ભાવ્યા ॥
પછી શહેર સર્વેમાંહિ ફર્યા, બહુ જીવ કૃતારથ કર્યા ॥૨૭॥
પછી પધાર્યા શિવને મંદ્ર, દિધાં દર્શન સુખસમુદ્ર ॥
મોટે મોટે જોડયા આવી હાથ, અમે છીએ જો તમારા નાથ ॥૨૮॥
સર્વે જાણે એમ મનમાંય, સ્વામી વિના સુખ નથી ક્યાંય ॥
કરી દર્શન પ્રસન્ન થાય, અતિ હૈયામાં હર્ષે ન માય ॥૨૯॥
ત્યાંથી ચાલ્યા પછી અલબેલો, દેતાં દર્શન છેલ છબિલો ॥
વાટે આવિયું એક તળાવ, તેમાં નાહ્યા મનોહર માવ ॥૩૦॥
ત્યાંથી શ્યામળિયો સજ્જ થઈ, આવ્યા ગિરધારી ગામ વસઈ ॥
આપે જમી જમાડિયા દાસ, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા અવિનાશ ॥૩૧॥
મેઉમાંહિ ભક્ત ભાવસાર, નામ ભૂષણ પ્રેમી અપાર ॥
તેને ઘેર પધારિયા નાથ, સર્વે સંત હતા હરિ સાથ ॥૩૨॥
અતિ હેતે સનમુખ આવી, કરી પૂજા ઘેરે પધરાવી ॥
સુંદર ભોજને કરાવ્યો થાળ, ઘણે હેતે જમાડયા દયાળ ॥૩૩॥
મુનિ કાજે માલપૂવા કીદા, હરિ હાથે પીરસવા દિધા ॥
જેમ જેમ જમે બહુ સંત, તેમ ભૂષણ રાજી અત્યંત ॥૩૪॥
શ્યામ સારા શોભે મુનિમાંય, આવ્યા દર્શને બહુ લોક ત્યાંય ॥
દઈ દર્શન દાનની મોજ, પછી નાથ આવ્યા લાંગણોજ ॥૩૫॥
ત્યાં હરિજનનું હેત જોઈ, તેને ભુવન જમ્યા રસોઈ ॥
ત્યાંથી આવ્યા ડાંગરવે દયાળ, સંગે સમૂહ મુનિ મરાળ ॥૩૬॥
એમ સતસંગમાંહિ ફર્યા, કૈંક જીવને નિહાલ કર્યા ॥

જે જે વાટમાં આવે છે ગામ, તે તે જનનાં સારે છે કામ ॥૩૭॥
આવ્યા અડાલજ એહ ફેરે, રહી રાત્ય પધાર્યા મોટેરે ॥
નાહ્યા સાબરમતિમાં નાથ, સર્વે સખા નાહ્યા હરિ સાથ ॥૩૮॥
પછી શ્રીનગરે આવ્યા શ્યામ, રહ્યા નાથ રાત્ય એહ ઠામ ॥
ત્યાંથી જેતલપુર પધાર્યા, જનને મન મોદ વધાર્યા ॥૩૯॥
તિયાં રહ્યાં કાંઈક કૃપાળુ, પછી ચાલિયા દીનદયાળુ ॥
વાટે મોડિને તસ્કર માન, આવ્યા વૈરાટે શ્રીભગવાન ॥૪૦॥
તિયાં સંતને શીખ જ દીધી, પિપળિ જાવા આગન્યા કીધી ॥
તિયાં ભક્ત રહે દાદોભાઈ, કરવા ઉત્સવ છે મનમાંઈ ॥૪૧॥
રહેજ્યો રાખે તિયાં લગી તમે, એને કહ્યુંતું આવશું અમે ॥
તે તો અમથી નહિ જવાય, કહેજ્યો રાજી રહેજ્યો મનમાંય ॥૪૨॥
એમ કહીને ચાલિયા નાથ, સખા સાંખ્યયોગી લઈ સાથ ॥
હર હાલતાં જન દુઃખાણાં, અત હેતમાં હૈયાં ભરાણાં ॥૪૩॥
પોતે ગયા ગઢડે મહારાજ, કરી અનેક જીવનાં કાજ ॥
દર્શ સ્પર્શ કર્યા જે જે જને, તે ન જાય કૃતાંત ભવને ॥૪૪॥
એવું આવ્યા અભયદાન દઈ, જે સમાન બીજું દાન દઈ ॥
એવો કર્યો મોટો ઉપકાર, જેમાં અનેક જનનો ઉદ્ધાર ॥૪૫॥
કર્યો પાવન દર્શને જન, કાર્તિક વદી તે બીજને દન ॥
તેદિ ફરી હરિ ગુજરાત, કરી લીળા કહી તેની વાત ॥૪૬॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રીસહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીનારાયણ ચરિત્રે આદ્રેજે અન્નકોટનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે ત્યાંસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૩॥

સામેરી પછી ગામ ગઢડે, આવિયા તે અલબેલ ॥
કરે લીળા લલિત ભાત્યે, રસિયોજી રંગરેલ ॥૧॥
દિયે આનંદ દાસને, અતિ હાસ વિલાસ હરિ કરી ॥
સુંદર મનોહર મૂરતિ, જન નિરખે નયણાં ભરી ॥૨॥
નાવા જાય નિત્યે નીરમાં, સખા સર્વે સંગ લઈ ॥
સંત સંગે શ્યામળો, અતિ રંગે રમે રાજી થઈ ॥૩॥
ઉછાળે જળ અતિ ઘણાં, સામ સામા સખા મળી ॥

એકકોરે અલબેલો થઈ, વધારે રમત્ય વળી ॥૪॥
કરે ક્રિડા જળ માંહી, સખા સંગે શ્યામ રે ॥
અનેક જીવ જીવન જોઈ, થાય પૂરણકામ રે ॥૫॥
નાહિ નિસર્યા નાથજી, જળમાંહિથી વળી બહાર ॥
વસ્ત્ર પહેરિ વાલ્યમો, થયા અશ્વ ઉપર અસવાર ॥૬॥
આવી બેઠા ઓસરિયે, સુંદર ઢળાવી ઢોલિયો ॥
શોભે સમૂહ સંતનો, તેતો નવ્ય જાય બોલિયો ॥૭॥
પ્રશ્ન ઉત્તર અતિ ઘણા, માંહોમાંહી મળી કરે ॥
પછી પ્રશ્ન લઈ પોતે, અલબેલોજી ઓચરે ॥૮॥
કરે અલૌકિક ઉત્તર આપે, સુણ્યો નોય કેદિ શ્રવણે ॥
સાંભળી જન મગન થાય, ધન્ય ધન્ય સહુ ભણે ॥૯॥
નિત્ય નવિ કરે વાર્તા, વળી નાય નિત્ય નીરમાં ॥
શ્વેત વસ્ત્ર સુમન હારે, શોભે ઘણું શરીરમાં ॥૧૦॥
એમ લીળા બહુ કરતા, શ્રાવણ ભાદ્ર વહી ગયા ॥
આવ્યો આસો આનંદકારી દિવાળીના દિન થયા ॥૧૧॥
કર્યો ઉત્સવ અન્નકોટનો, સંત સહુ ત્યાં આવિયા ॥
વિવિધ ભાત્યે ભોજન કરી, નાથે હાથે જમાવિયા ॥૧૨॥
પૂરી માળા ત્યાં દીપની, તે અતિશે શોભે ઘણી ॥
શ્વેતદ્વીપ સરખી દિસે, શોભા એ સદન તણી ॥૧૩॥
સુંદર સિંહાસન ઉપર્યે, અલબેલો બેઠા વળી ॥
ધૂપ દીપ ને આરતી, મુનિજને કરી મળી ॥૧૪॥
જય જય શબ્દે કરી, સહુ નરનારી ઓચરે ॥
એવી અલૌકિક લીળા, જન કારણે જીવન કરે ॥૧૫॥
પછી આપી આગન્યા, મુનિ જાઓ તમે ગુજરાત ॥
અમે પણ ત્યાં આવશું, તમે સત્ય માનજ્યો વાત ॥૧૬॥
સંત સર્વે સધાવિયા હરિમૂરતિ ધારી ઉર ॥
તે કેડ્યે આવ્યો કળજુગી, એક અજબ ગેબી અસુર ॥૧૭॥
કપટ બુદ્ધિ મતિ ઉંધી, સુધી વાત સમજે નહિ ॥
પૂરણ પાપી માંસ સુરાપી, નકટી નાર્યો સંગે સહિ ॥૧૮॥

એના કુળના કંઈક બીજા, જે ગામમાં ગેબ હતા ॥
તેપણ તેને જઈ મળ્યા, છેડો નાખિ થયા છતા ॥૧૯॥
ગેબિયે ગેબનાં ડિંગ દિધાં, તે સાચાં માન્યાં સાંભળી ॥
સ્વામી જાશે જ્યાં સબકી, તિયાં કેડ્યે જોઈશ વળી ॥૨૦॥
જો જાય એ જળમાં, વળી નભ પયાલે પરવરે ॥
કેડે કેડે હું જાઉં તિયાં, આજ એ નવ્ય ઉગરે ॥૨૧॥
આપે પરચો અમને, દિયે ડેરી ઉપાડી આ તટે ॥
એમ મૂર્ખ આગળે, દિધાં ડિંગ દોવટે ॥૨૨॥
બોલે બે કાંટા બોરડી, એક વાંકો ને સૂધો સહિ ॥
પોથી પુરાણ પાર વાતું, બાપલા સમઝો નહિ ॥૨૩॥
બહુ દિન ચર્યો એ બોડિયે, આજ મળ્યા શિંગાળા સ્વામીને ॥
આજ તો એ ઉગરે જો, મળે મને કર ભામીને ॥૨૪॥
હલાં કરીને હાલો હવે, શું રહ્યા છો જોઈને ॥
બંધુક એની બંધ કરું, કરવાલ ન કાપે કોઈને ॥૨૫॥
સતસંગી એવું સંભાળી, સહુ સામા ચાલિયા સજી ॥
પાપી પાછા ભાગિયા, આ વાત મુવાની નિપજી ॥૨૬॥
અન્ય જન આડાં ફરી, સતસંગી પાછા વાળિયા ॥
અસુરે એમ જાણિયું જે, થયા અમારા પાળિયા ॥૨૭॥
પછી ઉતારે એકાંત કિધી, ભાંગતિ, રાત્યે ભાગિયો ॥
જો સવારે સૂરજ ઉગશે તો, જરુર જાણે જીવ ગિયો ॥૨૮॥
એમ અસુરનું વિઘન ટાળી, સ્યામળિયોજી સજ્જ થયા ॥
દરશન દેવા દાસને, દયાળે કરિ દયા ॥૨૯॥
પછી પ્રભુજી પધારિયા, જેતલપુરે જીવન ॥
તિયાં સંત તેડાવિયા, સહુ આવિયા મુનિજન ॥૩૦॥
અમદાવાદથી આવિયા, મોટેરા મુક્તાનંદજી ॥
સામા જઈને શ્રીહરિયે, આપિયું આનંદજી ॥૩૧॥
દિધાં દરશન દાસને, સંત નિરખિ સુખિયા થયા ॥
દિવસ દોય તિયાં રહી, પછી શ્યામ શ્રીનગર ગયા ॥૩૨॥
હેત જોઈ હરિ-જનનાં, ભુવન તેને પધારિયા ॥

રેણિ રહી સુખ દઈ, નવલા નેહ વધારિયા ॥૩૩॥
પછી દિવસ વળતે, જોયાં ડેરાં દેવને ॥
અનંત જીવ ઓધારવા, તે કેમ તજે ટેવને ॥૩૪॥
શહેર ફરી મહેર કરી, દિધાં તે દરશન દાન ॥
અભય કરી આવ્યા હરિ, ભયભંજન ભગવાન ॥૩૫॥
ત્યાંથી પાછા પધારિયા, જેતલપુરને માંય ॥
સંતને સુખ આપવા, રહ્યા દન દોય ત્યાંય ॥૩૬॥
પછી ત્યાંથી આવિયા, મોહન મેમદાવાદ ॥
પુર બાહેર ઉતર્યા, ત્યાં કર્યો જ્ઞાનસંવાદ ॥૩૭॥
જન પ્રત્યે જીવન કહે, જેને જેટલો સતસંગ ॥
તેને તેટલાં પાપનો, થાય બાહેર ભીંતર ભંગ ॥૩૮॥
તમે જાણો અમ ત્યાગિયું, ખાન પાન સુખ સંસાર ॥
શીત ઉષ્ણ સહિ શરીરે, ભજીયે છીએ મોરાર ॥૩૯॥
આગે મોટા અધિપતિ, જેનાં અતિ કોમળ અંગ ॥
એક તનની જતનમાં, જન રહેતા બહુ બહુ સંગ ॥૪૦॥
તેણે પણ પ્રભુ કારણે, કર્યા તન મન સુખ ત્યાગ ॥
સહ્યાં કષ્ટ શરીરમાં, ધન્ય ધન્ય તેનો વૈરાગ્ય ॥૪૧॥
એના જેટલું આપણે, કાંઈ ત્યાગ્યું નથી તનથી ॥
માટે સંશય સુખ દુઃખનો, મેલિ દેવો તન મનથી ॥૪૨॥
અમે જોને આવિયા, તમ કારણે તન ધરી ॥
મન વાણી પહોંચે નહિ, રહે નેતિ નેતિ નિગમ કરી ॥૪૩॥
માટે અમારા દાખડા, સામું જોજ્યો સહુ મળી ॥
અન્ય વાસના અંતરે, કોઈ રાખશોમા કહું વળી ॥૪૪॥
નરને નારી નારીને નરની, વળી પુત્રની પ્યાસ રહિ ॥
તો બહોળા પુત્ર પુરુષ મળશે, થાશે ફજેતિ બહુ સહી ॥૪૫॥
મારો મૂકી આશરો, જે વિષયસુખને વાંછશે ॥
તે સુખ નહિ પામે સ્વપ્ને, સામું પડ્યા દુઃખમાં પચશે ॥૪૬॥
એટલી વાત કરી હરિ, પછી પુરમાં પધારિયા ॥
ભોજન બહુ ભુવન કરી, જનમન મોદ વધારિયા ॥૪૭॥

પછી જમાડિ સંતને, ત્યાંથી ચાલિયા તતકાળ ॥
દેગામે દર્શન દઈ, આવ્યા ડભાણે દયાળ ॥૪૮॥
ત્યાં રાત્ય રહી સુખ દઈ, રસોઈ રૂડી જમ્યા ॥
પછી આવી વરતાલ્યમાં, દિન સાત સુધી ખમ્યા ॥૪૯॥
એક વૃદ્ધ સાધુ વિકાર વિના, નાથાની નજરે આવિયો ॥
પ્રસન્ન થઈ પોતે પછી, સુંદર સ્વાંગ પહેરાવિયો ॥૫૦॥
બહુ વાત કરી હરિ, સંતને સુખિયા કર્યા ॥
અનેક જન જીવન જોઈને, ભવસાગરનો ભય તર્યા ॥૫૧॥
પછી ત્યાંથી પધારિયા, આવિયા બુધેજ ગામ ॥
જેજે જને નાથ નિરખ્યા, તે થયા પૂરણકામ ॥૫૨॥
ત્યાંથી હયે ચડિ હરિ, જમ્યા ગોરાડયે ગોરસ ઘણાં ॥
હેત જોઈ હરિજનનું, જમતાં નવ્ય રાખિ મણાં ॥૫૩॥
પછી પછમે પધારિયા, ત્યાં રહ્યા હરિ એક રાત્ય ॥
ત્યાંથી તરત ચાલિયા, પોતે પ્રભુજી પરભાત્ય ॥૫૪॥
ધન્ય ધોલેરા ગામમાં, વસે ભક્ત પુંજોભાઈ એક ॥
જેને સનેહ ઘણો શ્યામશું, અતિ ઉરમાંહિ વિવેક ॥૫૫॥
તેને ભુવન ભાવશું, પધારિયા પોતે હરિ ॥
જન મન મગન થયા, નાથ નિરખ્યા નયણાં ભરિ ॥૫૬॥
સુંદર ભોજન વ્યંજન કરાવ્યાં, જમાડિયા જીવનને ॥
હેત જોઈ હરિજનનું, જમ્યા ભાવે તેનાં ભોજનને ॥૫૭॥
આપી સુખ અતિ ઘણાં, પછી આવિયા ગઢડે હરિ ॥
પોતે પ્રેમે પધારિયા, માગશર સુદી ચોથે ફરી ॥૫૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રી નારાયણ ચરિત્રે ગઢડે અન્નકોટનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે ચોરાસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૪॥

ચોપાઈ અલબેલોજી આનંદકારી, આવ્યા ગઢડે દેવ મુરારિ ॥
સર્વે દાસને દર્શન દિધાં, જનનાં મન મગન કિધાં ॥૧॥
બેઠા વાલ્યમ આસન વાળી, જન સહુ રહ્યા સામું ભાળી ॥
જેમ ચંદને જુએ ચકોર, જેમ મેઘને જુએ છે મોર ॥૨॥

એમ સર્વે રહ્યાં સામું જોઈ, મીટે મટકું ન ભરે કોઈ ॥
પછી બોલિયા પ્રાણજીવન, તમે છો સુખિયા સહુ જન ॥૩॥
પછી બોલ્યા જન જોડી હાથ, તમને નિર્ખિ સુખી છીએ નાથ ॥
પછી સુંદર ભોજન કરી, જન હેતે જમ્યાં તિયાં હરિ ॥૪॥
અતિ હેતે બોલે વાલો વળી, સર્વે રાજી થાય તે સાંભળી ॥
દેશદેશના દાસ સંભારી, વખાણે તેને દેવ મુરારી ॥૫॥
બીજી બહુ બહુ કરે વાત, સુણી જન થાય રળિયાત ॥
એમ કરતાં માસ દોય થયા, દિન દસ તે ઉપર ગયા ॥૬॥
ત્યારે બોલયા જીવનપ્રાણ, સુણો સંત સરવે સુજાણ ॥
હતી અસુરની જે ઉપાધિ, તે આ સમે શમી ગઈ બાધી ॥૭॥
થયું રાજ્ય હવે ન્યાયવાળું, સર્વે ગરીબ રાંકને સુખાળું ॥
હવે જાજોર જુલમ ન થાય, તમ જેવા સાધુ ન પીડાય ॥૮॥
માટે રાખો પ્રથમની રીત, અતિ સુંદર પરમ પુનિત ॥
એમ કહ્યું જનને મહારાજે, તેવી રીત્ય રાખી મુનિરાજે ॥૯॥
પછી આવ્યો છે ફાગણ માસ, હોળી રમવા થયા હુલાસ ॥
ભાલ મધ્યે ગામ મછિયાવ્ય, વસે ભક્ત તેને અતિ ભાવ ॥૧૦॥
તેણે હરિને તેડાવ્યા હેતે, તિયાં પધાર્યા પ્રભુજી પ્રીતે ॥
સખા સહિત આવ્યા ભગવાન, દિધાં દાસને દર્શનદાન ॥૧૧॥
દેશદેશના સત્સંગી આવ્યા, તિયાં સર્વે મુનિને બોલાવ્યા ॥
કરવા ઉત્સવ દેવા દર્શન, અતિ રાજી છે પ્રાણજીવન ॥૧૨॥
મીઠી વાણીએ સહુને બોલાવે, વાત વાલાની સહુને ભાવે ॥
વળી પ્રશ્ન ઉત્તર તિયાં થાય, જન ગુણ ગોવિંદના ગાય ॥૧૩॥
પછી આવ્યો ઉત્સવનો દન, રમવા રાજી જનશું જીવન ॥
થયા અલબેલો અસવાર, સંગે સખા હજારો હજાર ॥૧૪॥
ભરી ફાંટ્યો ને ફેંકે ગુલાલ, ચડી ગરદી ગગનમાં લાલ ॥
રસબસ થયા સખા રંગે, રમતા રંગ રસિયા સંગે ॥૧૫॥
વાજે વાજાં વિવિધનાં કઈ, જેજેકાર રહ્યો તિયાં થઈ ॥
એમ રમે રંગભિનો હોળી, સંગે લઈ મુનિજન ટોળી ॥૧૬॥
સહુ જનની પૂરી છે હામ, પછી નાહ્યા સરોવરમાં શ્યામ ॥

ત્યાંથી અલબેલો આવ્યા ઉતારે, થઈ રૂડી રસોઈ તે વારે ॥૧૭॥
જમ્યા જીવન જન જમાડ્યા સર્વે સંતને મોદ પમાડ્યા ॥
જને બાંધ્યો હિંડોળો ત્યાં બાર્ય, હરિ બેઠા હિંડોળા મોઝાર્ય ॥૧૮॥
પછી ઝૂલ્યા હિંડોળે જીવન, સર્વે જનને કર્યા મગન ॥
પછી મેડિયે બેઠા મહારાજ, આવ્યા મલ્લ ત્યાં રમવા કાજ ॥૧૯॥
દિઠી જેઠિની રમત્ય સારી, રઝી દીધો શરપાવ ઉતારી ॥
એમ લીળા કરી અલબેલે, દિધાં દર્શન છેલ છબિલે ॥૨૦॥
કરી લીળા ત્યાં બહુ જીવને, ફાગણ સુદિ પુન્યમને દને ॥
તેદિ લીળા કરી મછિયાવ્યે, કરાવી ફુઈબાઈયે ભાવે ॥૨૧॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા તતકાળ, આવ્યા દદુકે દીનદયાળ ॥
તિયાં ભક્ત વસે છે ભાવિક, જેને આશરો સ્વામીનો એક ॥૨૨॥
તેણે તેડી મુનિજ સાથ, રૂડી રસોયે જમાડ્યા નાથ ॥
પછી જમાડી સંતની મંડળી, કરી સુંદર રસોઈ ગળી ॥૨૩॥
પ્રભુ પોતે પીરસવા ઉઠ્યા, દાસ ઉપર દયાળુ ત્રુઠ્યા ॥
લઈ લાડુ કરે મનુવાર્ય, જમાડી સંત પમાડ્યા હાર્ય ॥૨૪॥
એમ આપી સુખ અતિ ઘણાં, કર્યા રાજી મન જનતણાં ॥
પછી અલબેલે આગન્યા કિધી, સર્વે સંતને શીખજ દીધી ॥૨૫॥
પછી રહ્યા તિયાં એક રાત્ય, ત્યાંથી પ્રભુ પધાર્યા પ્રભાત્ય ॥
જોઈ જનના મનનો ભાવ, પાછા પધારિયા મછિયાવ ॥૨૬॥
રહ્યા તિયાં પોતે પંચ દન, દિધાં દયા કરી દરશન ॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા તતકાળ, આવ્યા શ્યામળો ગામ શિયાળ ॥૨૭॥
તિયાં ભક્ત વસે તુલાધાર, રૂડો જન ને મન ઉદાર ॥
તેને ઘેર ઉતર્યા મહારાજ, કરાવ્યાં ભોજન નાથ કાજ ॥૨૮॥
ત્યાંથી જમી ચાલ્યા અલબેલો, રહ્યા રોઝકે છેલ છબિલો ॥
ત્યાંથી ચાલિયા સુંદર શ્યામ, આવ્યા ગોવિંદ ગઢડે ગામ ॥૨૯॥
સર્વે જન કરે જેજેકાર, ધન્ય ધન્ય એ થાય ઉચ્ચાર ॥
એવી કીરતિ કાને સાંભળી, સર્વે અસુર ઉઠ્યા છે બળી ॥૩૦॥
કહે અસુર સરવે મળી, સતસંગીને નાખિયે દળી ॥
એમ પાપી મળી પરિયાણ્યા, દેશદેશના અસુર આણ્યા ॥૩૧॥

માટે દૈત્યે મનસુબો કરી, આવ્યા બહુ બળે બંધુકો ભરી ॥
ચહુ દિશેથી લીધા છે ઘેરી, ખરા ખેધકુ સાધુના વેરી ॥૩૨॥
માંહોમાંહિ એમ બોલે પાપી, નાખો સત્સંગી સહુને કાપી ॥
ચોંપે ચડાવી બંધુકો હૈયે, બોલિયા હરિના ભક્ત તૈયે ॥૩૩॥
કરો ઘાવ શું રહ્યા વિચારી, પછી જુવો રમત્ય અમારી ॥
તૈયે અસુરે બંધુકો દાગી, ઉડી આગ્ય ને ડાઢિયો લાગી ॥૩૪॥
પછી એવું જણાણું છે એને, આજ ન મૂકે જીવતા કેને ॥
પછી પાપી પાછા પગ ભરી, ગયા કાળાં મોઢાં સહુ કરી ॥૩૫॥
પડ્યા પાપી પાછા પાપવશ, માસ જયેઠ સુદી ચઉદશ ॥
તેદિ દુષ્ટે એ રચ્યો'તો દગો, દગો અંતે નોય કેનો સગો ॥૩૬॥
પાપી પોતાનાં પાપમાં ગયા, હરિભક્ત તે નિર્ભય રહ્યા ॥
પછી ત્યાંથી સધાવિયા શ્યામ, આવ્યા નાથ કારિયાણી ગામ ॥૩૭॥
રહ્યા દન દો ચાર એ ઠામ, પછી આવિયા ગઢડે ગામ ॥
આવ્યા સાધુ રામદાસ કાજ, કર્યું રામદાસે તન ત્યાજ ॥૩૮॥
જયેઠ વદી તે છઠ્યને દન, તેદિ ત્યાગ્યું છે તેમણે ત ॥
એહ કાજે રહ્યા એક રાત્ય, પાછા પ્રભુ પધાર્યા પ્રભાત્ય ॥૩૯॥
દિને દશ પાંચ તિયાં રહ્યા, કરી જીત્ય ગઢડે આવિયા ॥
આવી તીરથવાસીને કાજે, બંધાવ્યું સદાવ્રત મહારાજે ॥૪૦॥
આપે અન્ન જમે જન બહુ, સુણી આવે અન્નારથી સહુ ॥
બાંધી ધર્મની ધ્વજા તે બહાર, દિયે અન્ન બહુ દેદેકાર ॥૪૧॥
બીજી જમે મુનિની મંડળી, થાય આનંદ ઉત્સવ વળી ॥
એમ કર્તા વીત્યું છે ચોમાસું, ગાયો ભાદ્ર ને આવિયો આસુ ॥૪૨॥
પછી સુરતથી સત્સંગી આવ્યા, પ્રભુને કાજે પોશાંગ લાવ્યા ॥
લાવ્યા પાઘ સુંદર શોભાળી, નામે અંકિત અતિ રૂપાળી ॥૪૩॥
લાવ્યા વાઘો સુંદર સુરવાળ, બહુ પ્રેમેશું પૂજ્યા દયાળ ॥
થયા રાજી પોતે મહારાજ, પહેર્યાં વસ્ત્ર જન હેત કાજ ॥૪૪॥
જેના સેવક આતમારામ, માને પોતાને પૂરણકામ ॥
તેના સ્વામીને કેમ કહેવાય, જે આ પ્રાકૃત પૂજાને ચાય ॥૪૫॥
માટે જનના ભાવને જોઈ, લીએ પૂજા પ્રસન્ન મન હોઈ ॥

એમ કરતાં આવી દિવાળી, પૂરી દીપની માળા રૂપાળી ॥૪૬॥
તિયાં બેઠા અલબેલો આવી, સુંદર મૂરતિ સહુને ભાવી ॥
જોઈ જન થયા છે મગન, સહુ કહે સ્વામી ધન્ય ધન્ય ॥૪૭॥
પછી બહુ ભાતે કર્યાં ભોજન, વિધ્ય વિધ્યનાં કર્યાં વ્યંજન ॥
ઘણે અન્ને અન્નકોટ કીધો, વાલે પ્રેમેશું પ્રસાદ લીધો ॥૪૮॥
પછી જમાડ્યો જનનો સાથ, પ્રભુ પીરસે પોતાને હાથ ॥
દિધું નાથે સુખ લિધું જને, કાર્તિક સુદી એકમને દને ॥૪૯॥
તેદિ આવ્યા મુનિ સહુ મળી, દેશોદેશ જે હતી મંડળી ॥
કરાવિયો ઉત્સવ એ દને, જયા લલિતા ઉત્તમ જને ॥૫૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રી નારાયણ ચરિત્રે ગઢડે અન્નકોટનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે પંચાસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૫॥

સામેરી પછી સંતને આપી આગન્યા, જાઓ ફરવા સહુ મળી ॥
જયારે અમે તેડાવિયે, ત્યારે આવજયો તમે વળી ॥૧॥
અણતેડચે નવ્ય આવવું, વળી લોપી અમારું વચન ॥
હેત હોય તો હરિની મૂરતિ, ન વિસારવી નિશદન ॥૨॥
આગન્યા વિના જે આવવું, તેમાં રાજી અમે નહિ રતિ ॥
વચન પ્રમાણે જે વરતે, તે ઉપર્યે પ્રસન્ન અતિ ॥૩॥
શશિ સૂરજ શેષ સિંધુ, સર્વે રહે અમારાં વચનમાં ॥
વારિ વસુધા વહનિ, મરુત ડરે વળી મનમાં ॥૪॥
ભવ બ્રહ્મા ભૂલે નહિ, ડરે વચનથી દિગપાળ ॥
સુરાસુર ઈન્દ્ર અંબા, કંપે વચનથી કાળ ॥૫॥
તેહ સર્વે એમ જાણે જે, વડા થયા વચનથી ॥
એવાં વચન આજનાં, તમે જાણ્યાં કે જાણ્યાં નથી ॥૬॥
એવાં વચન જો જાણો અમારાં, તો પાળો સહુ સુજાણ ॥
એવું ન મનાય અંતરે, તો કેમ માન્યું છે કલ્યાણ ॥૭॥
માટે સહુ સુજાણ છો, વળી સાંભળી છે બહુ વારતા ॥
છોટાં મોટાં વચન અમારાં, તેને રખે વિસારતા ॥૮॥
એટલી વાત કરી હરિ, પછી શીખ દીધિ સંતને ॥

મલી વળી મસ્તાન કરી, મોકલ્યા ગુણવંતને ॥૯॥
નાથ નિરખિ હૈયે હરખિ, લખિ લીધા અંતરે ॥
સુખ લઈ મગન થઈ, ચાલ્યા દેશો દેશાંતરે ॥૧૦॥
જિયાં જિયાં આપી આગન્યા, તિયાં તિયાં સંત સહુ ગયા ॥
હેત જોઈ હરિજનનાં, ગિરધરજી ગઢડે રહ્યા ॥૧૧॥
નાથ કહે સહુ સાથને, આજ સંત છે આપણા ॥
સર્વે અંગે મેં શોધિયા, કોઈ રીત્યે નથી મણા ॥૧૨॥
જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ્ય વળી, તપતણી સહુ મૂરતિ ॥
શમદમાદિ સાધને સંપન્ન, અંગે અઘ નહિ રતિ ॥૧૩॥
એમ વારમવાર વાલો, ગાય તે ગુણ સંતના ॥
પછી કાંઈક દિન વીતે, આવ્યા દન વસંતના ॥૧૪॥
કર્યો ઉત્સવ આનંદમાં, વસંત પંચમીનો વળી ॥
આસ પાસથી દાસ તેડ્યા, આવ્યા સંત સહુ મળી ॥૧૫॥
તાને ગાન ગાય તિયાં, સર્વે મળી વળી સંત ॥
એમ આનંદ ઉત્સવ કરતાં, વીત્યો વળી વસંત ॥૧૬॥
પછી આવી હુતાશની, ત્યાં હરિજને રંગ ઘોળિયા ॥
અલબેલાને ઉપરે, કળશ કેશરના ઢોળિયા ॥૧૭॥
લાગી ઝડી ત્યાં રંગની, ઉડે ગુલાલ અતિ ઘણો ॥
કુબ તિયાં ખેલ મચ્યો, હરિ ને હરિજનતણો ॥૧૮॥
પછી નાથે હાથશું, રંગે રંગ્યા સહુ સંતને ॥
રસબસ કરી રસિયે, આપ્યાં સુખ અનંતને ॥૧૯॥
એમ રમી હુતાશની, નાહ્યા પછી જઈ નીરમાં ॥
સખા સંગે શ્યામળો, શોભે છે શરીરમાં ॥૨૦॥
પછી સુંદર ભોજન કરી, જને જમાડ્યા નાથને ॥
જમી સુંદર શ્યામળે, જમાડ્યા સખા સાથને ॥૨૧॥
એમ લીળા વાલે કરી, ફાગણ સુદી પુન્યમ દને ॥
અણચિંતવ્યો ઉત્સવ કર્યો, જનકારણે શ્રીજીવને ॥૨૨॥
એક ઉત્સવ શું કહું, નિત્ય નિત્ય ઉત્સવ થાય છે ॥
નર નારી નિયમ ધારી, ગુણ ગોવિંદના ગાય છે ॥૨૩॥

નિત્ય સંત સમૂહ જમે, તે ગમે મનમાં અતિ ઘણું ॥
જયા લલિતા જન જોડી, ઉદાર મન ઉત્તમ તણું ॥૨૪॥
સદ સમીપે શ્યામને, વીતે વરષ તે પળ સમ ॥
આનંદમાં નિશદિન વીતે, તેની ન પડે ગમ ॥૨૫॥
પછી સુંદર શ્રાવણે, આવિ છે જન્માષ્ટમી ॥
હરિજન કહે મુનિ તેડિયે, કોઈ વાતની નથી કમી ॥૨૬॥
પછી નાથજી બોલિયા, સહુ સંત છે પરદેશમાં ॥
આસપાસ જે આંહિ છે, એતો આવે છે હંમેશમાં. ॥૨૭॥
તેને પછી તેડાવિયા, ઉત્સવ કરવા આનંદમાં ॥
સખા સંગે શ્યામળો, રાજી રમવા જનવૃંદમાં ॥૨૮॥
પાપીએ પરિયાણ કિધું, તેમાં વિપત પાડવા વળી ॥
ઉત્સવના દિન ઉપર્યે, આવિયા અસુર મળી ॥૨૯॥
આજ એનો ઉત્સવ છે, તેમાં વિઘન પાડિયે ॥
મરી જાયે જીવથી, પણ ભૂંડું એનું દેખાડિયે ॥૩૦॥
આશય એનો ઓળખી, વળી કરી હરિએ વારતા ॥
આપણે આંહિથી ચાલીએ, એ જાય પાછા જખમારતા ॥૩૧॥
પછી હરિજન હરિ પોતે, પ્રભુજી પધારિયા ॥
અસુરનું નવ્ય ઉપજ્યું, જેવા આવ્યા તેવા ગયા ॥૩૨॥
એહ વિઘન ટાળી વળી, અલબેલોજી આવિયા ॥
પછી અન્નકોટ ઉપર્યે, સંત સહુને બોલાવિયા ॥૩૩॥
કરી ઉત્સવ અન્નકોટનો, પછી સંતને શીખ કરી ॥
નરનારાયણ દેવની, ફેરવી કંકોતરી ॥૩૪॥
સતસંગી સરવે મળી, શ્રીનગર સહુ આવજ્યો ॥
નરનારાયણ દેવની, મૂરતિયું પધરાવજ્યો ॥૩૫॥
અમે પણ ત્યાં આવશું, તે જરૂર તમે જાણજ્યો ॥
સારો સમૈયો સુધારશું, અંતરે પ્રતીત આણજ્યો ॥૩૬॥
આવ્યા પછી અલબેલડો, મહા વદી દશમી દિને ॥
તેદિ પ્રભુજી પધારિયા શ્રીજેતલપુર પત્તને ॥૩૭॥
દિધાં દર્શન દાસને, હરિજને નિરખ્યા શ્રીહરિ ॥

સતસંગી સુખિયા થયા, નાથ નિહાળ્યા નયણાં ભરિ ॥૩૮॥
પછી દિવસ વળતે, શ્રીનગરે શ્યામ સધાવિયા ॥
જોઈ ઉતરવા જાયગા, પાછા જેતલપુરે આવિયા ॥૩૯॥
ભક્ત એક ભાવિક વસે, ગામ અસલાલી તિયાં ॥
તેને ભવન ભોજન કરી, સંઘે સહિત સરે ગયા ॥૪૦॥
કર્યા ઉતારા કાંકરિયે, દેશ દેશના દાસ આવિયા ॥
રથ વેલ્ય ને પાલખી, ઊંટ ઘોડાં ગાડલાં લાવિયાં ॥૪૧॥
બાળ જોબન વૃદ્ધ મળી, મનુષ્ય ત્યાં મળ્યાં ઘણાં ॥
કોઈ કેને નવ્ય ઓળખે, આવ્યા દાસ બહુ દેશતણાં ॥૪૨॥
ઉચ્ચે આસને બેસી વાલો, દાસને દર્શન દિયે ॥
સનમુખ બેસે સંત સહુ, નિરખિને સુખ લિયે ॥૪૩॥
નરપતિ રાજી અતિ, તે પ્રભુ પાસે આવિયા ॥
પછી દિવસ વળતે, પોત પ્રભુજી ત્યાં ગિયા ॥૪૪॥
અતિ હેતે આસન આપી, પ્રેમેશું પૂજા કરી ॥
પછી જે જે પૂછિયું, આપ્યો ઉત્તર તેનો હરિ ॥૪૫॥
રાજા અતિ રાજી થઈ, પછી પ્રભુને પાય લાગિયા ॥
એનું કારજ્ય કરી હર, શ્યામ સંઘમાં આવિયા ॥૪૬॥
પછી દિવસ વળતે, પધરાવી છે મૂરતિ ॥
નરનારાયણ દેવ ડેરે, બેઠા બેઉ બદરીપતિ ॥૪૭॥
અનેક જન ત્યાં આવિયા, નિરખવા નરવીરને ॥
દર્શન કરી દયાળનાં, પામિયા સુખ અચિરને ॥૪૮॥
સુંદર માસ સોયામણો, ફાગણ સુદી તૃતિયા તિથિ ॥
તે દિને સ્થાપન કર્યું, વાલો આવ્યા વિશાળા વનથી ॥૪૯॥
વિકટ અદ્રિ બદ્રિ આડા, જઈ ન શકે ત્યાં કોઈ ॥
અતિ અગમ તે સુગમ થયા, હરિજનનાં હેત જોઈ ॥૫૦॥
ભાગ્ય મોટાં એ ભૂમિનાં, જ્યા પધાર્યા પોતે ધણી ॥
નરનારી નાથ વિના, પીડાતિ પ્રજા ઘણી ॥૫૧॥
પછી ઉતારી આરતી, નાથ રાખજ્યો નજર મહેરની ॥
પછી દિવસ વળતે, કરી ચોરાશી શહેરની ॥૫૨॥

કરી કરાજ્ય એટલું, શ્યામળિયો સધાવિયા, ॥
ઘણ મૂલે ઘોડે ચડી, જેતલપુરે જઈ રહ્યા ॥૫૩॥
પછી ત્યાંથી પધારિયા, દયાળુ દેશ પાંચાળ ॥
કરી કારજ્ય એટલું આવ્યા ગઢડે ગોપાળ ॥૫૪॥
અનંત લીલા કરી હરિ, વળી અનંત લીલા કરશે ॥
એવો કોણ કવિરાજ છે, જે અથ ઈતિ ઓચરશે ॥૫૫॥
શેષ મહેશ શારદા, જેના ગુણ ગાતાં થકે ॥
નેતિ નેતિ કહિ રહે નિગમ, તેને કોણ કહિ શકે ॥૫૬॥
ગાંધર્વ ગુનિ નારદ મુનિ, ગણપતિ અતિ ગાય છે ॥
બહુ બળે જાય બોલવા, પણ જેમ છે તેમ શું કહેવાય છે ॥૫૭॥
માટે મનમાં વિચારિયું, એના ગુણ અપાર છે ॥
કહી કહીને કહે કવિ, તોય હારવા નિરધાર છે ॥૫૮॥
ભૂરજ જળકણ જે ગણે, વનપાત ગાત રોમાવળી ॥
મેઘઝણ્ય કણ્ય કવિ ગણે, અનંતના ઉડુગણ મળી ॥૫૯॥
એ તો સરવે અનંત છે, પણ તેનો અંત કોઈક લહે ॥
એવા કોટિ કોટિ મળે, પણ હરિગુણ કોણ કહે ॥૬૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રી હરિચરિત્રે નરનારાયણ દેવની પ્રતિષ્ઠા કરી એ નામે છયાંસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૬॥

પૂર્વછાયો કહું લીલા વળી લાલની, જે કરી હરિ અવિનાશ ॥
સંત સમીપે રાખિયા, રાજી થઈ ષટ માસ ॥૧॥
તેહ માંહિ જે જે કર્યું, તે કહું સાંભળજ્યો જન ॥
ચરિત્ર સુણતાં શ્યામનાં, વળી થાય પરમ પાવન ॥૨॥
ચોપાઈ ઘણું રહ્યા છે ગઢડામાંઈ, કરી હુતાશની વળી ત્યાંઈ ॥
ઉષ્ણ ઋતુ વીતિ એહ ઠામ, બહુ રાજી છે સુંદર શ્યામ ॥૩॥
પછી આવિયું ચાતુરમાસું, દુષ્ટે દુષ્ટપણું પરકાશું ॥
પછી ત્યાંથી ચાલિયા મોરાર, આવ્યા સારંગપુર મોઝાર ॥૪॥
સાથે હતું સંતનું મંડળ, મહા મુક્ત અંતરે અમળ ॥
તે સહિત સારંગપુર આવ્યા, ઘણું જન તણે મન ભાવ્યા ॥૫॥

ભક્ત ભાવિક જીવો ખાચર, હરિ ઉતરિયા તેને ઘર ॥
સુંદર ભોજન કરી રસાળ, જમ્યા નાથ જમાડ્યા મરાળ ॥૬॥
વળતો આવ્યો અષ્ટમીનો દન, સર્વે વ્રત રહ્યા મુનિજન ॥
પછી પોતે પધારિયા બાર્ય, આવ્યાં દર્શને બહુ નરનાર્ય ॥૭॥
સંદર ગાડલે પલંગ ઢાળી, તે ઉપર બેઠા વનમાળી ॥
કરે ઉત્તર પ્રશ્ન ત્યાં અતિ, શ્વેત વસ્ત્રે શોભે છે મૂરતિ ॥૮॥
દિયે દર્શન પ્રસન્ન ઘણું, નિર્ખિ હર્ખે મન જનતણું ॥
એમ અષ્ટમી ઉત્સવ કીધો, જને લાવ અલૌકિક લીધો ॥૯॥
જેને રાખ્યાં'તાં નિયમ જુજવાં, ઉપવાસ અલુણાં જમવાં ॥
તેને પ્રભુજીએ કહ્યું નથી, તમે વાલાં છો મને આજથી ॥૧૦॥
પછી પરમહંસને કાજે, કરી રસોઈ સુંદર સાજે ॥
પોતે પિરશું પંગત્યમાંઈ, કરી વાત તે હેતની ત્યાંઈ ॥૧૧॥
સર્વે સંત એ વાત સાંભળી, ગયા ફરવા બાંધી મંડળી ॥
બીજા આવ્યા હતા હરિજન, તે પણ ગયા પોતાને ભવન ॥૧૨॥
પોતે રહ્યા સારંગપુર ગામ, સંત ગયા કાંઈ રહ્યા એ ઠામ ॥
જોઈ મરજી મહારાજ કેરી, સંત આવે જાય વારિ ફેરી ॥૧૩॥
વિતિ ગયો તિયાં દોઢ માસ, નિત્ય દર્શન કરતાં દાસ ॥
કર્યો સમૈયો સારો મોહને, શ્રાવણ વદી અષ્ટમીને દને ॥૧૪॥
પછી પધાર્યા ગઢડે નાથ, સંત લિધા છે સરવે સાથ ॥
રહ્યા દન દશ એહ ઠામે, પછી આવ્યા કારિયાણી ગામે ॥૧૫॥
સુણી સતસંગી સહુ આવ્યા, પાયે લાગી ઘેરે પધરાવ્યા ॥
આપી આસન કરાવી રસોઈ, જમ્યા હરિ ભાવ તેનો જોઈ ॥૧૬॥
પછી જમાડિયા મુનિજન, એમ આનંદે વીત્યો એ દન ॥
નિત્ય નાથ દિયે દરશન, થાય ઉત્તર ને પરશન ॥૧૭॥
એમ કરતાં વીત્યાં કાંઈ દન, બોલ્યા પ્રભુજી થઈ પ્રસન્ન ॥
આસુના દિન કેટલા ગયા, ક્યારે આવશે દશમી વિજયા ॥૧૮॥
ત્યારે બોલિયા વસતો ખાચર, છે નજીક કહિ જોડયા કર ॥
નાથ માગું છું એક વચન, આપો આગન્યા થઈ પ્રસન્ન ॥૧૯॥
કરો ઉત્સવ દશરાતણો, તેડો સંત તો હું રાજી ઘણો ॥

એવું સુણિને બોલિયા નાથ, સારુ તેડાવો સંતનો સાથ ॥૨૦॥
પછી સંત આવ્યા સહુ મળી, હતી દેશોદેશ જે મંડળી ॥
આવી લાગ્યા પ્રભુજીને પાય, નિર્ખિ હર્ષ હૈયામાં ન માય ॥૨૧॥
પછી નાથે જોયું સંત સામું, પૂરી નિજસેવકની હામું ॥
પછી બોલિયા જગજીવન, સંતો આજ ઉત્સવનો દન ॥૨૨॥
ગાઓ ગરબી ઉત્સવ કરો, આજ અંગમાં આનંદ ભરો ॥
પછી સંતે ઉત્સવ આદર્યો, સારો સમૈયો સુંદર કર્યો ॥૨૩॥
પછી રૂડી કરાવી રસોઈ, જમ્યા જીવન ને જન સોઈ ॥
પછી સંત રાખ્યા નિજ સાથ, દિયે દર્શન પ્રસન્ન નાથ ॥૨૪॥
ત્યાં આવ્યાં દિવનાં હરિજન, વણિક પ્રેમબાઈ પાવન ॥
લાવ્યાં પોશાંગ પ્રભુને કાજે, પહેર્યો પાસે જઈને મહારાજે ॥૨૫॥
સુરવાળ જામો ને પાઘડી, રેંટો ફેંટો ચકમો ચાખડી ॥
ધર્યું છત્ર છબિલાને શીશ, ઘણે પ્રેમે પૂજ્યા જગદીશ ॥૨૬॥
પછી પ્રભુજી થયા પ્રસન્ન, આવી બેઠા પોતાને આસન ॥
ભટ્ટ દીનાનાથ બડભાગ્ય, આપ્યો વાલે તેને એ સુવાગ્ય ॥૨૭॥
એમ કરતાં આવી દિવાળી, ત્યારે બોલ્યા વાલો વનમાળી ॥
આતો આવ્યો ઉત્સવ અન્નકોટ, કરવો સારો ન રાખવી ખોટ ॥૨૮॥
જાઓ લાવો સુખડિયા આ ઘડી, કરાવો બહુ ભાત્યે સુખડી ॥
જેમ કહ્યું છે જગજીવન, જોઈ મરજી કર્યું તેમ જન ॥૨૯॥
કરી દીપમાળા બહુ સારી, મધ્યે બેઠા છે પોતે મુરારિ ॥
પહેરી સુરવાળ જામો જરી, શિર બાંધી છે પાઘ સોનેરી ॥૩૦॥
કંઠે પહેર્યા છે ફુલના હાર, જુવે જન કરી મન પ્યાર ॥
હસિ હસિ જુવે હરિ સામું, પૂરે જનનાં મનની હામું ॥૩૧॥
પછી બોલિયા શ્રીમહારાજ, સંતો ગાઓને ગરબી આજ ॥
પછી સંત થયા સાવધાન, રચ્યો રાસ કર્યું બહુ ગાન ॥૩૨॥
પછી રિઝિ બોલ્યા અલબેલ, સંતો ખૂબ કર્યો આજ ખેલ ॥
એમ કહિને ખેલ ખમાડ્યો, જને મન મોદ પમાડ્યો ॥૩૩॥
એમ કરતાં વીતિ મધ્ય રાત, વાલે કરી બહુ બહુ વાત ॥
પછી પોઢિયા પ્રાણજીવન, સંત ગયા આપણે આસન ॥૩૪॥

એમ કરતાં થયું સવાર, પોઢિ જાગિયા પ્રાણઆધાર ॥
દિધાં સંતને દર્શન દાન, બેસી પર્યંકપર ભગવાન ॥૩૫॥
પછી કરાવિયો અન્નકોટ, શાક પાક ને અન્ન અબોટ ॥
ભાત્ય ભાત્યની સુખડી સારી, બહુ ભાત્યે તળી તરકારી ॥૩૬॥
જમ્યા પ્રેમેશું પોતે જીવન, પછી જમાડિયા સર્વે જન ॥
પોતે પિરશું પંગત્યમાંય, કર્યા સંત રાજી બહુ ત્યાંય ॥૩૭॥
એમ કર્યો ઉત્સવ આનંદે, લિધું સુખ બહુ સંત વૃંદે ॥
થાય રસોઈ નિત્ય નવલી, એક એક થકી ઘણું ભલી ॥૩૮॥
એમ વીતિ ગયા ત્રણ માસ, રાખ્યા સંત સરવેને પાસ ॥
પછી એક દિવસે મહારાજે, મૂળા મંગાવ્યા સંતને કાજે ॥૩૯॥
કેંક સંતને આપિયા હાથે, બિજા ઉછાલી નાખિયા નાથે ॥
લિધા જને જી પરસાદી, ઉઠ્યા સંત મોટા મરજાદી ॥૪૦॥
કર્યો ઉત્સવ અનુપમ જાણો, આસો વદી દિવાળી પ્રમાણો ॥
કર્યો કારિયાણી માંહિ સંતે, કરાવ્યો ભાવે ભક્ત વસતે ॥૪૧॥
બહુ લીલા કરી એહ ઠામ, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા સંત શ્યામ ॥
બહુ સત્સંગી બોટાદમાંય, રહ્યા રાત્ય એક હરિ ત્યાંય ॥૪૨॥
જમી જીવને જમાડ્યા જન, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા ભગવન ॥
મોટા ભક્ત છે સુરો ખાચર, આવ્યા ગામ લોયે તેને ઘેર ॥૪૩॥
થયા રાજી બહુ સહુ જન, કરી પ્રભુજીનાં દરશન ॥
અતિ હેતેશું આપ્યા ઉતારા, જેને જેમ ઘટે તેમ સારા ॥૪૪॥
કરી ચાલતી રૂડી રસોયું, દેતાં પાછું વાળી નવ્ય જોયું ॥
થાય વૃતાંકનાં શાક ઘણાં, કરેલ શ્રીહર હાથ તણાં ॥૪૫॥
કરે એકલા ઘૃતમાં શાક, જમે સંત તજી પરો પાક ॥
નિજ કરે પીરસે છે નાથ, જોરે જોરે જમે સંત સાથ ॥૪૬॥
નિત્ય કરે છે નવલી લીળા, સર્વે સંતને રાખ્યા છે ભેળા ॥
એમ કરતાં વીત્યા ઘણા દન, દિધાં જનને બહુ દર્શન ॥૪૭॥
પછી બોલિયા શ્રીમહારાજ, તમે સાંભળો સહુ મુનિરાજ ॥
જે દિના આવ્યાં અયોધ્યાવાસિ, થયું સારું મેં જોયું તપાસિ ॥૪૮॥
સતસંગનું જામિયું મૂળ, જયારે આવ્યું એ ધર્મનું કુળ ॥

એમ કહિ બોલાવ્યા બે બાઈ, આપ્યાં વસ્ત્ર સારાં સુખદાઈ ॥૪૯॥
પછી સંત બોલ્યા જોડી હાથ, અતિ સારું થયું કૃપાનાથ ॥
એહ આવતાં હરખ્યા છું અમે, તેતો જાણો છો સરવે તમે ॥૫૦॥
ભાઈ આવતાં થઈ ભલાઈ, દુષ્ટ બોલતાં રહ્યા લજાઈ ॥
હરિજનને હર્ષ ન માય, નિત્યે આનંદ ઉત્સવ થાય ॥૫૧॥
એમ કરતાં આવ્યો વસંત, આવ્યા દર્શને જન અનંત ॥
પ્રેમે લાગ્યાં પ્રભુજીને પાય, નાથ નિરખિ તૃપ્ત ન થાય ॥૫૨॥
વાલે જાણી ઉત્સવનો દન, પોતે થયા અતિશે પ્રસન્ન ॥
પહેરી વાસંતી વસન લાલ, લિધો ફાંટમાં ભરી ગુલાલ ॥૫૩॥
નાખ્યો નાથે હાથે જન માથે, જોઈ લટકાં લીધું સુખ સાથે ॥
ચડી ગર્દી ગુલાલની ઘાટી, ફેંકી ફાંટું બાંય જામાની ફાટી ॥૫૪॥
એમ ઉત્સવ કર્યો આનંદે, જોઈ લાવો લીધો જનવૃંદે ॥
પછી મગાવી પ્રસાદી ઘણી, તર્ત તાજા ગોળ તલ તણી ॥૫૫॥
દિધી દાસને દોવટ નાથે, દયા કરી હરિ દોય હાથે ॥
એમ કરતાં લીલા અપાર, પછી બોલિયા જગદાધાર ॥૫૬॥
બહુ સારો થયો આ સમૈયો, હવે સહુ સંતને શીખ દિયો ॥
પછી સંત ગયા આસપાસ, હુતાશનીના ઉત્સવની આશ ॥૫૭॥
પછી આવી છે પૂરણમાસી, લીધો રાકેશ રાહુએ ગ્રાસી ॥
મોટું ગ્રહણ થયું મહા ભારી, થઈ નિશા અતિશે અંધારી ॥૫૮॥
જ્યારે શુદ્ધ થયો શશનિ, અંગે, ત્યારે નાવા ચાલ્યા નાથ સંગે ॥
ગાડાં ઘોડલાંનો નહિ પાર, ચાલ્યા જન હજારો હજાર ॥૫૯॥
ગાતાંવાતાં નાયા ભદ્રાવતી, પછી આવ્યા આસન પ્રાણપતિ ॥
એમ કરે લીલા નિત્ય નાથ, જોઈ સુખી થયા જન સાથ ॥૬૦॥
કર્યો ઉત્સવ આનંદે તે કૈયો, મહા સુદી પંચમી સમૈયો ॥
કર્યો ગામ લોયે રૂડી પેર, ભક્ત સુરા ખાચરને ઘેર ॥૬૧॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિ ચરિત્રે શ્રીહરિએ લોયે વસંત પંચમીનો સમૈયો કર્યો એ નામે સત્યાસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૭॥

પૂર્વછાયો એટલી લીલા ત્યાં કરી, પછી પધાર્યા સુંદર શ્યામ ॥
ફુલદોલ ઉતસવ ઉપર્યે, ચાલ્યા પંચાળે ગામ ॥૧॥
સંત સહુને જણવિયું, ધીરે ધીરે આવજ્યો ત્યાંય ॥
એમ કહી રથ ઉપર બેસી, પધાર્યા સોરઠમાંય ॥૨॥
ચોપાઈ આવે વાટમાંહિ પુર ગામ, સુભાગી નર નિરખે શ્યામ ॥
પ્રથમ પિપરડી ગામ આવ્યા, ભક્ત ભાણજીને મન ભાવ્યા ॥૩॥
રૂડી કરાવી તર્ત રસોઈ, જમ્યા હરિ ભાવ તેનો જોઈ ॥
પછી જમાડિયા મુનિજન, ઘૃત પીરશું પોતે જીવન ॥૪॥
એમ રાજી કરી નિજ દાસ, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા અવિનાશ ॥
આવ્યા હાથસણી રહ્યા રાત્ય, ત્યાંથી પ્રભુ ચાલ્યા પરભાત્ય ॥૫॥
આવ્યા જસદણમાં જીવન, દીધું પુરપતિને દર્શન ॥
રહી મુહૂર્ત એક મુરારી, પછી તર્ત કરી અસવારી ॥૬॥
આવી અરણ્યે નદી નિર્મળી, બેસી જમ્યા ત્યાં સુખડી ગળી ॥
ત્યાંથી આવ્યા છે બંધિયે ગામ, સુખસાગર સુંદર શ્યામ ॥૭॥
રહ્યા રાત્ય ત્યાં દોય દયાળ, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા તતકાળ ॥
આવ્યૌ ગોંડળમાંહિ ગોવિંદ, સંગે હરિજનનું છે વૃંદ ॥૮॥
આવી ઉતરિયા ઉપવન, તિયાં જમ્યા હરિ હરિજન ॥
સાત ભાત્યની હતી સુખડી, શાક વૃંતાક ખીચડી રૂડી ॥૯॥
પોતે પીરસી જમાડ્યા જન, એમ સહુને કર્યા પ્રસન્ન ॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા અલબેલ, કરી અસવારી ન કરી વેલ ॥૧૦॥
ડયા ગામમાં આવ્યા દયાળ, પોતા કારણે કરાવ્યો થાળ ॥
આપ્યા મુનિને મોદક હાથ, બહુ લીલા કરી ઈયાં નાથ ॥૧૧॥
રહી રાત્ય ચાલ્યા ભગવાન, દેતાં જનને દર્શન દાન ॥
આવી સીમમાં સરિતા સારી, તિયાં જમ્યા છે પોતે મુરારી ॥૧૨॥
પછી જમાડિયા નિજજન, અતિ પ્રભુજી થઈ પ્રસન્ન ॥
ત્યાંથી આવ્યા કંડોરડે ગામ, દીધાં દાસને દર્શન શ્યામ ॥૧૩॥
રહ્યા રાત્ય ઝાંઝમેર્ય આવી, નિજ કરે રસોઈ બનાવી ॥
પોતે પીરસ્યું પ્રેમે અધિક, કરી ચોકી ટાળી વળી બીક ॥૧૪॥
ત્યાંથી ચાલ્યા છે ઘોડલે ચડી, રહ્યા ઉપલેટે એક ઘડી ॥

પછી જાળિયે આવ્યા જીવન, ભક્ત હિરાભાઈને ભવન ॥૧૫॥
રહી રાત્ય જમ્યા જગવંદ, ત્યાંથી આવિયા ગામ ગણોદ ॥
દેખી ઉપવન આંબા છાંય, રહ્યા રાત્ય એક પોતે ત્યાંય ॥૧૬॥
પુરપતિને કરી પ્રસન્ન, આવ્યા માણાવદરે મોહન ॥
રહ્યા તિયાં પોતે ઘડી ચાર, પછી આવ્યા પંચાળા મોઝાર ॥૧૭॥
ધન્ય ધન્ય પંચાળાનાં જન, જેનાં નિર્મળ ઉદાર મન ॥
પ્રભુ પધરાવ્યા સારુ ભવને, નિયમ રાખ્યાં'તાં નરનારી જને ॥૧૮॥
તેને વીતી ગયા કંઈ કાળ, ત્યારે પધાર્યા દીનદયાળ ॥
નિરખિ હરખિયાં નરનારી, ઘેરે પધાર્યા દેવ મુરારી ॥૧૯॥
બહુ પ્રેમેશું લાગિયા પાય, હેત આવ્યાં છે હૈયાં ભરાય ॥
બોલે ગદ્ ગદ્ ગીરા વચણે, હાલ્યાં હેતનાં આંસુ નયણે ॥૨૦॥
વળી ભૂલિયાં તનભાનને, એમ ભેટિયા ભગવાનને ॥
પછી હરિ કરી કરુણા દૃષ્ટિ, જેમ મૃત્યુ પર અમૃત વૃષ્ટિ ॥૨૧॥
ત્યારે સરવે થયાં સચેત, બોલ્યાં હરિ સાથે કરી હેત ॥
કહે આજ થયાં કૃતારથ, પ્રભુ આવ્યે સર્યા સર્વે અર્થ ॥૨૨॥
આજ ધન્ય ઘડી ધન્ય વાર, તમે પધાર્યા પ્રાણ આધાર ॥
પુન્ય અમારાનો નહિ પાર, જાગ્યાં ભાગ્ય અતિશે અપાર ॥૨૩॥
આજ બહુ દિનનાં દુઃખ ભાગ્યાં, એમ કહી સહુ પાયે લાગ્યાં ॥
પછી આપી સુંદર આસન, કર્યાં ભાત્ય ભાત્યનાં ભોજન ॥૨૪॥
બહુ હેતે જમાડ્યા જીવન, પછી પૂછયું પ્રભુને પ્રશન ॥
ક્યારે આવશે બાઈયુંનો સંઘ, આજ રાખ્યો ભલો તમે રંગ ॥૨૫॥
ક્યારે આવશે મુનિનો સાથ, એવું સાંભળીને બોલ્યા નાથ ॥
સંઘ સરવે આવશે કાલ્ય, વણતેડ્યા નહિ આવે મરાલ ॥૨૬॥
ત્યારે જ બોલ્યા જોડી હાથ, સર્વે તેડાવો મુનિનો સાથ ॥
કોઈ વાતની નહિ આવે ખામી, તેહ તમારે પ્રતાપે સ્વામી ॥૨૭॥
પછી મહારાજે મુનિ બોલાવ્યા, સર્વે સંત તર્ત તિયાં આવ્યા ॥
આવ્યા સંઘ ને આપ્યા ઉતારા, મુનિ ઉતરિયા પુરબારા ॥૨૮॥
કરી ચાલતી રૂડિ રસોયું, પાછું વાળી વાવરતાં ન જોયું ॥
માગે જળ તિયાં આપે ઘૃત, જેવું જોઈએ તેવું મળે તુર્ત ॥૨૯॥

કોઈ વાતની ખોટ્ય ન આવે, જમે જન જેને જેવું ભાવે ॥
જેમ જેમ જમે મુનિ જન, તેમ તેમ રાજી થાય મન ॥૩૦॥
સંત સર્વે થયા સુખાળા, નાથ નિર્ખિ મગન મરાળા ॥
થાય આખો દિવસ દર્શન, હોય અતિ ઉત્તર પ્રશન ॥૩૧॥
કરે વાલો વાત અતિ ભાણી, સુણી મગન થાય નરનારી ॥
એમ વીતિ ગયા દિન સોળ, આવ્યો નજીક ઉત્સવ ફુલદોલ ॥૩૨॥
આવ્યા દેશ–પ્રદેશના સંઘ, કરવા દર્શન મને ઉમંગ ॥
મનુષ્ય ન માયાં ગામ મોઝાર્ય, સર્વે ઉતરિયાં પુરબાર્ય ॥૩૩॥
તિયાં મોટો કર્યો એક મંચ, બહુ મંગાવ્યો રમવા સંચ ॥
કેસુ કેશર ગુલાલ ઘણો, કાઢ્યો રંગ તે પતંગતણો ॥૩૪॥
પછી મુનિને કહે મહારાજ, ગાઓ રબી ઉભા થઈ આજ ॥
ત્યારે મુનિ થયા છે હુલાસ, રચ્યો રંગભર સુંદર રાસ ॥૩૫॥
જોયા રમતાં જીવને જન, પોતે કર્યું રમવાનું મન ॥
સુંદર પહેરી સારો સુરવાળ, ઝગે જરકશી જામાની ચાળ ॥૩૬॥
શીશ બાંધિ છે પાઘ સોનેરી, ઉઠ્યા આપે કમર કશિ કરી ॥
આવ્યા સખામાં સુંદરશ્યામ, રમે રંગભર પૂરણકામ ॥૩૭॥
કરે લટકાં વજાડે તાળી, શોભે સંત મધ્યે વનમાળી ॥
વાજે વાજિંત્ર ઢોલ નગારાં, પૂરે સ્વર શરણાઈ સારા ॥૩૮॥
રમે રસિયોજી રંગ રેલ, છોગાવાળો છબિલો છેલ ॥
જોઈ જન કરે જેજેકાર, નિર્ખે નભે અમર અપાર ॥૩૯॥
ખેલ અલૌકિક ખૂબ મચાવ્યો, જોઈ જનને આનંદ આવ્યો ॥
રમે નાથ સાથે નવ્ય હારે, કોયે વચ્ચમાં પડી ન વારે ॥૪૦॥
જાણું અખંડ ખેલ મંડાણો, નહિ આળશે એમ જણાણો ॥
ત્યારે વાલ્યમે વાત વિચારી, આજ સર્વે જાશે જન હારી ॥૪૧॥
ત્યારે કેમ રમશે એ કાલ્ય, એવું જાણી વાલે કરી વાલ્ય ॥
સંતો આળસો આજ રમત્ય, કાલ્ય રમવાની રાખો હિંમત્ય ॥૪૨॥
કરી એટલી લીલા એ દને, જન પોતાના સાથે જીવને ॥
એમ રંગે વહી ગઈ રાત્ય, પોઢિ પ્રભુ જાગ્યા પરભાત્ય ॥૪૩॥
આવી ઢોલિયે બેઠા ગોવિંદ, કહે લાવો પૂજા મુનિવૃન્દ ॥

પછી સંત લાવ્યા પૂજા સારી, અત્તર કેશર ચંદન ઉતારી ॥૪૪॥
આવી ચરચ્યું વાલાને અંગે, ચરચ્યાં ચરણ અતિ ઉમંગે ॥
તિયાં મંગાવ્યો રંગ સોરંગ, નાખ્યો અલબેલે સખાને અંગ ॥૪૫॥
બહુ મચાવી રંગની ઝડી, નાખે ગુલાલ ભરે આંખડી ॥
પછી સખે લિધો રંગ હાથે, નાખ્યો અલબેલાજીને માથે ॥૪૬॥
ત્યારે ઘાંઘા થયા ગિરિધારિ, કરી તર્ત ઘોડે અસવારી ॥
પછી પધારિયા પુરબાર્ય, સંગે સખા હજારો હજાર ॥૪૭॥
આવી બેઠા છે મંચ મહારાજ, કહે સાંભળો સહુ મુનિરાજ ॥
લાવો રંગ છાંટું મારે હાથે, જેજે જન રહ્યા તેને માથે ॥૪૮॥
પછી રંગ લઈ અલબેલે, છાંટ્યો સહુને ઉપર છેલે ॥
પછી ભરી ગુલાલની ઝોળી, નાખિ નાથે રંગી સંત ટોળી ॥૪૯॥
ઉડે ગુલાલ અંબર છાયો, ચડી ગર્દમાં સૂર છૂપાયો ॥
પછી મહારાજ કહે મુનિરાય, હવે રમો પરસ્પર માંય ॥૫૦॥
સારો રંગ ભરાવ્યો છે હોજે, બેઉ ટોડા કરી રમો મોજે ॥
પછી સખા થયા સાવધાન, મચ્યો ખેલ જુવે ભગવાન ॥૫૧॥
ચાલે પરસ્પર પીચકારી, ઉડે રંગ સોરંગના વારી ॥
જાણું આવિયો મેઘ અષાડે, ચાલ્યાં પૂર ભર્યાં નીર ખાડે ॥૫૨॥
મચિ ઝડિ ચાલ્યો રંગ રેલી, થયો કિચ રચિ જાણું એલી ॥
એમ રમે મુનિ માંહો માંય, વાજે બહુ વાજિંતર ત્યાંય ॥૫૩॥
હોડા હોડમાં કોઈ ન હારે, જિત્યા જિત્યા ત્યાં શબ્દ ઉચ્ચારે ॥
એમ ખૂબ મચાવિયો ખેલ, જોઈ એમ બોલ્યા અલબેલ ॥૫૪॥
સંતો રાખો રાખો રમવાનું, થાય છે અવેર જમવાનું ॥
ચાલો નાવાને સરવે સાથ, એમ કહ્યું વજાડિને હાથ ॥૫૫॥
પછી આપે કરી અસવારી, ચાલ્યા સખા સંગે સુખકારી ॥
પોતે પહેર્યાં હતાં વસ્ત્ર અંગે, તે તો સર્વે રંગાણાં'તાં રંગે ॥૫૬॥
આપ્યાં ઉતારી ઝિણાભાઈને, એમ આવિયા નાથ નાઈને ॥
પછી જને કરાવ્યાં ભોજન, ઘડી પોઢિ ને જમ્યા જીવન ॥૫૭॥
મુનિ કાજે મોદક મોતૈયા, કરિ રાખ્યા'તા સારા સેવૈયા ॥
તે પીરસ્યા પંગત્યમાં નાથ, જન જમાડિયા નિજહાથ ॥૫૮॥

અતિ આનંદે જમિયા જન, તોય ખાતાં ખૂટ્યું નહિ અન્ન ॥
પછી મોદક લઈ મુરારી, આપ્યા સર્વે સંઘને સંભારી ॥૫૯॥
એમ લીલા કરી અલબેલે, કરાવી ઝિણેભોયે એકિલે ॥
આપ્યાં સહુને સુખ અનેક, કરી લીલા તે કહી કાંયેક ॥૬૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણ મધ્યે શ્રી હરિચરિત્રે શ્રીજી મહારાજે પંચાળે ફુલદોલનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે અઠયાસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૮॥

પૂર્વછાયો એટલી લીલા ત્યાં કરી, પછી પધાર્યા પાંચાળ ॥
અનંત જીવ ઉદ્ધારવા, ફરે દેશો દેશ દયાળ ॥૧॥
ચોપાઈ પછી ત્યાંથી ચાલ્યા સુખકારી, આવ્યા માણાવદર મુરારી ॥
રહિ રાત્ય ને કર્યાં ભોજન, પછી ત્યાંથી પધાર્યા જીવન ॥૨॥
કરી ગામ ગણોદે વિશ્રામ, આવ્યા જાળિયે સુંદરશ્યામ ॥
તિયાં જમિયા સંતે સહિત, જને જમાડિયા કરી પ્રીત ॥૩॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા અવિનાશી, શોભે સુંદર રાત્ય ઉજાશી ॥
કર્યો વાટમાં કાંઈક ઢાળ, આવ્યા દૂધિવદર દયાળ ॥૪॥
સુંદર શીરાની કરી રસોઈ, જમ્યા જન સંઘે હતા સોઈ ॥
પછી સુંદર સાંઝની વેળે, ચાલ્યા નાથ સંઘ લઈ ભેળે ॥૫॥
ચાલતાં વીતિયા ચારે જામ, આવ્યા બંધિયે સુંદરશ્યામ ॥
રહ્યા રજની આનંદે અતિ, આવ્યા પિપલિયે પ્રાણપતિ ॥૬॥
હરિભક્તે જમાડ્યા ત્યાં હેતે, સર્વે મુનિ ને સંઘ સમેતે ॥
ત્યાંથી ચાલિયા સુંદરશ્યામ, કર્યો રાયપુરે વિશરામ ॥૭॥
ત્યાંથી આવિયા ગામ વાંકિયે, એમ ગામોગામ દર્શન દિયે ॥
ત્યાંથી આવિયા ગઢડામાંય, દિન ત્રણ રહ્યા પોતે ત્યાંય ॥૮॥
પછી ત્યાંથી ચાલિયા દયાળ, આવ્યા કારિયાણિયે કૃપાળ ॥
પછી નાથે કહી એમ વાત, સંતો તમે જાઓ ગુજરાત ॥૯॥
સારી મૂરતિયું સુખદાઈ, પધરાવશું વરતાલમાંઈ ॥
તેને અર્થે કરાવો મંદિર, સારું સરસ સહુથી સુંદર ॥૧૦॥
તેની રીત્ય સમજાવી કઈ, જાઓ આદરો ત્યાં તમે જઈ ॥

આપી આગન્યા સંત સધાવ્યા, પોતે ગામ ગઢડામાં આવ્યા ॥૧૧॥
ત્યાંથી પધાર્યા કચ્છ ભુજ ભણી, કરવા પ્રતિષ્ઠા નરવીર તણી ॥
દિધાં સહુ દાસને દરશન, પ્રભુ જન પર છે પ્રસન્ન ॥૧૨॥
પછી ભાવેશું ભુજનગર, બેસારિયા નારાયણ નર ॥
આવી મુહૂર્તમાં મન ગમી, વૈશાખ સુદિ કહીએ પંચમી ॥૧૩॥
તેદિ નરનારાયણ રાય, બેસાર્યા ભુજનગર માંય ॥
એમ કરી બહુ શુભ કામ, પછી પધાર્યા ગઢડે ગામ ॥૧૪॥
અતિ દયાળુ દયા અપાર, અતિ કૃપાળુ કૃપા ભંડાર ॥
કરે આચરણ જે જે મહારાજ, તેતો સહુ જીવને સુખકાજ ॥૧૫॥
કરે ચરિત્ર નવલાં નિત્ય, જન રાખે ચિંતવિને ચિત્ત ॥
દાસ ઉપર છે દયા અતિ, સુખસાગર શ્યામ મૂરતિ ॥૧૬॥
દિયે દાસને દર્શન દાન, જન જુવે ભાવે ભગવાન ॥
કરે વાત નિત્ય પ્રત્યે નવી, સુણી આશ્ચર્ય થાય અનુભવી ॥૧૭॥
લિયે સુખ અલૌકિક સહુ, એવી વાતો કરે વાલો બહુ ॥
એમ આનંદમાં દિન જાય, જન ગુણ ગોવિંદના ગાય ॥૧૮॥
જાય જુગ તે પળ સમાન, નિત્યે ભેળા રહેતા ભગવાન ॥
એમ કરતાં આવી અષ્ટમી, કૃષ્ણજન્મ તિથિ મનગમી ॥૧૯॥
મોટા ઉત્સવનો એહ દન, તેડ્યા સમૈયા પર મુનિજન ॥
આવ્યા સંત સહુનાં મંડળ, મોટા યુક્ત જે અતિ અમળ ॥૨૦॥
આવી લાગ્યા પ્રભુજીને પાય, સ્પર્શિ પદ ને મોદ ન માય ॥
વાલે અતિ વાલ્યપે બોલાવ્યા, સંતો સમૈયા પર ભલે આવ્યા ॥૨૧॥
સંતો સર્વે આવ્યા તમે મળી, રખે રહી જાય કોઈ મંડળી ॥
સંત કહે આવ્યો સહુ સાથ, દેશપ્રદેશે હશે કોઈ નાથ ॥૨૨॥
કહે નાથ તે આવશે સોઈ, એમ કહી કરાવી રસોઈ ॥
થઈ ચાલતી રૂડી રસોઈ, જમે જન મગન મન હોઈ ॥૨૩॥
એમ કરતાં વીત્યાં દિન ચાર, આવી અષ્ટમી શુભ તે વાર ॥
રહ્યા વ્રત મુનિ સહુ મળી, સાંખ્યયોગી બાઈયોની મંડળી ॥૨૪॥
ચાલ્યા નાવા નાથ સાથે લઈ, નાહ્યા નિર્મળ જળમાં જઈ ॥
નાઈ નિસરીને બોલ્યા નાથ, તમે સાંભળજ્યો સહુ સાથ ॥૨૫॥

હરિમંદિર સારુ હંમેશ, લેવો એકુકો પથ્થરો શીશ ॥
આજ અમે પણ એક લેશું, વાસુદેવની ભક્તિ કરીશું ॥૨૬॥
પછી સોનેરી પાઘને માથે, લીધો છે એક પથ્થરો નાથે ॥
એમ નાઈ આવ્યા નાથ ઘેર્ય, આવ્યો ભક્ત ભાવિક એ વેર્ય ॥૨૭॥
જાતિ વૈશ્ય વેણી ભાઈ નામ, લાવ્યા પૂજા પૂજવાને શ્યામ ॥
કાજુ કનક કડાંની જોડ, અર્પિ નાથ હાથે પૂર્યા કોડ ॥૨૮॥
પછી મુનિ મળી રચ્યો રાસ, રમ્યા સંત સંગે અવિનાશ ॥
એમ કર્યો ઉત્સવ આનંદે, લિધું સુખ મળી મુનિવૃંદે ॥૨૯॥
વળતો આવ્યો નવમીનો દન, જેને કર્યાં સુંદર ભોજન ॥
મુનિ કાજે મોદર મોતૈયા, કર્યા કાજુ જાય નહિ કહ્યા ॥૩૦॥
પોતે પીરસે પ્રભુજી હાથે, અતિ હેતે નિજજન માથે ॥
લઈ મોદક મનવાર્ય કરે, કડી વડી ફુલવડી ફરે ॥૩૧॥
કાઢ્યાં દૂધ સાકર ઉજળી, ફરે ઉપર ભાતમાં વળી ॥
એમ જુક્તે જમાડિયા દાસ, પછી એમ બોલ્યા અવિનાશ ॥૩૨॥
સુણો સંત સહુ જનવૃંદ, રહો ચોમાસું કરો આનંદ ॥
ક્યાંયે માગવા ન જાવું અન્ન, કરવું દરબારમાંથી ભોજન ॥૩૩॥
એવી સુણી વાલ્યમની વાત, સર્વે સંત થયા રળિયાત ॥
નિત્ય દયાળુ દર્શન દિયે, નિર્ખિ નાથ જન સુખ લિયે ॥૩૪॥
તિયાં વરષે ગર્જનાયે ઘન, બોલે મોર બપૈયા મગન ॥
બોલે દાદુર અતિ આનંદે, જાણું ધન્ય માંડી મુનિવૃન્દે ॥૩૫॥
ઝળકે વીજળી વારમવાર, વરસે મેઘ વળી એકધાર ॥
નદીએ આવ્યાં નવલાં જળ, અતિ સુંદર સારાં અમળ ॥૩૬॥
નિત્યે નાવા જાય ત્યાં નાથ, સર્વે સંગ લઈ મુનિ સાથ ॥
નાહી પાછા વળે જન જ્યારે, લિયે એક એક શિલા ત્યારે ॥૩૭॥
તેણે કરી શોભે જન ઘણું, જાણું સૈન્ય ચાલ્યું રામતણું ॥
તેને દેખિ દાઝે દુષ્ટ છાતિ, જે કોઈ હોય રાવણની જાતિ ॥૩૮॥
દૈત્ય દૈત્યતણો ધર્મ પાળે, સાધુ સાધુનો ધર્મ સંભાળે ॥
સંત સદા સુખી દલમાંઈ, એવી વાત ગણે નહિ કાંઈ ॥૩૯॥
સુણે વાલ્યમ મુખની વાત, સંશય શોકની ન રહે જાત ॥

નિત્ય વાત નવિ નવિ થાય, સુણિ આનંદમાં દિન જાય ॥૪૦॥
એમ કરતાં સુખ વિલાસ, વહિ ગયો છે ચાતુર માસ ॥
આવ્યા દશરા દીવાળીના દન, કરવો ઉત્સવ કહે ભગવન ॥૪૧॥
અન્નકોટનો ઉત્સવ કહ્યું, આવ્યા સતસંગી તિયાં સહુ ॥
હતો સમીપે સંતસમાજ, રચિ દીપમાળા મુનિરાજ ॥૪૨॥
બળે દિવા હજારે હજારું, થિયો પ્રકાશ ગયું અંધારું ॥
બેઠા અલબેલો તિયાં આવી, મનોહર મૂર્તિ મન ભાવી ॥૪૩॥
શોભે વસ્ત્ર આભૂષણ અતિ, જનમન હરણ મૂરતિ ॥
હસિ હસિ જુવે જન સામું, પૂરે જનના મનની હામું ॥૪૪॥
પરમ આનંદમાં દન પળતા, આવ્યો અન્નકોટ દન વળતા ॥
પર્યો અન્નકોટ અતિ અન્ને, લેહ્ય ચોસ્ય ને ભક્ષ્ય ભોજને ॥૪૫॥
કહેતાં પાર ન આવે પાકનો, તાજી ભાજી સીમા નહિ શાકનો ॥
હેતે જમ્યા પોતે જનહાથ, પછી જમાડિયા મુનિસાથ ॥૪૬॥
કસી કમ ઉઠિયા હરિ, મોટિ પંગતિ મુનિની કરી ॥
લિધા માતૈયા લાડવા લાલે, માગે એક તિયાં ત્રણ આલે ॥૪૭॥
સાટા પેંડા જલેબી ને ખાજાં, દળ મગદળ મેશુબ ઝાઝાં ॥
સેવ સુવાળી લાપસી શિરો, ફરે કંસાર સાકર કેરો ॥૪૮॥
બહુ હવેજે ભજિયાં બણ્યાં, કળિ ગાંઠિયા ફુલવડી ચણ્યાં ॥
સુંદર શાક પિરસ્યાં પંગત્યે, એમ જમાડ્યા જન જુગત્યે ॥૪૯॥
પછી નાથ કહે સુણો વાત, હવે જાયે સહુ ગુજરાત ॥
આવી પ્રબોધની દિન થોડે, ચાલો સહુ જોઈએ મળી જોડે ॥૫૦॥
લક્ષ્મીજી ને નારાયણ આપ, થાશે વરતાલે તેહનો સ્થાપ ॥
કરી એટલી આગન્યા વાલે, થઈ મગન માની મરાલે ॥૫૧॥
રાખ્યા સંત પાસ સુખ દઈને, શ્રાવણ વદિ ચતુરથી લઈને ॥
ત્યાંથી રાખી મુનિની મંડળી, કાર્તિક સુદી બીજ લગે વળી ॥૫૨॥
કર્યો ઉત્સવ એટલા દન, જમ્યા મુનિ ભાવતાં ભોજન ॥
ધન્ય જયા લલિતા બે જન, જેણે પ્રભુને કર્યા પ્રસન્ન ॥૫૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે ભુજ વૈશાખ સુદિ

પંચમીને દિવસ નરનારાયણ પધરાવ્યા ને ગઢડે અન્નકોટનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે નેવાસિમું પ્રકરણમ્ ॥૮૯॥

પૂર્વછાયો ચાલ્યા પછી ગઢડા થકી, સંઘ લઈને સુંદરશ્યામ ॥
ભક્ત ભાવિક બોટાદમાં, રહ્યા રાત્ય એક એહ ઠામ ॥૧॥
ચોપાઈ પછી ત્યાંથી ચાલ્યા સંઘ સાથ, આવ્યા સુંદરિયાણે શ્રીનાથ ॥
જમી જન જીવન સધાવ્યા, જઈ વાગડ અણિયાળી આવ્યા ॥૨॥
રહે જસકે રોજકે જન, દિધાં દયાળે તેને દર્શન ॥
પછી રહ્યા કમિયાણે નાથ, જાણી જખમ જનનો હાથ ॥૩॥
જમી બોરુ રહ્યા ગળિયાણે, આવ્યા વરતાલમાં સંધ્યા ટાણે ॥
દીધાં દાસને દર્શન દાન, નિર્ખ્યા જને ભાવે ભગવાન ॥૪॥
પછી જન બોલ્યા જોડી હાથ, ભલે આવ્યા અનાથના નાથ ॥
બહુ દિનના હતા પિયાસી, દીધાં દર્શન આજ અવિનાશી ॥૫॥
એમ કહી બેઠા સનમુખ, નાથ નિરખી નિગમ્યાં દુઃખ ॥
જને રસોઈ કરાવી ભલી, જમ્યા તેમાંથી નાથ રોટલી ॥૬॥
પાસે હતા મુનિ બે મરાળ, આપ્યો અલબેલે તેને થાળ ॥
પછી પોઢિયા પ્રાણજીવન, જાગ્યા બ્રાહ્મ મુહૂર્તે ભગવન ॥૭॥
કરી દાતણ ને સ્નાન કીધાં, પછી દાસને દર્શન દીધાં ॥
પછી શ્રીનારાયણની મૂર્ત, જોઈ વખાણી છે વળી અતિ ॥૮॥
પછી વડોદરા થકી જન, આવ્યાં હતાં કરવા દર્શન ॥
તેના સંઘમાં જઈને શ્યામ, દઈ દર્શન ને પૂરી હામ ॥૯॥
પછી જને કરાવ્યાતા થાળ, જમ્યા દયા કરીને દયાળ ॥
પછી શાલ દુશાલ અંગરખી, હાથે પહેરાવ્યાં હરિને હરખી ॥૧૦॥
ધૂપ દીપ ઉતારી આરતી, પછી કર જોડી કરી વિનતિ ॥
ભલે પ્રકટ્યા પ્રાણઆધાર, અમ જેવાનો કરવા ઉદ્ધાર ॥૧૧॥
આજે સુફળ થયો જનમ, મળ્યા પ્રકટ પુરુષોત્તમ ॥
હવે છીએ તમારાં હો નાથ, કુળ કુટુંબ અમે સહુ સાથ ॥૧૨॥
પછી નાથ કહે નિર્ભય રહીએ, છો અમારાં ઝાઝું શું કહીએ ॥
કહી એટલું ચાલિયા નાથ, ગયા ચોતરે સહુ જન સાથ ॥૧૩॥
તિયાં કર્યા ઉત્તર પ્રશન, સુણિ સહુ જન થયા મગન ॥

એવી વાત કરી અવિનાશે, સુણિ અતિ હેતે કરી દાસે ॥૧૪॥
એવી વાત થાય નિત્ય નિત્ય, સાંભળે જન દઈ મનચિત્ત ॥
સારા સુંદર વરષમાંય, કાર્તિક સુદી દ્વાદશી કહેવાય ॥૧૫॥
તેદિ મુહૂર્ત જોઈ શુભ અતિ, સ્થાપી શ્રીનારાયણની મૂરતિ ॥
વેદ વિધિ કરી વિપ્રજને, પધરાવ્યા પ્રભુ શુભ દને ॥૧૬॥
લક્ષ્મીનારાયણ સુખદાય, સ્થાપ્યાં મધ્યના મંદિરમાંય ॥
ભક્તિ ધર્મ પોતાનું સ્વરૂપ, સ્થાપ્યું ઉત્તર ડેરે અનૂપ ॥૧૭॥
રાધા ને વૃન્દાવન વિહારી, પાસે પોતાની મૂરિત સારી ॥
કર્યો દક્ષિણ ડેરામાં સ્થાપ, નિજજનના ટાળવા તાપ ॥૧૮॥
તિયાં વરત્યો છે જયજયકાર, ધન્ય ધન્ય બોલે નરનાર ॥
પછી જમાડિયા વિપ્રજન, આપ્યાં મનવાંછિત ભોજન ॥૧૯॥
દિધી દક્ષિણા વસ્ત્ર રૂપૈયા, તેણે વિપ્ર રાજી મન થયા ॥
પછી પાંચ દિવસ પોતે રહ્યા, ત્યાંથી વસોએ વાલો આવિયા ॥૨૦॥
વસે વસોમાંહિ જન ઘણાં, સર્વે પ્યાસિ પ્રભુ દર્શન તણાં ॥
તેને ઘરોઘર જઈ નાથ, દઈ દર્શન કર્યા સનાથ ॥૨૧॥
પછી સંગે હતા મુનિજન, તેને કાજે કર્યાતાં ભોજન ॥
તેતો પિરસિયાં પોતે વળી, જમાડી સહુ સંત મંડળી ॥૨૨॥
પછી ઘોડે થયા અસવાર, કર્યો મુનિને નમસ્કાર ॥
મુનિ રહેજ્યો આનંદમાં તમે, મળશું વેલા વેલા વળી અમે ॥૨૩॥
એમ કહી ચાલ્યા ભગવાન, સર્વે સંત થયા શોકવાન ॥
અહો બહુ દન રાખ્યા સાથ, આજ ગયા વિજોગીને નાથ ॥૨૪॥
અહો નિત્યે થતાં દરશન, એક હતા એવા પણ દન ॥
આજ મૂકિને ચાલ્યા મોહન, હવે ક્યારે થાશે દરશન ॥૨૫॥
એમ કહી અકળાણા અતિ, પછી અંતરે ધારી મૂરતિ ॥
થયા સચેત સહુ મુનેશ, ગયા ફરવા દેશપ્રદેશ ॥૨૬॥
તેદ જમતા પાન બીડી નાથ, તે જમાડતો હું મારે હાથ ॥
ત્યાંથી આવ્યા વટામણ ગામ, રહ્યા રાત્ય ત્યાં સુંદરશ્યામ ॥૨૭॥
જમી જાખડેથી કમિયાળે, દિધાં દર્શન જનને દયાળે ॥
રહિ રાત્ય ચાલ્યા ત્યાંથી નાથ, લઈ મુક્તાનંદજીને સાથ ॥૨૮॥

ગાંફ ખડર્ય ઝિંઝર્ય રહ્યા જાણી, ત્યાંથી કુંડળ ને કારિયાણી ॥
પછી આવ્યા ગઢડે મહારાજ, કરી અલબેલો એહ કાજ ॥૨૯॥
તિયાં રહ્યા રાજી થઈ આપે, દિયે દર્શન ને દુઃખ કાપે ॥
જન જમાડે પ્રભુને પ્રીત્યે, જમે પાન બીડી પોતે નિત્યે ॥૩૦॥
જમ્યા પાન દિન પચવિશ, પછી ન જમિયા જગદીશ ॥
ત્યાર પછી રહ્યા દિન દશ, લિધો અભાગિયે અપજશ ॥૩૧॥
પછી દુષ્ટની દુષ્ટતા જાણી, પ્રભુ પધારિયા કારિયાણી ॥
તિયાં રહ્યા દન દોયચાર, પછી આવ્યા ગઢડા મોઝાર ॥૩૨॥
ગઢડામાં રહે ઘણું ઘણું, ધન્ય ભાગ્ય એ ભૂમિકાતણું ॥
એક રહી ગઈ વાત અનુપ, સુણ્યા સરખિ છે સુખરૂપ ॥૩૩॥
આગે આવ્યાં'તાં અયોધ્યાવાસી, તેની વાત મેં નોતિ પ્રકાશી ॥
તેહ હવે કહું છું વિસ્તારી, સુણિ સુખ પામે નરનારી ॥૩૪॥
અનુક્રમે મળી કે ન મળી, પણ કહેવી છે વાત સઘળી ॥
રાપ્રતાપ ને ઈચ્છારામ, તેતો રહ્યા હતા નિજધામ ॥૩૫॥
તિયાં સંતે વત જઈ કરી, તમારે ઘેર પ્રકટ્યા હરિ ॥
કહિ એંધાણી સહિત વાત, આવી પ્રતીતિ થયા રળિયાત ॥૩૬॥
એવું સુણિ ચાલ્યા તતકાળ, વૃદ્ધ જોબન ને નાનાં બાળ ॥
સંગે લઈ અશ્વ ને પાલખી, આવ્યાં સહજમાં ન થયાં દુઃખી ॥૩૭॥
પશ્ચિમ ખંડમાં પંચાળ દેશ, જિયાં હરિ વિચરે હંમેશ ॥
કાજુ ગામ વરતાલ્ય જાણી, પોતે હતા ત્યાં સારંગપાણી ॥૩૮॥
તિયાં આવ્યાં અયોધ્યાના વાસી, સામા જઈ મળ્યા અવિનાશી ॥
કાર્તિક માસ સુદી ચતુરથી, તેદિ આવ્યાં અયોધ્યાપુરથી ॥૩૯॥
આવ્યાં અયોધ્યાવાસી એ દન, કર્યાં મહારાજનાં દરશન ॥
મળી લળી લાગ્યાં સહુ પાય, ચાલ્યાં નીર તે નયણામાંય ॥૪૦॥
કરી રુદન ચરણ ન મૂકે આંખ્યમાંહિથી આંસુ ન સૂકે ॥
હેતે હિબસે વિયોગ દુઃખે, ભાંગ્યા અક્ષર બોલે છે મુખે ॥૪૧॥
હે મહારાજ આવું કેમ કીધું, ચાલ્યા ફરિને દર્શન ન દીધું ॥
જેમ દર્શન ન દીધું દયાળ, તેમ પાછિ ન લીધી સંભાળ ॥૪૨॥
શિયો વાંક અમારો હો નાથ, ચાલ્યા અમને કરી અનાથ ॥

વાલા તમે અમને વિસાર્યા, અમે વિલખિ વિલખિ હાર્યા ॥૪૩॥
તમે ચાલ્યા ત્યાંથી જગદીશ, તેને વર્ષ થયાં અઠ્યાવિશ ॥
તેમાં એક સન્દેસો ન કહાવ્યો, એવડો શિયો અભાવ આવ્યો ॥૪૪॥
હશે વાંક વાલાજી અમારો, એમાં દોષ નથી જો તમારો ॥
હશે અપરાધ અમારા નાથ, જોશોમા એમ કહી જોડ્યા હાથ ॥૪૫॥
નાથ કહે નથી દોષ તમારો, છે સ્વભાવ એવોજ અમારો ॥
જિયાં રહીએ તિયાં હળીમળી, વિસાર્યા ન સંભારીએ વળી ॥૪૬॥
હોય હરિમાંહિ હેત જેને, અમે નિત્ય સંભારું છું તેને ॥
બીજા સાથે છે થોડેરું હેત, એમ બોલ્યા કરુણાનિકેત ॥૪૭॥
જેમ હતું પોતાનું વર્તન, તેમ જણાવી દીધું જીવન ॥
એમ મળ્યા સંબંધિને શ્યામ, પામ્યા અયોધ્યાવાસી આરામ ॥૪૮॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવની પ્રતિષ્ઠા કરી ને ત્યાં અયોધ્યાવાસી આવ્યા એ નામે નેવુમું પ્રકરણમ્ ॥૯૦॥

પૂર્વછાયો અયોધ્યાવાસી આવિયા, હરિપ્રસાદનો પરિવાર ॥
સંબંધી શ્રીમહારાજનાં, સતસંગનો શણગાર ॥૧॥
ચોપાઈ થયાં રાજી અયોધ્યાનાં વાસી, નયણે નિરખ્યા શ્યામ સુખરાશી ॥
પછી સંગે તેડી તેને શ્યામ, આવ્યા પ્રભુજી ગઢડે ગામ ॥૨॥
તેને આપ્યાં ઉતરવા ઘર, ઘણું ઘટિત સારાં સુંદર ॥
પછી કરી છે રૂડી રસોઈ, જમ્યા માવ ભાવ તેનો જોઈ ॥૩॥
પછી જમ્યા છે અયોધ્યાવાસી, વળતિ વાલમે વાત પ્રકાશી ॥
પૂછયાં દેશ નગર ને ગામ, પૂછયાં સર્વે ઠેકાણાં ને ઠામ ॥૪॥
પૂછયાં વન વાડી વૃક્ષ વટ, પૂછયાં નદી તળાવ ને તટ ॥
પૂછયાં શહેર બજારો ને ઘર, પૂછયાં ત્યાગી ગૃહી નારી નર ॥૫॥
પૂછયાં હરિમંદિર ધર્મશાળા, પૂછયાં તીરથ ઘાટ સઘળા ॥
તેના આપી આપીને એંધાણ, કર્યાં સર્વે સ્થળનાં વખાણ ॥૬॥
પછી કહ્યું વાસી અયોધ્યાને, કાંઈક દિઠા સાંભળ્યા છે કાને ॥
સર્વે યથારથ નવ્ય જાણું, એમ કહીને જોડી છે પાણું ॥૭॥

પછી બોલ્યા આપે અવિનાશી, તમે સાંભળો અયોધ્યાવાસી ॥
જે જે સ્થળનાં લીધાં છે નામ, તેમાં ફરતાં અમે આઠું જામ ॥૮॥
રહેતા રમતા ઘટે તેનું જમતા, હતા નાના સહુને ગમતા ॥
પડી ટેવ તેણે બહુ ફરત, મોટી મોટી નદીઓ ઉતરતા ॥૯॥
રહેતા થોડું અમે ઘરમાંય, આજ ઈયાં કાલ વળી કયાંય ॥
હતું હેત હરિકથામાંઈ, બીજી વાત ન ગમતી કાંઈ ॥૧૦॥
ગમતા ભક્તિવાન ત્યાગી જ્ઞાની, ભૂંડા લાગતા દેહાભિમાની ॥
હતો સ્વભાવ ચટકીદાર, કઠણ વચન ન સહેતા લગાર ॥૧૧॥
હાંસી મશ્કરી ને ગમે કયારે, ઠઠા ઠિંગાઈશું વેર મારે ॥
જે કોઈ બેઠું હોય અમ પાસ, તેપણ કરી શકે નહિ હાસ ॥૧૨॥
અમે કહ્યો અમારો સ્વભાવ, એમ કહી રહ્યા મૌન માવ ॥
પછી બોલ્યા અયોધ્યા રહેનાર, એમાં નથી પ્રભુ ફેરફાર ॥૧૩॥
એમ કરતાં સાંભળતાં વાત, વહી ગઈ વિનોદમાં રાત ॥
પછી દવસ બીજે દયાળે, કહ્યું જે જે પૂછયું કૃપાળે ॥૧૪॥
સુત મામાનો મનછારામ, અતિ વૃદ્ધ જાણો બહુનામ ॥
તેને પૂછે છે સુંદર શ્યામ, કહો અમારાં કુળનાં નામ ॥૧૫॥
બાળપણમાં અમે નિસર્યા, કુળ કુટુંબનાં નામ વિસર્યા ॥
માટે કુળ પરંપરા જેહ, કહો પરિવાર સહિત તેહ ॥૧૬॥
ત્યારે બોલ્યાં અયોધ્યાના વાલસી, તમે સાંભળજ્યો સુખરાશી ॥
જે જે જાણ્યાં સાંભળ્યાં મેં નામ, તેમ કહું સુણો મારા શ્યામ ॥૧૭॥
પુન્યવાન પાંડે કન્હિરામ, રહે શર્વારે ઈટાર ગામ ॥
તેના સુત તે બાલકરામ, તેની ત્રિયા ભાગ્યમાની નામ ॥૧૮॥
તેના સુત એક શુભમતિ, દોષે રહિત દયાળુ અતિ ॥
નામ હરિપ્રસાદ તે કહીએ, તે તો ધર્મનો અવતાર લહીએ ॥૧૯॥
મોટા યશવાળા સહુ જાણે, સારા સ્વભાવ સહુ વખાણે ॥
એવા હરિપ્રસાદનો કહું, જેનાં પુન્યનો પાર ન લહું ॥૨૦॥
લુણાપારના ત્રવાડી કહીએ, બાલકૃષ્ણના કાલુ તે લહીએ ॥
તેને ઘેર છે ભવાની નાર્ય, તે તો અતિ પવિત્ર ઉદાર ॥૨૧॥
તેને ત્રણ સુત સુતા ત્રણ, તેહ કહું સુણો અશરણ શરણ ॥

વિશરામ સુબુદ્ધ ઘેલહિ, કાલુ સુત કહ્યા ત્રણ તેહિ ॥૨૨॥
ચંદન વસંતા ને બાળાબાઈ, કાલુ સુતા એ ત્રણ કહેવાઈ ॥
ચંદનપત પાંડે શરધાર, વસંતા પતિ બલધિધાર ॥૨૩॥
બાળા બાઈ જે નિશ્ચે ભગતિ, તેના હરિપ્રસાદજી પતિ ॥
કહું તેનો હવે પરિવાર, તમે સાંભળો પ્રાણઆધાર ॥૨૪॥
તેના સુત સુખરુપ ત્રણ, તમે સહિત ભવદુઃખ હરણ ॥
મોટેરા તે શ્રી રામપ્રતાપ, બીજા તમે શ્રીહરિજી આપ ॥૨૫॥
ત્રીજા ઈચ્છારામજી કહેવાય, જેની મોટપ કહી ન જાય ॥
બેઉ ભાઈ અતિશે ઉદાર, જેનો યશ ઉત્તમ અપાર ॥૨૬॥
સર્વે રીત્યે સુખિયા છ એહ, એક તમ વિના દુઃખી તેહ ॥
નીલકંઠ આવ્યા તમે આંઈ, બીજા કેડ્યે રહ્યા જે બે ભાઈ ॥૨૭॥
કહું તેનો હવે પરિવાર, તમન મળવા ઈચ્છતા અપાર ॥
રામપ્રતાપ ઘેરે સુવાસી, તે તો તમ વિના હતાં ઉદાસી ॥૨૮॥
તેના ત્રણ સુત એક સુતા, તેનાં નામ પરમ પુનિતા ॥
નંદરામ ને ઠાકોરરામ, ત્રીજા અયોધ્યાપ્રસાદ નામ ॥૨૯॥
સુતા ધનુબા નિરધાર, પાંડે જોખનનો પરિવાર ॥
નંદ ઘેર છે લક્ષ્મી નાર, રૌમશરણ સુત નિરધાર ॥૩૦॥
નારાયણપ્રસાદ હરિચંદ્ર, ચોથા સુત પણ છે સુંદર ॥
ઠાકોરરામ ઘેર શિવકુંવરી, રામસુખ સુત દો દીકરી ॥૩૧॥
અયોધ્યા ઘેર સુનંદા નાર, કહ્યો જોખનનો પરિવાર ॥
ઈચ્છારામ ઘેર વસુમતિ, જેને પ્રભુ માંહે પ્રીત્ય અતિ ॥૩૨॥
તેના પુત્ર પંચ પુન્યવાન, સુતા બેઉ તે કહું નિદાન ॥
ગોપાળજી રઘુવીર નામ, વૃન્દાવન વળી સીતારામ ॥૩૩॥
પાંચમો સુત નાથ બદરી, સુતા ફુલશ્રી ને ફુલઝરી ॥
ઈચ્છારામનો એ પરિવાર, ગોપાળજી ઘેર મેનાં નાર્ય ॥૩૪॥
રઘુવીરને ઘેર વિરજા, બાકી કહું હવે ત્રણ બીજા ॥
વૃન્દાવન ઘેર ઈન્દિરાવાસી, સીતારામ ઘેર ઈંદિરાસી ॥૩૫॥
એ હરિપ્રસાદ પરિવાર, ધર્મકુળ અતુલ ઉદાર ॥
કહેતાં સુણતાં તેહનાં નામ, થાય પવિત્ર પામિયે ધામ ॥૩૬॥

વળી એ દેશનાં જે રહેવાસી, તે પણ તમ વિના છે ઉદાસી ॥
રાત્ય દન સાંભરે છે બહુ, તમ વિના આતુર છે સહુ ॥૩૭॥
એમ કહ્યું મનછારામે, સુણિ લિધું છે સુંદર શ્યામે ॥
પછી પૂછી બીજી બહુ વાત, સુણી સહુ થયા રળિયાત ॥૩૮॥
એમ કરતાં કાંયેક દિન ગિયા, પછી વસંતના દિન આવિયા ॥
ત્યારે વાલ્યમે કર્યો વિચાર, તેડાવ્યા ત્યાં સંત મોટા ચાર ॥૩૯॥
કહે સહુ મળી જુઓ વિચારી, આ ગાદીના કોણ અધિકારી ॥
આવ્યું છે અમારા જાણ્યા માંઈ, તેમાં ફેર રહેશે નહિ કાંઈ ॥૪૦॥
રામપ્રતાપ ને ઈચ્છારામ, તેના સુત સારા સુખધામ ॥
એને આપું આ ગાદી અમારી, અતિ સારું છે જુઓ વિચારી ॥૪૧॥
જેવું અમારું કુળ મનાશે, તેને તુલ્ય બીજું કેમ થાશે ॥
ત્યારે સંત કહે સાચી વાત, આજ અમે થયા રળિયાત ॥૪૨॥
તમે કર્યા છે સંત જે ઘણા, તેમાં પણ નથી કાંઈ મણા ॥
પણ આ વાતનું ઉંડું મૂળ, કાંજે કાવે છે ધર્મનું કુળ ॥૪૩॥
પછી પૂછયું પરસ્પર બહુને, ગમી વાત હૈયામાં સહુને ॥
પછી વીત્યાં થોડા ઘણા દન, આવ્યા વરતાલે જગજીવન ॥૪૪॥
સર્વે સંબંધી લેઈ સંઘાથ, આવ્યા ઉત્સવ કરવા નાથ ॥
કર્યો અન્નકોટ ઉત્સવ આવી, પ્રબોધની તે ભલી ભજાવી ॥૪૫॥
કિધા દત્તપુત્ર પોતે દોય, અવધપ્રસાદ રઘુવીર સોય ॥
આપી ગાદી આચારજ કીધા, તેને મંદિર દેશ વહેંચી દીધા ॥૪૬॥
કરી દીધું ચોખું એમ આપે, કેડયે કોઈ કેને ન સંતાપે ॥
એવી રીત્યે કરી એહ કામ, પછી પધાર્યા ગઢડે ગામ ॥૪૭॥
સર્વે દાસને દર્શન દિધાં, કરી વાત કૃતારથ કિધાં ॥
નિત્ય નિર્ખે મૂર્તિ મનગમતી, ત્યાંતો આવી વસંત પંચમી ॥૪૮॥
લાવ્યા ગુલાલ ને રંગ ઘણો, કર્યો સામાન રમવાતણો ॥
અતિ આનંદે ભર્યા છે નાથ, નાખે છે રંગ પોતાને હાથ ॥૪૯॥
રેડે રંગ ને નાખે ગુલાલ, તેણે સખા થયા સહુ લાલ ॥
સખે નાખ્યો છે નાથને રંગ, તેણે શોભે છે શ્યામનું અંગ ॥૫૦॥
સર્વે વસ્ત્ર થયાં રંગે રાતાં, જોઈ જન તૃપ્ત નથી થાતાં ॥

પછી નાવાને ચાલિયા નાથ, સર્વે સખા લઈ પોતા સાથ ॥૫૧॥
નાહી આવી જમ્યા નાથ જન, કર્યો ઉત્સવ થઈ પ્રસન્ન ॥
એમ આપે છે જનને આનંદ, ઘણે હેતે શ્રીસહજાનંદ ॥૫૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે અયોધ્યાપ્રસાદજીને તથા રઘુવીરજીને આચાર્ય કર્યા ને વસંત પંચમીનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે એકાણુંમું પ્રકરણમ્ ॥૯૧॥

પૂર્વછાયો ત્યાર પછી એક સમે, બેઠા સભામાંહી શ્યામ ॥
દિયે દર્શન દાસને, હરિજનની પૂરે હામ ॥૧॥
મીઠી મિટે માવજી, જ્યારે જોયા સરવે જન ॥
દોષે રહિત દસ દેખી, પોતે થયા પ્રસન્ન ॥૨॥
પછી પ્રભુજી બોલિયા, તમે સાંભળજ્યો સહુ જન ॥
આપણે સહુ ઉદ્ધવના, તેને કરવું તીર્થ અટન ॥૩॥
મુનિ સંન્યાસી ત્યાગિ ગૃહી, સુણો અવધ્યવાસી આપ ॥
જાઓ શ્રી દ્વારામતિ, નાહી લહી આવો સહુ છાપ ॥૪॥

ચોપાઈ મળે તિર્થે મોટા મુનિજન, થાય રામકૃષ્ણનાં દર્શન ॥
મારકન્ડેય ધૌમ્ય લોમશ, ધર્માદિ કરે તીર્થ અવશ ॥૫॥
સર્વે તીર્થ છે સુખરૂપ, તેમાં પણ દ્વારિકાં અનુપ ॥
તમે અવધ્યવાસિ રહો દૂર, માટે જાવું તમારે જરૂર ॥૬॥
જેદિ થયો યાદવનો નાશ, પરસ્પર લડી પરભાસ ॥
તેદિ સમુદ્રે જળ હિલોળી, કૃષ્ણભુવન વિના પુરી બોળી ॥૭॥
કુળ સંહારી શ્રીકૃષ્ણ પોતે, રહ્યા નિજ ઘેર નાથ ગુપતે ॥
માટે મોટું તીર્થ દ્વારામતિ, જિયાં અખંડ રહે યદુપતિ ॥૮॥
માટે ગૃહી ત્યાગીને ત્યાં જાવું, વિધિ સહિત ગોમતીમાં ન્હાવું ॥
યથા યોગ્ય દાન તિયાં દેવું, સત્પુરુષ પૂજી ફળ લેવું ॥૯॥
એમ સર્વેને આગન્યા કિધી, નિજદાસને શિક્ષા એ દીધી ॥
પછી કૌશલવાસીને કહ્યું, નિશ્ચે તમારે જાવાનું થયું ॥૧૦॥
મનછારામ નંદરામ દોય, જાઓ ગોપાળ સુફળ સોય ॥
પ્રથમ પહેલા શ્રી રામપ્રતાપ, તે પણ ગયાતા દ્વારકાં આપ ॥૧૧॥

ઉદ્ધવ સંપ્રદાયની એ રીત, જાવું દ્વારકાં થાવું પુનિત ॥
નાહિ ગોમતી વિપ્ર જમાડો, પિંડ દઈ પિત્રિ પાર પમાડો ॥૧૨॥
છાપે અંકિત કરી શરીર, બેટ જઈ આવો વહેલા વીર ॥
ત્યારે બોલ્યા છે સંબંધી સઉ, સારુ જાશું રાજી અમે છઉં ॥૧૩॥
પણ ભોમિયો જોઈએ જરુર, જાણે વાટ ઘાટ ગામ પુર ॥
ત્યારે સભા સામું જોયું સ્વામી, દિઠા સચ્ચિદાનંદ નિષ્કામી ॥૧૪॥
દઢ સમાધિ નિર્ભય નચિંત, જેને પ્રકટ પ્રભુ શું પ્રીત ॥
તેને આગન્યા આપી છે નાથે, તમે જાઓ ધર્મકુળ સાથે ॥૧૫॥
તમે જઈ પાછા આવો જન, કરી રણછોડજીના દર્શન ॥
પછી આવશે મુનિ સમસ્ત, જ્યારે થાશે શીત ઋતુ અસ્ત ॥૧૬॥
હશે વસુદેવની ઈચ્છાય, મુનિ ને અમે આવશું ત્યાંય ॥
તમે તો સહુ તાઓ તૈયાર, બાંધો ટિમણ મ કરો વાર ॥૧૭॥
પછી મુનિ બોલ્યા કર ભામી, સુખે જાત્રા કરાવીશ સ્વામી ॥
પછી તિરથે જાવાને કાજે, જોવરાવ્યું મુહૂર્ત મહારાજે ॥૧૮॥
ભટ્ટ મયારામે એમ કાવ્યું, સુદિ નવમીનું મુહૂર્ત આવ્યું ॥
પછી નાથે આજ્ઞા તેને કરી, ચાલ્યા દ્વારિકાં સ્મરતા હરિ ॥૧૯॥
માઘ વદિ એકમને દન, નાહ્યા વિપ્ર ગોમતી દઈ ધન ॥
દેખી પરદેશી ધાયા ગુગળી, જેમ પિંડે આવે કાગ મળી ॥૨૦॥
કરી ટીલાં ને કહે અમે ગોર, લેવા નાણું થયા તતપર ॥
નોય ત્યાગીને તીરથે આડી, પણ મુનિને નહાતાં ના પાડી ॥૨૧॥
વાયસ સરખે વીંટીને લીધા, મોટા મુનિને નાવા ન દીધા ॥
બાળ જોબન ને વૃદ્ધ વળી, દિયે ડારા કહે મારશું મળી ॥૨૨॥
તું તો સિદ્ધનું કુંપળું દિસે, નાણાં વિના નાવા મન હિસે ॥
કાઢ્ય કંથા કોપીનેથી દામ, એમ બોલે પુરુષ ને વામ ॥૨૩॥
તોય મુનિનું મન ન ક્ષોભ્યું, કૃષ્ણરમણ રજે મન લોભ્યું ॥
ચિત્તે ચડી શ્રીકૃષ્ણ મૂરતિ, હવી મુનિને અંતર વરતિ ॥૨૪॥
થઈ સમાધિ ભૂલ્યા શરીર, પડ્યું પંડ ગોમતીને તીર ॥
તિયાં આવ્યાં અયોધ્યા રહેનાર, મુનિ ન જાગે કરે પોકાર ॥૨૫॥
કહે ગોપાળ સહુ સગાંને, કેમ લઈ ચાલશું સંગે આને ॥

દિન પાંચ દશમાં જાગશે, રહેશું તો દન બહુ ભાંગશે ॥૨૬॥
માટે મ કરો ચિંતા એની કાંઈ, ચાલો છાપું લઈ બેટમાંઈ ॥
મુનિ મેલિ ગયા આરાંભડે, લીધી ચોંપે છાપો દામ વડે ॥૨૭॥
બેસી વાણે ગયા બેટમાંઈ, કર્યાં દર્શન પૂજા દામે ત્યાંઈ ॥
કરી તીરથ વિધિ શોભતી, પંચ દન રહી આવ્યાં ગોમતી ॥૨૮॥
શોધ્યા સચ્ચિદાનંદ ન મળ્યા, અવધ્યવાસી સહુને પૂછી વળ્યા ॥
હવે કહું મુનિને જે વીતિ, સહુ સુણો એ ધામની રીતિ ॥૨૯॥
મુનિ અન્ન તજી ત્રણ દહાડે, નાહ્યા વિના ગયા આરાંભડે ॥
જઈ ઉતર્યા લાંઘણ ચોરે, જ્યાં અન્ન વિના જન બકોરે ॥૩૦॥
તિયાં તીર્થવાસી તાવે ઘણું, પડે ઉપરા ઉપર લાંઘણું ॥
બાળ જોબન ને વૃદ્ધ બહુ, વિના અન્ને વ્યાકુળ છે સહુ ॥૩૧॥
કેક કુટે પેટ શિશ છાતી, ભાઈયો ભૂખ નથી જો ખમાતી ॥
માટે દિયો છાપો દયા કરી, અમે અન્ન વિના જાશું મરી ॥૩૨॥
નાપે છાપ દ્રવ્યના લેનાર, જેને નહિ દયા મહેર લગાર ॥
તીર્થવાસી પાડે બૂમરાણ, આપો છાપો આપ્યાં જાણું પ્રાણ ॥૩૩॥
તૈંયે બોલ્યો ચારણિયો આપ, ધન વિના તો નહિ દૈયે છાપ ॥
મરી મટો જાઓ ઠાલાં ઘેર, તેની અમારે નહિ દયા મહેર ॥૩૪॥
એવું દેખિ આરાંભડામાંહિ, મુનિ કરવા લાગ્યા ત્રાહિત્રાહિ ॥
આતો ગામ યમપુરી જેવું, કહીએ કુરુક્ષેત્ર વળી એવું ॥૩૫॥
જેવા ગોમતીમાંહિ ગુગળી, પાપી અધિક એથી આ વળી ॥
સર્વે દુઃખતણા જે દેનાર, આંહિ આવી વસ્યાં નરનાર્ય ॥૩૬॥
માટે નહિ દયા કેને લેશ, વારુ પૂછી જાઉં ખોટી મેશ ॥
કહે મુનિ સૂણો ભાઈઓ વાત, તમે કૃષ્ણભક્ત છો સાક્ષાત ॥૩૭॥
દિયો છાપો તમે દયા કરી, જાઉં બેટ હું નિરખું હરિ ॥
તૈંયે સાંભળી મુનિના બોલ, હસી કહ્યું તું છો પશુ તોલ ॥૩૮॥
આવે ધૂતા ઘણા તુજ જેવા, વિના ધને છાપો બહુ લેવા ॥
ગર્જ હોય તો ધન દઈને, બુઢા જા ઘેર છાપો લઈને ॥૩૯॥
તૈંયે બોલિયા મુનિ સુભાગી, ભાઈ ધન ત્રિયા અમે ત્યાગી ॥
કહે તું જેવા ત્યાગીને જાણું, રાખે કંથા કોપીનમાં નાણું ॥૪૦॥

પછી કંથા દીધી મુનિ હાથે, જોઈ પટકી પૃથવી માથે ॥
કહે જટામાં જ્યાં ત્યાંહિ રાખે, સાધુ નોય કોઈ ધન પાખે ॥૪૧॥
અમે તો નહિ સાધુ તે જેવા, અમે સ્વામિનારાયણ સેવ્યા ॥
જ્યારે તું જ સ્વામીજીનો સાધુ, ત્યારે તો નાણું બેસશે વાધુ ॥૪૨॥
તારા સ્વામિ પાસે બહુ ધન, કરે છે મોટા મોટા જગન ॥
માટે શીદ ખોટી થાછ ઠાલો, છાપ લેતો ધન લાવી આલો ॥૪૩॥
એવે સમે આવ્યો એક ખાખી, રોળી રાખમાંહી દેહ આખી ॥
લોહ ચીપિયો લીધો છે હાથે, જટા મોટી વીંટી વળી માથે ॥૪૪॥
કીધી કેફે કરી આંખ્યે રાતી, ચાલે મરડાતો કાઢતો છાતી ॥
ભાંગ્ય ગાંજાની ભેળી કોથળી, બોલે ગળેથી વાણી ગોગળી ॥૪૫॥
આવી અટક્યો કહે દ્યો મને છાપું, અમે ત્યાગી તું ને ધન નાપું ॥
બોલ્યો અડબંગાઈમાં ગાળ, સુણી ઉઠ્યો ચારણ તતકાળ ॥૪૬॥
ઝાલી ડાઢી ચૂંથી જટા વળી, મહોર પાંચ માથેથી નીકળી ॥
કહ્યું જો મુનિ આંહિની રીત્ય, અમારે તો પૈસા સાથે પ્રીત્ય ॥૪૭॥
સાધુ તું ધન આપ્યને લાવી, નહિ તો થાશે ગતિ તારી આવી ॥
કહે મુનિ જટા મારે નથ, કંથા કૌપીનમાં ધન ક્યાંથી ॥૪૮॥
પછી ચાલ્યો ચારણ હાંસી કરી, શીદ વણ મોતે જાછ મરી ॥
જો આવે તારા બાપનો બાપ, ધન વિના ન આપિયે છાપ ॥૪૯॥
પછી મુનિ થયા છે ઉદાસી, દિઠાં પીડાતાં તીરથવાસી ॥
પર દુઃખે દુઃખાણું છે મન, ચાલ્યા કહે ન લેવું આંહિ અન્ન ॥૫૦॥
બેસી બેડિમાંહી પહોત્યા બેટ, પડી લાંઘણે મળિયું પેટ ॥
કરવા દર્શન પોળમાં પેઠા, છાપ વિના દરવાણિયે દિઠા ॥૫૧॥
કહે જાછ ભાગ્યો કિયાં ભગવા, તું શું આવ્યો છે અમને ઠગવા ॥
છાપ વિના જાછ છાનો છાનો, છો કપટી કોઈ સાધુ શાનો ॥૫૨॥
દઈ ઠેલા ઉગામી ઠપાટ, મુનિ હસી બેઠા સામે હાટ ॥
તિયાં આવ્યો બ્રાહ્મણ ગુગળો, ધર્યનો ધર્મ થકી વેગળો ॥૫૩॥
તેને કહે એમ મુનિરાજ, મને દર્શન કરાવો મહારાજ ॥
વિપ્ર કહે આંહિની એવી રીત્ય, કેવળ પૈસા સાથે સહુને પ્રીત્ય ॥૫૪॥
નાણું લઈ વેચે નિજ નારને, આપે સુતા ભગિની જારને ॥

તેની આ શહેરમાં નહિ લાજ, બીજાં બહુ બહુ કરે અકાજ ॥૫૫॥
તારિ પાસે હોય ધન કાંઈ, ચાલ્ય ઉતારું હું ઘરમાંઈ ॥
સર્વે વાતે થાઈશ સુખિયો, નહિતો જાઈશ દ્રષ્ણનો દુઃખિયો ॥૫૬॥
તૈંયે કહે મુનિ સ્વામિના છીએ, દામ વામ થકી દૂર રહીએ ॥
તૈંયે બોલ્યો વળી વિપ્ર જન, તારા ગુરુ પાસે બોળું ધન ॥૫૭॥
વળી કહેવાય છે પ્રભુ આપે, તેને મૂકી આવ્યો શિયે પાપે ॥
એમ કહીને બ્રાહ્મણ ગયો, મુનિને મન ક્ષોભ ન થયો ॥૫૮॥
બીજાં બહુ આવે પુરવાસી, દેખી નિરધરને કરે હાંસી ॥
કૈંક ડરાવે દેખાડે આંખ્ય, અતિ દુષ્ટ દલે ધનધાંખ્ય ॥૫૯॥
વળતું મુનિએ મન વિચાર્યું, ત્યાગી આવશે આંહિ હજારું ॥
તેહ મુનિની શી પેર્ય થાશે, દર્શન વિના દુઃખી થઈ જાશે ॥૬૦॥
પળ એક હું આંહિ ન રહું, વળું વાટ પાંચાળની લહું ॥
પણ કરી ગુરુએ આગન્યા, આવીશમા છાપ દર્શન વિના ॥૬૧॥
એહ વચન ખટકે શરીર, કેમ કરશે હવે બળવીર ॥
છાપ દર્શન વિના પાછો જાઉં, ગુરુજીનો ગુનેગાર થાઉં ॥૬૨॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે અયોધ્યાવાસી ને સચ્ચિદાનંદ મુનિ દ્વારિકામાં ગયા એ નામે બાણુંમું પ્રકરણમ્ ॥૯૨॥

પૂર્વછાયો જેવી ગણિયે ગોમતી, તેવું જ આરાંભડુ ગામ ॥
બેટ પણ બીજું નહિ, જાણું ત્રણ્યે ધર્મનાં ધામ ॥૧॥
બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિ વૈશ્ય શૂદ્ર, સહુ કરે દામદામ ॥
પૈસા કારણ પ્રાણ લેવા, બેઠાં પુરુષ ને વામ ॥૨॥
દામ વિના દરશનની, છુટિ તે ન કરે છેક ॥
આશ તજી મુનિ અંતરે, પછી કર્યો એમ વિવેક ॥૩॥
અંતરજામી આપશે, દરશન જાણી નિજદાસ ॥
દ્રઢ આસને બેઠા મુનિ, મનમાં આણી વિશવાસ ॥૪॥
ચોપાઈ પછી મુનિ બેઠા દ્રઢ ધ્યાને, માંડ્યું ભજન અખંડ એકતાને ॥
હતા આપે લક્ષવાન અતિ, હૃદે દેખે હરિની મૂરતિ ॥૫॥
તોય ગુરુએ કહ્યું છે વચન, તેમ કરવા ઈચ્છે છે દર્શન ॥

થયા એ ઠામે ઉપવાસ ચાર, વળી તાજી તોયનો આધાર ॥૬॥
મુનિ હાથ જોડી હરિ આગે, કરે સ્તવન દર્શન માગે ॥
જય કૃષ્ણ પ્રસન્ન થાઓ આજ, દિયો દર્શન મને મહારાજ ॥૭॥
જય યદુપતિ જગવંદ, જય રૂકમણી પતિ રાજંદ ॥
જય ભવ–બ્રહ્માપતિ નાથ, જય સ્તવન કરે સુર સાથ ॥૮॥
કીર્ત ભક્તિ સત્ય ધર્મ કહીએ, તેના આશ્રયરૂપ હરિ લહીએ ॥
દ્વારામતિ પતિ દીન જાણી, કરો મેર લેર મન આણી ॥૯॥
તમે આગે ઉગારિયા દાસ, કરી અસુર જનનો નાશ ॥
પૂર્યા દ્રૌપદી ચિર દયાળ, આવ્યા ગરુડ તજી તતકાળ ॥૧૦॥
તાણ્યા કેશ દુષ્ટે કરી અન્યા, તેની ત્રિયા કરી કેશ વિના ॥
વળી દુરવાસા દેવા શાપ, આવ્યા શિષ્ય સંગે લઈ આપ ॥૧૧॥
તેથી પાંડવ ઉગારી લીધા, જમી શાક તૃપ્ત સહુ કીધા ॥
પારિજાતક સ્વર્ગથી આણી, રાજી કરી સત્યભામા રાણી ॥૧૨॥
ભૌમાસુર મારી કર્યું કામ, હર્યો ગર્વ સુરેશનો શ્યામ ॥
બીજાં કરી બહુ બહુ કાજ, જન આગે ઉગાર્યા મહારાજ ॥૧૩॥
ઉદ્ધવીય હું તમને આશરી, કોટિ કોટિ જતન મેં કરી ॥
કેમ દેતા નથી દરશન, રાય રણછોડ થઈ પ્રસન્ન ॥૧૪॥
આવી કેમ કરી કઠણાઈ, હું તો વિચારું છું મનમાંઈ ॥
વસુદેવ દેવકી બંધાવી, કરી લીલા ગોકુળમાં આવી ॥૧૫॥
રાખ્યાં બાર વર્ષ બંધીખાણે, તે તો સહુ જગતમાં જાણે ॥
તેદિ કર્યુંતું કઠણ મન, નથી તજ્યું શું હજી મોહન ॥૧૬॥
ઘણું હેત કરી ગોપી સાથ, તેને તજી આવ્યા આંહી નાથ ॥
મેલી રોતી રઝળતી વને, તેની મહેર નાવી કાંઈ મને ॥૧૭॥
તેની તેજ મેલી નથી મતિ, મારી કેમ સાંભળો વિનતિ ॥
વળી કરી નિજકુળ નાશ, આવી આંહિ વસ્યા અવિનાશ ॥૧૮॥
જાણી યાદવ ભૂમિનો ભાર, કર્યો છોટા મોટાનો સંહાર ॥
એજ વેગમાં ચઢ્યું છે મન, તે સારુ પિડો છો નિજજન ॥૧૯॥
પાપી પાસળે જન પીડાવો, તમે દીનબંધુ શાના કહાવો ॥
ધનવાળા ધક્કા બહુ આપે, નિરધનને નિત્ય સંતાપે ॥૨૦॥

પ્રભુ ત્યાગી જે તમારા જન, તેને પાસળે કયાં થકી ધન ॥
તેનું કરતા નથી ઉપરાળુ, તમે કાવો છો દીનદયાળુ ॥૨૧॥
નિર્ધનનું ધન છો મહારાજ, વળી કહાવો ગરીબ નિવાજ ॥
અનાથના નાથ ભગવાન, કાં રે ન સુણો વિનતિ કાન ॥૨૨॥
તમને વહાલા ઉદ્ધવ અત્યંત, તેના સંપ્રદાયનો હું સંત ॥
જેવો છઉં તેવો નાથ તમારો, વાલાજી મુજને મ વિસારો ॥૨૩॥
થાય છોરું કછોરું જો કોય, તજે નહિ તેને તાત તોય ॥
એમ કહીને ધરિયું ધ્યાન, દિઠાં અંતરમાં ભગવાન ॥૨૪॥
આરત્યવાનની આરત્ય જાણી, મળ્યા મુનિને સારંગપાણિ ॥
મહા વદી એકાદશી વિજયા, તે નિશિ મુનિ પર રિઝયા ॥૨૫॥
દિધાં અંતરમાં દર્શન નાથે, લક્ષ્મી સત્યભામા છે સાથે ॥
કોટિ સૂર્ય સમ અજવાળે, ઉદ્ધવ સાત્યકિ ચમર ઢાળે ॥૨૬॥
અર્જુને છત્ર કનકનું ધર્યું, નૌતમ રૂપે મુનિમન હર્યું ॥
નીલ કલેવર નીરદ જેવું, મુનિ કરે દરશન એવું ॥૨૭॥
દિઠાં અંતરે અંતરજામી, વાધ્યું આનંદ વેદના વામી ॥
પછી ભાવે બોલ્યા ભગવાન, મુનિ માગ્ય માગ્ય વરદાન ॥૨૮॥
જે માગીશ મુનિ મુજ પાસે, તે આપીશ અધિક હુલાસે ॥
એમ કહી અંતર્ધાન થિયાં, મુનિ ધ્યાનથી તુર્ત જાગિયા ॥૨૯॥
થઈ વ્યાકુળ નીસર્યા બહાર, દિઠા તેમના તેમ મુરાર ॥
અંબર આભૂષણ અતિ ભારી, માથે મુગટ છે સુખકારી ॥૩૦॥
કંઠે હાર મનોહર મોતિ, પ્રસન્ન મુખે શોભે શશિ જ્યોતિ ॥
ભુજ ચારમાં આયુધ ચાર, શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ સાર ॥૩૧॥
એવાં આયુધ ધરિને હાથે, દીધાં દર્શન દ્વારિકા નાથે ॥
વળી પ્રેમાધિન મુનિ જોયા, સહ્યાં કષ્ટ જાણી નાથ મોહ્યા ॥૩૨॥
પછી અલબેલો અઢળ ઢળ્યા, મુનિને ઉરમાં લઈ મળ્યા ॥
વાલો કહે તમને જે વહાલું, માગો માગો મુનિવર આલું ॥૩૩॥
મુનિ કહે જય મંગળ મૂરતિ, યદુપતિ ન મેલું ઉરથી ॥
તમે છો કરુણાના દરિયા, દર્શન દઈ દુઃખ સંકટ હરિયાં ॥૩૪॥
હવે માગું છું બહુનામી, સુણો ચિત્ત દઈ મારા સ્વામી ॥

અમારે ગુરુએ આજ્ઞા કિધી, ત્યાગી ગૃહી એ શિશ ધરી લિધી ॥૩૫॥
દ્વારિકાની યાત્રા કરી લેવી, હમણાં આજ્ઞા અમને છે એવી ॥
મુનિ કહે ગૃહી ધન ધરશે, ત્યાગી કેમ કરી તીર્થ કરશે ॥૩૬॥
મને જે વીતિ તે કહિ દાખું, એ વિધ્યે લોક પીડાય લાખું ॥
ગોમતીનાં નાતાં બંધિ કિધિ, મને છાપો પણ નવ્ય દિધી ॥૩૭॥
થયા ઉપવાસ અગિયાર, ત્યારે તમે મળિયા મોરાર ॥
નમેરા બેઠા પઈસા લેવા, ન મળે ત્યાગિને નાણું દેવા ॥૩૮॥
માટે એ માગું ચિત્ત ધરીએ, સહુને તીર્થ થાય તેમ કરીએ ॥
પછી નાથ બોલિયા વિચારી, કહ્યું વચન સર્વે હિતકારી ॥૩૯॥
મુનિ સત્ય માને વાત મારી, સર્વે પૂરીશ ઈચ્છા હું તારી ॥
લોભી નિર્દય તીર્થ રહેનારા, લુંટે ધન પીડે જન મારા ॥૪૦॥
તે માટે વરતાલ આવીશ, સર્વે તીરથ સંગે લાવીશ ॥
લક્ષ્મીનારાયણની મૂરતિ, તેમાં વસિશ કહે યદુપતિ ॥૪૧॥
છાપ ગોમતી સંગે લઈશ, ત્યાગિ ગૃહિને દર્શન દઈશ ॥
થાશે સહુને દર્શન ત્યાંઈ, હવે નથી રહેવું પળ આંઈ ॥૪૨॥
સત્ય વચન માનો મુનિ મારું તમ આવે થયું ઘણું સારું ॥
હવે સુખે ચાલો તમે યાંથી, જુવે વાટ ગોમતીએ સંઘાથી ॥૪૩॥
એમ મુનિને કહિ ભગવાન, પછી થયા છે અંતરધાન ॥
મુનિએ વિચાર્યું મનમાંયે, થયાં દરશન ગુરુ કૃપાયે ॥૪૪॥
પછી મગન થઈ મુનિ વળ્યા, આવિ અયોધ્યાવાસીને મળ્યા ॥
ત્યારે પૂછી ખબર પરસ્પરે, કહ્યું ન કહ્યું તે મુનિવરે ॥૪૫॥
હતો દિવસ તે દ્વાદશિ, કરિ પારણા ત્યાં રહ્યાં નિશિ ॥
થયું સવાર ચાલિયા સહુ, સાંભરે દ્વારકાં બહુ બહુ ॥૪૬॥
દલે દુઃખી સૂવે સહુ જયારે, દેખે સ્વપ્નમાં કૃષ્ણને ત્યારે ॥
જાણું સંગે આવે છે મહારાજ, ભેળો લઈ સર્વે સમાજ ॥૪૭॥
એમ નિત્યે કરતાં દર્શન, આવ્યા ગઢડામાં સહુ જન ॥
સંધ્યા સમે સભામાંહી શ્યામ, બેઠાતા સંતના સુખધામ ॥૪૮॥
તિયાં કર્યાં દંડવત આવી, હેતે લિધા પાસળ બોલાવી ॥
ભલ જઈ આવ્યા દ્વારમતિ, ધન્ય ધન્ય તમારી ભગતિ ॥૪૯॥

પછી બોલ્યા મુનિવર આપે, આવ્યા કુશળ તમ પ્રતાપે ॥
સ્નાન છાપ દર્શનનું દુઃખ, તે તો કેમ કહ્યું જાય મુખ ॥૫૦॥
સુણિ ત્યાગી થયા છે ઉદાસે, તિયાં આપણે કેમ જવાશે ॥
વર દિધાની વાત કહી જ્યારે, ત્યાગી પ્રસન્ન થયા સહુ ત્યારે ॥૫૧॥
સુણી ગુરુએ કર્યો સતકાર, ભાગ્યવાન તું સાધુ અપાર ॥
મુનિ કહે પ્રતાપ તમારો, હવે વરતલ વહેલા પધારો ॥૫૨॥
સ્વામી પ્રસન્ન થઈ એમ કહ્યું, જાવું વરતાલે નિશ્ચે એ થયું ॥
ફુલદોલ જે ફાગણ સુદિ, પહોંચવું પુન્યમ દન તેદિ ॥૫૩॥
ત્યાગી ગૃહી બાઈ ભાઈ જેહ, લખિ કાગળ તેડાવ્યા તેહ ॥
તે રાત્રિ સહુ સ્મરણ કરતા, સર્વે સંત આનંદમાં સૂતા ॥૫૪॥
દિઠા સ્વપ્નમાં લાડીલો લાલ, રમા સહિત જાતા વરતાલ ॥
બોલ્યા પરસ્પર પરભાત, કહિ સ્વપ્નાની ગુરુને વાત ॥૫૫॥
સ્વામી કહે સત્ય વાત સરી, કરો વરતાલ જાવા તૈયારી ॥
ચાલ્યા સાતમ્યે સહુ જનવૃંદ, ગઢડેથી સ્વામી સહજાનંદ ॥૫૬॥
કરી ઉત્સવ પર તૈયારી, સંગે લઈ ઘોડાની અસવારી ॥
વાજી વાગ ગ્રહિ ડાબે હાથે, લિધા સુભટ જન બહુ સાથે ॥૫૭॥
ઘોડી શોભે સોનેરી સાજે, શ્વેત વસ્ત્ર પહેર્યાં છે મહારાજે ॥
કેશર કુંકુમ તિલક કર્યાં, નૌતમ રૂપે જનમન હર્યાં ॥૫૮॥
મજલે મજલે થાય ઉતારા, સંઘ સહિત રહે ગામ બારા ॥
કુંડળ ખસતેથી બોરુ રહ્યા, શિંજીવાડેથી વરતાલ ગયા ॥૫૯॥
સુદિ એકાદશી વરતાલ, આવ્યા નાથ સાથ લઈ મરાલ ॥
આવ્યા તેદિ જ દ્વારકાનાથ, રાણી રૂકમણિ લઈ સાથ ॥૬૦॥
લક્ષ્મીનારાયણ રૂપે કૃષ્ણ, કરે બહુ દેશનાં જન દૃષ્ણ ॥
દ્વારિકાથી રણછોડ આવ્યા, વસ્યા વરતાલે જનમન ભાવ્યા ॥૬૧॥
કર્યો ઉત્સવ ફૂલદોલ ભારી, પૂજ્યા શિષ્યે સ્વામીએ મોરારી ॥
દ્વારિકાથી ચાલ્યા જેદિ નાથ, સર્વે દેવ તીર્થ આવ્યાં સાથ ॥૬૨॥
ધાર તળાવ સુંદર અતિ, કૃષ્ણ કહે ત્યાં રહો ગોમતિ ॥
બીજા દેવ તિર્થ આસપાસ, વાલે કરાવ્યો વરતાલે વાસ ॥૬૩॥
કહ્યું સ્વપ્નમાં દ્વારિકાનાથે, મારાં આયુધ છાપજ્યો હાથે ॥

વચને છાપ આપી વરતાલ, નરનારી થયાં સહુ નિહાલ ॥૬૪॥
રામ નવમીએ પૂજા કરી, વિમળા એકાદશી અર્ચ્યા હરિ ॥
તિયાં જય જય બોલે છે જન, દેખિ દુષ્ટનાં દાઝિયાં મન ॥૬૫॥
એમ થાય લીલા નિત્ય નવી, કહે એક મુખે કેમ કવિ ॥
નિત્ય તળાવે વિરાજે નાથ, મુનિ સતસંગી લઈ સાથ ॥૬૬॥
તિયાં થાય ઉત્તર પ્રશન, કરે અનેક જન દર્શન ॥
વાજે વાજિંત્ર તિયાં અપાર, લાવે પૂજા જન બહુ હાર ॥૬૭॥
લઈ પીચકારી હરિ હાથ, રમે રંગે સખા સંગે નાથ ॥
વળી આપી આજ્ઞા અવિનાશ, ગાઓ ગરબી રમો જન રાસ ॥૬૮॥
ગાળે સર સતસંગી સહુ, દેખી રાજી થાય વાલો બહુ ॥
જ્યારે આવે ઉતારે મહારાજ, ઉપડાવે ઈંટું મંદિર કાજ ॥૬૯॥
એક દિન રાજી થઈ નાથ, મળ્યા મુનિને ભરી ભરી બાથ ॥
વળી જમાડે જનને આપે, એતો વાત આવે કેમ માપે ॥૭૦॥
એમ લીલા કરી બહુ દન, જોઈ જન થયા છે મગન ॥
કર્યો ઉત્સવ એક માસનો, પૂરિયો મનોરથ દાસનો ॥૭૧॥
પછી પ્રભુજી ત્યાંથી પધાર્યા, આવી ગઢડે આનંદ વધાર્યા ॥
સુંદર વર્ષ તે સારું કહીએ, ચૈત્ર સુદી એકાદશી લહીએ ॥૭૨॥
તેદિ ઉત્સવ કરાવ્યો વાલે, આવ્યા દ્વારિકાનાથ વરતાલે ॥
સત્ય વાત નજરની દીઠી, લાગે હરિજનને એ મીઠી ॥૭૩॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે સચ્ચિદાનંદ સ્વામીએ સ્તુતિ કરીને દ્વારિકાનાથે દર્શન દિધાં ને વરતાલ આવ્યા એ નામે ત્રાણુંમું પ્રકરણમ્ ॥૯૩॥

પૂર્વછાયો વળી લીલા વરતાલની, કહું એકાદશીની અનૂપ ॥
પોતે પ્રભુજી પધારિયા, શ્યામળિયો સુખરૂપ ॥૧॥
સુંદર સમૈયો આવિયો, કાર્તિક સુદી એકાદશી ॥
આવ્યો દિન ઉત્સવનો, કહે સંતને હરિ હુલશી ॥૨॥
અવશ્ય સમૈયો આપણે, કરવો તે વરષો વરષનો ॥
સતસંગી ત્યાં સહુ મળે, લિયે લાભ દર્શ સ્પર્શનો ॥૩॥

એમ કહિને કંકોતરી, મેલિ લખીને મહારાજ ॥
વરતાલ વહેલા આવજયો, સતસંગી સહુ મુનિરાજ ॥૪॥
ચોપાઈ પછી પોતે થયા છે તૈયાર, સંગે લઈ સખા અસવાર ॥
પહેર્યાં અંબર સુંદર અંગે, શોભે શ્યામળો સખાને સંગે ॥૫॥
કરે મજલે મજલે મુકામ, પૂરે જનના મનની હામ ॥
કારિયાણી કમિયાળું ગામ, આવ્યા આડેવે સુંદરશ્યામ ॥૬॥
ત્યાંથી વાલો આવ્યા વરતાલ, નિર્ખી જન થયા છે નિહાલ ॥
જન જોઈ પામ્યા છે આનંદ, જયદય બોલે જનવૃંદ ॥૭॥
દિયે દર્શન પ્રસન્ન નાથ, નિર્ખિ સુખ લિયે સહુ સાથ ॥
હરિ હસિ જોયું સહુ સામું, પૂરી જનના મનની હામું ॥૮॥
જન જોડી ઉભા સહુ હાથ, આપો આગન્યા અમને નાથ ॥
કરવિયે રસોઈ તમ કાજ, જમો મહેર કરીને મહારાજ ॥૯॥
હરિએ ભાવ ભગતનો જોઈ, કહ્યું કર ઉત્તમ રસોઈ ॥
પછી જને ભોજન બનાવ્યાં, જમ્યા જીવન તે મન ભાવ્યાં ॥૧૦॥
પછી વસન ભૂષણ પહેરાવી, કરી આરતી તે મનભાવી ॥
પછી જન લાગ્યાં સહુ પાય, રહેજયો નાથજી અંતરમાંય ॥૧૧॥
અમે છીએ નાથજી તમારાં, સગાં સંબંધી સહુ અમારાં ॥
તેને કહે છે હસિ જીવન, સારું કરજયો સહુ ભજન ॥૧૨॥
એમ જમે જનને ઉતારે, જન જમાડિ કારજ સારે ॥
કોઈ ચરચે ચંદ ઉતારી, કોઈ છાંટે ગુલાબનાં વારિ ॥૧૩॥
કોઈ ચોળે અત્તર આવી અંગે, કોઈ પહેરાવે હાર ઉમંગે ॥
કોઈ તોરા ગજરા ફુલના, પહેરાવે હાર મોંઘા મૂલના ॥૧૪॥
એમ લાવો લીએ સહુ જન, પ્રભુ છે સહુ પર પ્રસન્ન ॥
પછી એમ બોલ્યા અવિનાશી, સુણો સત્સંગી મુનિ સંન્યાસી ॥૧૫॥
જુવો રાધાકૃષ્ણની મૂરતિ, અમારી પણ શોભે છે અતિ ॥
તેમ નારાયણ લક્ષ્મીપત, સારાં શોભે છે ધર્મ ભગતિ ॥૧૬॥
થયો જે દિથી એહનો સ્થાપ, થયાં તે દિથી સહુ નિષ્પાપ ॥
એમ વાત કરે છે મહારાજ, સુણે સતસંગી મુનિરાજ ॥૧૭॥
સાંભળી જન હરખ્યાં અપાર, જય જય બોલે નરનાર ॥

તેદિ વ્રત હતું એકાદશિ, પૂરી દિપમાળા તેહ નિશિ ॥૧૮॥
તયાં બપોરિયા અંજવાળે, નાથ સભા ઉભા થઈ ભાળે ॥
આજ મળ્યાં મનુષ્ય અપાર, બહુ પુરુષ ને બહુ નાર્ય ॥૧૯॥
સારા સમૈયા સુંદર થિયા, એમ કહીને હરિ હસિયા ॥
પછી દ્વાદશી પારણા કરી, આવી બેઠા છે ચોતરે હરિ ॥૨૦॥
તિયાં વાજિંત્ર વાજે અપાર, કરે દર્શન સહુ નરનાર ॥
લાવે પૂજા પૂજવા આધાર, ફળ ફુલ ને અમૂલ્ય હાર ॥૨૧॥
તેણે શોભે છે શ્યામ મૂરત, થાય ઉત્તર પ્રશ્ન અતિ ॥
એમ લીલા કરે ભગવાન, દિયે દનભર દર્શન દાન ॥૨૨॥
સર્વે સુખ લિયે જન જોઈ, એમ કરતાં વીત્યા દન દોઈ ॥
પછી આવ્યો પુન્યમનો દન, આવ્યા દરશને બહુ જન ॥૨૩॥
તેને દર્શન દીધાં દયાળે, અતિ સામર્થ્ય સહિત કૃપાળે ॥
તેતો દર્શન કરીને ગયા, સતસંગી ત્યાં સર્વે રહ્યા ॥૨૪॥
પછી સાંજે પૂરી દીપમાળ, બેઠા આસન ઉચ્ચે દયાળ ॥
સર્વે જન જોઈ રહ્યા સામું, નિર્ખિ નાથ પૂરે હૈયે હામું ॥૨૫॥
પછી નાથ બોલ્યા એમ વાણ, સર્વે સાંભળો સંત સુજાણ ॥
પૂરો થયો ઉત્સવનો દન, જાજયો જયાં જયાં કહ્યું ત્યાં જન ॥૨૬॥
કાંઈક સંત રહેજયો અમ સાથ, જાવું સુરત બોલ્યા એમ નાથ ॥
એમ કહીને ઉભા થયા વળી, આવો મળીએ મંડળી મંડળી ॥૨૭॥
અલબેલોજી અઢળ ઢળ્યા, સર્વે સંતને હેતે શું મળ્યા ॥
સંત ચાલ્યા સહુ શીખ માગી, પ્રીતે પાય પ્રભુજીને લાગી ॥૨૮॥
પછી પોતે કરી છે તૈયારી, ચાલ્યા સુરત પર સુખકારી ॥
અલબેલોજી અંતરજામી, આવ્યા બોચાસણે બહુનામી ॥૨૯॥
તિયાં સુંદર કરી રસોઈ, જમ્યા નાથ સખા સંત સોઈ ॥
રહી રાત્ય ચાલ્યા તતકાળ, આવ્યા દેવાણે દીનદયાળ ॥૩૦॥
પુરપતિ સુમતિ છે સારો, કર્યો તેને તે ઘેર ઉતારો ॥
સહુ રાજી થયા નિજજન, કરી મહારાજનાં દરશન ॥૩૧॥
સુંદર કરાવી સારી રસોઈ, જમ્યા નાથ ભાવ તેનો જોઈ ॥
કરવા અનેક જીવનાં કાજ, પછી મહી ઉતર્યા મહારાજ ॥૩૨॥

તેને કેડે આવીયું તળાવ, તિયાં બેસી બોલ્યા પછી માવ ॥
આંહિથી આવશે કોણ ગામ, કિયાં કરશું આજ વિશરામ ॥૩૩॥
તૈંયે એક બોલ્યો હરિજન, વાલા આવો મારે ભુવન ॥
પછી મુનિ એકે જોડ્યા હાથ, હવે સિધા પધારિયે નાથ ॥૩૪॥
બહુ દિનની અર્જી છે મારી, પ્રભુ પૂરી કરો ત્યાં પધારી ॥
ત્યાંથી નાથ થયા અસવાર, ઉતર્યા ગામ કારેલિ બહાર ॥૩૫॥
તિયાં કરાવ્યો સુંદર થાળ, જમ્યા દયા કરીને દયાળ ॥
આપી સખાને સુખડી સારી, રહ્યા રાત્ય તિયાં સુખકારી ॥૩૬॥
ત્યાંથી ચાલ્યા છે દીનદયાળ, મહેર કરી સંભાર્યા મરાળ ॥
જાઓ લાવો મુનિને બોલાવી, કરે દર્શન સંત સહુ આવી ॥૩૭॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા અલબેલ, ચાલે વેગ કરે નહિ વેલ ॥
આવ્યું અરણ્યે એક સરોવર, તિયાં ઉતર્યા શ્યામ સુંદર ॥૩૮॥
નાહ્યા નીર જોઈ નિરમળ, પૂજા કરી પીધાં મિષ્ટ જળ ॥
પછી ત્યાંથી થયા અસવાર, આવ્યા આમોદ્યે પ્રાણ આધાર ॥૩૯॥
તિયાં ભટ્ટ વસે દીનાનાથ, સદા રહે છે જે શ્યામને સાથ ॥
વળી વણિક હરજીવન, નિર્ખિ નાથને થયો મગન ॥૪૦॥
પછી ઉભો જોડી આગે હાથ, કરો ભોજન રહો આંહિ નાથ ॥
ત્યારે શ્યામ કહે સાંભળો જન, કરાવજ્યો મુનિને ભોજન ॥૪૧॥
એમ કહિને ચાલિયા સ્વામી, આવ્યા ગામ બુવે બહુનામી ॥
તિયાં ભક્ત વસે કાનદાસ, આવ્યા તેને ઘેર અવિનાશ ॥૪૨॥
કરી ભોજન રજની રહ્યા, તિયાં ઉત્તર ને પ્રશ્ન થયા ॥
આવ્યા'તા ત્યાં મોટા મહીપતિ, નિર્ખિ નાથને કરી વિનત ॥૪૩॥
પ્રભુ અમે તમારા જો છીએ, ઘણું ઘણું શું મુખથી કહીએ ॥
તિયાં કવિએ કર્યું સ્તવન, દ્વિજ નામ તે ગોવરધન ॥૪૪॥
સુણિ નાથે કર્યો સતકાર, તેં કહ્યા એવા છે જગદાધાર ॥
એમ કહીને ઉઠ્યા અવિનાશિ, સદા શ્યામ સુંદર સુખરાશિ ॥૪૫॥
રહ્યા રાત સુખે એહ ઠામ, પછી આવ્યા છે કેલોદ ગામ ॥
તિયાં પૂર્યો જનમન ભાવ, ત્યાંથી આવી ઉતર્યા તળાવ ॥૪૬॥
સુંદર સારું ત્યાં શરકરા વારિ, કરી પાન ચાલ્યા સુખકારી ॥

આવ્યા શહેર ભરુચમાં શ્યામ, પૂરી જનના મનની હામ ॥૪૭॥
પછી ત્યાર કરાવિયાં ઝાઝ, સંઘે સહિત ઉતર્યા મહારાજ ॥
નદી નર્મદા નામે તે સઈ, સ્પર્શિ ચરણ પાવન થઈ ॥૪૮॥
ઘડિ બેઠા વાલો તેને તટ, તિયાં રાજી કર્યા છે ખેવટ ॥
ત્યાંથી ચાલ્યા ચતુર સુજાણ, કર્યાં અંકલેશ્વરે મેલાણ ॥૪૯॥
આવી પાય લાગ્યો પુરપતિ, આજ આવ્યા નાથ અમવતિ ॥
હતી ઘણા દિવસની હામ, આજ નિર્ખિ સર્યાં મારાં કામ ॥૫૦॥
દઈ દરશન તેને દયાળ, પછી જમ્યા નાથ ને મરાળ ॥
પછી વેલ્ય પર પોઢ્યા શ્યામ, રહ્યા રાત્ય વાલો એહ ગામ ॥૫૧॥
થયું સવાર ચાલિયા સંત, સંઘ ભેળા શોભે ભગવંત ॥
કહે સખાને શ્રી ભગવાન, હાલો હવે જાઈએ હિંદુસ્થાન ॥૫૨॥
સુંદર જનમભૂમિ અમારી, એમ કહે સખાને સુખકારી ॥
એવી વાત કહેતાં વાટમાંઈ, આવી નદી ઉતરિયા ત્યાંઈ ॥૫૩॥
કરી સ્નાન પૂજા એહ ઠામ, સુંદર સાથુ જમિ ચાલ્યા શ્યામ ॥
શોભે સખા સંગે વાલો આપ, નિર્ખિ નરનારી થાય નિષ્પાપ ॥૫૪॥
ત્યાંથી આવી છે એક તલાઈ, શોભે વૃક્ષ ત્યાં સુંદર છાઈ ॥
તિયાં ભદ્ર થયા ભગવાન, દિધાં દાસને દર્શન દાન ॥૫૫॥
ત્યાંથી ચાલિયા દીનદયાળ, આવ્યા નાથજી ગામ કોશાલ ॥
આવી ઉતર્યા વાટિકા જોઈ, તિયાં કરિ ઠછે આપે રસોઈ ॥૫૬॥
કર્યા સુંદર સૂરણ શાક, ઘણે ઘૃતે પકાવિયા પાક ॥
આપ જમિ જમાડિયા જન, રહ્યા રજની ત્યાં ભગવન ॥૫૭॥
તિયાં આવ્યાં સુરતનાં વાસી, નરનારી જે પ્રકટ ઉપાસી ॥
રથ વેલ્ય લાવ્યા ઘણી ગાડી, જેમ ઉમંગે મેઘ અષાડી ॥૫૮॥
પૂર્વછાયો કહું લીલા હું કેટલી, એક જીભે જશ અપાર ॥
અનંત લીલા લાલની, કોય નર ન પામે પાર ॥૫૯॥
પછી ત્યાંથી પધારિયા, ઉતર્યા તાપી તીર ॥
સંઘે સહિત શ્યામળો, નાહ્યા નિરમળ નીર ॥૬૦॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય
નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે

વડતાલ પ્રબોધનીનો ઉત્સવ કર્યો એ નામે ચોરાણુંમું પ્રકરણમ્ ॥૯૪॥

પૂર્વછાયો સુંદર શહેર સુરતના, સતસંગી સર્વ સુજાણ ॥
પ્રભુ ત્યાં પધારિયા, જન હેતે જીવનપ્રાણ ॥૧॥
ચોપાઈ પછી ત્યાંથી ચાલિયા દયાળ, દીઠી વાટે વાટિકા વિશાળ ॥
જોઈ જાયગા સુંદર સારી, વહે પાસે નિરમળ વારિ ॥૨॥
તિયાં વિવિધ્યનાં વેલી વન, બીજાં જનને રહેવા ભવન ॥
તિયાં ઉતરિયા અવિનાશ, આવ્યા દરશને બહુ દાસ ॥૩॥
લાવ્યા હાર પૂજા બહુપેર્ય, આવ્યા જન જેમ સિંધુલેર્ય ॥
કરી પૂજા લાગે સહુ પાય, વાલા આવા રહેજ્યો ઉરમાંય ॥૪॥
એમ સ્તવ કરે બહુ જન, કહે ભલે આવ્યા ભગવન ॥
આજ અમ પર અઢળ ઢળ્યા, બહુ દનના વાયદા વળ્યા ॥૫॥
એવી સાંભળી દાસની વાણી, હેતે બોલાવ્યા પોતાના જાણી ॥
પછી જને કરાવ્યાં ભોજન, જમ્યા ભાવ જોઈ ભગવન ॥૬॥
જમ્યા સખા બહુ મુનિજન, પછી થઈ સંધ્યા વીત્યો દન ॥
રહ્યા રાત્ય સુખે એહ ઠામે, પછી શું શું કર્યું સુખધામે ॥૭॥
પોઢી જાગિયા જીવનપ્રાણ, કરવા બહુ જીવનાં કલ્યાણ ॥
કર્યો નિત્ય વિધિ તે દયાળે, દયાસિંધુ દીનપ્રતિપાળે ॥૮॥
ત્યાંથી ઉઠ્યા પોતે ભગવાન, દિધાં દાસને દર્શન દાન ॥
પછી જન લાવ્યા સુખપાલ, સુંદર દર્પણે દિસે વિશાલ ॥૯॥
તેણે બેઠા પછી બહુનામી, અલબેલોજી અંતરજામી ॥
વાજે વાજિંત્ર આગે અપાર, ધાયાં દર્શને સહુ નરનાર્ય ॥૧૦॥
ધીરે ધીરે ધરે પગ ભોઈ, જન મગન થયા નાથ જોઈ ॥
પછી શિવાલય ગયા સુજાણ, કરવા બહુ જીવનાં કલ્યાણ ॥૧૧॥
ત્યાંથી વળ્યા છે દીનદયાળ, કહ્યું જને થયો પ્રભુ થાળ ॥
હતી રસોઈ નજિક પાસ, જને જમાડિયા અવિનાશ ॥૧૨॥
પછી પ્રેમેશું પૂજિયા નાથ, સુંદર વસ્ત્ર પહેરાવિયાં હાથ ॥
ચર્ચ્યા ચંદન અત્તર ભારી, અર્પિ હાર આરતી ઉતારી ॥૧૩॥
પછી આગે ઉભા જોડી હાથ, જયજય બોલે મુખે ગાથ ॥
પૂજી નાથ લીધો લાવો ભારે, પછી પ્રભુજી આવ્યા ઉતારે ॥૧૪॥

તિયાં શોભે સુંદર આંબલી, ઘણી ઘાટી છે છાંયા જો ભલી ॥
તિયાં બેઠા આવી બહુનામી, અલબેલો જે અંતરજામી ॥૧૫॥
કહે મુનિ પ્રત્યે ભગવંત, જમી સજ્જ થાઓ સહુ સંત ॥
આજ જાવું છે શહેરમાં સહુને, દેવા દર્શન જન બહુને ॥૧૬॥
એવી વાત કરી જ્યારે વાલે, માની લીધી તે સહુ મરાલે ॥
ત્યાંતો ત્યાર થયાં'તાં ભોજન, જમી સજ્જ થયા મુનિજન ॥૧૭॥
એમ કરતાં વીતી ઘડી ચાર, આવ્યો સામો શહેર સરદાર ॥
તેનું નામ અર્દેશરજી છે, અતિ ડાયો જાતે પારશિ છે ॥૧૮॥
મોટા પુરાણી પંડિત સંગે, આવ્યો તેડવા અતિ ઉમંગે ॥
રથ વેલ્ય પાલખી પેદળ, બહુ વાજિંત્ર સંગે સબળ ॥૧૯॥
આવી લાગ્યો પ્રભુજીને પાય, નિર્ખિ હરખ્યો અતિ મનમાંય ॥
પછી અલબેલો અઢળ ઢળ્યા, નાથ બાથ ભરી તેને મળ્યા ॥૨૦॥
નાથ કહે સુખી છો તન મને, કહે સુખી હું આજ દર્શને ॥
બહુ દિનની જોતો'તો વાટ, વાલ તમારાં દર્શન માટ ॥૨૧॥
બહુ તાણ્યું તમે અમ સાથે, આજ મહેર કરી મુજ માથે ॥
જેમ આવ્યા છો આજ લહેરમાં, તેમ નાથ પધારો શહેરમાં ॥૨૨॥
કરે દર્શન સહુ નરનાર, થાય બહુ જીવ ભવપાર ॥
નાથ કહે સારું ચાલશું ત્યાંઈ, પણ રહેવા રૂડું બહુ આંઈ ॥૨૩॥
પછી તર્ત થયા અસવાર, ચાલ્યા સુરત શહેર મોઝાર ॥
આગે પલટણ પાળા અપાર, બીજાં મનુષ્યો હજારો હજાર ॥૨૪॥
વાજે વિવિધનાં વાજાં વળી, ઢોલ ત્રાંસાં કાંસા ને વાંસળી ॥
ભેરી ભૂંગળ રણશિંગા તૂરી, રહી શરણાયું સ્વર પૂરી ॥૨૫॥
થાય ઘોર નગારાંની ઘણી, બહુ શોભે અસવારી બણી ॥
ચાલે ધીરે ધીરે પગ ધરે, જુવે જન તેનાં મન હરે ॥૨૬॥
શોભે શ્યામળો સુંદર ઘોડે, સારા સખા બીજા બહુ જોડે ॥
શોભે સુરવાલ શ્વેત અંગી, શિશે રેંટો કસુંબી સોરંગી ॥૨૭॥
ઢોળે ચમર તે પર દાસ, શોભે અતિ રૂડા અવિનાશ ॥
કેડે રથ વેલ ગાડી ઘણી, બહુ શોભા પાલખીની બણી ॥૨૮॥
એમ શોભે છે બહુ સમાજ, ચાલ્યા મુનિ સંગે મહારાજ ॥

બીજાં બહુ જન સંગે સુજાણ, ચાલ્યા જેમ ઉલટ્યો મેરાણ ॥૨૯॥
ચડી ગર્દ ઢંકાણો ગગન, જેમ ઘટા કાઢી ચડ્યો ઘન ॥
એવી રીત્યે પ્રભુજી પધાર્યા, જનને મન મોદ વધાર્યા ॥૩૦॥
આવ્યા શહેરમાં સુંદર શ્યામ, ધાયાં દર્શને પુરુષ ને વામ ॥
આવી ઉભા છે બહુ બજારે, લેખું ન થાય લાખ હજારે ॥૩૧॥
કૈંક ચડ્યાં અટારી ઝરુખે, કૈંક ગઢ ઘર વળી ગોખે ॥
પહેરી નિલી પીળી લાલ સાડી, શ્વેતે શોભે જેમ ફુલવાડી ॥૩૨॥
જેમ વ્યોમે વિમાનની હાર, એમ ઉંચા ચડ્યાં નરનાર ॥
હાથ જોડી બોલે એમ જન, જય જય નાથ ધન્ય ધન્ય ॥૩૩॥
ભલે પધારિયા તમે નાથ, આજ સહુ અમે થયાં સનાથ ॥
તેની વંદના માની મોરાર, આવ્યા ઉતારે વાડી મોઝાર ॥૩૪॥
પછી બેઠા અગાશિએ આપ, નિર્ખિ બહુ જન થયા નિષ્પાપ ॥
દેતાં દર્શન આથમ્યો દન, પછી ભૂધરે કર્યાં ભોજન ॥૩૫॥
જમી પોઢિયા પ્રાણઆધાર, વીતિ રજની થયું સવાર ॥
ત્યારે જાગિયા જગજીવન, દિધાં સહુ જનને દર્શન ॥૩૬॥
પછી હિંડોળો સુંદર સાર, લાવ્યો ભાવે ભગત સુતાર ॥
તે ઉપર બેઠા અવિનાશ, નિર્ખિ મગન થયાં નિજદાસ ॥૩૭॥
તિયાં વાજે વાજિંત્ર અપાર, જે જે શબ્દ બોલે નરનાર ॥
ગાન તાને ગાય ગુણિજન, કરે મુનિજન કીરતન ॥૩૮॥
આવે લોક હજારે હજાર, કરે દરશન નરનાર્ય ॥
થાય રસોઈ સુંદર સારી, જમાડે જન પંક્તિ બેસારી ॥૩૯॥
અતિ આનંદ ઉત્સવ થાય, બહુ હર્ષભર્યા દન જાય ॥
એમ કરતાં વીત્યા દન દોય, બોલ્યો પુરપતિ રાજી હોય ॥૪૦॥
બહુ મતપંથ છે સંસાર, તે તો દામ ને વામના યાર ॥
આતો ધન ત્રિયા દોય ત્યાગી, જેની લગનિ સાહેબ શું લાગી ॥૪૧॥
આવા સંત નથી જગમાંય, એનાં દરશન કહો કેમ થાય ॥
મહેર કરી એ આંહિ પધારે, નહિ તો અવશ્ય જાવું ત્યાં મારે ॥૪૨॥
એવો ભાવ ભૂપતિનો જાણી, પોતે પધાર્યા સારંગપાણી ॥
અતિ આદર દઈ રાજન, પૂછયા પૂછવા જેવા જે પ્રશ્ન ॥૪૩॥

તેનો ઉત્તર દિધો દયાળ, સુણિ રાજી થયો છે ભૂપાળ ॥
કહી સંપ્રદાય ઉદ્ધવની રીત્ય, લખી લિધિ રાયે કરી પ્રીત્ય ॥૪૪॥
પછી બહુ કરી સનમાન, પધરાવ્યા પાછા ભગવાન ॥
બીજા રાજા રહે પુરમાંઈ, પ્રભુ પધારિયા વળી ત્યાંઈ ॥૪૫॥
તેણે અતિ કર્યું સનમાન, ભાવે ભરિ પૂજ્યા ભગવાન ॥
ચૂવા ચંદન ગુલાબ વારિ, આણ્યું અત્તર સુગંધિ ભારી ॥૪૬॥
તેણે પૂજી પછી જોડ્યા હાથ, કરી સ્તવન નામિયું માથ ॥
કહે ભલે પધાર્યા મહારાજ, થયા પાવન સહુ અમે આજ ॥૪૭॥
એમ કરી વિનતિ ભૂપાળ, પાછા પધરાવિયા દયાળ ॥
પછી શિરપાવ છાબ ભરિને, લાવ્યા ઉતારે આપ્યા હરિને ॥૪૮॥
વળતે દિવસ અરદેશરે, પ્રભુ પધરાવ્યા નિજઘરે ॥
સર્વે મુનિ સહિત મહારાજ, પધરાવ્યા સમારી સમાજ ॥૪૯॥
દીપ મશાલો મેતાબુ વાશી, બહુ કાચ હાંડિયો પ્રકાશી ॥
મધ્યે ઢોલિયો સુંદર ઢાળી, તે પર પધરાવ્યા વનમાળી ॥૫૦॥
પછી પૂજિયા દીનદયાળ, ત્યાર પછી પૂજિયા મરાળ ॥
પછી થયા ઉત્તર ને પ્રશ્ન, કર્યા સંતે પછી કીરતન ॥૫૧॥
સુણિ રાજી થયા સહુ જન, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા ભગવન ॥
આવી ઉતારે રજની રહ્યા, જમી સવારે સાબદા થયા ॥૫૨॥
આવ્યા વળાવવા સહુ મળી, બહુ ગાજતે વાજતે વળી ॥
ધીરે ધીરે દેતા દરશન, આવ્યા પુર બહાર ભગવન ॥૫૩॥
બેઠા બાગ મસ્તુમાં બે ઘડી, આપી અર્દેશરને પાઘડી ॥
પછી તર્ત થયા અસવાર, આવ્યા ગામ કોશાલ મોઝાર ॥૫૪॥
રહી રાત્ય બેઠા રથે રાજ, ખાંતે ખેડવા સારુ મહારાજ ॥
આપે સારથિ થઈ સુજાણ, કર્યાં અંકલેશ્વરે મેલાણ ॥૫૫॥
ત્યાંથી નર્મદા ઉતરિયા નાથ, પછી વેરિયો મુનિનો સાથ ॥
પોતે આવિયા કેલોદ ગામ, રહી રાત્ય ત્યાં ચાલિયા શ્યામ ॥૫૬॥
આવ્યા આમોદમાં દયા કરી, જમ્યા સખા સહિત શ્રીહરિ ॥
પછી તર્ત કરી છે તૈયારી, ચાલ્યા જનતણા હિતકારી ॥૫૭॥
આવ્યા કારેલિ ગામે કૃપાળુ, મહી સહિ ઉતર્યા દયાળુ ॥

પછી રહ્યા બદલપુરે રાત્ય, ત્યાંથી પધારિયા પરભાત્ય ॥૫૮॥
આવ્યાં આડાં ખંભાત્યનાં જન, તેને દઈ ચાલ્યા દરશન ॥
ત્યાંથી આવ્યા ગુડેલે ગોપાળ, કર્યાં આપે ત્યાં શાક રસાળ ॥૫૯॥
જમી જમાડિયા નિજજન, પછી ત્યાંથી ચાલ્યા ભગવન ॥
આવી રાત્ય ધોલેરામાં રહ્યા, ત્યાંથી કારિયાણિયે આવિયા ॥૬૦॥
એમ કરી બહુનાં કલ્યાણ, આવ્યા ગઢડે શ્યામ સુજાણ ॥
સારા વરષમાં સુખરાશી, માગશર સુદી એકાદશી ॥૬૧॥
તેદિ આવિયા સુરત જઈ, જન બહુને અભયદાન દઈ ॥
કર્યો દિગ્વિજય જગમાંઈ, ખોટા ગુરુ રહ્યા ખત્તા ખાઈ ॥૬૨॥

ઈત શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે મહારાજ સુરત પધાર્યા ને અર્દેશરને પાઘ આપી એ નામે પંચાણુંમું પ્રકરણમ્ ॥૯૫॥

પૂર્વછાયો ઉત્સવ નિત્ય અતિ ઘણા, થાય અહોનિશ આનંદ ॥
તાપ ત્રય તિયાં નહિ, જીયાં સ્વામી રાજે સુખકંદ ॥૧॥
સુંદર ઋતુ સોયામણી, વળી વરતિયો વસંત ॥
અતિ રાજી અલબેલડો, દિયે દાસને સુખ અત્યંત ॥૨॥
વાસી વાળાક દેશનાં, જન નિરમ જેહ ॥
દયા કરી તેને દર્શનની જોઈ સત્સંગીનો સનેહ ॥૩॥
મિષ લઈ જન જાનનું, ચાલિયા શ્યામ સુજાણ ॥
પૂરણ બ્રહ્મ પધારિયા,કરવા કોટિનાં કલ્યાણ ॥૪॥

ચોપાઈ સોંઢ્યા જાનમાં સુંદર શ્યામ, કરવા અનેક જનનાં કામ ॥
પહોર એકમાં પરિયાણ કીધું, ગામ સઘળું જમાડી લીધું ॥૫॥
પછી ચોંપેશું ચલાવી જાન, ચાલ્યા ભેળા પોતે ભગવાન ॥
કીધો માલપરામાં મુકામ, ત્યાંથી પહોંચ્યા પિઠવડી ગામ ॥૬॥
આવ્યા સતસંગી સર્વે સામૈયે, અતિ હેત માય નહિ હૈયે ॥
બાળ જોબન ને વૃદ્ધ વળી, આવ્યા સામા વાલાને સાંભળી ॥૭॥
ગાતે વાતે પધરાવ્યા ઘેર, કરી સેવા સારી રૂડી પેર ॥
સુંદર સારી કરાવી રસોઈ, જમ્યા નાથ ભાવ તેનો જોઈ ॥૮॥

પછી જમાડ્યો જનનો સાથ, ઉભા હરિ આગે જોડી હાથ ॥
કહે ધન્ય ધન્ય દીનદયાળ, ભલી લીધી અમારી સંભાળ ॥૯॥
કરી મોટી અમ પર મહેર, પ્રભુ પ્રેમે પધારીયા ઘેર ॥
તમે બિરુદ પાળ્યું બહુનામી, છો પતિતના પાવન સ્વામી ॥૧૦॥
એવાં સુણ્યાં દાસનાં વચન, બોલ્યા પ્રભુજી થઈ પ્રસન્ન ॥
નોતું આંઈ આવ્યાનું પરિયાણ, આવ્યા જોઈને તમારી તાણ ॥૧૧॥
એમ કહી હેતનાં વચન, બહુ રાજી કર્યા નિજજન ॥
પછી પોઢિયા પ્રાણઆધાર, વીતી રાત્ય ને થયું સવાર ॥૧૨॥
ત્યારે ઉઠ્યા આપે અવિનાશ, થયા રથી ગ્રહિ કર રાશ ॥
ચાલ્યા વાટે આવે ગામ ઘણાં, કરે દર્શન જન હરિતણાં ॥૧૩॥
એમ દેતાં દરશન દાન, કરે જન મગન ભગવાન ॥
પછી પહોંચ્યા ભટવદ્ર ગામ, રહ્યા રાત્ય સુખે તિયાં શ્યામ ॥૧૪॥
કરી વિવાહ વળ્યા અવિનાશી, શ્યામ સુંદરવર સુખરાશી ॥
આવે આડા વાટે જન બહુ, કરે નાથનાં દર્શન સહુ ॥૧૫॥
ત્યાંથી રહ્યા વાવેરામાં રાત્ય, દઈ દર્શન ચાલ્યા પ્રભાત્ય ॥
આવ્યા ગોરડકે કરી મહેર, ભક્ત ચાંદુ માતરાને ઘેર ॥૧૬॥
કરી રસોઈ જમાડ્યા જન, જમ્યા ભાવે પોતે ભગવન ॥
ત્યાંથી ચાલ્યા ચતુર સુજાણ, કર્યાં પિઠવડીએ મેલાણ ॥૧૭॥
તિયાં મૂળો ભગો બોલ્યા મળી, હિરો હરજી ભયો રૂડો વળી ॥
કહે રહો યાં દન દોય ચાર, કરે દર્શન સહુ નરનાર્ય ॥૧૮॥
બહુ દહાડે પધાર્યા છો તમે, નહિ જાવા દૈયે હરિ અમે ॥
એવી સાંભળી જનની વાણ, પણ ન માન્યું ચાલ્યા સુજાણ ॥૧૯॥
ચાલ્યા રાત તણા ચારે જામ, પાછા આવ્યા માલપરે ગામ ॥
તિયાં રૂડાં કરાવ્યાં ભોજન, આપે જમી જમાડિયા જન ॥૨૦॥
પછી આવ્યા ગઢપુર ગામ, કરી અનેક જનનાં કામ ॥
જે જે જને જોયા છે જીવન, તે ન જાય જમને ભવન ॥૨૧॥
દઈ અનેકને અભયદાન, પાછા પધારિયા ભગવાન ॥
જે જે કર્તવ્ય છે હરિતણું, તેમાં જાણો કલ્યાણ આપણું ॥૨૨॥
એમ કરતાં વીત્યા કાંઈ દન, ચાલ્યા ગુજરાત્યે ભગવન ॥

ચાલ્યા ગઢડેથી ગિરધારી, આવ્યા સારંગપુર સુખકારી ॥૨૩॥
સુંદરિયાણે શિરોમણિ કરી, રહ્યા રાત્ય વાગડમાં હરિ ॥
કંથારિયે કરીને ભોજન, રહ્યા શિયાણિમાં ભગવન ॥૨૪॥
ત્યાંથી તાવી આવી હરિ રહ્યા, પછી કરી દેવળિયે દયા ॥
તિયાં આવ્યા દરશને દાસ, નયણે નિરખવા અવિનાશ ॥૨૫॥
તેને દર્શન દઈ દયાળ, ત્યાંથી ચાલ્યા પછી તતકાળ ॥
આવ્યા દદુકે દેવાધિદેવ, કરી હરજને બહુ સેવ ॥૨૬॥
પછી ત્યાંથી આવ્યા મછિયાવે, તિયાં તેડ્યા મુનિ ભરી આવે ॥
હરિજને જમાડ્યા જીવન, પછી જમ્યા સખા મુનિજન ॥૨૭॥
રહી રાત્ય ચાલ્યા ભગવાન, દેતા દાસને દર્શન દાન ॥
આવ્યું અરણ્યે એક તળાવ, તિયાં જમ્યા મનોહર માવ ॥૨૮॥
પછી અમદાવાદમાં આવ્યા, ઘણું જનતણે મન ભાવ્યા ॥
ફૂલ દોલના ઉત્સવ માથે, આવ્યા મુનિ ને મહારાજ સાથે ॥૨૯॥
હેતે પ્રીતે જમાડિયા જને, શાક પાક સુંદર ભોજને ॥
પછી આવ્યો હુતાશની દન, રમ્યા સખા સંગે ભગવન ॥૩૦॥
સારા સુંદર રંગ મંગાવ્યા, ઘણા માટ ઘડા ભરી લાવ્યા ॥
તેનો હરિએ લઈ લીધા હાથે, ઢોળ્યા સર્વે મુનિજન માથે ॥૩૧॥
પછી ઉપર નાખ્યો ગુલાલ, તેણે સખા થયા રંગે લાલ ॥
ધન્ય શોભે છે સંત મંડળી, નાખે રંગભીનો રંગ વળી ॥૩૨॥
ખૂબ ખાંતિલે મચાવ્યો ખેલ, વાળી રસિયે રંગની રેલ ॥
પછી અલબેલો અઢળ ઢળ્યા, સર્વે મુનિને મહારાજ મળ્યા ॥૩૩॥
કરી ઉત્સવ શ્યામ સધાવ્યા, અવિનાશી અસલાલી આવ્યા ॥
તિયાં ભક્ત વસે વેણીભાઈ, જમ્યા શ્યામ તિયાં સુખદાઈ ॥૩૪॥
પછી જમાડિયા મુનિજન, સર્વે લોકે કર્યાં દરશન ॥
પછી ત્યાંથી ચાલ્યા ભગવન, આવ્યા જેતલપુરે જીવન ॥૩૫॥
ત્યાંથી ચાલિયા લાડિલો લાલ, આવ્યા વાલમજી વરતાલ ॥
તિયાં દાસને દર્શન દિધાં, બહુ જન કૃતારથ કિધાં ॥૩૬॥
દેશ દેશના આવ્યા'તા સંઘ, હરિભક્ત અંતરે અનઘ ॥
તેને દર્શન દઈ દયાળ, લિધિ સર્વે જનની સંભાળ ॥૩૭॥

સર્વે સામું જોયું અમિનેણે, વળી બોલાવિયા મીઠે વેણે ॥
સહુ જન તે મગન થયા, વિયોગ દુઃખ વિસરી ગયા ॥૩૮॥
પછી હરિને પૂજિયા હેતે, વળી જમાડિયા પૂરણ પ્રીતે ॥
નિત્ય નયણે નિરખી નાથ, મુખ જોઈ સુખ લિયે સાથ ॥૩૯॥
કોઈ ચંદન ચરચે ઘસી, કોઈ હાર પહેરાવે છે હસી ॥
કોઈ અત્તર ચરચે આવી, લાગે પાય અંબર પહેરાવી ॥૪૦॥
કોઈ અર્પે આભૂષણ અંગ, કોઈ કરે આરતી ઉમંગ ॥
કોઈ છાપે છે છાતિયે પાવ, કોઈ ભેટે ભરી જન ભાવ ॥૪૧॥
એમ પૂરે મનોરથ મનના, વાળે ખંગ ખોયલા દનના ॥
કરતાં પ્રભુજીને પરસન્ન, આવિયો રામનવમીનો દન ॥૪૨॥
રહ્યાં વ્રત નરનારી જન, જાણી પ્રભુ જનમનો દન ॥
દશમી દને મુહૂર્ત જોઈ, દિધી સીતારામને જનોઈ ॥૪૩॥
તિયાં જમાડિયા વિપ્રજન, આપ્યાં સુંદર સારાં ભોજન ॥
વેદ વિધિએ કર્યું એ કામ, ધર્મરક્ષક સુંદરશ્યામ ॥૪૪॥
કરી અલબેલો એટલું કાજ, આવ્યા ગઢડે શ્રીમહારાજ ॥
સુણે સહુ કથા સુખરાશી, કરી લીલા તે કહી પ્રકાશી ॥૪૫॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે શ્રીહરિચરિત્રે અમદાવાદ ફુલદોલનો ઉત્સવ કરીને પાછા ગઢડે પધાર્યા એ નામે છન્નુમું પ્રકરણમ્ ॥૯૬॥

પૂર્વછાયો લખું લીલા વળી લાલની, જે વાલે કરી વરતાલ ॥
કહેતાં ચરિત્ર નાથનાં, મારે અંતરે આવે વહાલ ॥૧॥
વાલો કહે પંચ પંચની, મળી મંડળી ચાલો મરાળ ॥
વાટે જનને જાળવજ્યો, દયા રાખી દલે દયાળ ॥૨॥
કંઈક વાર અમે કહ્યું, તમે સાંભળિયું સો વાર ॥
કામ પડે તે વાતનો, નથી રહેતો ઉર વિચાર ॥૩॥
એમ કહીને ચાલિયા, રહ્યા રાત્ય તે ગાંફ ગામ ॥
ત્યાંથી ચાલ્યા ચોંપશું, કર્યો વરતાલે વિશરામ ॥૪॥
ચોપાઈ આવ્યા વરતાલે વિશ્વાધાર, કરવા લાડિલો લીળા અપાર ॥

સર્વે સંતને કહ્યું વચન, તમે આવજ્યો ઉત્સવ દન ॥૫॥
એમ કરતાં ઉત્સવ આવ્યો, સર્વે સંતતણે મન ભાવ્યો ॥
કહે મહારાજ તેડાવો મુનિ, હવે છૂટી છે સંત સહુની ॥૬॥
આવ્યા સંત સરવે સાંભળી, હતી ગામોગામ જે મંડળી ॥
આવી લાગ્યા પ્રભુજીને પાય, નાથ નિર્ખિ હરખ ન માય ॥૭॥
કહે નાથ આવ્યા ભલે સંત, કરો ઉતારા જોઈ એકાંત ॥
પછી બહુ સંત ઉતર્યા બહાર, કૈક ઉતર્યા મંદિર મોઝાર ॥૮॥
કરે દર્શન પ્રસન્ન નાથ, લિયે સુખ સહુ જન સાથ ॥
થાય માસુક મોદક સારા, જમે જન પ્રભુ પીરસનારા ॥૯॥
કરે મનવાર્ય મોદક લઈ, સંત સાન કરે મૌન રઈ ॥
પછી બોલિયા રાજ અધિરાજ, એમ મૌન ન રહેવું મહારાજ ॥૧૦॥
જે જે જોઈએ તે માગિને લેવું, પણ સાન કરીને ન કહેવું ॥
એવી સાંભળી વાલાની વાત, સર્વે સંત થયા રળિયાત ॥૧૧॥
એમ જમાડી જનપંગતિ, કર્યા મુનિને મગન અતિ ॥
પડી સાંજ પૂરી દીપમાળ, બેઠા ઉચ્ચ આસને દયાળ ॥૧૨॥
આવ્યાં બુરાનપુરનાં જન, કરવા કૃપાળુનાં દર્શન ॥
લાવ્યા કસુંબિ રેંટો રૂપાળો, છેડા કોરે સોનેરી શોભાળો ॥૧૩॥
તે બંધાવ્યો મહારાજને માથે, કર્યા દર્શન સહુ જન સાથે ॥
બહુ બપોરિયા તિયાં બળે, જાણું શ્વેતદ્વીપ ઝળમળે ॥૧૪॥
તિયાં બેઠા વાલો વનમાળી, અતિ શોભે છે સભા રૂપાળી ॥
થાય ઉતર ને પ્રશ્ન અતિ, સુખ આપે સુખમય મૂરતિ ॥૧૫॥
પછી પધાર્યા પોઢવા નાથ, સખા એકાંતિક લઈ સાથ ॥
જ્યારે જાગિયા જગજીવન, દીધાં દાસ સહુને દર્શન ॥૧૬॥
પછી બોલિયા પ્રાણ આધાર, પૂરો અન્નકોટ સુંદર સાર ॥
પછી જને પૂર્યો અન્નકોટ, શાક પાકની ન રાખી ખોટ ॥૧૭॥
કરી આરતી અન્નકોટ તણી, બની શોભા જાય નહિ ભણી ॥
તિયા જમિયા જીવન પ્રાણ, પછી જમાડ્યા સંત સુજાણ ॥૧૮॥
એમ લીલા કરે અવિનાશ, જોઈ સુખ લિએ સહુ દાસ ॥
વસે વડોદરે એક જન, તેનું નામ છે જગજીવન ॥૧૯॥

તેણે પ્રેમે કરાવ્યો પોશાંગ, સારો સોનેરી બુટે સુવાગ ॥
તેડી ઉતારે જમાડ્યા નાથ, પછી પોશાંગ પહેરાવ્યો હાથ ॥૨૦॥
પેરી પોશાગ પ્રાણજીવન, દીધાં સહુ જનને દરશન ॥
એમ કરે નિત્ય લીલા નવિ, કેમ કહી શકે તેને કવિ ॥૨૧॥
થાય ઉત્સવ તે અહોનિશ, દિયે દાસને સુખ હંમેશ ॥
પછી આવ્યો એકાદશી દન, નામ પ્રબોધની તે પાવન ॥૨૨॥
તેદિ ઉત્સવ કર્યો આનંદે, સુખ લીધું સહુ જનવૃન્દે ॥
પછી રહ્યા દન દોય ચાર, આપ્યાં સંતને સુખ અપાર ॥૨૩॥
અલબેલોજી અઢળ ઢળ્યા, સર્વે મુનિને નાથજી મળ્યા ॥
થયો સુંદર સારો સમૈયો, તે તો મુખથી ન જાય કહિયો ॥૨૪॥
આપ્યું સુખ હરિએ હુલશી, કાર્તિક સુદી કૈયે એકાદશી ॥
તેદિ ઉત્સવ કરી દયાળ, પછી પધાર્યા દેશ પાંચાળ ॥૨૫॥
આવ્યા ગઢડામાંહિ ગોવિંદ, સુખદાઈ સ્વામી સહજાનંદ ॥
થયા થોડા ઘણા પછી દન, કહું હવે જે કર્યું જીવન ॥૨૬॥
એક સોરઠ દેશમાં જન, નામ હેમતસિંહ પાવન ॥
જેને પ્રીત ઘણી પ્રભુમાંઈ, સ્વામિ વિના વહાલું નહિ કાંઈ ॥૨૭॥
કરી તન ધન કુરબાણ, થઈ રહ્યા પ્રભુના વેચાણ ॥
ભક્ત અતિ એકાંતિક અવલ, ભૂલે નહિ પ્રભુજીને પલ ॥૨૮॥
નિજ ઘેર પ્રભુ પધરાવી, હુતાશનીની લીલા કરાવી ॥
અતિ હેતે કરાવ્યો સમૈયો, તે તો મુખથી ન જાય કહિયો ॥૨૯॥
સર્વે રીતે રાજી કરી રાજ, કરી લીધું છે પોતાનું કાજ ॥
જ્યારે સર્વ કાજ સુધાર્યું, ત્યારે મનમાં એમ વિચાર્યું ॥૩૦॥
જે કારણે આ મનુષ્ય દેહ, તેતો કીધું છે સર્વે તેહ ॥
રહી એક મને અભિલાષ, કરે પૂરી જાઉં પ્રભુ પાસ ॥૩૧॥
પછી ચાલ્યા ત્યાંથી ઝીણોભાઈ, આવ્યા ગઢડે નાત હતા ત્યાંઈ ॥
અતિ હરખે નિરખ્યા નાથ, પછી બેઠા પાસે જોડી હાથ ॥૩૨॥
પછી હેતે હરિએ બોલાવ્યા, ઝીણાભાઈ ભલે તમે આવ્યા ॥
ત્યારે ઝીણોભાઈ કહે મહારાજ, આવ્યો છઉં મનોરથે આજ ॥૩૩॥
પૂરો કરો મારો મનોરથ, કરવા પ્રભુ તમે છો સમર્થ ॥

કહું જીરણગઢે માંઈ, કરો મંદિર સુંદર ત્યાંઈ ॥૩૪॥
તેમાં સારી મૂરતિ બેસારો, કરો પૂરો મનોરથ મારો ॥
બીજી પણ એટલી છે આશ, પ્રભુ રાખીએ તમારે પાસ ॥૩૫॥
કહે નાથ આપ્યો કોલ એહ, થાશે તમે જે ધાર્યું છે તેહ ॥
એમ વાત કરીને દયાળ, પછી જમ્યા છે સુંદર થાળ ॥૩૬॥
આપી ઝીણાભાઈને પ્રસાદી, જેને ઈચ્છે છે ભવ બ્રહ્માદિ ॥
પછી ઝીણાભાઈ ભેળા સંત, મૂકયા મંદિર કરવા ધીમંત ॥૩૭॥
તેહ દિવસે ધોલેરે થકી, આવ્યા ભક્ત પુંજોભાઈ નકી ॥
તેણે પણ જોડ્યા આવી હાથ, મારી વિનતિ સુણિયે નાથ ॥૩૮॥
એક ધોલેરે મંદિર કીજે, સહુ જનને આનંદ દીજે ॥
એવું સાંભળી બોલ્યા નાથ, લિયો મેલિયે મુનિ તમ સાથ ॥૩૯॥
મેલ્યા બેઉં ઠેકાણે મરાળ, મંદિર થાવા લાગ્યાં તતકાળ ॥
તિયાં સંત જાય કોઈ આવે, નિત્ય ખબર મંદિરની લાવે ॥૪૦॥
થોડા દહાડામાં મંદિર થાશે, એવી વાત કરે પ્રભુ પાસે ॥
એવું સાંભળી ઉત્તમ કહે છે, મારે પણ એ ઘાટ રહે છે ॥૪૧॥
કરો મંદિર જો તમે આંઈ, થાયે રાજી અમે બેન ભાઈ ॥
તેને પણ કહ્યું એમ નાથે, એતો કરાવશું અમો હાથે ॥૪૨॥
એમ કહી મંદિર આદર્યાં, માસ થોડાકમાં પૂરા કર્યાં ॥
થયું ધોલેરે મંદિર પહેલાં, કહાવ્યું વાલા આવો વેલા વેલા ॥૪૩॥
હતા વાલ્યમજી વરતાલ, આવ્યા તેડવા તિયાં મરાલ ॥
કહ્યું થયું મંદિર સમાપતિ, આવી પધરાવિયે મૂરતિ ॥૪૪॥
એવું સાંભળી ચાલિયા શ્યામ, આવી રહ્યા ગલિયાણે ગામ ॥
ત્યાંથી નાથ આવ્યા છે પીપળી, રાજી થયાં દાદોભાઈ મળી ॥૪૫॥
ત્યાંથી આવ્યા ધોલેરે મહારાજ, મૂર્તિ સ્થાપન કરવા કાજ ॥
સર્વે સંઘ ને સાધુ છે સાથ, એવી રીત્યે પધારિયા નાથ ॥૪૬॥
સારું વરસ સુંદર કહીએ, વૈશાખ સુદી તેરશ લહીએ ॥
સારો સુંદર એ શુભ દન, તેદિ પધરાવ્યા મદનમોહન ॥૪૭॥
કર્યો સુંદર સારો સમૈયો, તેતો ન જાય મુખથી કહિયો ॥
જમ્યા બ્રાહ્મણ ને હરિજન, બીજાને પણ આપિયું અન્ન ॥૪૮॥

કરી ઉત્સવને નાથ ચાલ્યા, જઈ ગઢડે દર્શન આલ્યાં ॥
પછી ગયા'તા ગઢાળિ ગામ, ભક્ત આંબાનું કરવા કામ ॥૪૯॥

ઈતિ શ્રીમદેકાંતિક ધર્મપ્રવર્તક શ્રી સહજાનંદ સ્વામી શિષ્ય નિષ્કુળાનંદ મુનિ વિરચિતે ભક્તચિંતામણિ મધ્યે વૈશાખ સુદિ તેરસને દિવસ મદનમોહનજીની પ્રતિષ્ઠા કરી એ નામે સતાણુંમું પ્રકરણમ્ ॥૯૭॥

પૂર્વછાયો ત્યાર પછી જે જે કર્યું, કહું સાંભળજ્યો સહુ સંત ॥
થોડે ઘણે દને કરી, રૂડો વરત્યો ઋતુ વસંત ॥૧॥
સુંદરિયાણે શિરોમણિ, સતસંગી શેઠ સુજાણ ॥
જક્ત વિરક્ત ભક્ત ભલા, કરું તેનાં શું હું વખાણ ॥૨॥
ચોપાઈ ધન્ય ભક્ત જક્તથી ઉદાસી, ત્રોડી સહું શું ભજ્યા અવિનાશી ॥
એવી સાચી ભગતિ સાંભળી, સર્વ સગાં કુટુંબી ઉઠ્યાં બળી ॥૩॥
કહે આપણે વૈષ્ણવી જન, કરીએ વલ્લભકુળનું ભજન ॥
તેહ માંહિ તે ન્યૂન શું દિઠું, જે નવા ધર્મમાં મન બેઠું ॥૪॥
પછી સત્સંગી બોલ્યા છે તૈંયે, નવો ધર્મ એને કેમ કહિયે ॥
એતો ધર્મ છે જૂનો અનાદ્ય, સહુ વર્તે છે શાસ્ત્ર મર્યાદ ॥૫॥
આપણાનું તો નથી ઠેકાણું, તમે જાણો ને હું પણ જાણું ॥
કામ ક્રોધ લોભ મોહ વળી, તેણે સહુને મૂક્યાં છે ગળી ॥૬॥
ગીતામાં જે કહ્યાં નરકદ્વાર, તેમાં વરતે એ તદાકાર ॥
માટે એમાં તે કાંઈ ન દિઠું, ત્યારે સત્સંગમાં મન બેઠું ॥૭॥
એવું સાંભળી સગાં કુટુંબ, સર્વે મળીને ખાધા છે સમ ॥
એને આપણે નહિ વેવાર, આજથી એ કરો નાત્ય બહાર ॥૮॥
તેને વિતિ ગયા ષટ વર્ષ, તોય મેલ્યો નહિ અમરષ ॥
ગયા સુધામે તેહનો તાત, ત્યારે ન તેડિ નોતરે નાત ॥૯॥
પછી આવ્યા છે પ્રભુજી પાસ, શેઠ વનો પુંજો હરિદાસ ॥
આવી કરી હરિને વિનતિ, પ્રભુ પધારિયે પ્રાણપતિ ॥૧૦॥
સર્વે સંગ લઈ મુનિ સાથ, સખા સહિત પધારિયે નાથ ॥
પછી સંત સંગે લઈ શ્યામ, હરિ આવ્યા સુંદરિયાણે ગામ ॥૧૧॥
સર્વે અયોધ્યાવાસિ છે સંગે, પ્રભુ પધાર્યા અતિ ઉમંગે ॥

ગાતેવાતે તેડિ લાવ્યા ઘેર્ય, કરી સેવા સારી બહુ પેર્ય ॥૧૨॥
સુંદર ભોજન વ્યંજન કરી, અતિ હેતે જમાડિયા હરિ ॥
પછી મોતૈયા મોદક લઈ, નાથે જન જમાડિયા જઈ ॥૧૩॥
બહુ બહુ કરી મનુવાર, ફર્યા પંગત્યમાં પંચવાર ॥
એમ નિત્યે જમાડે છે નાથ, જમે જન તે હરિને હાથ ॥૧૪॥
બહુ બહુ દિયે દરશન, અતિ અલબેલો છે પ્રસન્ન ॥
બહુ પ્રશ્ન ને ઉતત્ર થાય, સંત રમે રાસ ગીત ગાય ॥૧૫॥
પછી આવી વસંત પંચમી, સુખદાયક સહુને ગમી ॥
લાવ્યા રંગ સોરંગ ગુલાલ, લઈ ત્રાંસળી ઉઠિયા લાલ ॥૧૬॥
નાખે રંગ રંગે સખા સાથ, અતિ આપે રંગાણા છે નાથ ॥
પછી લઈ ગુલાલની ઝોળી, ફેંકે ફાંટું રમે હરિ હોળી ॥૧૭॥
રંગે રમીને આવ્યા ઉતારે, આપ્યાં વસ્ત્ર જનને તે વારે ॥
આપે જમીને જન જમાડ્યા, અતિ દાસને હર્ષ પમાડ્યા ॥૧૮॥
એમ ઉત્સવ કરી દયાળ, આવ્યા મહારાજ તે ભેંશજાળ ॥
રહી રાત્ય પધાર્યા શ્યામ, આવ્યા નાગડકે લોયે ગામ ॥૧૯॥
ત્યાંથી બોટાદ આવ્યા બહુનામી, જમ્યા સંત પોતે વળી સ્વામી ॥
પછી આવ્યા ગઢડે ગોવિંદ, આપી સહુ જનને આનંદ ॥૨૦॥
ત્યાર પછી થોડે ઘણે દન, ચાલ્યા ગુર્જરદેશે જીવન ॥
કરી મજલે મજલે મુકામ, ચાલ્યા સુખમાં સુંદર શ્યામ ॥૨૧॥
આવ્યા અમદાવાદ દયાળ, સંગે જન સમૂહ મરાળ ॥
આવ્યા સત્સંગી સહુ સમૈયે, બનિ શોભા જાય નહિ કૈયે ॥૨૨॥
બહુ વિધનાં વાજાં ત્યાં વાજે, આવ્યાં લોક દરશન કાજે ॥
ચાર આશ્રમ ને વર્ણ ચાર, આવ્યાં દરશને નરનાર ॥૨૩॥
ગાતે વાતે પધાર્યા મહારાજ, કૈક જનનાં કરવા કાજ ॥
આવી ઉતર્યા મંદિર માંઈ, નરનારાયણ રાજે ત્યાંઈ ॥૨૪॥
સતસંગી સાંખ્યયોગી સંત, ઉતર્યા ભક્ત ને ભગવંત ॥
કર્યા સુંદર સારાં ભોજન, જમ્યા જને ભાવે જીવન ॥૨૫॥
પછી પોઢ્યા જીવનપ્રાણ, જાગ્યા સુખે સવારે સુજાણ ॥
જાગ્યા પ્રુજી પ્રભાત કાળે, કર્યો નિત્યવિધિ ત્યાં દયાળે ॥૨૬॥

પછી ચોતરે પાટ ઢળાવી, તેહ ઉપર બેઠા છે આવી ॥
જોયું અમૃત દૃષ્ટિએ આપ, હર્યા જન તણાં તન તાપ ॥૨૭॥
પછી જન પ્રભુ પૂજા કાજ, લાવિયા બહુ વિધ સમાજ ॥
તેણે પૂજિયા પ્રાણ આધાર, કંઠે આરોપ્યા સુંદર હાર ॥૨૮॥
ઘેરી સુગંધે ગુલાબ ફૂલ, તોરા ગજરા તેના અમૂલ્ય ॥
તે લઈ અર્પ્યા છે હરિને અંગે, પછી પાય લાગ્યા છે ઉમંગે ॥૨૯॥
એમ લિયે લાવો વળી જન, દિયે દન સારો દરશન ॥
વળી આવે છે પૂરના જન, કરવા કૃપાનિધિનાં દર્શન ॥૩૦॥
કૈંક આવીને પૂછે છે પ્રશ્ન, તેના ઉત્તર આપે જીવન ॥
સુણી ઉત્તર મગન થાય, પામી આશ્ચર્ય ને ઘેર જાય ॥૩૧॥
એમ લીળા કરે અલબેલો, રંગ રસિયો છેલ છબિલો ॥
પહેરી વસ્ત્ર અનુપમ અંગી, શિરપાઘ વાસંતિ સોરંગી ॥૩૨॥
એવાં દર્શન દિયે દયાળ, નિર્ખિ મગન જન મરાળ ॥
એમ કરતાં સાત દન ગિયા, આવ્યો હુતાશની દન તિયાં ॥૩૩॥
પછી મંગાવ્યા રંગ સોરંગ, કેશુ કસુંબિ રંગ પતંગ ॥
લાવ્યા સખા આપ્યો હરિ હાથે, નાથે ઢોળ્યો સહુ સખા માથે ॥૩૪॥
નાખ્યો ઉપર્યે રંગ ગુલાલ, તેણે સખા સહુ થયા લાલ ॥
જેમ ફૂલ્યું કમળદળ વળી, તેમ શોભે છે સંત મંડળી ॥૩૫॥
ડોડો કમળ મધ્યે દયાળ, ફરતિ પાંખડી શોભે મરાળ ॥
એમ ખેલે સખા સંગે નાથ, નીર્ખિ જન થાય છે સનાથ ॥૩૬॥
વાજે વાજિંત્ર ત્યાં અપાર, બોલે જય સહુ નરનાર્ય ॥
પછી નાવાને ચાલિયા નાથ, સર્વે સખા જન લઈ સાથ ॥૩૭॥
નાહી મહારાજ મોટેરે ગયા, દઈ દર્શન તર્ત આવિયા ॥
આવી બેઠા ઉંચે આસન, દિયે સહુ જનને દર્શન ॥૩૮॥
એમ કરતાં વીતી છે રાત્ય, સુખે પોઢ જાગ્ય પરભાત્ય ॥
કરી દાતણ નાહ્યા દયાળ, જમ્યા જન હેતે હરિ થાળ ॥૩૯॥
પછી જમાડિયા જન સોઈ, હતિ ઘેબરની તે રસોઈ ॥
ફર્યા પંગત્યમાં પંચ વાર, બહુ બહુ કરી મનુવાર ॥૪૦॥
એમ આનન્દે ઉત્સવ કરી, પછી ત્યાંથી પધારિયા હરિ ॥

આવ્યા અસલાસિયે મહારાજ, સંગ હરિજન મુનિરાજ ॥૪૧॥
કર્યાં સુંદર સારાં ભોજન, જમ્યા નાથ જમાડિયા જન ॥
ધન્ય ધન્ય ભક્ત વેણીભાઈ, જેની પ્રીત અતિ પ્રભુમાંઈ ॥૪૨॥
તેના મનોરથ પૂરા કરી, પછી ત્યાં થકી ચાલિયા હરિ ॥
ગામ જેતલપુરમાં જન, ભક્ત આસજી આદિ પાવન ॥૪૩॥
તેને ઘેર પધાર્યા ગોવિંદ, સંગે સખા લઈ જનવૃંદ ॥
તિયાં ભક્તે કરાવ્યાં ભોજન, જમ્યા નાથ સાતે સખાજન ॥૪૪॥
પછી સાથે લઈ સર્વે સમાજ, આવ્યા મેમદાવાદ મહારાજ ॥
રહિ રાત્ય આવ્યા વરતાલ, કરવા લીલા અલૌકિક લાલ ॥૪૫॥
હતો ઉત્સવ આડો પક્ષ એક, રાખ્યા સંત કરી દયા નેક ॥
નિત્યે દિયે દરશન દાન, બહુ ભાવે કરી ભગવાન ॥૪૬॥
થાય પ્રશ્ન ને ઉત્તર અતિ, સુખ આપે સુખમય મૂરતિ ॥
કહે જેને મળ્યા ભગવન, તેને કોઈ ન વ્યાપે વઘન ॥૪૭॥
જેમ વેજું વસુધાનું કરે, તેની ચોટ પાછી નવ ફરે ॥
તેમ પ્રભુને મળતાં જન, રહેવું સદાય નિઃશંક મન ॥૪૮॥
એવી વાતો કરે બહુ બહુ, સુણિ મગન થાય જન સહુ ॥
પછી આવ્યો ઉત્સવનો દન, આવ્યા દરશને બહુ જન ॥૪૯॥
રામનવમી ને એકાદશી, કર્યા ઉત્સવ હેતે હલશી ॥
કર્યા વિપ્રે વેદના ઉચ્ચાર, હોમ્યા કુંડે હવિષ્યાન્ન સાર ॥૫૦॥
વેદ વિધિએ ઉત્સવ કરી, આપ્યાં દાન પછી હર્ષ ભરી ॥
ઘોડિ પલાણ ચર્મ ને અસિ, આપી પાડી સહિત મહિષી ॥૫૧॥
ઘેનું સવત્સિ ઓઢાડી ઝૂલ્ય, આપ્યાં વસ્ત્ર કસુંબિ અમૂલ્ય ॥
સોનાદોરો ને પોશ રૂપૈયા, લઈ દ્વિજ રાજી બહુ થયા ॥૫૨॥
એમ ઉત્સવ આનંદે કરી, પછી ત્યાંથકી પધાર્યા હરિ ॥
આવ્યા પાંચાળ દેશમાં નાથ, સર્વે લઈ નિજજન સાથ ॥૫૩॥
આવી'તી બ્રહ્માનંદને ભાગ, તેહ ઉપાધિ કરાવી ત્યાગ ॥
નિરબંધનું બંધન કાપી, નિજ સમીપની સેવા આપી ॥૫૪॥
કર્યા સુખી તે સુખને રાશિ, ચૈત્ર સુદી સુંદર એકાદશી ॥
તેદિ ઉત્સવ કર્યો અવિનાશી, કરી લીલા તે કહી પ્રકાશી ॥૫૫॥